

Ion Gh. Roșca

*Historia Palatului
Academiei de Înalte Studii Comerciale
și Industriale
și oamenii ei*

Ediția a II-a revizuită și adăugită

**ISTORIA PALATULUI
ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII COMERCIALE
ȘI INDUSTRIALE ȘI OAMENII EI**

Ion Gh. Roșca

**ISTORIA PALATULUI
ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII COMERCIALE
ȘI INDUSTRIALE ȘI OAMENII EI**

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Colecția ASE 100

**Editura ASE
București
2013**

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Copyright © 2013, Editura ASE

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Editura ASE

Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România

cod 010374

www.ase.ro

www.editura.ase.ro

editura@ase.ro

Referenți:

Prof. univ. dr. Maria Mureșan

Conf. univ. dr. Mihail Oprișescu

Editura ASE

Redactor: Claudia-Marinela Dumitru

Tehnoredactor: Doroty Ionescu

Coperta: Simona Bușoi

Autorii își asumă întreaga responsabilitate pentru ideile exprimate, pentru originalitatea materialului și pentru sursele bibliografice menționate.

*Descoperiți-vă, descoperindu-vă înaintașii.
Eu am făcut-o și mă simt mai aproape de fericire.*

CUPRINS

Introducere	9
Capitolul 1	
ÎNCEPUTURILE	15
1.1 Înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale.....	16
1.2 Primele cadre didactice ale Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (1913-1918)	20
1.3 Prima clădire în care a funcționat Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.....	27
Capitolul 2	
CONSTRUCȚIA PALATULUI ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE DIN PIAȚA ROMANĂ	29
2.1 Achiziția terenurilor	35
2.2 Prima etapă a construcției – Corpul 1. <i>Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale</i>	39
2.3 A doua etapă a construcției – Corpul 2. <i>Clădirea Bibliotecii</i>	80
2.4 A treia etapă a construcției – Corpul 3. <i>Clădirea Muzeului comercial și Biroului comercial</i>	98
2.5 O șansă ratată pentru 65 de ani.....	101
2.6 Povestea străzii Stanislas Cihoski	103
2.7 O poveste romanțată, dar posibil adevărată.....	107
Capitolul 3	
PALATUL DIN PIAȚA ROMANĂ ÎN CONTEMPORANEITATE. PRIMA MARE MODERNIZARE	109
3.1 Modernizarea Corpului A. <i>Clădirea Bibliotecii</i>	113
3.2 Modernizarea Corpului B. <i>Clădirea Rectoratului</i>	122
3.3 Consolidarea și modernizarea Corpului C. <i>Clădirea Amfiteatrelor</i>	131
3.4 Sala de lectură <i>Victor Slăvescu</i>	140
3.5 Capela ortodoxă <i>Sfântul Ioan Gură de Aur</i>	160

Capitolul 4

AULA MAGNA – O BIJUTERIE 169

4.1 Construcția Aulei Magna 169

4.2 Pictura murală din Aula Magna..... 174

4.3 Modernizarea Aulei Magna, în contemporaneitate 187

Capitolul 5

ALTE CLĂDIRI ALE ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE 195

5.1 Căminul din strada Cuza-Vodă nr. 100 196

5.2 Căminul 1 din strada Cometa nr. 2, actualul Pavilion administrativ
din strada Stanislas Cihoski nr. 5 198

5.3 Dispensarul studentesc din strada Nicolae Filipescu nr. 8 208

5.4 Imobilul din strada General Berthelot nr. 40 211

ANEXE 213

Anexa 1 – Hărți ale zonei Piața Romană – Strada Cometa 215

Anexa 2 – Situația terenurilor din strada Cometa (Ion Gh. Duca, Căderea Bastiliei)..... 219

Anexa 3 – Contractul pentru construirea Palatului AISCI 221

Anexa 4 – Cronologia construirii Corpului 1 al Palatului AISCI 224

Anexa 5 – Procurarea fondurilor pentru construirea Corpului 1 al Palatului AISCI 231

Anexa 6 – Sume plătite pentru construirea Corpului 1 al Palatului AISCI..... 234

Anexa 7 – Oferta de donație a doamnei Matilda Nanu-Muscel 235

Anexa 8 – Noile condiții pentru donația doamnei Matilda Nanu-Muscel 236

Anexa 9 – Cronologia modernizării Palatului Academiei de Studii Economice
din București 238

Anexa 10 – Memoriul tehnic al frescelor realizate de Sabin Bălașa 241

Anexa 11 – Comentariile presei privind frescele din Sala de lectură
Victor Slăvescu..... 244

Anexa 12 – Convenția încheiată între AISCI și Cecilia Cuțescu-Storck
pentru realizarea frescei din Aula Magna 247

Anexa 13 – Scrisoarea adresată de către Cecilia Cuțescu-Storck
Rectorului Ion Răducanu, la terminarea frescei din Aula Magna a AISCI..... 249

Anexa 14 – Contractul pentru construirea subsolului, parterului și etajelor I și II
ale Căminului 1 253

Anexa 15 – Contractul pentru construirea etajelor III-V ale Căminului 1 256

Anexa 16 – Referatul privind litigiul între AISCI și constructorul Căminului 1 259

BIBLIOGRAFIE 261

INTRODUCERE

Mă doare Dorul de tinerețea Universității mele.

Mă doare Dorul de tinerețea Oamenilor săi.

Din Dor și Dragoste scriu această carte.

Am început această lucrare din întâmplare. Ne propusesem să realizăm o carte despre Rectorii Academiei de Studii Economice din București. Documentarea noastră s-a realizat în ordinea cronologică a mandatelor de conducere. Din fericire, printre primii Rectori s-au aflat Stanislas Cihoski, Ion N. Angelescu, Ion Răducanu, mari ctitori de școală, dar și pionieri ai construcțiilor din patrimoniul universității noastre.

Istoria Academiei de Studii Economice din București este integrată în cea a României, suportând toate vicisitudinile timpurilor. Ea consemnează Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial, reforma comunistă din 1948, viața în epoca comunistă, Revoluția din 1989, viața de după aceasta. Vectorul existenței sale a fost, însă, întotdeauna, spre dezvoltare și modernizare. În perioada 1917-1918, o parte a studenților și cadrelor didactice s-au mutat la Iași. În aprilie 1944 studenții au fost evacuați din cămine. În iunie 1944, AISCI a fost evacuată din sediul său din București. Bunurile, arhiva și alte documente ale sale au fost duse la Școala primară din comuna Ciulnița, județul Muscel (azi, satul Ciulnița, comuna Leordeni, județul Argeș). S-a revenit la București la 22-23 octombrie 1944. După revenirea din evacuare, AISCI a donat Școlii primare 30.000 lei pentru curățarea ei și 3000 lei pentru refacerea și vopsirea firmei sale (bicicleta, marca Bernabar, cu toate accesoriile, cumpărată pentru deplasările administrative la gară și la poștă a costat 54.696 lei).

În 26 septembrie 1944, directorul Școlii primare din Ciulnița a trimis următoarea scrisoare domnului Eugen Petrescu, secretarul general al AISCI:

Domnule Secretar General

Avem onoare a vă înainta aci alăturat Recipisa N° 4/944, a Comitetului Școlar Ciulnița, pentru suma de 30.000 lei ce ați binevoit să donați acestei școale, pentru curățenie.

Pentru grija și atențiunea ce ați avut față de această școală, aducem cele mai vii mulțumiri atât D.Voastre cât și Dlui Secretar Altangiu și apoi Doamnelor Funcționare și Funcționari cari au îngrijit școala, ca un bun propriu.

D^{sale}

D^{lui} Secretar General al Academiei de Înalte Studii Comerciale

Clădirea din Piața Romană a suferit stricăciuni la bombardamentele din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. AISCI a plătit pe 28 noiembrie 1944 25.120 lei pentru „lipirea găurilor provocate de schije la acoperișul Academiei”.

În documentarea noastră, am intrat inițial în aventura construcției Palatului Academiei, descoperind, pas cu pas, străduința facerii acestuia. Și, cu cât ne documentam mai mult, cu atât eram mai fascinați. Am descoperit hotărârea, rigoarea și sacrificiul slujitorilor școlii, precum și satisfacția lucrurilor bine făcute.

Aveam informații deformate despre etapele construcției Palatului: întâi s-a construit zona Rectoratului din Piața Romană, apoi amfiteatrele, apoi clădirea din Căderea Bastiliei, până la coloana a patra¹, și apoi restul.

Am avut puțini colegi care s-au ocupat de istoria universității noastre și, în general, a existat o preocupare scăzută pentru consemnarea, în folosul generațiilor viitoare, a vieții trăite. Am descoperit că cei mai interesați de a vorbi pentru viitor au fost primii conducători ai Academiei. Exista obligația de a face publică *Darea de seamă*, care era concepută cu detalii pentru viitor. Cui îi trece prin cap, acum, ca în Raportul de activitate al unui mandat să treacă cine a făcut parte din Senatul Universitar, din Biroul acestuia, cine au fost decanii, din cine a fost format corpul profesoral, care au fost programele de studii – forma, durata, conținutul –, numărul studenților care le-au frecventat și absolvit, ce cadre didactice au decedat etc., etc.?! Noi ne raportăm trecutul la prezent, nu la viitor. Avem impresia că știm bine ce s-a întâmplat, fără să ne punem în situația celor de peste decenii, care vor dori să afle amănunte despre cine am fost noi, ce am făcut și cum am trăit.

---

¹ Emil Răcilă, *Academia de Studii Economice, 1913-2003*, Editura Economică, București, 2003

Documentarea noastră a fost dificilă. S-au studiat dări de seamă, anuare, documente din Arhivele Statului și ale Academiei de Studii Economice din București, mărturii ale unor trăitori ai istoriei. Am sesizat unele inadvertențe în afirmațiile făcute (unele dintre ele cu efecte majore în analize) chiar de către persoane foarte riguroase. Autorul a încercat să „adjudece” adevărul. Este posibil s-o fi făcut eronat. De aceea, orice sugestie, completare sau corectare a lucrării este așteptată cu bucurie.

Din respect pentru marile personalități ale culturii și științei românești, prin Decizia Biroului Senatului Universitar din 22.02.2005, s-au atribuit clădirilor Academiei de Studii Economice din București următoarele denumiri:

1. Clădirea din Piața Romană nr. 6: *Ion N. Angelescu* (1884-1930). Doctor în științe economice al Universității din München, profesor definitiv la Catedra de Finanțe publice. Rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale în perioada 1924-1929, fiind principalul ctitor al clădirii monumentale din Piața Romană și clădirii din strada Cihoski nr. 5.

2. Clădirea din strada Cihoski nr. 5: *Stanislas Cihoski* (1868-1924). Profesor titular la Catedra de Statistică generală și economică. Rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale în perioada 1919-1924.

3. Clădirea din bulevardul Dacia: *Mihai Eminescu* (1850-1889). Cel mai mare poet național român.

4. Clădirea din Calea Dorobanților: *Virgil Madgearu* (1887-1940). Academician, doctor în științe economice și financiare al Universității din Leipzig. Profesor definitiv la Catedra de Economie națională, apoi la Catedra de Economie politică din Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

5. Complexul Moxa: *Mihail Moxa*. Cărturar român de seamă (secolele XVI-XVII). A scris un cronograf de la „facerea lumii” până la 1489. A tradus din slavonă „Pravila de la Govora”, tipărită la Mănăstirea Bistrița, din județul Vâlcea. Senatul Universitar, în ședința sa din 29.09.2010, a aprobat ca sediul nou de învățământ din Complexul Moxa să poarte numele *Paul Bran* (1940-2006), Rector al ASE în perioada 1996-2004, în mandatul căruia s-a construit acest sediu.

6. Clădirea din Calea Griviței: *Victor Slăvescu* (1891-1977). Academician, doctor în științe economico-sociale și filosofie al Universității Halle. Profesor definitiv la Catedra de Monedă, credit, schimb și studiul și tehnica băncilor. Rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale în anul 1944.

7. Clădirea din strada Dumitru (Take) Ionescu: *Take Ionescu* (1858-1922), avocat, publicist și om politic român. A fondat și condus (din 1908) Partidul Conservator-Democrat. A fost prim-ministru (1921-1922), ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice (1891-1895) și ministru de Externe (1917-1918, 1920 -1921).

8. Clădirea din Calea Șerban-Vodă: *Nicolae Iorga* (1871–1940). Academician, doctor în litere al Universității din Leipzig. Profesor definitiv la Catedra de Istorie generală din Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale. Mare istoric, scriitor, publicist și om politic.

9. Clădirea din strada Amzei: *Anton Davidoglu* (1876-1958). Doctor în matematici al Universității din Paris. Profesor definitiv la Catedra de Matematică financiară aplicată, teoria și tehnica asigurărilor. A fost primul Rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (1913-1918). Clădirea nu mai aparține Academiei de Studii Economice din București, fiind retrocedată urmașilor proprietarilor, în anul 2011.

Pe fiecare clădire s-a montat câte o placă cu numele și codul său. Aceasta conține câteva date biografice despre personalitatea respectivă. Plăcile au fost montate până la 5 aprilie 2005, iar inaugurarea lor s-a făcut cu ocazia sărbătoririi zilei Academiei de Studii Economice din București (6 aprilie 2005).

Prezenta lucrare a căpătat un nou sens în iulie 2010, când am fost invitat să susțin o conferință la Biblioteca Centrală Universitară din București. Am comunicat titlul acesteia: *Istoria Palatului Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale*. Directorul bibliotecii, prof. dr. Mircea Regneală, m-a sunat și mi-a spus: „Istoria Palatului a fost făcută de OAMENI. Intitulați-vă comunicarea *Istoria Palatului Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale și oamenii ei*”. Am acceptat, dar mi-am dat seama că trebuie să îmbogățesc conținutul ei cu biografii. Și am făcut-o. Veți constata acest lucru prin lectura cărții.

Realizarea acestei lucrări nu ar fi fost posibilă fără sprijinul colegilor mei, conf. dr. Liviu-Bogdan Vlad, directorul Bibliotecii Centrale a ASE, ec. drd. Doina Crișan-Hăbean, directorul general economic al ASE, ing. Julieta Stroe, șeful Serviciului tehnic, conf. dr. Florina Mohanu, directorul Departamentului Relații cu publicul, ec. Doina Ilie, Florica Pașol, care a trudit pentru găsirea documentelor la Arhivele Statului, Cornel Constantin, Gabriela Mihăilescu, care au realizat multe dintre fotografiile incluse în această carte, ec. Daniela Dima, colegilor de cabinet, asistent dr. Raluca Ignat, prof. dr. Miruna Mazurencu, ec. Dorina Tudor, Dana Stănescu,

ec. Vali Burcea, preot Marius Postelnicescu, cărora le aduc și pe această cale sincerele mele mulțumiri. Mulțumiri se cuvine să adresez și colegilor istorici, lect. dr. Ion Vorovenci, care mi-a furnizat o parte din informațiile capitolului 1, permițându-mi să le public, și care a finalizat o interesantă istorie a AISCI din 1913 până în 1947, și conf. dr. Gheorghe Oprițescu.

Un sprijin deosebit am primit de la colegii din Editura ASE, care m-au obișnuit deja cu seriozitatea și profesionalismul lor.

Toate afirmațiile din lucrare fără trimiteri bibliografice au ca suport documentele din arhiva ASE sau a statului, care sunt în posesia autorului și care vor fi organizate și donate viitorului muzeu al Academiei de Studii Economice din București.

Nu pot încheia aceste rânduri fără să amintesc că, în anul 2013, Academia de Studii Economice din București va împlini 100 de ani. Cred că este de datoria noastră să pregătim această aniversare așa cum se cuvine. Una dintre preocupările noastre trebuie să fie consemnarea istoriei și a prezentului universității noastre. Îi invit pe toți colegii să contribuie la bucuria împlinirii profesional-științifice din anul 2013.

Sărbătoarea din anul 2013 marchează *un veac de muncă* neobosită a slujitorilor școlii superioare economice din Piața Romană.

Prezenta lucrare a fost publicată, în prima sa ediție în anul 2010, a fost revizuită și completată în anul 2013.

Ion Gh. Roșca

Rector al Academiei de Studii Economice
din București, în perioada 2004-2012

1

ÎNCEPUTURILE

*Începe cu speranță.
Va fi greu, dar, când vei ajunge
la maturitate, îți va fi dor de copilărie.*

Prima instituție de învățământ superior din România a fost Academia Mihăileană, înființată la Iași în anul 1835, sub domnia lui Mihail Gr. Sturdza, cu aportul lui Gheorghe Asachi și al unor intelectuali ai vremii. În cadrul Academiei Mihăilene se țineau cursuri de istorie, drept, chimie, matematică, arhitectură și economie. Primul curs de economie a fost ținut de Ion Ghica¹ la 23 noiembrie 1843.

Deși a avut o viață scurtă (a funcționat până în anul 1867), Academia Mihăileană a beneficiat de serviciile unor profesori de înaltă ținută științifică și culturală, cum ar fi: Eftimie Murgu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ionescu de la Brad, Gheorghe Săulescu, Dimitrie Gusti (scriitor și politician, nu recunoscutul sociolog) etc.

Necesitatea înființării învățământului superior economic în România a fost susținută de domnitorul Alexandru Ioan Cuza² care, în mesajul adresat Camerei, în decembrie 1859, arăta: „Pe lângă o facultate de litere, facultate de științe, de

---

¹ Ion Ghica (1816-1897) – inginer, absolvent al Școlii de Mine din Paris (în anul 1841). În anul 1842 a devenit profesor de mineralogie la Academia Mihăileană din Iași, iar din 1843 a predat cursul de Economie politică la aceeași instituție.

² Alexandru Ioan Cuza (1820-1873) – primul domnitor al Principatelor Unite (24 ianuarie 1859) și al statului național România (ianuarie 1862). A fost obligat de către „monstruoasa coaliție” să abdice în noaptea de 22-23 februarie 1866. A reușit să realizeze reforme importante în România: secularizarea averilor mănăstirești (1863), reforma agrară (1864), reforma învățământului (1864), reforma fiscală (1861), un nou cod civil și cod penal, Legea contabilității, Legea Consiliilor județene, Legea instrucțiunii publice etc. În timpul domniei sale s-au înființat Universitatea din Iași (1860), Universitatea din București (1864), Școala Națională de Arte Frumoase de la București (1863), al cărei prim conducător a fost Theodor Aman.

drept, de medicină, care sunt negreșit trebuincioase, starea de azi a României și viitorul ei cer numaidecât o facultate de știință economică și administrativă, precum și o facultate de știință agronomică, industrială și comercială”.

Cu toate că Legea Petre P. Carp³, din anul 1893, privitoare la reorganizarea învățământului comercial nu a prevăzut înființarea învățământului superior de specialitate, în programa facultăților de drept s-au introdus discipline din domeniul economic.

Până în anul 1913, pregătirea economică se realiza în școli medii și superioare de comerț și în cadrul facultăților de drept. Mai mulți tineri care studiaseră sau făcuseră doctoratul în universități din străinătate – în special în Germania, Austria și Franța –, reîntorși în țară, sperau în înființarea unei facultăți de economie în România.

1.1 Înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

În octombrie 1912, s-a constituit o comisie condusă de Nicolae D. Xenopol⁴ (fratele mai mic al marelui istoric Alexandru D. Xenopol⁵), ministru al Industriei și Comerțului, care să pregătească Proiectul de lege pentru înființarea unei Academii Comerciale. Din comisie făceau parte: Ion Răducanu – secretar al comisiei, Stanislas Cihoski, profesor la Școala de Științe de Stat, considerat unul dintre inițiatorii legii, M. Brătîlă, directorul Școlii Superioare de Comerț din București, G. I. Juvara, directorul Comerțului din Ministerul Comerțului și Industriei, D. H. Hagi-Teodorachy⁶, președintele Camerei de Comerț din București, Chr. D. Staicovici⁷, secretarul Camerei de Comerț și Industrie din București,

---

³ Petre P. Carp (1837-1919) – mare om de cultură, membru fondator al „Junimii” (împreună cu T. Maiorescu, I. Negruzzi, V. Pogor și T. G. Rosetti), om politic și de stat, membru al Partidului Conservator, parlamentar, ministru de Externe (1870, 1888-1889), ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice (1876), ministru plenipotențiar la Viena (1882), ministru al Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor (1891), prim-ministru și ministru de Finanțe (1900-1901 și 1910-1912).

⁴ Nicolae D. Xenopol (1858-1917) – publicist, economist, avocat și om politic. Deputat și ministru al Industriei și Comerțului. A fost directorul revistei *Le mouvement économique*. Este recunoscut ca ctitor al Academiei de Studii Economice din București.

⁵ Alexandru D. Xenopol (1847-1920) – istoric, sociolog, filozof, economist, pedagog și scriitor. A studiat cu Eugen Dühring (1833-1921), profesor la Universitatea din Berlin, adversar al lui Fr. Engels, cel care a emis critica *Anti-Dühring*. Academician din 1893. Este considerat cel mai mare istoric român, după Nicolae Iorga.

⁶ Membru în Consiliul de Administrație al AISCI, în perioada 1913-1918.

⁷ Membru în Consiliul de Administrație al AISCI, în perioada 1934-1939.

D. Comșa, fost director la Banca Națională, Aristide Blank⁸, directorul Băncii Marmorosch Blank & Co.

Ion Răducanu, în cartea sa *Din amintirile unui septuagenar*⁹, menționează: «În 1912, în urma colaborării mele la revista condusă de Nicu Xenopol, – „*Le mouvement économique*” – într-o convorbire cu el la Ministerul de Industrie și Comerț, al cărui titular era, i-am sugerat înzeestrarea învățământului economic, atât de neglijat la noi, cu un așezământ de grad universitar. Încercam, astfel, să se realizeze proiectul care mă frământa de pe când eram student la Graz [1901-1905]». Ion Răducanu este cel care a redactat anteproiectul de lege pentru înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (AISCI).

Proiectul legii de înființare a declanșat dispute în cele două Camere ale Parlamentului României, adversarii ei invocând diverse motive: lipsa personalului didactic calificat, acoperirea necesarului de economiști de către școlile medii și superioare deja existente și de către facultățile de drept.

Inițial, s-a propus integrarea noii instituții în cadrul Facultății de Drept de la Universitatea din București, având ca argument că doar universitățile sunt cele care pot „profesa știința”. Acest lucru era alimentat din Legea Spiru Haret¹⁰, din 1899, care înlocuise vechea misiune a universității – după modelul francez – „profesorii expun ideile unei discipline științifice, studenții trebuind să asculte și apoi să treacă la examene”, cu cea promovată, în special, de Germania – „universitatea trebuie să creeze știință” (misiune promovată și în prezent).

Titulatura noii instituții urma să corespundă cu cea a unora din Occident: Academia de Înalte Studii Comerciale. La propunerea academicianului Sabba Ștefănescu¹¹, senator, s-a inclus și termenul *Industriale*.

Legea pentru înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale a trecut prin Camera Deputaților la 29 martie 1913 și prin Senat la

---

⁸ Membru în Consiliul de Administrație al AISCI, în perioada 1929-1934.

⁹ Ion Răducanu, *Din amintirile unui septuagenar*, Colecția Biblioteca Băncii Naționale, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 113.

¹⁰ Spiru Haret (1851-1912) – matematician, sociolog, pedagog, om politic, profesor universitar, de mai multe ori ministru al Instrucțiunii Publice. A contribuit la dezvoltarea băncilor populare în România. A realizat, în 1899, reforma învățământului românesc, printr-o lege care îi poartă numele și care a rămas de referință în istorie. Membru titular al Academiei Române din anul 1892.

¹¹ Sabba Ștefănescu (1857-1931) – paleontolog, doctor în geologie al Universității din Paris (1864), profesor la Universitatea din București, membru corespondent al Academiei Române, din 1893. Om politic, fruntaș al Partidului Conservator, senator.

3 aprilie 1913, cu majoritate de voturi. Izbânda poartă amprenta autorității politice a prim-ministrului Titu Maiorescu¹² și a perseverenței lui Nicolae D. Xenopol.

La 6 aprilie 1913, Legea a fost promulgată prin Decretul Regal 2978 de către M. S. Regele Carol I¹³ și a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 12, din 13 aprilie 1913. Primul Regulament de organizare și administrare al AISCI a fost sancționat prin Decretul Regal 5498 din 30 august 1913 și a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 128, din 1 septembrie 1913. AISCI făcea parte din structura Ministerului Comerțului și Industriei, fapt ce a reprezentat un avantaj pentru noua instituție, aceasta beneficiind de o bună finanțare. Abia în 1934, prin Decretul-lege nr. 2534, AISCI a trecut în subordinea Ministerului Instrucțiunii Publice.

Inaugurarea cursurilor s-a făcut la 1 noiembrie 1913. În anul I s-au înscris 698 de studenți, dintre care doar 210 au trecut în anul II. În anul următor s-au înscris doar 200 de studenți. Cei mai puțini studenți – 20 – s-au înscris în anul universitar 1916-1917. Primii licențiați au fost în anul 1918: doi în sesiunea de vară¹⁴ și șapte în sesiunea de toamnă¹⁵. La începutul activității, AISCI avea șase profesori (Eugen Ludwig, Stanislas Cihoski, Anton Davidoglu, Gheorghe Tașcă, Spiridon Iacobescu, Benone Mirinescu) și cinci conferențieri definitivi sau temporari (Dumitru R. Ioanițescu, Gheorghe Arghirescu, Vasile Stoicovici, Konrad Richter, Ioan Tutuc).

Primul Rector al AISCI a fost Anton Davidoglu, mare matematician român. Un rol important în debutul activității AISCI l-a avut și Alexandru G. Radovici¹⁶, care i-a succedat lui Nicolae D. Xenopol la Ministerul Industriei și Comerțului.

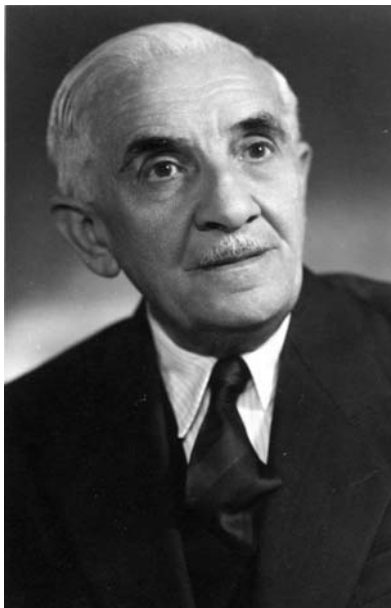
¹² Titu Liviu Maiorescu (1840-1917) – critic literar, filozof, eseist, profesor la Universitatea de la Iași, apoi la București, mentorul Junimii, om politic conservator, parlamentar, ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice (1874-1876, 1888, 1890-1891), ministru de Justiție (1912), prim-ministru al României și ministru de Externe în perioada 1913-1914. Membru fondator al Academiei Române, în anul 1867. Rector al Universității din Iași (1863-1867), Rector al Universității din București (1892-1897). A reprezentat România la Conferința de pace din 1913 de la București. Cu toate că numele lui este asociat Iașului, obârșia lui este Craiova.

¹³ Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen (1839-1914) – domn al României în perioada 1866-1881, rege al României în perioada 1881-1914. Comandant al trupelor ruso-române în Războiul de Independență din 1877. Personal a comandat armata română de la Calafat împotriva redutelor turcești de peste Dunăre. Rămâne în istoria universitară ca părinte al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București. Din 1876 a fost membru de onoare al Academiei Române, iar între 1879 și 1914 a fost protector și președinte de onoare al acesteia. În anul 2009, prin donații ale angajaților ASE, s-a achiziționat un portret al regelui, pictat de Valentin Tănase.

¹⁴ Licențiații au fost: Ionescu N. Alexandru și Mizrachi A. Moscu.

¹⁵ Licențiații au fost: Stăntănescu A. Ioan, Georgescu S. Florica, Marinescu D. Dumitru, Spiratos G. Mihail, Stăiculescu G. Marin, Tanașoca G. Gheorghe, Zacopceanu I. Constantin.

¹⁶ Alexandru G. Radovici (1860-1918) – om politic socialist, ulterior liberal. A fost președintele Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România (din 1893), iar ulterior a trecut la Partidul Național Liberal. A fost ministru al Industriei și Comerțului în perioada 1914-1916.

Anton Davidoglu (1876 -1958)
(Rector: 1913-1918)

A absolvit Școala Normală Superioară din Paris, în 1897, a făcut specializare în matematici la Universitatea Sorbona – Paris, unde și-a susținut și doctoratul în 1900. A fost:

- *profesor la Universitatea București (1905-1941);*
- *decan al Facultății de Științe din București (1937).*

A fost numit profesor definitiv la AISCI prin Decretul Regal nr. 5050 din 23 iulie 1913, la Catedra de Matematică financiară aplicată, teoria și tehnica asigurărilor. Anton Davidoglu a susținut în cadrul Academiei cursuri precum Teoria și tehnica asigurărilor. A fost inițiatorul cercetărilor românești în domeniul ecuațiilor diferențiale ordinare sau cu derivate parțiale, contribuind la dezvoltarea domeniului analizei matematice și al ecuațiilor diferențiale. În anul 1938 nu-l mai regăsim în corpul profesoral al AISCI.

Anton Davidoglu ocupă un loc de seamă în galeria marilor matematicieni români, dedicându-și întreaga activitate îndeletnicirilor științifice: matematică, inginerie cadastrală, pedagogie aplicată.

În timpul Primului Război Mondial, anii 1917-1918, sub ocupație germană, au fost grei pentru universitatea noastră. Studenții și o parte dintre profesori s-au mutat la Iași.

La 14 noiembrie 1920 s-a înființat, la Cluj, Academia de Înalte Studii Comerciale care, după doi ani, a luat denumirea celei de la București – Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale (AISCI Cluj). În anul 1940, AISCI Cluj s-a mutat la Brașov, arhivele ei fiind preluate de AISCI București. În anul 1950, Academia de la Brașov s-a desființat. În anul 2009, Academia de Studii Economice din București a returnat arhiva AISCI Cluj-Brașov arhivelor statului de la Cluj-Napoca, ca gest de recunoaștere a meritelor învățământului superior economic clujean.

1.2 Primele cadre didactice ale Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (1913-1918)

Printre primii profesori și conferențieri ai AISCI¹⁷ au fost Gheorghe Tașcă, Benone Mirinescu, Stanislas Cihoski, Dumitru R. Ioanițescu. Ion Răducanu, în cartea sa *Amintirile unui septuagenar*¹⁸, apreciază că toți cei enumerați erau prieteni ai Partidului Conservator-Democrat, aflat la putere în acea vreme. Cu toate suspiciunile față de protejații politici, viața a demonstrat o implicare exemplară a cadrelor didactice amintite în activitatea profesional-științifică a noii instituții. Tot în anul 1913 au mai fost numiți profesori titulari Anton Davidoglu, Eugen Ludwig, Spiridon Iacobescu. În anul 1915 au fost numiți profesori titulari Mihail Pașcanu, Ion Răducanu, în anul 1916, Virgil Madgearu, iar în anul 1918, Ion N. Angelescu. În anul 1913 au fost numiți conferențieri permanenți, cu titlu provizoriu, Dumitru R. Ioanițescu, Gheorghe Arghirescu, Vasile Stoicovici și conferențieri temporari Ion Tutuc și Konrad Richter. În anul 1915 au fost numiți conferențieri definitivi Eugen Porn, Romulus Ionașcu, Ion Gr. Dimitrescu. În anul 1916 au fost numiți conferențieri permanenți, cu titlu provizoriu, Emil Brancovici, Vasile Iscu și Constantin Bungețianu.

Făcând o analiză a provenienței primelor cadre didactice ale AISCI, se pot distinge două concluzii: majoritatea au la bază o pregătire juridică; mulți dintre ei provin de la Universitatea din București sau au funcționat aici, într-o formă sau alta.

---

¹⁷ Anton Davidoglu, Stanislas Cihoski, Ion N. Angelescu și Ion Răducanu sunt prezentați pe larg în alte subcapitole ale cărții.

¹⁸ Ion Răducanu, *Din amintirile unui septuagenar*, Colecția Biblioteca Băncii Naționale, Editura Enciclopedică, București 2001, p. 113.

Eugen Ludwig (1866-1927). Licențiat în farmacie, chimist expert, doctor în științele chimico-fizice la Universitatea din Viena. A fost numit profesor definitiv la Catedra¹⁹ de Fizică și chimie industrială aplicată a AISCI, prin Decretul Regal nr. 4607 din 20 iunie 1913. A fost Rector al AISCI, la București, în perioada 1918-1919. A publicat prima *Dare de seamă* a Rectoratului AISCI²⁰ în 1918. A murit pe 27 martie 1927. În perioada 1917-1918 a coordonat activitatea AISCI cu studenții rămași, în timpul ocupației germane, în București.

Benone Mirinescu (1878-1917). Doctor în drept al Universității din Paris, numit profesor definitiv la Catedra de Elemente de drept civil cu dezvoltări asupra obligațiunilor, contractelor speciale, gajului, privilegiilor și ipotecilor a AISCI, prin Decretul Regal nr. 5505 din 30 august 1913. A fost secretar general al Ministerului Industriei și Comerțului. A murit pe 21 septembrie 1917.

Gheorghe Tașcă (1875-1951). S-a născut în satul Bălăbănești, județul Galați, la 30 ianuarie 1875. Clasele primare (1882-1886) le-a făcut în comuna natală, iar liceul l-a făcut la Bârlad (1886-1895), fiind coleg cu matematicianul Anton Davidoglu. Examenul de bacalaureat l-a susținut la Iași. A luat licența în drept la Universitatea din București, în 1899. A devenit doctor în drept (1907) și științe economice (1910) al Universității din Paris. A fost conferențiar de Economie politică (din 1911) și apoi profesor (din 1920) la Facultatea de Drept a Universității din București. A fost numit profesor titular la Catedra de Economie politică și istoria doctrinelor economice din AISCI, prin Decretul Regal nr. 5574 din 7 septembrie 1913. A făcut parte din Partidul Conservator, Partidul Conservator Democrat, Partidul Național Democrat și, după desființarea acestuia, din Partidul Național Țărănesc. În anul 1925 a fost ales membru corespondent al Academiei Române. În anul 1932 a fost numit ministru al Industriei și Comerțului, în guvernul lui Nicolae Iorga. În perioada 1929-1930 a fost Rector al AISCI. În mai 1930 a devenit ministru plenipotențiar al României la Berna. Cu ocazia plecării la post, corpul profesoral al AISCI a oferit o masă la restaurantul Cina, pe 6 mai 1930. A fost președinte al Asociației Generale a Economistilor din România. În anul 1938 nu-l mai regăsim în corpul profesoral al AISCI, cu toate că anul pensionării sale este 1940 (este posibil să se fi pensionat de la Universitatea din București, unde era încă profesor). La 1 august

---

¹⁹ Noțiunea de *catedră* nu trebuie confundată cu noțiunea care denumește actuala structură organizatorică din universități. Ea este, mai degrabă, echivalentă cu noțiunea actuală de *disciplină*.

²⁰ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă pe anii 1913-1918 publicată de Rectoratul Academiei*, Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu, Str. Câmpineanu 9, București, 1918.

1950 este arestat și încarcerat la închisoarea Sighet, unde a murit după o grea suferință, la 12 martie 1951. Este înmormântat în groapa comună a închisorii.

Spiridon Iacobescu (1877-1967). Absolvent al Școlii Superioare de Comerț, licențiat în drept al Universității din București. Profesor definitiv la Catedra de Contabilitate comercială a AISCI, numit prin Decretul Regal nr. 5574 din 7 septembrie 1913. A devenit ulterior profesor titular la Catedra de Contabilitate generală și aplicată.

Mihail Pașcanu (1879-1928). S-a născut pe 7 august 1879. Licențiat în drept la Universitatea din București. Doctor în drept al Universității din Paris. A fost profesor titular de Drept comercial comparat și maritim la Universitatea din București, avocat al statului, avocat al primei Societăți de Credit Rural din România. A făcut parte din Consiliul legislativ și a fost membru în Comisia de unificare a Codului comercial. A fost numit, prin Decretul Regal nr. 408 din 20 februarie 1915, profesor titular la Catedra de Drept comercial a AISCI. A murit în decembrie 1928.

Virgil Madgearu (1887-1940). Mare economist, sociolog și om politic. S-a născut la 27 decembrie 1887 la Galați, într-o familie de negustori de origine armeană. Numele său complet este Virgil Traian N. Madgearu. În anul 1907 a absolvit liceul la Galați. În același an a început cursurile Universității de la Leipzig. A devenit doctor în științe economice și financiare la Universitatea din Leipzig. A fost numit profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 170 din 1 februarie 1916, la Catedra de Studiul practic al întreprinderilor comerciale și industriale, studiul transporturilor și tarifelor, din cadrul AISCI. În anul 1925 a devenit profesor titular al Catedrei de Economie națională și apoi al Catedrei de Economie politică (1935). A fondat împreună cu Ion Răducanu, la Iași, în anul 1918, revista de studii economice și sociale *Independența Economică*, care a apărut până în anul 1947. În anul 1918, la Iași, a fondat împreună cu Dimitrie Gusti²¹, Vasile Pârvan²² și Ion Răducanu Asociația pentru Studiu și Reformă Socială, care s-a transformat în anul 1921 în Institutul Social Român. Virgil Madgearu a devenit secretarul general al acestui institut. A fost membru marcant al Partidului Țărănesc și apoi al

---

²¹ Dimitrie Gusti (1880-1955) – filozof, sociolog, estetician, profesor universitar la Iași, apoi la Universitatea din București, ministru al Instrucțiunii Publice (1932-1933), a fondat și a condus Asociația pentru Studiu și Reformă Socială (1919-1921), Institutul Social Român (1921-1939, 1944-1948), Institutul de Științe Sociale al României (1939-1944). A fost academician din 1919, președinte al Academiei Române în perioada 1944-1946. A fost fondator, în 1936, împreună cu Victor Ion Popa, H. H. Stahl și G. Focșa, al Muzeului Satului din București.

²² Vasile Pârvan (1882-1927) – arheolog, istoric, profesor la Universitatea din București, inițiatorul și directorul Școlii Române de la Roma, destinată perfecționării în istorie și arheologie, organizatorul șantierului arheologic de la Histria, academician din anul 1913.

Partidului Național Țărănesc. În anul 1919 a fost secretar general al Partidului Țărănesc, iar în anul 1920 al Partidului Național Țărănesc și șef al organizației din Ilfov, fiind teoreticianul de stânga al țărăniștilor. A fost secretar general al Ministerului Industriei și Comerțului, ministru al Industriei și Comerțului (1928-1829 și 1930), ministru al Comunicațiilor (1929), ministru al Finanțelor (1929), ministru al Agriculturii și Domeniilor (1930-1931) și deputat în perioadele 1919-1931 și 1932-1938. A fost asasinat în 27 noiembrie 1940, pe motive politice. Legionarii l-au împușcat în pădurea Snagov ziua, în amiaza mare (orele 14,30). În anul 1990 a fost ales, post-mortem, membru de onoare al Academiei Române.

Dumitru R. Ioanițescu (1885-1969). Avocat, politician, membru al Partidului Conservator, al Partidului Conservator-Democrat, al Partidului Poporului, al Partidului Național-Țărănesc, al Frontului Românesc, al Partidului Democrat-Țărănesc, parlamentar, ministru. Doctor în drept la Universitatea din București. A fost numit conferențiar cu titlu provizoriu prin Decretul Regal nr. 5132 din 1913, conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 1263 din 1919 și profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 1263 din 1 aprilie 1920, la Catedra de Industria și meseriile din România, cu legislația lor, în cadrul AISCI. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Politică socială și asigurări. Ca subsecretar la Ministerul de Interne, șef al Siguranței Statului, este bănuie de către Ion Răducanu, atunci ministru al Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale, că „fără scrupule, instiga agitatori iresponsabili să atace pe muncitori”²³ aflați în grevă în 1929, la Lupeni și Petroșani (pe 15 august 1929, ciocnirile dintre soldați și mineri, la Lupeni, au dus la moartea a 11 muncitori).

Gheorghe Arghirescu. Licențiat în fizică-chimie la Universitatea din București, licențiat în drept al Universității din Iași, absolvent al cursurilor de geografie economică de la Collège de France, doctor în drept la Universitatea Liberă din Bruxelles. Numit conferențiar definitiv cu titlu provizoriu la 19 octombrie 1913, conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 3841 din 1918 și profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 1651 din 14 aprilie 1919, la Catedra de Geografie economică cu dezvoltări asupra piețelor Orientului. A fost vicerector într-o perioadă a mandatului Rectorului Ion N. Angelescu (1924-1929) și într-o perioadă a mandatului Rectorului Ion Răducanu (1930-1934 și 1934-1937). În anul 1938 nu-l mai regăsim în corpul profesoral al AISCI.

---

²³ Ion Răducanu, *Din amintirile unui septuagenar*, Colecția Biblioteca Băncii Naționale, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 165.

Vasile Stoicovici. Licențiat în drept la Universitatea din Paris, diplomat al Școlii de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Paris. A fost numit conferențiar cu titlu provizoriu la Catedra de Corespondență și convorbire comercială în limba franceză, prin Decizia ministerială nr. 49596 din 20 noiembrie 1913, conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 2163 din 1919, profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 4877 din noiembrie 1921. A fost secretar general al AISCI în mandatul Rectorului Stanislas Cihoski și vicerector într-o perioadă a mandatului Rectorului Ion N. Angelescu (1924-1929).

Ion Tutuc. Licențiat în matematici al Universității din București. Doctor al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București (a obținut, în 1927, al patrulea titlu de doctor acordat de AISCI). Angajat conferențiar temporar la AISCI în 15 noiembrie 1913, la Catedra de Aritmetică comercială. Contractul a fost reînnoit prin Decizia ministerială nr. 88268 din 24 noiembrie 1920. A fost numit profesor definitiv la Catedra de Aritmetică comercială și algebră financiară, prin Decretul Regal nr. 128 din 16 ianuarie 1928. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Matematici comerciale.

Konrad Richter. Doctor în filozofie al Universității din Berlin, conferențiar la Facultatea de Litere a Universității din București. Angajat, prin contract încheiat de Consiliul General al AISCI²⁴ la 25 octombrie 1913, conferențiar temporar la Catedra de Corespondență și convorbire în limba germană. În noiembrie 1918 a fost acuzat de colaboraționism cu nemții (AISCI a primit o notă în acest sens de la Ministerul Industriei și Comerțului).

Ion Gr. Dimitrescu (1889-1955). Născut la Constanța la 25 martie 1889. A făcut școala primară, succesiv, la Constanța, Ploiești și București. A terminat Liceul „Gh. Lazăr” din București. A frecventat universitățile din München și Leipzig. A devenit doctor în științe economice și financiare al Universității din Bonn. A fost numit conferențiar definitiv la Catedra de Comerț exterior și legislație română și comparată, cu dezvoltări asupra Orientului, convențiuni comerciale, regulamente consulare, prin Decretul Regal nr. 418 din 20 februarie 1915. A fost numit profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 1650 din 14 aprilie 1919. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Economie politică. În 18.02.1924,

---

²⁴ Organele de conducere ale AISCI erau: Consiliul de Administrație, Consiliul profesoral, Consiliul general, format din membrii primelor două consilii, și Rectorul.

a semnat, ca Director General în Ministerul Industriei și Comerțului, adresa către AISCI prin care anunța că Ion N. Angelescu a fost confirmat, prin Decretul Regal nr. 574/1924, ca Rector pe o perioadă de cinci ani.

Emil Brancovici (1865-1957). Absolvent al Școlii Superioare de Comerț, inginer chimist de la Facultatea de Științe din Nancy. A fost numit conferențiar permanent cu titlu provizoriu la Catedra de Comerțul cerealelor și derivatelor lor, prin Decizia ministerială nr. 16524 din 15 iunie 1916. A fost împuternicit conferențiar titular în anul universitar 1917-1918. A fost numit profesor pe două semestre în anul universitar 1917-1918, prin Decizia ministerială nr. 437 din 16 ianuarie 1918, la aceeași catedră și a fost delegat să țină cursul de Studiul mărfurilor (partea comercială); Consiliul General al AISCI l-a delegat să țină și cursul Studiul practic al întreprinderilor comerciale și industriale. Prin Decretul Regal nr. 2163 din 1919 devenit conferențiar titular, iar prin Decretul Regal nr. 1263 din 1 aprilie 1920 devenit profesor titular la Catedra de Comerțul cerealelor și derivatelor lor. În anul 1938 nu-l mai regăsim în corpul profesoral al AISCI.

Vasile Iscu (1874-1941). Doctor inginer de mine al Academiei din Freiberg și al Școlii Tehnice din Dresda. A fost numit conferențiar permanent cu titlu provizoriu prin Decizia ministerială nr. 16524 din 15 iunie 1916, la Catedra de Industria, comerțul și legislația petrolului. A devenit conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 2163 din 1919 și profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 2163 din 1 aprilie 1920. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Organizarea și tehnica comercială și industrială a întreprinderilor, Transporturi.

Constantin Bungețianu (1879-1948). Licențiat în drept al Universității din București, doctor în științe economice și politice al Universității din Paris. A fost numit conferențiar permanent cu titlu provizoriu la Catedra de Industria și comerțul lemnului prin Decizia ministerială nr. 16524 din 15 iunie 1916. A fost numit conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 2163 din anul 1919 și profesor definitiv, prin Decretul Regal nr. 1263 din 1 aprilie 1929. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Organizarea și tehnica comercială și industrială a întreprinderilor; Transporturi. În perioada 1934-1939 a fost membru în Consiliul de Administrație al AISCI, în calitate de profesor.

La 20 februarie 1915, prin Decretul Regal nr. 420, au mai fost numiți conferențiar definitiv Eugén Porn, la Catedra de Corespondență și convorbire în limba italiană și Romulus Ionașcu, la Catedra de Corespondență comercială română și stenografie (moare timpuriu, la 25 aprilie 1917).

Așa cum s-a mai amintit, anii 1916-1918 au fost grei pentru AISCI. Ea a funcționat la București și Iași. La București, cursurile au fost acoperite de: Eugen Ludwig (Fizica și Chimia industrială, Cursul mărfurilor); Emil M. Brancovici (Comerțul cerealelor și derivatelor lor, Studiul mărfurilor – partea comercială, Studiul practic al întreprinderilor comerciale și industriale); Constantin Bungețianu (Comerțul și industria lemnului, Statistică, Economie politică, Istoria comerțului); Eugen Porn (Convorbirea și corespondența italiană, Corespondența comercială română); Ioan Tutuc (Aritmetica comercială, Algebra financiară, Teoria și tehnica asigurărilor). La Iași au acoperit cursurile: Stanislas Cihoski²⁵, Spiridon Iacobescu, Vasile Stoicovici, G. Arghirescu și I. G. Diamandescu. Perioada șederii la Iași este, cu toate vicisitudinile exilului, prolifică intelectual: se fondează asociații, se lansează reviste și se colaborează în proiecte intelectuale.

Pentru a se putea acoperi sarcinile didactice, au mai primit delegare să țină cursuri și alte persoane, dintre care unele au devenit personalități științifice, cum a fost marele jurist Andrei Rădulescu.

Andrei Rădulescu (1880-1959). S-a născut pe 28 noiembrie 1880, în satul Chiojdeanca, județul Prahova. Școala primară a făcut-o în satul natal, după care a urmat Liceul „Petru și Pavel” din Ploiești. Licențiat în drept și în litere și filozofie (secțiile istorie și filologie clasică) al Universității din București. Doctor în drept al Universității din Liège. Președinte al Secției de notariat a Tribunalului Ilfov. A fost profesor suplinitor la Universitatea din București în perioada 1916-1920. În anul universitar 1916-1917 a fost delegat să predea cursul de Drept civil la AISCI. A fost numit profesor pe două semestre, în anul universitar 1917-1918, prin Decizia ministerială nr. 437 din 16 ianuarie 1918, la Catedra de Elemente de drept civil cu dezvoltări asupra obligațiunilor, contractelor speciale, gajului, privilegiilor și ipotecilor, din cadrul AISCI. Prin Decizia ministerială nr. 24600 din 1 noiembrie 1918 a fost numit profesor suplinitor la AISCI, iar apoi profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 2985 din 16 iulie 1920. A devenit, ulterior, profesor titular la Catedra de Drept civil și noțiuni generale de drept administrativ și constituțional. A făcut parte din Comisia de unificare a Codului comercial. A fost consilier la Curtea de Apel (din anul 1920) și consilier la Înalta Curte de Casație și Justiție din România (din anul 1925). În perioada mai 1938 - septembrie 1940 a fost

---

²⁵ În *Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, îl regăsim nominalizat ca Rector la Iași, în perioada 1917-1918.

prim-președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție din România, iar din anul 1920 academician. A fost vicepreședinte al Academiei Române (de zece ori, în perioada 1926-1946) și președinte al acesteia în perioada 1946-1948. A murit pe 30 septembrie 1959.

După Primul Război Mondial, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale și-a redeschis cursurile la București, începând cu 4 februarie 1918.

Înceiem subcapitolul care descrie o perioadă grea a AISCI, cu începuturi incerte, contestate, în condiții de pace și de război, fără bază materială, cu speranțe și șanse de consolidare. În anul 1918 ne bucurăm de primii nouă licențiați. Țara intră în liniștea interbelică. În anul 1919, AISCI își desemnează pentru cinci ani un nou Rector: Stanislas Cihoski. Se marchează începutul stabilității și dezvoltării, continuate până în anul 1940, în mandatele celor mai importanți Rectori ai AISCI: Ion N. Angelescu și Ion Răducanu. Să pășim împreună mai departe. Vom opri povestirea înainte de a începe cel de-al Doilea Război Mondial și o vom relua abia de la anul 1996. Să fim sănătoși.

1.3 Prima clădire în care a funcționat Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale

Între anii 1913 și 1926, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale a funcționat într-un spațiu închiriat, aflat pe Calea Victoriei nr. 102, în apropierea Bibliotecii Centrale Universitare (figura 1.1). Clădirea nu mai există, în locul ei fiind parcare din spatele Hotelului Lido.

Din situația fondurilor proprii, cuprinsă în Darea de seamă²⁶ pe anii 1913-1918, făcută în anul 1918 de rectoratul AISCI, condus de prof. dr. Eugen Ludwig, rezultă că în spațiile închiriate funcționau: o bibliotecă (cu cca. 2000 de titluri, conform numerelor de inventar), un laborator de chimie (din anul 1915), două camere pentru Biroul comercial²⁷ și pentru seminarii practice. În anul 1924²⁸,

---

²⁶ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă pe anii 1913-1918 publicată de Rectoratul Academiei*, Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu, Str. Câmpineanu 9, București, 1918, p. 63

²⁷ Laborator în care se simulau activități comerciale și în care studenții efectuau lecții practice.

²⁸ Anuarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Anul XV (1927-1928), Tipografia M. M. Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1928, p. 15.

AISCI avea în Calea Victoriei: un amfiteatru cu 170 de locuri, trei săli de curs, cu câte 50-100 de locuri, două muzee²⁹ (de mărfuri și de lemn), o bibliotecă cu 36 de locuri.

Figura 1.1

*Clădirea în care a funcționat AISCI între 1913-1926.
În dreapta este clădirea Bibliotecii Centrale Universitare*

---

²⁹ Erau laboratoare în care studenții puteau studia diverse mărfuri și produse.

2

Construcția Palatului Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Piața Romană

*Cine nu are propria casă
este lipsit de rădăcini chiar și în propriul sat.*

Actualul Palat al Academiei de Studii Economice din București, situat în Piața Romană nr. 6 și Căderea Bastiliei nr. 2-10, a fost construit în trei etape și a fost consolidat și modernizat de mai multe ori. Pentru o bună înțelegere a descrierilor care urmează, vă propunem următoarea convenție de „codificare”:

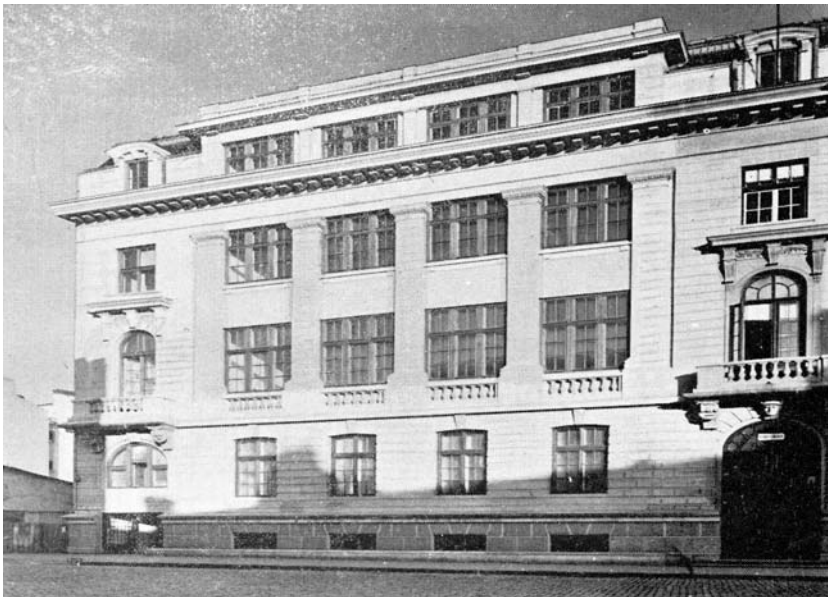
Corpul 1, numit de la început de cei care l-au conceput *Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale*, era plasat în Piața Romană și strada Cometa (actuala stradă Căderea Bastiliei), se întindea până la actuala intrare a studenților și îngloba actualul Rectorat, Aula, amfiteatrele și holul, împreună cu sălile aferente, care leagă Rectoratul de clădirea cu amfiteatre (figura 2.1). Corpul a fost dat în folosință în anul 1926.

Corpul 2, numit la proiectarea sa „Clădirea bibliotecii”, era amplasat pe strada Cometa (actuala stradă Căderea Bastiliei), în continuarea aripii Corpului 1 (figura 2.2). Corpul a fost inaugurat în 1935. El avea P+2+M (azi P+3) și corespunde celui în care se găsește actuala intrare a studenților.

Figura 2.1

Palatul Academiei, Corpul 1, după finalizarea din anul 1926¹

Figura 2.2

*Palatul Academiei, Corpul 2, după finalizarea din anul 1935.
Fotografie din anul 1936*

---

¹ În fața clădirii este o construcție dărăpănată, încă nedemolată, în fața căreia se odihnește un cal înhămat la căruță. Pe frontispiciu nu este înscrisă denumirea universității.

Corpul 3, numit la proiectarea sa „Clădirea Muzeului Comercial și Biroului Comercial”, amplasat pe strada Ion Gh. Duca² (fosta Cometa, actuala Căderea Bastiliei), în continuarea Corpului 2 (figura 2.3). Corpul a fost dat în folosință în anul 1947³ și corespunde celui în care se află sălile de lectură Victor Slăvescu⁴ și Paul Bran⁵.

Figura 2.3

*Palatul Academiei, Corpul 3, după finalizarea din anul 1947 (?)
Fotografie din anul 2010*

---

² Ion Gh. Duca (1879-1933) – om politic liberal, parlamentar, ministru al Instrucțiunii Publice (1914-1918), al Agriculturii (1919-1920), al Afacerilor Externe (1922-1926), al Internelor (1927-1928), prim-ministru, din noiembrie 1933. Ca prim-ministru a încercat să anihileze mișcarea legionară. A construit o culă, care îi poartă numele, la Măldărești, județul Vâlcea. A fost asasinat de legionari în gara Sinaia, în decembrie 1933.

³ Anul este incert. Oricum, în anul 1941 se vorbea despre Corpul 2 ca fiind „noua construcție”.

⁴ Victor Slăvescu (1891-1977) – doctor în științe economice și financiare al Universității din Halle. Numit conferențiar definitiv, prin Decretul Regal nr. 2203 din 1 iulie 1925, la Catedra de Studiul practic al întreprinderilor comerciale și industriale, studiul transporturilor pe căi ferate, ape și tarife. Profesor definitiv la Catedra de Monedă, credit, schimb și tehnică bancară. Rector al AISCI în anul 1944. Este unul dintre cei mai mari economiști români. Academician, din anul 1939.

⁵ Paul Bran (1940-2006) – profesor titular la Catedra de Monedă din ASE, fondator și Rector al Academiei de Studii Economice din Republica Moldova (1991-1994), Rector al Academiei de Studii Economice din București (1996-2004), președinte al Asociației Generale a Economiștilor din România (2001-2006).

Pe parcursul dezvoltării ansamblului, proiectarea unui corp a fost însoțită de modificări ale celui anterior. Să analizăm câteva fotografii din figura 2.4 și să „decidem”:

- Din figura 2.4 a. se observă că intrarea studenților în primul corp al Palatului (finalizat în 1926), pe strada Cometa (actuala Căderea Bastiliei), era în partea sa din stânga (marcată în fotografie cu un cap-basorelief, imediat în dreapta schelelor). Privind figura 2.4 c., a stării actuale, se constată că aceasta nu mai există, fiind zidită. Vechea intrare trecea prin actuala cameră 0008 – Registratura. Este încă prezentă arcada internă a ei (vezi figura 2.29 b.).
- Din figura 2.4 b., dar mai bine din figura 2.2, se observă că, pe lângă intrarea inițială (vezi capul-basorelief), s-a mai realizat o intrare pe extrema stângă a clădirii bibliotecii, finalizată în 1935. Pe zona cu cele patru ferestre mari ale „noii” biblioteci existau săli și la parter.
- Construcția celui de-al treilea corp (Muzeul Comercial și Biroul Comercial) – cel cu coloane monumentale de pe strada Căderea Bastiliei – a integrat Corpul 2, destinat inițial bibliotecii, modificat fundamental la reconstrucția de după cutremurul din 10 noiembrie 1940. Să privim fotografia 2.4 c. în comparație cu fotografia 2.4 b. Sălile de la parterul Corpului 2 (al bibliotecii) nu mai sunt, fiind înlocuite cu actuala intrare largă, destinată studenților; de asemenea, intrarea inițială a studenților în Palat (marcată în figurile 2.4 a. și 2.4 b. prin capul-basorelief) a fost astupată (dispărând și capul-basorelief). Comparând figura 2.4 d. cu figura 2.4 b. se constată că și intrarea din extrema stângă a Corpului 2 a fost astupată.

a. Corpul 2 în timpul construcției.
În dreapta schelelor este intrarea studenților
în corpul 1.

b. Corpul 2 la finalizarea construcției.
În dreapta fotografiei este intrarea
studenților în corpul 1; în extrema
sa stângă s-a creat încă o intrare.

c. Corpul 2, după construcția corpului 3.
Fotografie din anul 2010.

d. Corpurile 2 și 3, după construcția
corpului 3.
Fotografie din anul 2010.

Figura 2.4

Planșa comparativă a celor trei corpuri ale Palatului

Rectorii care au avut contribuții decisive la construcția Palatului au fost: Stanislas Cihoski – cel care a intuit necesitatea construcției și care a achiziționat primele terenuri pentru ea, Ion N. Angelescu, care a achiziționat alte terenuri, pe perioada mandatului acestuia construindu-se Corpul 1 al Palatului și Căminul nr. 1, din strada Stanislas Cihoski nr. 5, Ion Răducanu, care a achiziționat alte terenuri, inclusiv pentru Corpul 3; pe perioada mandatului său s-a construit Corpul 2 și s-a proiectat Corpul 3.

Stanislas Cihoski (1868-1924)
(Rector: 1919-1924)

A absolvit dreptul, literele și filosofia la Universitatea din București; a fost inginer hotarnic; prin Decretul Regal nr. 4842 din 2 iulie 1913 a fost numit profesor de statistică generală și economică la AISCI. A fost, printre altele:

- *avocat în cadrul primăriei București – 1893;*
- *profesor al Școlii Superioare de Științe de Stat din București, din 1902, unde a fost și subdirector, și director;*
- *secretar general al Ministerului Industriei și Comerțului, din 1921;*
- *în cadrul Conferinței de la Londra, în 1906, a fost ales membru pe viață al Uniunii Interparlamentare din Berna;*
- *director general al Societății de Asigurări și Reasigurări Urania din București – 1914;*
- *a condus întreprinderile firmei Behles, între 1915-1923;*
- *membru marcant al Partidului Conservator, devenit ulterior Partidul Conservator Democrat; a fost ales deputat în Colegiul II – Ilfov, în 1899, apoi senator al Colegiului I – Suceava, în 1912;*
- *consilier comercial onorific al Ministerului Industriei și Comerțului (1913) și consilier economic în perioada ocupației (1918);*
- *director al ziarului „Ordinea”, primul oficios al Partidului Conservator-Democrat, între 1908-1913.*

Împreună cu Nicolae D. Xenopol a fost inițiatorul Legii de înființare a AISCI. Stanislas Cihoski s-a implicat activ în viața politică, alăturându-se conservatorilor democrați, conduși de Take Ionescu. În perioada ocupației, 1917-1918, o parte a studenților și cadrelor didactice s-a refugiat la Iași, unde s-au continuat studiile sub coordonarea lui Stanislas Cihoski. El a fost însoțit la Iași de Sp. Iacobescu, V. Stoicovici, Gh. Arghirescu și I. G. Diamandescu.

Cu toate că cele trei corpuri au fost construite în perioade diferite, ansamblul lor este unul integrat. Vizitați azi Palatul Academiei, în zona care se desfășoară pe strada Căderea Bastiliei. Câte corpuri sunt? Unul, este răspunsul unanim. Cel de-al treilea corp a extins, în mod fericit, pe cel de-al doilea, iar cel de-al doilea l-a extins, similar, pe primul. Contemporanii noștri văd întregul Palat al Academiei de Studii Economice din București (format din cele trei corpuri descrise anterior) – ca pe o singură clădire. Pentru acest lucru bine făcut, noi și cei care vor veni după noi trebuie să ne exprimăm recunoștința față de ctitorii Palatului – arhitecți, constructori, profesori și conducători ai Academiei.

2.1 Achiziția terenurilor

Achiziția terenurilor s-a făcut în diverse etape, în funcție de cerințele proiectelor. În Anexa 1 se prezintă câteva hărți ale zonei Piața Romană – Strada Cometa (Căderea Bastiliei), în diferite perioade. Interesantă este planșa 2 din anexă, care compune situația proprietăților într-o dinamică, din anul 1922 până în anul 1938. În Anexa 2 se prezintă situația terenurilor achiziționate în timp.

La *20 mai 1922*, AISCI, avându-l ca rector pe Stanislas Cihoski, a cumpărat (după expropriere „pentru cauză de utilitate publică”) de la Eugenia Grămăticescu și Gr. Gr. Grămăticescu terenul din strada Cometa nr. 16, cu clădirile vechi ce se găseau pe el, vecinătatea locului fiind: la nord proprietatea Bock, la sud Piața Romană, la vest strada Cometa și la est proprietățile Ecaterina Negulescu și Ioan Nanu-Muscel. Terenul era primul de pe strada Cometa, dinspre Piața Romană. Prețul de cumpărare a fost de 5.100.000 lei. Din acest teren s-a pierdut o parte, deoarece Primăria Capitalei a hotărât retragerea în fața Pieței Romane și alinierea străzii Cometa. Pentru construirea Palatului, mai erau necesare alte suprafețe de teren.

Adunarea Deputaților (la *27 iunie 1924*) și Senatul României (la *30 iunie 1924*) au votat Legea de expropriere, pentru utilitate publică, a terenului și construcțiilor aferente lui ale doamnei Elena I. Bock și domnului Ion Bock din strada Cometa nr. 18, precum și a terenului moștenitorilor lui Pavel Marinescu, din strada Cometa nr. 20. Legea a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 142 din 3 iulie 1924. Proprietatea Bock era compusă din teren de 604,80 m², 71,10 m² construcție cu parter, în stare „mediocră” și 77,40 m² de grajd. Pentru această proprietate s-au plătit 2.350.970 lei. Terenul expropriat de la moștenitorii lui Pavel Marinescu era în spatele proprietății acestuia, estimat inițial la 501.000 lei și pentru care s-au plătit, în final, 2.004.000 lei. O parte a sumei a fost plătită de către

Camerele de Comerț și Industrie și de Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie din România. Diferența de preț dintre cele două proprietăți se explică prin aceea că proprietatea Pavel Marinescu nu avea clădiri și nu avea ieșire la stradă. Una dintre moștenitoarele lui Pavel Marinescu, Maria Blujdea, nepoată de bunic, care a primit jumătate din sumă, a reclamat faptul că Lazăr P. Marinescu, alt moștenitor, angajat al AISCI, nu avea dreptul să primească cealaltă jumătate din sumă. În Darea de seamă din 1926⁶, Ion N. Angelescu sublinia: „Pentru această mărire de teren, Academia dorește recunoștință, pentru concursul dezinteresat, profesorilor ei: Gh. Tașcă, C. Partheniu⁷, Andrei Rădulescu și D. R. Ioanițescu.”

La 31 mai 1932, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat, la prețul de 700.000 lei, terenul și clădirea din Strada Cometa 20, mărindu-se curtea Căminului⁸ nr. 1 cu 580,75 m². Clădirea, demolată ulterior, a fost alocată ca sediu și ateliere anexe pentru *Cooperativa licențiaților și studenților Academiei*. Cumpărarea s-a făcut de la Maria Blujdea, nepoata lui Pavel Marinescu (unchiul său, Lazăr P. Marinescu, i-a cedat toate drepturile). De fapt, Maria Blujdea a vândut tot restul proprietății din strada Cometa nr. 20, care îi rămăsese după exproprierea din 1924.

La 31 mai 1938, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat de la Eugen S. T. Constantinescu terenul, cu tot ce se afla pe el, din strada Ion Gh. Duca nr. 4 (fostă Cometa 22) în suprafață de 684 m², având vecinătățile: la vest, fațada spre strada Ion Gh. Duca, spre nord, terenul Societății de Binefacere *Munca*, spre sud, Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, iar spre est, proprietatea Elisabeta (Eliza) Gruber⁹.

La 1 septembrie 1938, AISCI, avându-l ca rector pe Ion Răducanu, a cumpărat de la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în folosul Societății anonime „Civilo Britanică” și al domnului Sacha Silberman Roman,

---

⁶ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1926.

⁷ Cezar Partheniu (1881-1942) – licențiat (1903) în drept și în litere și filozofie al Universității din București, doctor în drept al Universității din Paris (1908). Este numit conferențiar suplinitor prin Decretul Regal nr. 4999 din 1 ianuarie 1920, conferențiar agregat prin Decretul Regal nr. 1399 din 6 aprilie 1924, profesor definitiv la Catedra de Drept constituțional și administrativ, prin Decretul Regal nr. 119 din 16 ianuarie 1925. A fost șef de catedră.

⁸ Actualul Pavilion administrativ.

⁹ Terenul și casa există și se află pe strada Cihoski, între Pavilionul administrativ și sala de sport ale ASE.

fosta avere a Societății de Binefacere *Munca*, situată pe strada Ion Gh. Duca nr. 24, fostă Cometa nr. 24, în suprafață de 1663 m², cu următoarele vecinătăți: la est, strada Stanislas Cihoski, la vest, strada Ion Gh. Duca, la sud proprietățile Eugen Constantinescu (intrată în posesia AISCI în mai 1938) și Elisabeta Gruber, la nord proprietatea Zamfirescu. Din terenul inițial al Societății de Binefacere *Munca* fuseseră expropriati 80 m², respectiv 66,95 m² pentru alinierea străzii Ion Gh. Duca și pentru deschiderea străzii Stanislas Cihoski.

Povestea acestui teren¹⁰ este interesantă: în anul 1885, la îndemnul Reginei Elisabeta¹¹, s-a înființat Societatea de Binefacere *Munca*, cu scopul de a-i ajuta pe săraci să-și găsească locuri de muncă. Președinta societății era doamna Maria (General) Fălcoianu¹².

În anul 1892, cu banii societății s-au cumpărat 2000 m² de teren pe strada Cometa nr. 24, pe care s-au făcut și construcții. După moartea doamnei Maria Fălcoianu, fiica acesteia, Eufrosina Soutzo, a vândut proprietatea, la 12 iulie 1928, domnului avocat Sacha Silberman Roman, care folosește ca paravan Societatea „Civilo Britanică” (înființată în 1932). Vânzarea este ilegală, deoarece proprietatea nu era a doamnei Maria Fălcoianu, ci a unei societăți de binefacere. În anul 1934, Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale a dat în judecată Societatea „Civilo Britanică”, pe Sacha Silberman Roman și pe Eufrosina Soutzo, revendicând terenul. Lucrurile s-au complicat, deoarece Eufrosina Soutzo a decedat

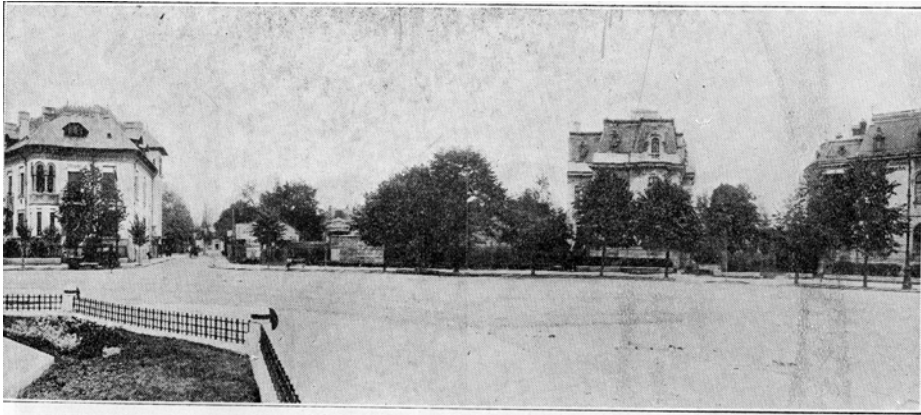
---

¹⁰ Povestea este relatată de asistentul universitar Petre C. Strihan, avocat, scriitor, viitor reputat profesor la AISCI, într-un raport cerut de Rectorul Ion Răducanu. El sugerează soluția de cumpărare a terenului, susținând posibilitatea câștigării procesului de către Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, dar după o perioadă lungă de timp. Petre Constantinescu Strihan (1899-1990) a fost doctor în drept al Universității din București. A fost numit asistent la Catedra de Drept constituțional și administrativ, la AISCI, prin Decizia ministerială nr. 11915 din 1 ianuarie 1928. În anul 1938 era conferențiar la Catedra de Drept civil și tehnica comercială și industrială a întreprinderilor; transporturi. În anul 1943 a devenit profesor la această catedră. Îl regăsim consultant pe probleme juridice în multe activități manageriale ale AISCI. Din anul 1964 este documentarist și, apoi, cercetător principal la Institutul de Istorie Nicolae Iorga (să fi fost „debarcat” pe motive politice?). A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România. A murit la 26 iulie 1990.

¹¹ Regina Elisabeta a României (1843-1916) – soția primului rege al României, Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen, cu care se căsătorise în anul 1869. A fost poetă, eseistă, scriitoare, patroana artelor, fondatoare a numeroase instituții caritabile. În lumea culturală este cunoscută și cu numele de Carmen Silva.

¹² Ștefan Fălcoianu (1835-1905) – general, matematician, istoric, om politic. Șef de stat major și Ministru de Război (1884-1886). Membru titular al Academiei Române din 1876 și vicepreședinte al acesteia.

în timpul procesului, fără să aibă moștenitori. Intuind faptul că procesul poate să târăgăneze mult timp, AISCI a inițiat un proiect de lege prin care se recunoaște că terenul aparține statului, dar că poate intra în proprietatea lui plătind suma de 1.663.000 lei Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în folosul Societății anonime „Civilo Britanică” și al domnului Sacha Silberman Roman. Legea a apărut în Monitorul Oficial nr. 171 din 27 iulie 1938, AISCI a plătit suma și a intrat în posesia terenului.

Terenul pe care s'a construit Palatul Academiei, privit din Piața Romană

Figura 2.5

Piața Romană, înaintea construirii Palatului Academiei

Cele trei clădiri care apar în figura 2.5 există și în prezent. Cea din stânga, construită în anul 1904, aparținea lui Nicolae Petrașcu, fratele pictorului Gheorghe Petrașcu¹³ (care a locuit și a creat în această casă în perioada 1916-1927) următoarea, construită în anul 1909, aparținea familiei prof. dr. Ioan Nanu-Muscel¹⁴, iar cea de-a treia, construită în anul 1903, aparținea academicianului prof. dr. Sabba Ștefănescu (cel care, senator fiind, a propus ca la denumirea „Academia de Înalte Studii Comerciale” să se adauge și *Industriale*).

¹³ Gheorghe Petrașcu (1872-1949) – personalitate de seamă a culturii române, pictor, academician din anul 1936. Studiile le-a făcut la București, München și Paris. Expoziții în București, Veneția, Barcelona, Paris etc. A lucrat la București, Sinaia, Târgu Ocna, Câmpulung-Muscel, Târgoviște (unde și-a construit o casă, în anul 1922), Franța, Spania, Italia.

¹⁴ Ioan Nanu-Muscel (1862-1938) – medic, clinician, creator de școală, renumit profesor de practică medicală, președinte al Societății medicale a spitalelor din București, director al spitalului Colțea (1919-1936), senator din partea Partidului Conservator.

2.2 Prima etapă a construcției – Corpul 1

Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

Construcția unui local propriu a fost dorința unanimă a corpului profesoral al AISCI, în frunte cu rectorii instituției. Palatul a fost construit între anii 1924-1926, în mandatul Rectorului Ion N. Angelescu. A fost proiectat de arhitectii profesor Grigore Cerchez¹⁵ („un bătrân profesor de arhitectură, decan al arhitecților”¹⁶), Edmond Van Saanen-Algi¹⁷ și arhitectul de control Arghir Culina. Rectorul Stanislas Cihoski încheiase, în anul 1922, un contract cu arh. prof. dr. Gr. Cerchez pentru „alcătuirea planurilor de construcție a localului”, proiect abandonat din lipsă de fonduri.

Lucrările de construcție a Palatului

Ion N. Angelescu, având și funcția de Secretar General al Ministerului Industriei și Comerțului, și-a făcut o excepțională politică de atragere a fondurilor, care îl încurajează să solicite Consiliului de Administrație al AISCI, pe 8 martie 1924, începerea construcției Palatului.

Pe 18 martie 1924 s-a încheiat contractul de elaborare (de fapt, de cumpărare) a planurilor și de supraveghere a construcției cu arhitectul prof. dr. Gr. Cerchez, asociindu-i pe arhitecții Edmond Van Saanen-Algi și Arghir Culina.

---

¹⁵ În documente, numele se regăsește scris în diverse moduri: Cerchez, Cerckez, Cerkez. Autorul a preferat să folosească numele *Cerchez* (cu excepția documentelor vremii, unde s-a păstrat scrierea folosită în ele).

¹⁶ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia M. M. Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1926.

¹⁷ În 1935 îl regăsim într-un proces cu AISCI pentru onorariul pretins de acesta relativ la planurile și executarea mobilierului din Palatul Academiei. Procesul este reluat în 1943 de către prof. dr. V. Stoicovici, executor testamentar al arhitectului Ed. Van Saanen-Algi. Se pare că AISCI a câștigat procesul, dovedind că arhitectul s-a ocupat doar de partea imobilă a construcției. Nu ne îndoim însă de faptul că Ed. Van Saanen-Algi a avut contribuții și la mobilarea Palatului.

Grigore Cerchez (1850-1927)

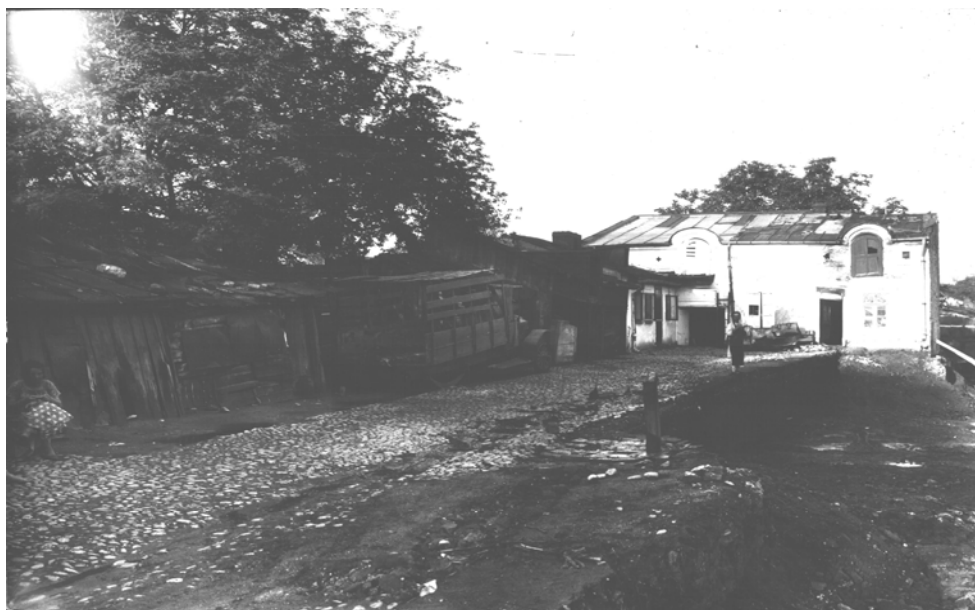
A fost inginer, arhitect și profesor universitar. A urmat cursurile Școlii Centrale de Arte și Manufacturi din Paris. Între anii 1876 și 1879 a fost arhitectul-șef al Capitalei. A proiectat, printre altele:

- *o aripă a Palatului Cotroceni (Marele Salon de Recepție) – reamenajarea din anii 1925-1926;*
- *clădirea filialei Băncii Naționale din Brăila (1886);*
- *Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (1922-1924);*
- *Palatul Universității de Arhitectură Ion Mincu (1912-1927);*
- *fașada Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” (1904-1908);*
- *Teatrul „Odeon” de pe Calea Victoriei (1911);*
- *refacerile bisericilor Bucur (1909) și Sibile (1912).*

Terenul pe care s-a construit Palatul avea suprafața de 3393 m², din care clădirea ocupa 2603 m². Palatul, în ansamblul său, avea (și are) variații în înălțime: clădirea care se întindea în Piața Romană și strada Cometa are 21,25 m și avea formatul S+P+2+Mansardă (azi, S+P+3); clădirea care se întindea din Piața Romană până la amfiteatre avea P+3+Mansardă (azi, P+4); clădirea amfiteatrelor se termină printr-un turn de 44 m și are S+P+6 și două mezanine (în noile documentații, structura indicată este S+P+8).

Anterior se executaseră demolările clădirilor vechi. „Afacerea” demolărilor este interesantă: AISCI a încasat de la societatea care a demolat 40.000 lei pentru materialele recuperate. Manopera a aparținut societății care a executat lucrarea. În anii 2005-2006, pentru demolarea fostului cămin Occidentului, ASE a plătit 247.000 euro.

Figura 2.6

Casele existente pe terenul pe care s-a construit Palatul Academiei

La 14 aprilie 1924 s-a lansat următorul anunț al licitației restrânse pentru lucrările de construcții-montaj:

489 din 14 aprilie 1924

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, dorind să construiască localul său în București, vă invită a lua parte la licitația restrânsă pentru darea spre executare a săpăturilor fundațiilor, zidărilor, planșelor de beton armat și acoperișului.

Pentru aceasta sunt puse la dispoziția concurenților cu începere de Luni 14 crt. în localul din strada Biserica Enei No. 14 bis, la biroul d-lui arhitect E. Van Saanen-Algi, toate planurile și piesele lămuritoare cu privire la această licitație, pentru a lua cunoștință de ele. Ofertele închise vor fi depuse în ziua de Joi 24 aprilie în localul Academiei din Calea Victoriei 102, între orele 4-6 p.m.

Primiți, vă rugăm, asigurarea considerațiunii noastre.

RECTOR,

Nota de convocare a membrilor comisiei de licitație este următoarea:

516 din 21 aprilie 1924

Domnule Membru,

Prin prezenta vă facem cunoscut că Consiliul de Administrație al Academiei, în ședința din 10 Aprilie 1924, v'a delegat în Comisiunea care va proceda la deschiderea ofertelor pentru luarea în antrepriză a construcției Palatului Academiei, pe anul 1924.

Ofertele se vor depune la Academie, Joi 24 aprilie crt.

Vă rugăm să fiți prezent la Academie în acea zi, la ora 7 p.m., pentru a proceda împreună cu d-nul Rector și d-nul Vice Rector, la cele cuvenite.

RECTOR,

Secretar General,

Licitația pentru lucrările de construcții-montaj („la roșu”) a fost fixată pentru 24 aprilie 1924. Comisia era formată din: Rector Ion N. Angelescu, prof. V. Stoicovici – vicerector, ing. Penescu Kertsch (mare industriaș), ing. C-tin Bușilă¹⁸ (director general al Societății Electrica), membri în Consiliul de Administrație, în prezența arhitecților prof. Gr. Cerchez, Ed. Van Saanen-Algi și A. Culina.

La licitație s-au prezentat următoarele oferte:

– Ing. N. Brătescu	25.980.015 lei
– Ing. Fl. Dumitrescu Baldovin, Cezar Pop și Victor Șerbănescu	21.419.540 lei
– Ing. I. Pomponiu	22.360.945 lei
– Întreprinderile generale tehnice Ing. T. Eremia	21.963.595 lei
– Soc. Clădirea Românească	26.526.545 lei
– Soc. Reconstrucția	26.926.515 lei
– Soc. Edilitatea	22.429.266 lei
– Arh. Gr. Gr. Cerchez	19.895.450 lei

Datorită prețului cel mai mic, licitația a fost adjudecată pentru oferta arhitectului Gr. Gr. Cerchez¹⁹.

---

¹⁸ Constantin Bușilă (1877-1945) – inginer, profesor la Școala Politehnică din București, parlamentar, ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (1941-1943).

¹⁹ La vremea sa, licitația s-a considerat trucată, datorită relației dintre arhitectul proiectului, Gr. Cerchez și arhitectul constructor Gr. Gr. Cerchez. Vă sugerează ceva cele două nume?

Raportul licitației, aprobat de Consiliul de Administrație, în ședința din 2 mai 1924, a fost următorul:

CONSILIU DE ADMINISTRAȚIE

PROCES VERBAL, ȘEDINȚA din 2 MAI 1924

Consiliul întrunit sub preșidenția D-lui Rector Dr. I. N. Angelescu, ia în cercetare raportul prezentat Consiliului privitor la rezultatul și analiza licitației pentru luarea în antrepriză a construcției palatului Academiei.

Acest raport este semnat de Comisiunea numită în acest scop de Consiliu, în ședința dela 23 Aprilie a. c. și semnat de D-nii Ing. C. Bușilă, Ing. Penescu Kertsch, Prof. V. Stoicovici, Arh. Prof. Gr. Cerkez, Arh. Ed. Van-Saanen și Arh. Culina. A.-

Din acest raport reese că D-l Arhitect Gr. Cerkez²⁰ a prezentat oferta cea mai avantajoasă. Această ofertă se ridică la suma de lei 19.895.450.-

Având în vedere că oferta D-lui Arh. Gr. Cerkez este cea mai joasă ca preț;

Având în vedere că D-sa are lucrări cunoscute și însemnate în București, așa după cum se arată în raportul Comisiunii;

Având în vedere că D-sa a îndeplinit toate condițiunile stabilite în caietul de sarcini și condițiunile speciale de licitație și că a depus garanția cerută;

Consiliul adoptă încheerile raportului și hotărăște să se încredințeze D-lui Arhitect Gr. Cerkez construcția palatului Academiei pentru suma de lei 19.895.450.-

Consiliu delegă pe D-l profesor Andrei Rădulescu ca să prezinte proiectul de contract²¹, ce urmează să se închee cu D-l Arh. Gr. Cerkez, în condițiunile stabilite în deviz și în caietul de sarcini.-

Acest proiect de contract, după ce va fi aprobat de Consiliu, va fi semnat din partea Academiei de D-l Rector I. N. Angelescu.-

Se alătură la prezentul proces verbal raportul Comisiei sus numite.

²⁰ Este vorba despre arh. Gr. Gr. Cerchez. În unele documente apare și ca inginer.

²¹ Vezi Anexa 3, unde este redat contractul de antrepriză.

Termenul de finalizare a lucrării a fost fixat pentru 30 noiembrie 1924, cu o penalitate de 5000 lei/zi de întârziere. La 4 mai 1924 au început primele lucrări de săpături pentru noul Palat. Termenul de finalizare nu a fost respectat (era imposibil) și nu s-au perceput penalizări²².

Realizarea integrală a lucrărilor a presupus diverse etape (vezi Anexa 4), care s-au succedat după cum urmează:

- lucrările de canalizare;
- lucrările de construcții montaj (clădirea „la roșu”);
- lucrările de căprioréală²³, învelitoare (la poduri) și tinichigerie;
- realizarea instalațiilor – sanitare, electrice, de telefonie etc.;
- lucrările de tencuieli;
- lucrările de vopsitorie și zugrăveli etc.

La 13 noiembrie 1924 s-a aprobat executarea lucrărilor de canalizare a apelor menajere și pluviale de către Societatea *Mecano*.

În a doua jumătate a lunii mai 1925, construcția părții dinspre Piața Romană și strada Cometa era terminată, putându-se începe lucrările de lemnărie la poduri. Pe 17 iulie 1925, s-a încheiat un nou contract cu arh. Gr. Gr. Cerchez, în valoare de 1.463.262 lei, pentru lucrări de „căprioréală și învelitori”. Aceste lucrări au fost executate în paralel cu cele de construcții-montaj, întârziate. Figurile 2.7 – 2.11 surprind aspecte ale construcției Palatului.

La 30 iunie 1925, Consiliul de Administrație a aprobat începerea licitației pentru lucrările de tencuieli. Comisia de licitație era formată din: prof. ing. G. Capșa²⁴, ing. In E. Bălțeanu²⁵ – secretar general șef al AISCI, arhitecți Ed. Van Saanen-Algi și A. Culina. Această licitație are o poveste interesantă.

²² Este posibil ca termenul prevăzut pentru finalizare – noiembrie 1924 – să fi intrat în scenariul „trucării licitației”.

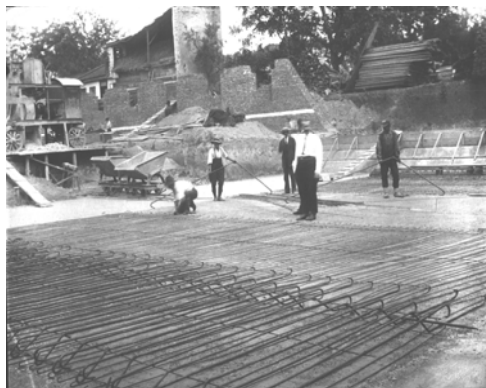
²³ Lemnăria aferentă podurilor și acoperișurilor.

²⁴ G. Capșa – inginer diplomat al Școlii de Poduri și Șosele din București. Numit profesor definitiv la Catedra de Tehnologie industrială din AISCI prin Decretul Regal nr. 365 din 1 ianuarie 1924.

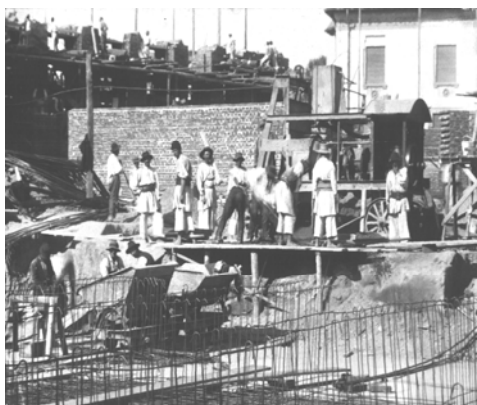
²⁵ In E. Bălțeanu și-a susținut doctoratul în anul 1927, fiind al cincilea doctor al AISCI. Într-un referat al avocatului Petre C. Strihan, din 18.03.1935, se arată că In Bălțeanu a fost condamnat de tribunal la un an de închisoare și la despăgubiri civile cerute de AISCI.

a.

b.

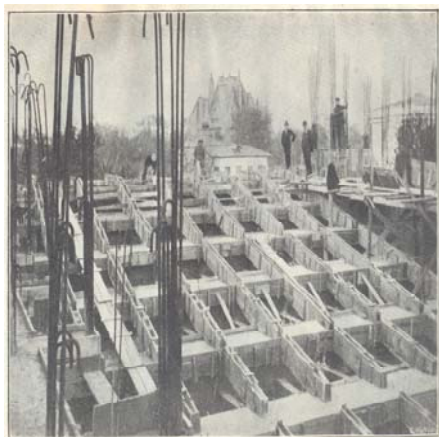

c.

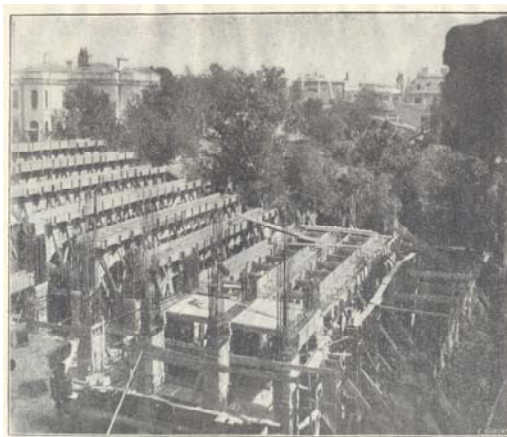
d.

Figura 2.7
*Imagini din perioada construcției Palatului Academiei (1)
Zona Piața Romană
În dreapta fotografiilor c) și d) se vede casa fam. Ioan Nanu-Muscel,
care există și în prezent.*

Cofrajele grinzilor de la primul amfiteatru.

a. Cofrajele grinzilor de la primul amfiteatru

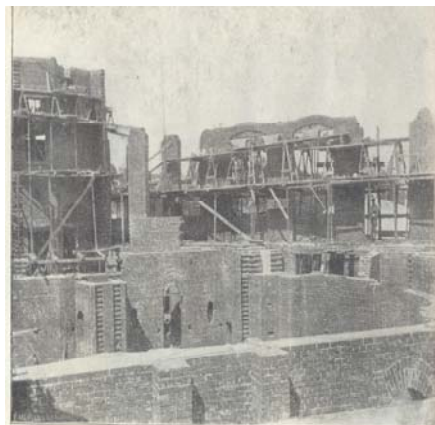
Cofrajele grinzilor la al doilea amfiteatru.

b. Cofrajele grinzilor de la al doilea amfiteatru

Vedere din construcția parterului, partea dinspre str. Cometa.

c. Construcția parterului dinspre str. Cometa

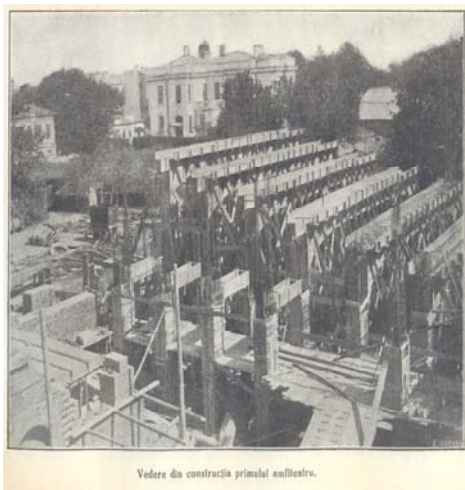

Vedere din construcția primului etaj, vedere deasupra Aulei.

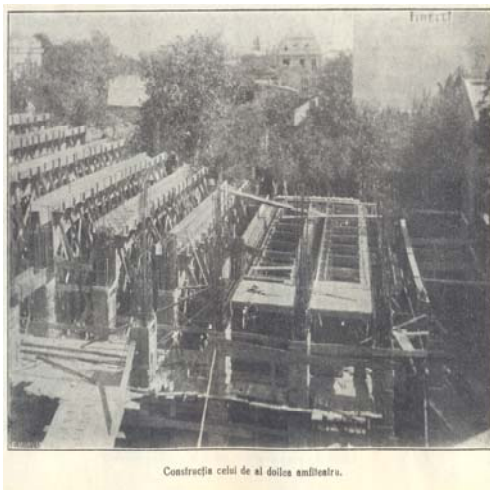
d. Construcția primului etaj – vedere deasupra Aulei

Figura 2.8
Imagini din perioada construcției Palatului Academiei (2)

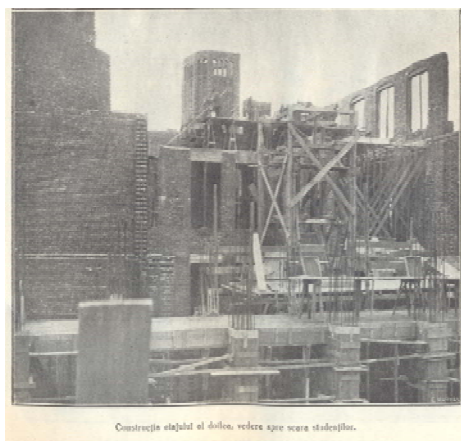

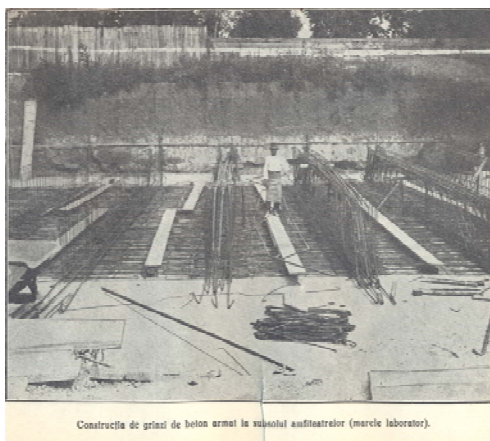
a. Construcția primului amfiteatru

b. Construcția celui de-al doilea amfiteatru

c. Construcția etajului 2,
strada Cometa

d. Construcția marelui laborator –
subsolul amfiteatrelor

Figura 2.9
Imagini din perioada construcției Palatului Academiei (3)

Figura 2.10

Corpul amfiteatrelor (1)

(vedere dinspre actuala stradă Stanislas Cihoski care în 1926 nu exista, așa cum se vede și în fotografie)

Figura 2.11

Corpul amfiteatrelor (2)

(vedere dinspre actuala stradă Stanislas Cihoski)

La 8 iulie 1925 a avut loc licitația, la care au participat două societăți – „Ing. M. Brătescu” și Întreprinderile Generale Tehnice (fostă „Ing. T. Eremia”) – prețul cel mai mic, de 6.547.725 lei, fiind al celei din urmă. Consiliul de Administrație a validat, la 11 iulie 1925, rezultatul licitației. Societatea arhitectului Gr. Gr. Cerchez nu s-a prezentat la licitație, motivând că a depus oferta anterior. Conducerea AISCI, intuind dificultățile de a lucra, în paralel, cu doi constructori, a amânat încheierea contractului cu societatea Întreprinderile Generale Tehnice și a hotărât ca, mai întâi, să scoată la licitație lucrările de construcții-montaj rămase, necuprinse sau subdimensionate în primul contract cu arh. Gr. Gr. Cerchez (adesea aceste lucruri se întâmplă și în prezent). Consiliul de Administrație a hotărât, la 23 iulie 1925, scoaterea la licitație a lucrărilor de construcții-montaj rămase neexecutate. Pentru aceasta s-a format următoarea comisie: Ion N. Angelescu – Rector, ing. Penescu Kertsch, membru al Consiliului de Administrație, prof. ing. G. Capșa, ing. In E. Bălțeanu, secretar general șef al AISCI și arh. Ed. Van Saanen-Algi. Licitarea a avut deschiderea pe 29 iulie 1925. Ofertele au fost următoarele:

– Soc. Întreprinderile Generale Tehnice (Ing. T. Eremia)	11.580.930 lei
– Arh. Gr. Gr. Cerchez	10.319.860 lei
– Soc. Edilitatea	11.899.110 lei
– Ing. N. I. Brătescu	10.879.053 lei

Prețul cel mai mic l-a avut Gr. Gr. Cerchez – suma de 10.319.860 lei. În aceeași zi, Comisia de licitație a negociat cu arh. Gr. Gr. Cerchez, obținând ca execuția lucrărilor să se facă cu 8.113.880 lei.

„Având în vedere strânsa legătură între aceste lucrări, lucrările de construcțiune aflate în curs de executare și lucrările de tencueli, cari se execută, încadrându-se unele în celelalte, Comisiunea propune ca lucrările de tencueli cari au fost adjudecate asupra Soc. Întreprinderilor Generale Tehnice fost Ing. T. Eremia pentru prețul de lei 6.547.725, - să fie date în executare tot d-lui Arch. constructor Gr. Gr. Cerchez, care a obținut toate celelalte lucrări de construcțiune ale Academiei, bineînțeles dacă D-sa acceptă prețul cu cari lucrările au fost adjudecate la licitațiunea din 8 Iulie 1925 de lei 6.547.725”²⁶. -

²⁶ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1926, p. 20.

Consiliul de Administrație a aprobat, la 31 iulie 1925, propunerea Comisiei de licitație, iar pe 3 august 1925 s-a semnat contractul în valoare de 14.661.605 lei (8.113.880 pentru execuția restului lucrărilor și 6.547.725 pentru lucrările de tencuieli).

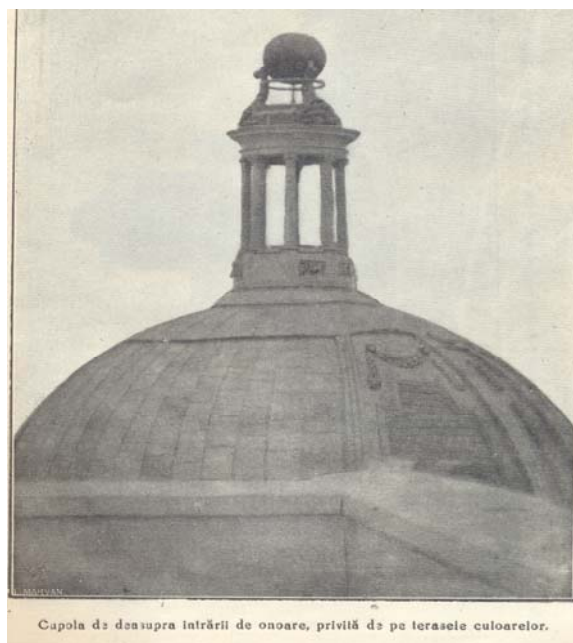
La 19 martie 1925 s-au încheiat două contracte, cu societățile *Locuința Română* din Baia Mare și *Fabrica de tâmplărie artistică* din Cluj, pentru furnizarea primelor ferestre ale Palatului. La 23 februarie 1926 s-a acordat, prin licitație, confecționarea a 48 de uși Societății *Locuința Română*. Dintre toate lucrările, confecționarea tâmplăriei – de lemn și metalică – a fost cea mai dificilă. La 17 mai 1925, Ministerul de Industrie și Comerț, la cererea AISCI, a aprobat ca *Uzinele de fier ale statului* din Hunedoara să execute 312 uși de brad și toată tâmplăria metalică. Uzinele nu fac față respectării termenelor și finalizarea lucrării este în pericol de întârziere. De aceea, Consiliul de Administrație a dispus, la 14 iunie 1926, retragerea tuturor lucrărilor neîncepute de la *Uzinele de fier ale Statului* din Hunedoara și oferirea lor altor societăți: la 16 iulie 1926, în urma licitației la care s-a prezentat un singur ofertant, s-a încheiat un nou contract cu societatea *Locuința Română*, pentru confecționarea a 85 de uși; la 18 iunie 1926 s-a încheiat un contract cu societatea *Frații I. & P. Lăzărescu*, în urma unei licitații, pentru lucrările de fier privind realizarea ferestrelor Amfiteatrelor II și III, ale sălilor de deasupra Amfiteatrului III, a panourilor ușilor principale de la intrare, rampelor de fier de la toate scările, apărătoarelor cu plase de sârmă suprapuse la scara amfiteatrelor, precum și a celor două rezervoare din turnul scării amfiteatrelor (toate neexecutate de către Uzinele de la Hunedoara) și, ulterior, la 10 august 1926, pentru execuția ușilor ascensoarelor. Și, cum un necaz nu vine niciodată singur, lucrările de tâmplărie metalică de la Amfiteatrul I și de la marele laborator de la subsol au fost executate prost de *Uzinele de fier ale Statului* din Hunedoara, drept pentru care Consiliul de Administrație a hotărât, la 17 august 1926, angajarea societății *Frații I. & P. Lăzărescu* pentru a le transforma. Montarea ușilor de lemn confecționate bine la Hunedoara a fost încredințată, la 16 iunie 1926, domnilor Gr. Ștefănescu și I. Witmayer. Astfel, „aventura” tâmplăriei se încheie, deși nu a fost integral povestită.

Paralel cu lucrările de construcții-montaj, s-au licitat și executat instalațiile sanitare și electrice. Fără a intra în detalii, amintim cele mai importante momente:

- La 12 martie 1925 s-a hotărât, în urma licitării, atribuirea lucrărilor pentru realizarea instalațiilor sanitare Societății *Mecano*.
- La 14 mai 1925 s-a hotărât, în urma licitării, atribuirea executării instalațiilor de încălzire centrală și ventilare Societății *Mecano*.

- La 30 ianuarie 1926, s-a obținut furnizarea, aproape gratuită, a 2.076,40 m.p. de geamuri de la *Prima fabrică de sticlă cu gaz*,* unde Virgil Madgearu, profesor la AISCI, era membru în Consiliul de Administrație. Geamurile au fost montate de Ioan Boca, prin decizia din 16 iunie 1926. Pentru a avea garanția calității chitului, AISCI l-a obținut direct de la *Fabricile Assan*.
- La 26 aprilie 1926, s-a aprobat ca instalațiile electrice să fie executate de către Societatea Anonimă *Energia* (cu care se convine, la 10 iulie 1926, să execute și instalațiile de sonerie, telefonie și ale ceasornicelor electrice).
- La 15 iunie 1926 s-a încheiat contractul cu Societatea *Frații Porn* pentru achiziționarea și montarea lifturilor Stigler, unul la intrarea de onoare și altul în zona amfiteatrelor (cel din holul de onoare funcționează și în prezent).
- La 16 iunie 1926 s-a încheiat un contract cu tinichigiul Iogu pentru confecționarea din tablă a ornamentului din vârful cupolei (figura 2.12).

Figura 2.12
Cupola de deasupra intrării de onoare

---

* gaz metan

- La 17 iunie 1926 s-a încheiat un contract cu Societatea *Frații I. & P. Lăzărescu* pentru confecționarea grătarelor canalelor de ventilație și încălzire cu aer cald.
- La 16 iulie 1926 s-a încheiat contractul cu Ioan Stanciu pentru lucrările de vopsitorie și zugrăveli.
- La 12 august 1926 s-a aprobat ca geamurile catedrale albe și colorate la ușile de intrare și la luminatoarele Holului de Onoare și Aulei să fie montate de domnul Ioan Boca.

Pe parcursul executării lucrărilor de construcții-montaj s-au făcut mai multe modificări la contractele și angajamentele inițiale. Unele au fost de reglare a unor prețuri, dar cele mai multe s-au datorat neprecizării corecte a dimensiunilor lucrărilor, care au fost mai mari decât cele prevăzute de arhitecți în devizele inițiale (frecvent se întâmplă și azi același lucru: să fie o „boală” a arhitecților?). Așa cum s-a arătat, confecționarea tâmplăriei de lemn și metalice a ușilor și ferestrelor a creat multe probleme pentru AISCI. *Uzinele de fier ale Statului* din Hunedoara nu au fost capabile să respecte termenele. Consiliul de Administrație a apelat la toate mijloacele posibile pentru a determina *Uzinele de fier ale Statului* din Hunedoara să-și execute la timp lucrările: a detașat un funcționar al AISCI la Hunedoara, pentru a supraveghea lucrările; a acordat prime lucrătorilor atelierului de tâmplărie, după cum urmează:

- 6.000 lei lucrătorilor atelierului de tâmplărie, dacă vor termina complet, până la 20 iulie 1926, toate pervazurile lipsă ale celor 114 uși confecționate;
- 12.000 lei lucrătorilor atelierului de tâmplărie, dacă până la 1 august 1926 vor confecționa și restul de 65 uși;
- 5.000 lei șefului atelierului de tâmplărie, în caz de executare la termen a acestor lucrări;
- 6.000 lei șefului atelierului de fierărie, dacă până la 1 august 1926 vor fi complet terminate ferestrele de la subsolul amfiteatrelor (marele laborator).

Ca urmare a măsurilor luate, pe 5 august 1926 au fost livrate 114 uși de brad și ferestrele de fier ale Amfiteatrului I și noului laborator din subsolul amfiteatrelor. Lucrările de lemn au fost bine executate. Lucrările de fier au fost ratate, ferestrele neputând fi utilizate. De aceea a fost angajată Societatea *Frații I. & P. Lăzărescu* pentru a transforma și monta ferestrele metalice ale Amfiteatrului I și ale laboratorului de la subsol și, de asemenea, pentru a executa celelalte lucrări de fierărie.

Câteva caracteristici ale instalațiilor de încălzire, canalizare, electrice, telefonie etc.²⁷

Instalația de încălzire și ventilație era, la momentul realizării, cea mai modernă din țară. Există o instalație de încălzire cu aburi de joasă presiune și o instalație cu aer cald, de ventilație. Căldura era produsă prin arderea păcurei (inițial fusese proiectată pentru combustibil solid). Deoarece camerele nu trebuiau încălzite simultan și la aceleași temperaturi, s-au prevăzut cinci grupuri care puteau funcționa independent:

- amfiteatrele și laboratoarele de la subsol și de la nivelul superior al amfiteatrelor;
- coridoarele, scările, grupurile sanitare din partea de nord a palatului (cele care conduc spre amfiteatre);
- camerele din jurul luminatoarelor (actualele poduri); în ele s-au prevăzut tuburi de încălzit, spre a împiedica formarea picăturilor de apă și pentru a ușura topirea zăpezii;
- partea dinspre Piața Romană și strada Cometa;
- rectoratul, secretariatul, sala de consiliu.

Instalația de aer pentru ventilație avea trei grupuri independente:

- pentru Aulă și garderobă;
- pentru amfiteatre și laboratoare;
- pentru scările de onoare și intrarea principală.

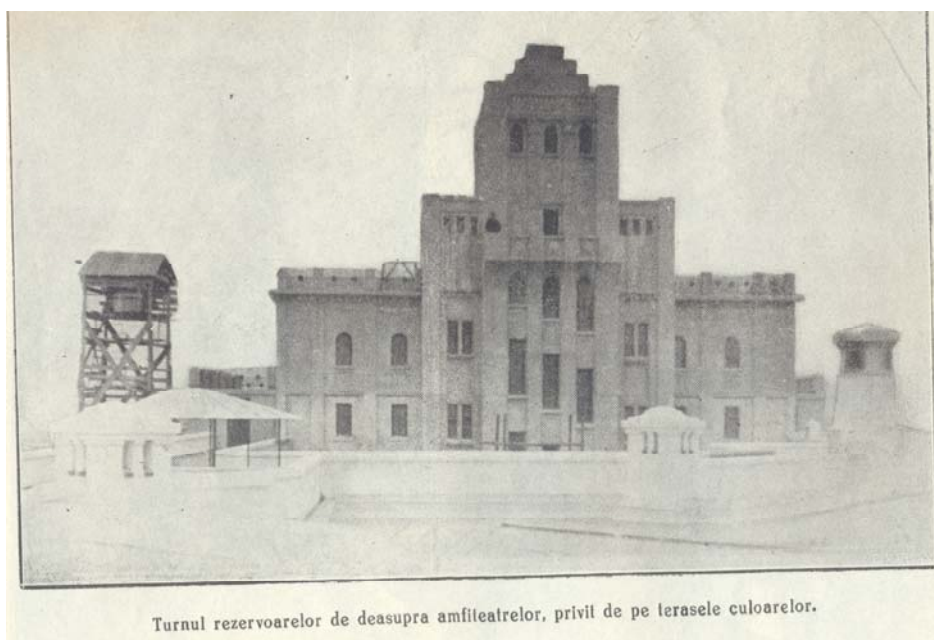
---

²⁷ Descrierea este făcută după *Darea de seamă din 1926 a Rectorului Ion N. Angelescu* (Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, str. Luterană no. 18, București). Cu toate că instalațiile se considerau a fi de cea mai bună calitate la momentul punerii lor în funcțiune, în aprilie 1930, inginerul serviciului tehnic al AISCI, George Urechia, în urma unei analize cerute de conducerea universității, a propus următoarele:

- înlocuirea centralei telefonice cu una nouă, cu 4-5 linii externe și 30-40 de linii interne, având în vedere că cea veche trebuia reparată sau transformată și că ea avea o proprietate „nelămurită” (?).
- înlocuirea încărcării bateriei cu acumulatori prin grupul convertizor cu energie electrică (considerată scumpă) cu „cuplarea dinamometrului la un motorăș cu benzină de 30 de cai putere” (se preconiza o economie de 72.000 lei pe an).
- înlocuirea cazanului de înaltă presiune și a țevilor de presiune. În iunie 1931 s-a achiziționat un cazan nou, furnizat, în urma unei licitații, de către societatea „Ing. Panteli”.

Instalația de apă avea trei rețele. Una era legată direct la rețeaua orașului, dar care, datorită presiunii insuficiente, putea asigura alimentarea doar până la 15 m înălțime, apa trebuind să urce până la 32 m. A doua prelua apa din rețeaua orașului, o introducea în două cazane aflate în „pivniță”, de unde, cu ajutorul a două pompe centrifuge, era împinsă în două rezervoare aflate în turnul amfiteatrelor (figura 2.13); de aici, apa alimenta utilizatorii prin cădere. A treia rețea alimenta hidranții pentru stingerea incendiilor (aceasta prelua apa prin conducta de distribuție a rezervoarelor din turn, având pompe proprii, sau prin comutare cu robinete din rețeaua orașului).

Figura 2.13
Turnul rezervoarelor

Instalația de canalizare avea două componente: pentru preluarea apei menajere și pentru preluarea apei de ploaie.

Instalațiile electrice erau de două categorii: de forță și de iluminat. Ele au fost realizate sub supravegherea „distinsului specialist ing. Leonida²⁸”. Instalația de forță alimenta pompele, ascensoarele, instalațiile de ventilare. Instalația de iluminat

---

²⁸ Întâmplarea face ca, în anii 1965-1975, la ASE să lucreze ca bun tehnician audio-video un domn numit Leonida.

avea două surse de alimentare: de la oraș și de la o baterie de acumulatori, care prelua sarcina pentru 50 % din necesar când alimentarea orașului cădea (se întâmpla destul de des). Comutarea între cele două surse se făcea ușor, printr-o manetă. Acumulatorii se încăreau în cursul dimineții. Instalația electrică a fost făcută conform ultimelor norme ale *Uniunii Electricienilor Germani*.

Instalația de telefonie era automată (atât pentru interior, cât și pentru exterior), cu toate că Piața Romană nu era cuplată la o instalație automată pentru acest serviciu, dar se preconiza că se va instala în viitor. Instalația telefonică se baza pe tehnologia fabricii *Ericson*.

Instalația de sonerie avea două componente: pentru clase și pentru chemarea oamenilor de serviciu. Soneriile pentru clase erau acționate de la cancelarie, la finele orelor de curs. Clopotele erau plasate deasupra ușilor claselor. Instalațiile erau produse ale fabricii *Kabelfabrik und Drahtindustrie*, din Viena.

Sistemul ceasornicelor electrice era compus din: un ceas de control, de tip pendulă, cu întoarcere și reglaj automate, care comanda 30 de ceasornice secundare electrice, plasate în diferite locuri din Palat. Acestea erau de două diametre: 50 cm în vestibul, Aulă, amfiteatre; 35 cm, în celelalte spații.

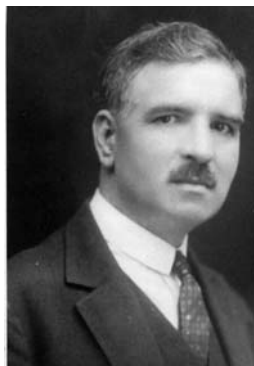
Finanțarea lucrărilor

Rectorul Ion N. Angelescu s-a concentrat pe realizarea Palatului, depunând un efort de invidiat²⁹. Cu o perseverență ieșită din comun, și-a capacitat toate resursele pentru îndeplinirea visului său, al colegilor și al studenților: acela de a avea propriul sediu al universității economiștilor. Două au fost marile virtuți ale Rectorului Ion N. Angelescu: arta de a conduce proiectul și abilitatea de a colecta fonduri pentru finanțarea lucrărilor.

Încă din anul 1919, fiind Director General la Ministerul Comerțului și Industriilor a introdus o taxă de 2 % la intrarea și ieșirea mărfurilor din România. Fondurile strânse erau destinate dezvoltării comerțului și instituțiilor culturale, comerciale și industriale. Din acest fond, o parte a venit AISCI pentru cumpărarea unui sediu. În anul 1922, datorită problemelor financiare din România, sumele alocate și necheltuite s-au retras, dar AISCI reușise prin Rectorul Stanislas Cihoski să semneze afacerea de achiziționare a primelor terenuri pentru construcția Palatului, în valoare de 5.100.000 lei. AISCI a returnat, din totalul sumei pe care o acumulase, restul de 9.200.000 lei, rămânând doar cu 4.000.000 lei, insuficienți pentru a începe investiția.

---

²⁹ Moartea sa prematură poate fi pusă și pe seama efortului depus pentru construirea Palatului.

Ion N. Angelescu (1884-1930)
(Rector: 1924-1929)

Ion N. Angelescu a studiat la Universitatea din București, unde și-a luat licența în drept, filosofie și litere. Doctoratul în științe economice l-a susținut la München. A fost numit conferențiar definitiv la Catedra de Istoria comerțului din AISCI, prin Decretul Regal nr. 417 din 20 februarie 1915 și profesor definitiv la aceeași catedră, prin Decretul Regal nr. 3087 din 22 octombrie 1918. În 1925 se transferă la Catedra de Finanțe publice și legislație financiară, transformată ulterior în Catedra de Știință și legislație financiară. A fost, printre altele:

- *director adjunct al Direcției de Statistică din Ministerul Agriculturii și Domeniilor (1915);*
- *fondator al revistei „Analele Statistice și Economice” (1918);*
- *Secretar General la Ministerul Finanțelor (1918);*
- *director general la Ministerul Industriei și Comerțului (1919);*
- *ministru de Finanțe (6 oct. – 28 nov. 1919);*
- *membriu marcant în Partidul Poporului; deputat (1920);*
- *subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor (30 aug. 1920 – 13 dec. 1921; 17 dec. 1921 – 17 ian. 1922);*
- *primul președinte al Asociației Economiștilor din România (1926-1930);*
- *comisar al guvernului la Societatea Națională de Credit Industrial.*

Ion N. Angelescu a adus contribuții notabile la elaborarea politicii economice externe românești din perioada interbelică, preocupările sale vizând mai multe domenii importante, cum sunt: politica mondială și consecințele sale, capitalurile străine în întreprinderile românești, organizarea muncii și situația financiară (bugetul). A susținut cu tărie ca politica românească să servească intereselor naționale, indiferent dacă aceasta este în armonie sau în conflict cu tendințele politicii marilor puteri mondiale. A murit la 16 februarie 1930. Printre altele (era bărbat frumos), avea și un scris foarte frumos. Pentru a vă demonstra acest lucru, vă redăm în Planșa 1.1 cererea făcută de Ion N. Angelescu pentru a trece la Catedra de Finanțe publice și legislație financiară.

în viziunea Academiei Comerciilor
și a se lua în discuție în Consiliul general.

I. N. Angelescu

Domnule Ministru,

În conformitate cu dispozițiile art. 20 din Re-
glementul Academiei de înalte studii comerciale și in-
dustriale, privind la transferarea profesorilor de
la o catedră la alta similară, vă rog să bine-
voiți a lua avizul Comitetului profesoral asupra
cererii mele de transferare de la cursul de
istoria Comerțului la cursul de Finanțe publice și
legislație financiară, și să aprobați această transferare.

Ambele aceste cursuri fac parte din studiile eco-
nomice generale, alături de materiale pe baza cărora
se eliberează titlul de doctor în științele economice,
iar cursul de Istoria Comerțului, o parte din Istoria
Economică, cuprinde în sine expunerea istoriei și organi-
zării finanțelor publice și a legislației financiare a tuturor
statelor.

În afară de aceasta, ținând seama de lucrările
mele științifice, referitoare la finanțele publice, precum
și de activitatea mea pe terenul legislației financiare,
ca raportor al Bugetului și al mai multor legi financiare,
socotesc că transferarea mea la cursul de Finanțe publice
și legislație financiară va fi utilă Academiei Comerciale.

Cu stima
I. N. Angelescu
Profesor la Academia de înalte studii Co-
merciale și Industriale.

Seală
Șeful Ministerului Industriei și Comerțului.

Plansa 1.1

Cererea profesorului Ion N. Angelescu de trecere la Catedra de Finanțe publice
și legislație financiară

În calitate de secretar general al Ministerului Comerțului și Industriei, Ion N. Angelescu a reușit să adune 12.000.000 lei de la Camerele de Comerț și Industrie din România, de la Uniunea acestora, de la ministere și de la întreprinderi comerciale și industriale (vezi Anexa 5). În afară de bani, a obținut donații de materiale, dintre care:

- 50 de vagoane de ciment de la *Fabrica de Ciment Turda*, în schimbul a câte 5.000 m³ de gaz metan pentru fiecare vagon. Gazul metan a fost obținut gratis de la Ministerul Comerțului și Industriilor. Astfel, AISCI a plătit pentru ciment doar transportul. De la ciment, AISCI a avut o economie de 2.754.594,60 lei. Prin același tip de „aranjament”, s-a făcut o economie de 44.660 lei la ipsos.
- Ministerul Comerțului și Industriei a oferit tot fierul pentru armăturile de beton; AISCI a economisit 211.188 lei.
- *Eforia Spitalelor Civile* a oferit 28 de vagoane de var alb nestins; AISCI a economisit 364.000 lei.
- *Societatea Mica* a oferit 20 m³ de var stins, AISCI economisindu-se 64.841,80 lei.
- Ministerul Comerțului și Industriei a oferit 1.000 m³ de lemn de brad pentru confecționarea tâmplăriei. Lemnul s-a dovedit a fi de calitate necorespunzătoare, drept pentru care a fost vândut în județul Hunedoara, cu un câștig de 50.000 lei, din care o parte s-a pierdut pentru că ministerul nu a livrat întreaga cantitate de lemn promisă.
- *Prima fabrică de sticlă cu gaz* a oferit 2.076,40 m² de geamuri, aproape gratuit. Un rol important în obținerea acestui avantaj l-a avut Virgil Madgearu, care era membru în Consiliul de Administrație al fabricii.
- *Societatea Anonimă Energia* a oferit manopera gratis pentru realizarea instalațiilor electrice de iluminat și de forță; AISCI a economisit 100.000 lei.

În plus, Ion N. Angelescu a negociat în mod inteligent cu ofertanții diverselor lucrări: desfășura licitația; afla prețul cel mai mic; negocia cu cea mai bună societate participantă la licitație (chiar dacă era necâștigătoare), pe care o determina să ofere cel mult prețul cel mai mic. Chiar cu societatea care era declarată câștigătoare renegocia prețul, obținând de multe ori reduceri.

Plățile efectuate pentru construcția Palatului sunt redată în Anexa 6.

După eforturi susținute, Palatul a putut fi inaugurat la 15 noiembrie 1926, ocazie cu care s-a montat o placă de marmură aflată în Holul de Onoare (figura 2.14). În figurile 2.15-2.19 se redau fotografiile realizate în diferite etape, după construcția Palatului.

Figura 2.14

Placa din Holul de Onoare

În ziua inaugurală a avut loc sfințirea noului edificiu, în prezența Augustei Sale Doamne, Princesesa Mamă Elena. În aceeași zi, la ora 17⁰⁰, în Amfiteatrul I, profesorul Emil Brancovici a susținut cursul de deschidere a anului universitar 2006-2007, cu tema *Tehnica comercială a mărfurilor și uzanțele comerciale în decursul veacurilor*³⁰.

Vederea generală a palatului, dinspre piața Romană.

Figura 2.15

Palatul Academiei, după finalizarea construcției,³¹ 1926

³⁰ Emil Răcilă, *Academia de Studii Economice, 1913-2003*, București, Editura Economică, 2003, p. 412.

³¹ Prin Piața Romană treceau tramvaiele. Pe frontispiciu nu este înscrisă denumirea universității.

Figura 2.16

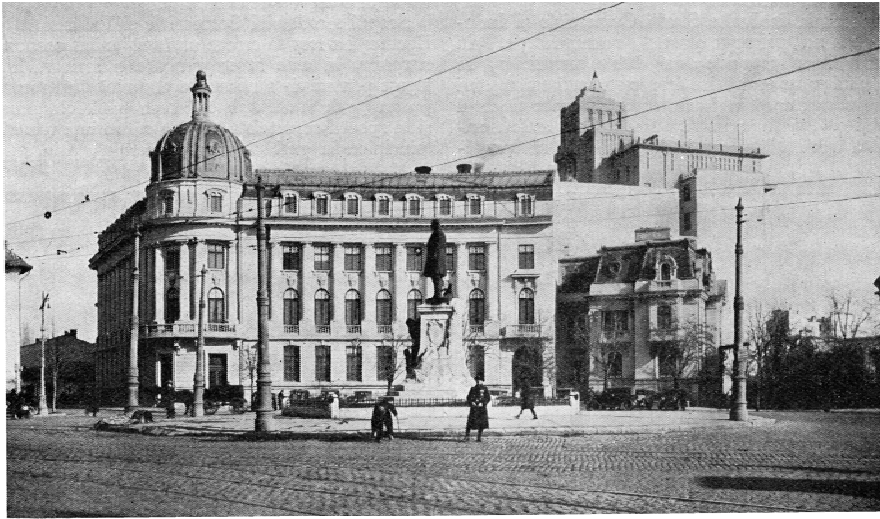
*Palatul Academiei, Corpul I, Piața Lascăr Catargiu (Romană)
Pe frontispiciu nu este înscrisă denumirea universității. Fotografie din anul 1926*

Figura 2.17

*Palatul Academiei
Fotografie din anul 1933, când Piața Romană se numea Lascăr Catargiu³².*

³² Lascăr Catargiu (1823-1899) – om politic conservator, candidat la tron în anul 1859, membru al Locotenenței Domnești din anul 1866, ministru de mai multe ori și prim-ministru în anii 1866, 1876, 1889-1891 și 1891-1895. În piață era statuia lui Lascăr Catargiu, care în prezent se află amplasată în stația Povernei, de pe strada Lascăr Catargiu.

Figura 2.18

Palatul Academiei. Pe frontispiciu nu este înscrisă denumirea universității.

Figura 2.19

Palatul Academiei, Piața Lascăr Catargiu.

Pe frontispiciu este înscrisă denumirea universității. Fotografie din anul 1933³³

³³ Comparând figurile 2.18 cu 2.19, se poate deduce că denumirea universității a fost înscrisă pe frontispiciul Palatului în anul 1933.

Ion N. Angelescu face o excepțională descriere a Palatului în „Darea de seamă” din 1928³⁴:

Palatul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, este situat în Piața Romană, colț cu str. Cometa, plasat deci pe cel mai frumos bulevard al Capitalei, pe un teren de 3.393 m.p.

Deși foarte central, cu multe legături și mijloace de comunicație, este totuși un punct foarte liniștit și îndeplinește, ca pozițiune, toate cerințele unei instituții de cultură și cercetări științifice.

Clădirea este impozantă, în suprafață de 2.603 m.p. construită, ocupă în Piața Romană jumătate din porțiunea cuprinsă între str. Cometa și str. Romană; prin felul de a se prezenta face să se impună îndeplinirea și pe cealaltă jumătate a porțiunii cu o clădire similară, aceasta pentru armonizarea estetică a piațetei. Este locul cel mai potrivit pentru o altă instituție culturală.

La o primă privire exterioară, clădirea pare a fi compusă din două corpuri cu totul distincte, marcate printr’o accentuată deosebire de stil. Înlăuntru însă, unitatea este realizată printr’o rațională distribuție a spațiului, acomodată scopului.

Fațada principală dinspre Piața Romană și Str. Cometa cu o înălțime de 21,15 m este susținută de coloanele, ce prin tradiție se așezau la localurile de lumină sufletească și culturală, încă din cele mai vechi timpuri. Partea din fund a clădirei se înalță, predominând clădirea din față. Această parte este concepută într’un stil modern și nuanțată printr’un turn înalt de 44 m, care domină întreg Palatul și tot cartierul de N.E. al orașului.

Astfel linia curbă, ce caracterizează prima parte, este înlocuită cu linia rectă în această a doua parte a construcțiunii.

Clădirea are trei intrări și anume: Intrarea de Onoare, prin cele trei uși din colțul edificiului sub cupolă, - intrarea studenților, pe ușa extremă de pe str. Cometa și intrarea de serviciu pe poarta gangului de pe Piața Romană în partea opusă.

Pătrunzând pe una din cele trei uși ale intrării de onoare se intră într’un vestibul oval, din care, în părți, se deschid ușile sălilor de expoziție și muzău, iar în față se află trecerea spre hall-ul principal.

Pe axul acestei treceri este așezată ușa principală dela intrarea aulei de festivități și conferințe, înaintea căreia se desfășoară maestos scara de onoare.

Mozaicul venețian al vestibulului și hall-ului (figura 2.20) cu desaturările și nuanțele lui severe, marmura scârilor de onoare, balustradelor și baluștrilor sub reflexul razelor de lumină, ce trece prin luminătorul foarte frumos executat, capătă în ansamblul său un colorit caracteristic și armonios, contribuind a da un aspect măreț acestei intrări.

³⁴ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă* făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției, Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1928.

Figura 2.20

Mozaiicul din vestibul și hol. Fotografii realizate în 2010

Aula de recepțiune și conferințe, care împreună cu intrarea de onoare formează singura parte luxoasă din întreaga construcțiune, e deasemeni caracterizată printr'o armonizare foarte plăcută de culori mult împodobită de luminătorul artistic executat. Ea se compune dintr'un parter care cuprinde 240 de scaune așezate în amfiteatru, o loje regală, altă lojă similară, două colonade și un balcon cu 270 de scaune deasemeni așezate în amfiteatru.

Cele două săli de expoziție foarte luminoase, una în suprafață de 160 m.p., iar cealaltă de 115 m.p., ocupă părțile din parterul construcțiunii, care formează fațadele dinspre Piața Romană și strada Cometa, din care pricină au și o formă puțin arcuită. Mărima și coloritul lor alb le dau un aspect sever, impunător.

Urcând pe scările principale la primul etaj, deasupra vestibulului eliptic dela intrarea principală, avem sala de Consiliu, iar în partea ce se desfășoară pe fațada dinspre Piața Romană, avem cabinetele Rectorului și Vice-Rectorului cu sala lor de așteptare și două încăperi rezervate pentru reuniuni culturale, pe când în partea fațadei dinspre strada Cometa avem biurourile secretariatului și administrațiunei. Tot la acest etaj, în apropierea cabinetelor Rectoratului, spre partea interioară a clădirei, este Cancelaria Profesorilor.

În etajul de deasupra întregii fațade dinspre Piața Romană, este o sală mare de bibliotecă pentru studenți, în suprafață de 128 m.p.; deasupra sălii eliptice de Consiliu este sala de lectură a profesorilor, iar deasupra Birourilor administrațiunei sunt două săli mici de cursuri având și o cameră specială pentru lucrările de seminar ale profesorului. La parter, trecând la dreapta scării de onoare, spre interiorul construcțiunei, sub Cancelaria Profesorilor, este o sală de curs, din care se poate trece printr'un culoar spre cele trei amfiteatre destinate cursurilor comune. Amfiteatrul cel mare dela parter, lung de 23,54 m și lat de 14,60 m, deci în suprafață de 343 m.p., este rezervat anului întâi, el cuprinde împreună cu balcoanele lui 800 de locuri și este o sală caracterizată prin genul ei sobru, foarte luminată și având o înălțime de peste 12 m. În afară de parter ea mai are și două balcoane, din care unul înconjoară sala pe trei părți³⁵.

³⁵ O descriere pe care nu ne-o putem imagina. Amfiteatrul I are două balcoane, din care unul înconjoară sala pe două părți.

Deasupra acestui amfiteatru și cu o înclinare paralelă cu cel de jos, începând din dreptul celui de al doilea etaj, se află amfiteatrul rezervat cursurilor comune ale anului II, are aceleași dimensiuni ca și primul, dar cu o înălțime numai de 7,50 m și cuprinde 600 de locuri, cu cele din balconul de pe latura din fund. Deasupra acestuia și înscris în înclinația lui, este ultimul amfiteatru cu dimensiunile precedentelor, dar cu o înălțime de 5 m, cuprinzând circa 450 de locuri, fiind rezervat pentru cursurile comune ale anului al treilea. Fiecare din amfiteatre au și câte o cameră pentru lucrări de seminar.

În subsolul acestor amfiteatre este instalat marele laborator, pentru cercetări fizico-chimice, având o lungime de 23,06 m și o lățime de 14,60 m, deci în suprafață de 337 m.p. Deasupra celui de al treilea amfiteatru, este instalat laboratorul de cercetări microscopice și analitice ale cursului de mărfuri, de 14,60 m lung. pe 11,50 m lat, deci în suprafață de 168 m. p.

În afară de sala de curs, aflată la parterul clădirii, sub cancelaria profesorilor, și de cele două săli de curs aflate deasupra birourilor administrațiunii, mai sunt pentru uzul cursurilor speciale și seminariilor, încă două săli deasupra ultimelor, indicate la etajul-mansardă și alte șase suprapuse trei câte trei cu lumină spre curtea mare interioară.

Deasemeni deasupra amfiteatrelor, alături de laboratorul cursului de mărfuri, se află încă o sală mare de cursuri.

Deci în total, în afară de amfiteatrele cursurilor comune și de laboratorii, avem 12 săli pentru cursurile de specialitate și seminarii, în suprafață totală de 989 m.p. La cinci dintre aceste săli avem alăturată câte o cameră pentru lucrările de seminar ale profesorilor. Aceasta în afară de camerele alăturate amfiteatrelor și cele alăturate laboratorului celui mare. Toate aceste amfiteatre, săli și laboratorii, sunt legate atât de partea din față a construcțiunii, cât și de intrarea studenților și cea de serviciu, prin nouă rânduri de culoare suprapuse foarte largi și foarte luminoase și care sunt deservite de scara dela intrarea studenților și de cea din fața amfiteatrelor. Partea etajului-mansardă dinspre Piața Romană este împărțită în șase încăperi rezervate pentru instituții de cultură economică și reuniuni ale asociațiilor de studii economice, având intrarea printr'o scară deschisă la Etajul al doilea în partea dreaptă a terminării scării de onoare. Deasupra Cancelariei Profesorilor, suprapuse unul peste altul sunt două apartamente de locuință.

În subsolul clădirii, sub sala de expoziție dinspre Piața Romană este o sală de expoziție de 100 m.p. rezervată deasemeni pentru expozițiune, împreună cu sala ovală corespunzătoare vestibulului dela intrare.

Sub aulă este instalat un mare vestiar, jumătate servind auditorilor, jumătate rezervat pentru studenți.

În afară de încăperile ocupate de diversele instalațiuni ca încălzire centrală, calorifer, ventilare, electricitate etc., avem și câteva locuințe pentru personal și dependențele necesare administrațiunii.

Deasupra culoarelor clădirii și amfiteatrelor sunt o serie de terase, de unde se prezintă ochilor o foarte frumoasă și interesantă perspectivă a întregului oraș.

Localul este prevăzut cu două ascensoare, unul instalat în fața scării de onoare, iar cel de al doilea în cava scării amfiteatrelor.

Laboratoarele sunt deasemeni instalate după ultimele cerințe ale științei moderne.

Figura 2.21

Cabinetul Rectorului (etajul I, cu desfășurare spre Piața Romană)

Figura 2.22

Sala de Consiliu (Sala ovală de la etajul I)

Figura 2.23

*Sala mare a bibliotecii pentru studenți
(etajul II, cu desfășurare spre Piața Romană, actualmente Editura ASE)
Mobilierul, cu scara reconstruită în 2008, se află în prezent în sala
Virgil Madgearu.*

Figura 2.24

*Sala de lectură a profesorilor
(Sala ovală de la etajul II)
Fotografie din anul 1936*

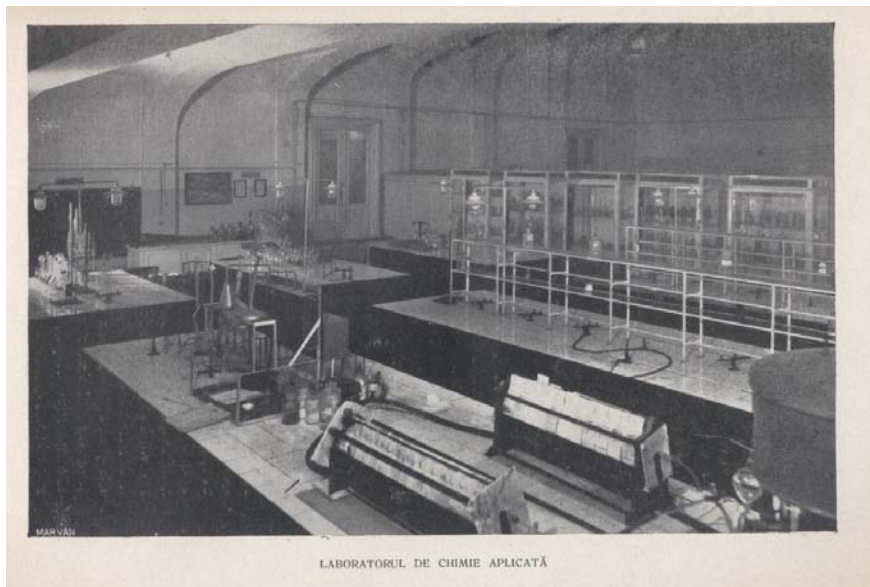
Figura 2.25

Culoarul de la etajul I, văzut de la capătul dinspre Rectorat, având în stânga curtea Cihoski. La dreapta este scara mică în formă elicoidală. Fotografie din anul 1926

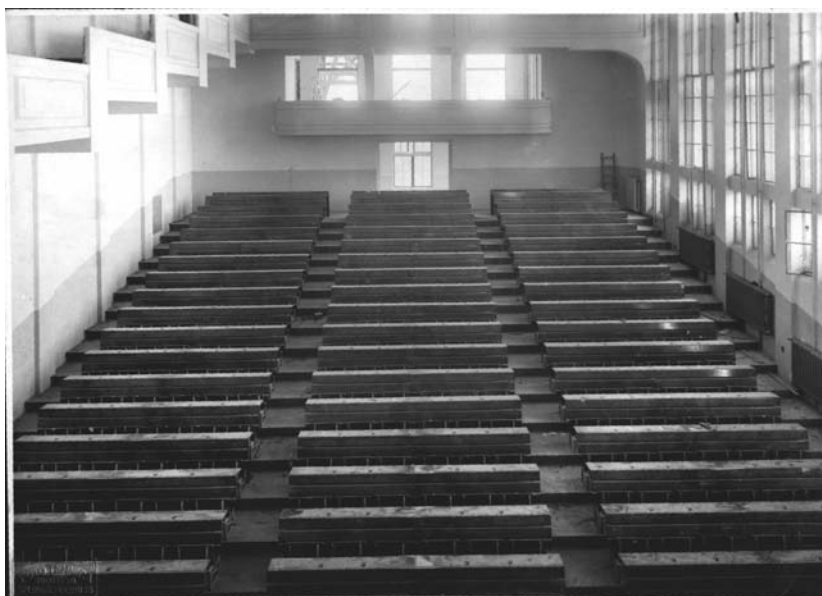

Figura 2.26

*Muzeul de petrol și minereuri
La parter, deschiderea spre Căderea Bastiliei, azi sala Virgil Madgearu*

Figura 2.27
*Marele laborator pentru cercetări fizico-chimice
(subsolul amfiteatrelor, azi săli de educație fizică și sport)
Fotografie din anul 1938*

Figura 2.28
Amfiteatrul I. Fotografie din anul 1926

Să încercăm împreună să aducem în actualitate descrierea făcută de Ion N. Angelescu. Pentru a înțelege dispunerea spațiilor în Palatul Academiei, îl rugăm pe cititor să facă următorul efort de imaginație, în raport cu intrarea principală (de onoare) de la parterul clădirii: în stânga este o sală (actualmente sala *Virgil Madgearu*) și în dreapta ar fi o sală simetrică, necompartimentată, care se întinde peste Sala de Consiliu a Biroului Consiliului de Administrație, Secretariatul Rectoratului, Cabinetul Rectorului. Prima se desfășoară spre Căderea Bastiliei (fostă Cometa, fostă Ion Gh. Duca), iar cea de-a doua către Piața Romană. În tabelul 2.1 se descriu destinațiile spațiilor din corpul Rectoratului în anii 1926 și 2010, după modernizare.

Alte echivalări de destinații între anii 1926 și 2010:

- Etajul I: *„Tot la acest etaj, în apropierea cabinetelor Rectoratului, spre partea interioară a clădirii, este Cancelaria Profesorilor”* – actualmente sala 0129.
- Parterul: *„La parter, trecînd la dreapta scării de onoare, spre interiorul construcțiunii, sub Cancelaria Profesorilor”* (sala 0129) *„este o sală de curs, din care se poate trece printr’un culoar spre cele trei amfiteatre”*. În prezent, această configurație nu se mai regăsește, dar se poate imagina ca fiind identică cu cea de la etajul I: hol spre interior (din actualul oficiu de serviciu), prin centrala telefonică și prin arhivă. Sala invocată se află în actuala arhivă, în dreapta intrării în aceasta, din zona amfiteatrelor.
- Descrierea amfiteatrelor nu are nevoie de „interpretare”. Coincide cu ceea ce este în prezent.
- *„În subsolul acestor amfiteatre este instalat marele laborator pentru cercetări fizico-chimice”*. Actualmente sunt sălile de educație fizică și sport. În proiectul inițial al Corpului 1, în acest spațiu trebuiau realizate tot săli pentru educație fizică. Modificarea lor în laborator a necesitat costuri suplimentare.
- *„Deasupra celui de’al treilea amfiteatru este instalat laboratorul de cercetări microscopice și analitice...”* și, de asemenea, *„... se află încă o sală mare de cursuri”*. Actualmente sunt sălile 0601 și 0602.

- *„În afară de sala de curs, aflată la parterul clădirii, sub cancelaria profesorilor, și de cele două săli de curs aflate deasupra birourilor administrațiunii, mai sunt pentru uzul cursurilor speciale și seminariilor, ... și alte șase suprapuse, trei câte trei, cu lumină spre curtea mare interioară”*. Cele șase săli se află pe culoarele care fac legătura între Rectorat și amfiteatre. Nu știm de ce se nominalizează doar două etaje (*„suprapuse trei câte trei”*). Este posibil ca două dintre niveluri să fi avut alte destinații.

- *„Deasupra Cancelariei Profesorilor, suprapuse unul peste altul, sunt două apartamente de locuință”*. Cele două apartamente sunt, în prezent, sălile de seminar 0233 și 0334.

- *„Partea etajului-mansardă dinspre Piața Romană este împărțită în șase încăperi ....având intrarea printr’o scară deschisă la Etajul al doilea în partea dreaptă a terminării scării de onoare”* (prin scară de onoare trebuie să se înțeleagă scara monumentală din clădirea Rectoratului). Nu știm de ce Rectorul Ion N. Angelescu nu face referire și la liftul de la intrarea principală a profesorilor, care are acces la mansardă (actualul etaj III). Descrierea accesului la mansardă prin scara mică *„deschisă la Etajul al doilea”* este, însă, exactă.

- *„Sub Aulă este instalat un mare vestiar, jumătate servind auditorilor, jumătate rezervat pentru studenți”*. Actualmente sunt încăperile depozitului central de materiale al ASE și depozitului de carte al Editurii ASE.

- Intrările în Palat erau: cea a studenților, la extremitatea clădirii din strada Cometa – figura 2.29 a. – în exterior marcată cu capul-basorelief, iar în interior cu arcada din figura 2.29 b.; cea de onoare (azi, a cadrelor didactice) – figura 2.30; intrarea de serviciu, prin gangul din Piața Romană – figura 2.31. Intrarea studenților de la extremitatea clădirii nu mai există în prezent.

- Holurile au fost astfel proiectate încât să înconjoare clădirea (figura 2.32). În prezent există următoarele modificări față de construcția inițială: holul de la mijlocul clădirii, care o traversează de la nord la sud, este folosit pentru birouri, la toate nivelurile; holul de la parter, care leagă partea de onoare de interiorul clădirii, adăpostește oficiul Rectoratului și centrala telefonică.

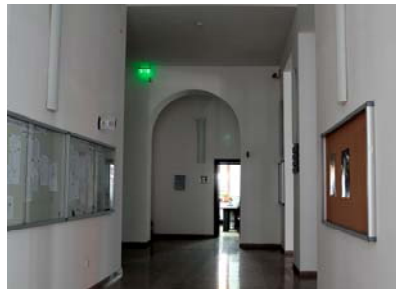
Destinația spațiilor în 1926 și 2010

Tabelul 2.1

Nivelul	Anul	Sala care se desfășoară spre Piața Romană	Sala Ovală	Sala care se desfășoară spre str. Cometa (Căderea Bastiliei)
Subsol	1926	Expoziție	Expoziție	Posibil apartamente de locuit
	2010	Tipografia ASE	Tipografia ASE	Tipografia ASE
Parter	1926	Sala de expoziții	Vestibulul de Onoare	Muzeul de petrol și minereuri
	2010	Compartimentat în: Sala de Consiliu a Biroului Consiliului de Administrație, Secretariatul Cabinetului Rectorului, Cabinetul Rectorului	Vestibulul de Onoare	Sala Virgil Madgearu
Et. I	1926	Compartimentat în: Cabinetele Rectorului și Vicerectorului, sala de așteptare, două încăperi pentru reuniuni culturale	Sala de Consiliu	Compartimentat în: birourile Secretariatului și Administrației
	2010	Cabinete Prorectori	Sala de Consiliu	Cabinete Prorectori
Et. II	1926	Sala mare a bibliotecii pentru studenți	Sala de lectură a profesorilor	Compartimentat în: două săli mici de curs și o cameră pentru lucrările de seminar ale profesorului
	2010	Compartimentat pentru Editura ASE	Centrul Cultural Rus	Compartimentat în: birouri ale bibliotecii și Compartimentul de relații interinstituționale și cu mediul economico-social
Mansardă (Et. III)	1926	Compartimentat în șase încăperi rezervate pentru instituții de cultură economică și reuniuni ale asociațiilor de studii economice	Nu rezultă destinația	Compartimentat în două săli pentru cursuri speciale și seminarii
	2010	Cafeterie	Sala rotundă a Catedrei de Economie și politici economice	Sediul Catedrei de Economie și politici economice

a. Intrarea studenților din strada Cometa, văzută din exterior (în dreapta schelelor)
Fotografie din anul 1935

b. Intrarea studenților din strada Cometa, văzută din interior (la parter în stânga este scara elicoidală). Fotografie realizată în 2010

c. Capul – basorelief³⁶

Fotografie din anul 2010, la intrarea în gangul din Piața Romană

Figura 2.29

Intrarea studenților din strada Cometa

Figura 2.30

Intrarea de Onoare

Fotografie realizată în anul 2010

Figura 2.31

*Intrarea de serviciu -
în stânga gangului*

Fotografie realizată în anul 2010

³⁶ Inițial erau două astfel de basoreliefuri: la intrarea studenților și la intrarea în gang. Ultimul este prezent și azi.

Figura 2.32
Configurația holurilor unui palier

După ce, la începutul pledoariei sale la susținerea *Dării de seamă din 1926* în fața Consiliului de administrație³⁷, Ion N. Angelescu arăta că „În ședința dela 12 Februarie 1924 Consiliul General al Academiei, la care ați participat, am solicitat încrederea Dvs. și a colegilor mei de profesorat, pentru demnitatea de Rector al acestei instituțiuni, punând în programul cu care veneam, între altele, construirea unui palat propriu Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale. Astăzi, după 2½ ani, avem satisfacția să-l vedem înfăptuit, dar mai mare și mai frumos de cum ni-l puteam imagina atunci”, își încheie alocuțiunea astfel:

Domnilor Consilieri,

Aceasta este opera, pe care am săvârșit-o, cu concursul D-voastre și aș putea spune, fără exagerare, al întregului popor. La apelul ce am făcut și la străduințele ce am depus, au răspuns, cu o adâncă înțelegere, toți oamenii de stat, cari prin situațiunea lor erau chemați să contribuie la dezvoltarea instituțiunii noastre. Se cuvine dar recunoștință D-lor: General Popescu³⁸, General Averescu³⁹, Tancred Constantinescu⁴⁰, foști miniștri de Industrie și Comerț, și D-lui Vintilă Brătianu⁴¹, fost ministru de Finanțe, cari în vremuri de grea criză financiară au destinat totuși 35.150.000 lei, pentru construcția acestui palat.

³⁷ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1926.

³⁸ Ioan Popescu – general de brigadă, a comandat Divizia 13 Infanterie în bătălia de la Mărășești (august-septembrie 1917). Ministru al Industriei și Comerțului în anul 1919 și al Finanțelor, în același an. A fost schimbat de la Ministerul Finanțelor în anul 1919, pentru o scurtă perioadă de timp, de Ion N. Angelescu.

³⁹ Alexandru Averescu (1859-1938) – general, apoi mareșal, om politic, a fondat în 1913 Liga Poporului, devenită ulterior Partidul Poporului, pe care îl conduce din anul 1918 până în anul 1938. A fost senator în anul 1907. A fost ministru de Război în anii 1907-1908 și 1918. A condus luptele de la Mărășești și Oituz, din Primul Război Mondial. A fost prim-ministru al României în perioadele 1920-1921 și 1926-1927. A fost ministru de Externe (1918), de Interne (1918-1919), al Industriei și Comerțului (1920-1921), de Finanțe (1938). Este membru de onoare al Academiei Române din anul 1923.

⁴⁰ Tancred Constantinescu (1876-1951) – inginer, om politic, ministru al Industriei și Comerțului în perioada 1923-1926. A murit în închisoarea de la Sighet.

⁴¹ Vintilă I. C. Brătianu (1867-1930) – om politic, președinte al Partidului Liberal (1927-1930), prim-ministru al României în perioada 1927-1928, ministru al Finanțelor (1907-1911, 1922, 1924-1926), ministru de Război (1916-1918), Director al Băncii Românești, membru al Consiliului Centralei Băncilor Populare și a Cooperativelor Sătești.

Recunoștință se cuvine tuturor Camerilor de Comerț și Industrie din Țară și în special Camerei de Comerț și Industrie din București, condusă de D-l Dr. Șt. Cerchez, cu excepția unei singure Camere, cea din Vaslui; recunoștință se cuvine întreprinderilor industriale și comerciale, și persoanelor menționate nominal, în cursul acestei expuneri, și în special Băncii Naționale, care se găsește în fruntea inițiatorilor și donatorilor, de câte ori e vorba de opere de interes general și național; recunoștință se cuvine Consiliilor comunale, care au contribuit cu mici sume, recunoștință se cuvine în sfârșit studenților Academiei din anii 1923, până la 1926, cari au contribuit din modestele lor resurse la construirea Casei lor și a altor generații de studenți, ce vor veni după ei.

*Numele tuturor acestor instituții, firme și persoane, rămân înscrise în **Cartea Amintirilor**, pentru ca acei cari vor veni după noi să știe că au existat oameni și timpuri de sacrificiu și tendințe idealiste, cari pot servi oricând de exemplu și îndrumări nobile.*

Nu pot uita opera colaboratorilor mei la această lucrare:

Un bătrân profesor de arhitectură, decan al Arhitecților, Gr. Cerchez, împreună cu tânărul arhitect Ed. Van Saanen-Algi, au dat directiva proporțiilor și a împărțirilor acomodate scopului construcției;

Arhitectul Ed. Van Saanen-Algi, a căutat să întrupeze arta în formele plastice ale arhitecturii Palatului, insistând adesea mai mult asupra frumosului.

Un arhitect, cu o vastă experiență, ca D-l A. Culina, mi-a fost cel mai neprețuit sfătuitor în rezolvarea problemelor practice ale construcției.

Un arhitect-constructor, D-l Gr. G. Cerkez, care a avut antrepriza celei mai mari părți a construcției, cu toate greutățile inerente unor timpuri de nestatornicie valutară și a prețurilor, a reușit să ne dea un Palat, cu o perfecțiune tehnică și cu o soliditate, care va înfrunta veacuri.

Iar Domniilor Voastre, membri în Consiliul de Administrație, cari reprezentați cele mai distinse personalități ale vieții economice practice din această vreme, nu vă pot aduce decât ecoul slab al mulțumirii și recunoștinții ce vă datorește Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, cu toate generațiile de Studenți, cari vor urca treptele acestui Palat.

Mulțumire se cuvine și colegilor profesori, cari m'au sprijinit în această operă, precum și Secretarului General al Academiei, d. In E. Bălțeanu, care a dat dovadă de f. multă putere de muncă și pricepere, aducând reale servicii instituției.

Partea mea de contribuție la această operă nu este alta decât a unui animator în strângerea fondurilor într'o vreme de criză și de materialism accentuat, a unui animator în execuția construcției Palatului, unde ași putea spune că cimentarea materialului s'a făcut și cu stropi din sufletul meu.

Încheierea nu poate să fie însă o proslăvire a nimănui. Nici un concurs dat, nici un sacrificiu săvârșit, nici o muncă depusă, oricât de imensă ar fi ea, nu trebuie să îngreueze idealismul nostru: opera ce săvârșim intră în Patrimoniul nostru național și noi suntem slujitorii modești ai Națiunii Române.

În *Darea de seamă din anul 1928*⁴², se descrie următoarea structură a Palatului, „rezervată exclusiv uzului școlar”: o Aulă pentru conferințe, cu 1000 de locuri (cifra eronată, preluată ulterior și de Rectorul Ion Răducanu, în anul 1938⁴³); trei amfiteatre pentru curs, cu 860, 640, respectiv 420 de locuri; 10 săli de curs cu 50-100 locuri; 10 săli de seminar; patru laboratoare pentru chimie-fizică (pentru anul I, pentru anul al II-lea, pentru profesor, pentru asistenți); un laborator pentru electricitate; un laborator pentru petrol; un laborator pentru mărfuri; trei muzee (pentru mărfuri și minerale, pentru petrol, pentru lemn și cereale); un birou comercial cu 150 de locuri; o bibliotecă pentru profesori; două biblioteci cu 130 de locuri pentru studenți; un bufet cu 100 de locuri pentru servit masa.

Pe parcursul existenței sale, Palatul AISCI a adăpostit diferite organizații profesionale. De exemplu, în anul 1933, în Palat își aveau sediile următoarele instituții⁴⁴:

- Școala Superioară de Științe de Stat, care desfășura activități după ce se încheia programul prelegerilor AISCI.;
- Institutul Social Român (al cărui director era Dimitrie Gusti și secretar general era Virgil Madgearu);
- Școala Superioară de Studii Cooperatiste;
- Societatea Anglo-Română;
- Asociația Economiștilor Români;
- Revista *Analele Statistice și Economice*;
- Revista *Independența Economică*;
- Societatea Universitară *Abatele Zavoral*;
- Societatea Cooperativă a Licențiaților și Studenților Academiei.

Din răspunsul la un chestionar cerut de Ministerul Inventarului Avuției Publice, Primăria Municipiului București, Sector I – Galben, rezultă că în anul 1944 în Palat locuiau 22 de persoane în 34 de camere, unele având dependențe. Printre locatari se numărau și Eugen Petrescu, secretar general al AISCI și Horia Simonetti⁴⁵, administrator.

---

⁴² Anuarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Anul XV (1927-1928), Tipografia M. M. Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1928.

⁴³ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă* (1913-1938), Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. Budișteanu nr. 8, 1938, p. 51.

⁴⁴ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, *20 de ani de activitate*, 1913-1933, Tipografiile Române Unite, Str. Rahovei, 42, București, 1933.

⁴⁵ În referatul avocatului Petre C. Strihan, din 18.03.1935, Horia Simonetti apare, alături de In E. Bălțeanu, într-un proces civil cu AISCI.

După terminarea lucrărilor, AISCI a solicitat de mai multe ori antreprenorului Gr. Gr. Cerchez situația definitivă a lucrărilor. Acesta a întârziat prezentarea situației până pe 2 ianuarie 1930. În intervalul noiembrie 1926 – ianuarie 1930 au avut loc discuții contradictorii cu privire la obligațiile financiare și la calitatea lucrărilor. Față de situația finală a lucrărilor, AISCI a ridicat obiecțiuni și nu a realizat plata integrală.

La 11 iunie 1933⁴⁶, antreprenorul Gr. Gr. Cerchez a solicitat Rectorului Ion Răducanu acceptarea unui expert care să analizeze conflictul și să decidă definitiv și irevocabil, pentru ambele părți, asupra sumelor ce li se cuvin. Părțile au ales, de comun acord, ca expert pe arh. Henry Teodoru⁴⁷, care a făcut o analiză de substanță și judecă, fără părtinire, pretențiile celor două părți aflate în divergență. Neînțelegerile se refereau la următoarele chestiuni:

- scăderi făcute de AISCI la unele articole de cheltuieli din situația definitivă încheiată la 2 ianuarie 1930, pe care antreprenorul nu le recunoaște;
- plăți și lucrări făcute de AISCI în contul antreprizei;
- pretenții ale AISCI pentru vicii de construcție, nerecunoscute de antreprenor (umezeala de la subsolul dinspre actuala curte Cihoski – regăsită și în anul 2007 –, proasta izolare a teraselor și a balconului principal din Piața Romană, înlocuirea, din proiectul inițial, a mozaicului venețian de la etajele unu și doi cu mozaic turnat și proasta execuție a acestuia din urmă);
- pretenția arh. Gr. Gr. Cerchez de a i se plăti dobânzi la sumele datorate de AISCI.

Toate capetele de litigiu au fost examinate cu atenție și explicate în *Actul de arbitraj*. Pentru fiecare dintre ele s-au dat soluții extrem de profesioniste și bine documentate. Expertul a tras concluzia că AISCI trebuie să plătească antreprenorului suma de 1.178.095 lei, mai mică decât cea pretinsă de acesta. Pe de altă parte, nu toate pretențiile AISCI s-au confirmat.

---

⁴⁶ Unii colegi care s-au ocupat de istoria AISCI au considerat, eronat, că proiectantul clădirii, arh. Gr. Cerchez, este aceeași persoană cu antreprenorul, arh. Gr. Gr. Cerchez. Gr. Cerchez a murit în anul 1927, pe când arh. Gr. Gr. Cerchez negocia, încă, în 1933 cu AISCI.

⁴⁷ Henry Teodoru – inginer, absolvent al Școlii Naționale de Poduri și Șosele din București, în anul 1912. A fost coleg cu Emil Prager și a fost discipol al marilor profesori Anghel Saligny, Elie Radu și Ionescu Bizet. Din anul 1927 era profesor definitiv la Cursul de Edilitate și procedee generale de construcții din Politehnica bucureșteană.

Pe 25 iulie 1933, s-a semnat procesul-verbal prin care se recunoaște plata de către AISCI a sumei de 726.095 lei către Antrepriza Gr. Gr. Cerchez și a sumei de 442.000 lei reținuți de AISCI pentru lichidarea taxelor cuvenite statului pentru contractele de antrepriză. În felul acesta, cele două părți s-au descărcat de toate obligațiile reciproce.

Pentru ca cititorul să-și dea seama de felul în care a judecat expertul, redăm modul de soluționare a unei divergențe.

Prof. dr. Ioan Nanu-Muscel a dat în judecată AISCI pentru stricăciunile realizate prin construcția Palatului și a câștigat procesul. Ca urmare, AISCI a plătit 30.000 lei daune la care s-au adăugat 5.000 lei pentru expertul apărării, pretinzând recuperarea sumei de la antrepriza de construcții. Expertul Henry Teodoru a constatat că AISCI nu a implicat în proces antrepriza, ci s-a judecat singură cu Ioan Nanu-Muscel, acceptând o sumă exagerată pentru stricăciunile prilejuite (o cușcă de păsări și o parte de grădină). Decizia expertului a fost una de necontestat: cei 35.000 lei cheltuiți s-au suportat în părți egale de către AISCI și antreprenor.

*

*   *

În anul 2004, Ministerul Culturii și Cultelor a introdus Palatul din Piața Romană în lista monumentelor istorice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 16 bis, din 16.07.2004. La 2.09.2010, Ministerul Culturii și Cultelor a instalat pe fațada Palatului o placă de identificare a monumentului, pe care sunt înscrise următoarele informații:

«Monument istoric

1924-1926

Academia de Studii Economice

*Arhitecți Grigore Cerkez, Edmond van Saanen-Algi și Arghir Culina.
Edificiu în stil neoclasic, cu un volum de colț de secțiune circulară
terminat cu o cupolă, care marchează intersecția dintre cele două corpuri.
Fațadele sunt tratate monumental, efectul fiind sporit de utilizarea
coloanelor colosale.»*

Să ne bucurăm de această recunoaștere.

2.3 A doua etapă a construcției – Corpul 2

Clădirea Bibliotecii

Pentru extinderea bibliotecii, dar și pentru înființarea unui nou muzeu comercial, Rectorul Ion Răducanu a inițiat construcția Corpului 2, înregistrat pe strada Ion Gh. Duca (actuala Căderea Bastiliei).

Ion Răducanu (1884-1964)
(Rector: 1930-1940)

S-a născut la București, pe 20 martie 1884. Între 1901-1902 studiază la Academia Comercială din Graz, iar între anii 1902-1905 studiază la Facultatea de Filosofie la Universitatea din Berlin, de unde obține titlul de doctor (în anul 1905). În anul 1904 urmează cursurile de cooperatie de la Darmstadt. În anul 1905 stă la Londra, unde studiază pe cont propriu pe economiștii englezi. A fost profesor la AISCI din anul 1915 până la pensionarea din anul 1947.

- *Docent la Catedra de Economie politică a Facultății de Drept la Universitatea din București, unde ține un curs despre istoria și doctrina cooperatiei (1911);*
- *Director la Banca Marmorosh Blank⁴⁸ (1912-1915);*
- *Secretar al Comisiei de redactare a Proiectului de lege pentru înființarea AISCI (1912);*

---

⁴⁸ Este angajat, la propunerea lui Mauriciu Blank, la început ca director al sucursalei de la Turnu Măgurele și apoi, pentru scurt timp, la Constanța, ca director al sucursalei din acea localitate.

- *Ia parte la campania militară din Bulgaria (1913);*
- *Câștigă concursul de profesor la AISCI (1915). Este numit profesor definitiv la Catedra de Știința și legislația financiară, monedă, credit, schimb și studiul băncilor, prin Decretul Regal nr. 416 din 20 februarie 1915. Ulterior este profesor la Catedra de Finanțe;*
- *Mobilizat, cu gradul de sublocotenent (1916);*
- *Face parte din comisia română pentru tratativele de pace de la București (1918), purtate de guvernul Marghiloman⁴⁹ cu Puterile Centrale;*
- *Înfăințează la Iași, împreună cu D. Gusti, V. Pârvan, V. Madgearu, Asociația pentru Studiu și Reformă Socială, devenită Institutul Social Român (1918);*
- *Înfăințează la Iași, împreună cu V. Madgearu și V. Slăvescu, revista „Independența Economică” (1918);*
- *Membru al Partidului Țărănesc (1919). După fuzionarea din 1926, se remarcă ca fruntaș al Partidului Național Țărănesc;*
- *Membru al Societăților Economice din: Londra (1926), Leipzig (1939);*
- *Ministru al Muncii, Cooperăției și Ocrotirii Sociale (1928-1930) în guvernul format de Iuliu Maniu⁵⁰;*
- *Ministru al Finanțelor, pentru cinci zile, în anul 1930;*
- *Ministru al Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor (1930-1931) în guvernul prezidat de Gheorghe Mironescu⁵¹;*
- *Membru corespondent al Academiei Române (1936).*

⁴⁹ Alexandru Marghiloman (1854-1925) – politician conservator, președinte al Partidului Conservator (1914-1925), deputat (1884-1914), senator (1914-1922), ministru al Justiției (1888, 1891-1895), ministru al Lucrărilor Publice (1889), ministru al Agriculturii, Domeniilor și Comerțului (1889-1891), ministru de Externe (1900-1901), ministru de Interne (1910-1912), ministru de Finanțe (1912-1913), ministru al Agriculturii și Domeniilor (1918), prim-ministru (1918). A fost nevoit să semneze pacea „rușinoasă” din 24 aprilie 1918.

⁵⁰ Iuliu Maniu (1873-1953) – mare om politic, președinte al Partidului Național Țărănesc (1926-1933 și 1937-1947), prim-ministru de trei ori, în perioada 1928-1933. A fost arestat în anul 1947 și a murit în închisoarea de la Sighet. Membru de onoare al Academiei Române din anul 1919.

⁵¹ Gheorghe Mironescu (1874-1949) – om politic, membru al Partidului Național Țărănesc, prim-ministru în anii 1930 și 1930-1931.

În septembrie 1940 este îndepărtat din funcția de Rector al AISCI și i se fac forme de îndepărtare din învățământ, ca și altor colegi: V. Slăvescu, Gr. Mladenatz, I. Tutuc, V. Stoicovici. Din comisia Ministerului Învățământului Public însărcinată cu scoaterea din învățământ făcea parte și M. Mazilescu⁵², legionar, viitor Rector al AISCI. Este pensionat în iulie 1947 la limită de vârstă. Este arestat, pe motive politice, în octombrie 1958, iar în august 1959 este întemnițat la Sighet. Este eliberat în august 1963. A decedat la 23 noiembrie 1964. Numele profesorului Ion Răducanu este legat și de înființarea învățământului cooperatist în țara noastră.

„Vechea” bibliotecă – existentă în Palatul construit în prima etapă – avea două săli de lectură, cu 130 de locuri, insuficiente în anii 1933-1935. În aceste săli, „păstrarea liniștii era greu de ținut”. Sala de lectură principală era la etajul doi. Dispunea de un mobilier foarte frumos, care în prezent, refăcut, se află în sala Virgil Madgearu. Biblioteca mai dispunea de o sală de lectură pentru cadrele didactice și un depozit pentru periodice⁵³.

Noua bibliotecă (figura 2.33) a fost proiectată să aibă două săli de lectură (una pentru studenți, cu 112 locuri și una pentru public, cu 104 locuri), trei camere de studiu pentru cititorii care vroiau să urmărească o carte mai mult timp, iar la ultimul etaj era depozitul de carte⁵⁴. Clădirea avea un ascensor care transporta cărțile de la depozit la sălile de lectură. În „vechiul” local (Corpul 1) au rămas: sala cataloagelor, depozitul periodicelor, sala de lectură a profesorilor (actuala sală de Consiliu de la etajul I) și biroul destinat conducerii bibliotecii. Sala de lectură a publicului era frecventată de licențiați în drept, ingineri și economiști și era executată modern, având un sistem de iluminat cu lămpi individuale. O parte a mobilierului bibliotecii noi și mobilierul din sala profesorilor a fost donat de către Creditul Industrial și a fost executat după indicațiile profesorului Victor Slăvescu⁵⁵.

⁵² Marin I. Mazilescu – absolvent al AISCI în octombrie 1919, al doilea doctor al AISCI, din anul 1925. Asistent la AISCI, Catedra de Teoria și tehnica asigurărilor din anul 1920, prin contract cu Consiliul profesoral, asistent suplinitor prin Decizia ministerială nr. 22676 din 1 februarie 1928, profesor definitiv la Catedra de Matematici comerciale. A făcut parte din mișcarea legionară. Rector al AISCI în perioadele 1940 și 1947-1948.

⁵³ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1938.

⁵⁴ Este inexplicabil de ce arhitecții plasau depozitele de cărți la ultimul nivel, având în vedere greutatea mare a cărților și pericolul prăbușirii clădirilor la cutremure.

⁵⁵ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1938.

Figura 2.33

Corpul 2 – Clădirea bibliotecii

În dreapta se vede intrarea studenților prin Corpul 1, iar în stânga este noua intrare în Corpul 2. Fotografie din anul 1935

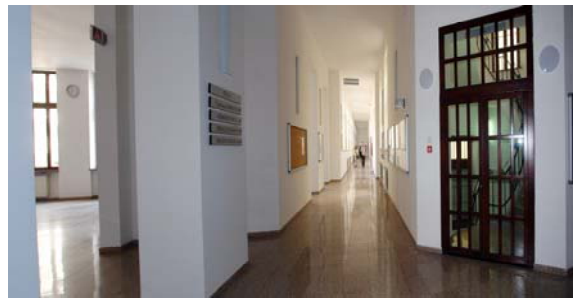
Crearea unui Muzeu Comercial a fost o preocupare importantă a conducerii AISCI încă înainte de construcția Palatului (a existat un muzeu și în clădirea din Calea Victoriei). În Corpul 1 al Palatului regăsim două muzee, în stânga și în dreapta vestibulului de onoare de la intrarea principală din Piața Romană, nr. 6.

La cea de-a 20-a aniversare a AISCI (1933), Ion Răducanu a amenajat un muzeu de mărfuri, solicitând exponate de la Camerele de Comerț și Industrie din România și de la diverse societăți și asociații. Responsabili cu amenajarea muzeului au fost asistenții universitari Ștefan Tache și Radu Georgescu. Amenajarea a fost finalizată la 20 noiembrie 1933.

Proiectarea Corpului 2 a asigurat legătura arhitectonică cu primul. Ferestrele Corpului 1 din extremitatea dinspre strada Ion Gh. Duca au devenit trecere între cele două corpuri (figura 2.34). În figura 2.34 a., se vede că în stânga holului erau pereți și ferestre care dădeau în exteriorul clădirii. Alipirea Corpului 2 a necesitat legătura cu primul, prin asigurarea comunicației între ele, „sacrificându-se” o fereastră și transformând-o în hol de trecere (figura 2.34 b.). Clădirea a fost proiectată de arhitectul Arghir Culina.

a. Holul spre amfiteatre, în 1926

b. Holul spre amfiteatre.

În 1935 a fost deschisă trecerea din stânga
fotografiei. Fotografie din 2010

Figura 2.34

„Străpungerea” dintre Corpurile 1 și 2

La 12 iunie 1935 s-a ținut licitația, anunțată în 11 mai 1935, pentru construcția corpului noii biblioteci. Comisia de licitație a fost formată din: prof. Gh. Arghirescu (vicerektor), prof. C. Bungețeanu, ing. Gh. Urechiă⁵⁶ și Eugen Petrescu, secretar general al AISCI. La licitație au participat următoarele societăți: Clădirea Românească – București; C. Ursescu – Galați & Fiu – București; Ing. C. M. Vasilescu – București; Ing. Spiru C. Haret – București; Ing. H. Jasz – București; Societatea Edilitatea – București; Ing. C. D. Moarcăș – București; Arhitect C. Manea – București.

---

⁵⁶ Angajat al AISCI

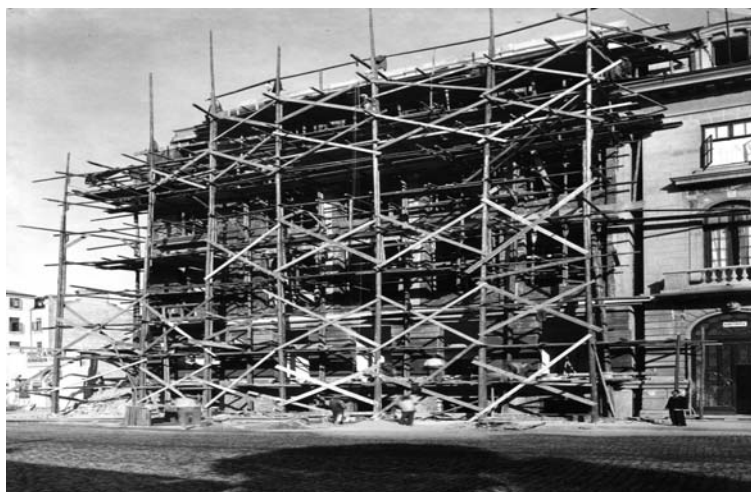
Societatea declarată câștigătoare a fost „Ing. C. D. Moarcăș” – București, la prețul de 2.527.321 lei. Piatra fundamentală (marcarea începerii construcției) a fost pusă pe 31 iulie 1935. Diriginte de șantier a fost arh. Arghir Culina, cel care proiectase clădirea. Cea mai mare cantitate de cărămizi a fost livrată de Societatea S. Mihăescu, plătită direct de AISCI.

În figurile 2.35 și 2.36 se prezintă imagini din perioada construcției clădirii.

Figura 2.35

*Începerea lucrărilor la Corpul 2 pentru bibliotecă
În fundal este actualul Pavilion administrativ, care era deja construit.*

Figura 2.36

Construcția Corpului 2 pentru bibliotecă. Fotografie din anul 1935

La realizarea clădirii bibliotecii au mai contribuit:

– *Societatea Ing. N. I. Nicolau & Comp.* București, care a realizat instalațiile de „condiționare a aerului” (absorbția aerului proaspăt, filtrarea aerului, preschimbarea aerului, umidificarea aerului, reținerea picăturilor de apă, reîncălzirea aerului, refularea aerului). Centrala, împreună cu întreaga instalație, au costat 932.600 lei. Lucrarea a fost începută în mai 1936 și a fost finalizată la 24 martie 1937. Recepționarea⁵⁷ ei s-a făcut pe 2 aprilie 1937, din comisie făcând parte: prof. ing. Gh. Capșa, arh. A. Culina și ing. I. Dinulescu.

– *Societatea Fichet*, care a furnizat în mai multe etape etajerele metalice pentru depozitarea cărților: martie 1936, august 1937 (la prețul de 142.800 lei).

– *Societatea Frații Porn*, reprezentantă a uzinelor Stigler, care a livrat și instalat liftul⁵⁸ pentru cărți la 15 septembrie 1936, la prețul de 155.000 lei.

– *Casa Școalelor și a Culturii Poporului*, aparținând Ministerului Instrucțiunii, Cultelor și al Artelor, care a executat mobilierul: opt mese de lectură cu 12 locuri (750×75×80 cm), cu perete despărțitor din semicristal; două mese de lectură (450×75×80 cm); 136 scaune; un podium cu două scări, acoperit cu parchet (250×300 cm); un fotoliu pentru catedră. Mobilierul a costat 130.635 lei și a fost comandat la 6 aprilie 1936. Furnizorul a fost decis în urma unei licitații ținută la 1.04.1936.

– *Atelierul de tâmplărie „Nicu Cojocaru”*, care a executat, printr-o comandă din 17.12.1936, în valoare de 96.300 lei, mobilierul din sala profesorilor (Corpul 1)⁵⁹; un birou ministerial; un birou de lemn de nuc; cinci măsuțe din lemn de nuc; masă din lemn de stejar; trei birouri de stejar; patru bănci; 15 scaune.

– *Societatea continentală pentru comerțul fierului*, care a livrat țevile de gaz, fierbătoarele, fittingurile, robinetii, mufele, reducățiile etc.

– *Antreprenorul Dumitru Apostolescu*, tinichigiu, care a confecționat conductele de aer condiționat, din centrală până la acoperiș.

Fondurile necesare construcției au provenit, în majoritate, din sponsorizări. Printre cei care au donat sume de bani s-au numărat: Banca Națională a României

---

⁵⁷ După darea în folosință, au fost niște nemulțumiri cu privire la funcționarea sistemului. În urma unor expertizări, s-a ajuns la concluzia că sistemul era prost utilizat (din neștiință): funcționa instalația de răcire a aerului, dar se deschideau ferestrele „pentru a veni aerul de afară”. Salariații bibliotecii i-au incitat pe studenți și i-au îndemnat să facă plângere scrisă către Rector.

⁵⁸ Liftul a fost apoi reinstalat în Corpul 3.

⁵⁹ Se observa spiritul de abordare integrală a proiectului de realizare a „noii biblioteci”.

(gubernator Grigore Dimitrescu⁶⁰); Ministerul Industriei și Comerțului, Ministerul Finanțelor, Regia Autonomă CFR, Prima fabrică de sticlă cu gaz Mediaș, Societatea Astra de vagoane și motoare, Societatea Astra Română de petrol, Societatea Zarojani, Întreprinderile Forestiere Române – Cluj, Casa Autonomă a Monopolurilor (CAM), Societatea Anonimă a Telefoanelor, Casa Rurală Petroșani, Camerele de Comerț și Industrie Brașov, Târgu Mureș, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Caracal, Bacău, Cluj, Brăila, Turnu Severin, Deva, Bazargic, Buzău, Ismail, Târgoviște, Oradea etc⁶¹.

Clădirea „noii” biblioteci a fost inaugurată la 30 noiembrie 1935⁶², în prezența M. S. Regelui Carol al II-lea⁶³, rector fiind Ion Răducanu. Clădirea a fost înregistrată pe strada Ion Gh. Duca nr. 6 (fosta Cometa, actuala Căderea Bastiliei). Cuvântul Rectorului a fost următorul⁶⁴:

SIRE,

Grija și ocrotirea fără răgaz, pe care o dați culturii românești, găsec un răsunet adânc în sufletul celor cari sunt în slujba ei.

Instituția noastră, - cea mai tânără dintre școlile cu un caracter universitar din vechea țară -, nu a împlinit încă un pătrar de activitate.

Ea se străduiește să răspundă chemării Voastre pentru ridicarea nivelului cultural prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul larg al Economiei și prin pregătirea tehnică a tineretului, menit să lucreze în întreprinderi.

Prezența Majestății Voastre în mijlocul profesorilor și studenților noștri nu este numai o zi de sărbătoare, ci totdeauna un îndemn neprețuit pentru o și mai mare încordare a sforțărilor noastre.

Suntem fericiți, Majestate, că astăzi cinstiți tânărul nostru așezământ, dela care aveți dreptul să aflați ce am făcut și ce trebuie să înfăptuim de aci înainte.

Acum două zeci și trei de ani, întemeetorii școlii, și în primul rând Nicolae Xenopol, au vrut să dea țării o școală din care să se recruteze elemente bine pregătite pentru necesitățile instituțiilor publice ca și pentru conducerea întreprinderilor economice. Fără a ne aduce laude, cutezăm să afirmăm că Instituția a încercat să răspundă așteptărilor celor cari au înființat-o.

⁶⁰ Grigore Dimitrescu (1882-1955) – doctor în drept, economie și finanțe la Paris, magistrat, profesor la Facultatea de Drept din București. Gubernator al Băncii Naționale în perioada 3 februarie 1934 – 26 iulie 1935.

⁶¹ Din nou trebuie să fim triști. Azi o astfel de solidaritate profesională nu se mai realizează.

⁶² De notat, din nou, viteza execuției lucrării (iunie - decembrie 1935).

⁶³ Carol al II-lea al României (1893-1953) – rege al României în perioada 8 iunie 1930 – 6 septembrie 1940. Este fiul cel mare al Regelui Ferdinand și al Reginei Maria. Între anii 1925 și 1930 a fost radiat din casa regală Hohenzollern-Sigmaringen. Este considerat un dictator și un aventurier. În anul 1938 a desființat partidele politice și a inițiat o reformă administrativă de inspirație fascistă.

⁶⁴ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1938.

Și aceasta datorită în parte unei silinți disciplinate, desfășurată de Corpul profesoral, dar și înțelegerii și dragostei roditoare ale celor cari au fost în trecut conducători, printre cari se cuvine să amintim numele regretaților rectori: Stanislas Cihoschi și Ion N. Angelescu.

În tot timpul am urmărit ca drumul școlii să nu se depărteze de drumul vieții.

N'am vrut să funcționăm ca o simplă fabrică de titluri, ci năzuim să fim o școală vie, în permanentă legătură cu realitățile economice românești, cărora să le punem la dispoziție slujitori având atât cunoștința, cât și conștiința datoriilor de împlinit.

Avem satisfacția că roadele școlii încep să fie prețuite în cercuri cât mai largi în țară, iar organizația ei, prin recunoașterea titlurilor acordate, e apreciată și peste hotare de către instituțiuni de învățământ superior cu un trecut glorios.

Odată cu opera de învățământ, nu pierdem din vedere partea educativă. O școală adevărată e datoare să înzestreze pe viitorii cetățeni cu arma științei și înnobilarea sufletului. Studentul trăește aci într'o atmosferă familiară. Căminurile care adăpostesc 250 de studenți și studente, dispensariile medicale înființate acum 3 ani, pe lângă Instituția noastră, cercurile de lectură, în cadrul vieții de cămin, atențiunea dată sportului, sunt părți vii din viața studentului nostru.

Se împlinesc anul acesta, Sire, trei pătraruri de veac, de când, în 1860, servitorul credincios al înțeleptului Rege Carol I, Profesorul Ion Strat, deschidea întâia oară, cursul de Științe Economice la Universitatea din Capitala Moldovei.

Studiul acestor științe a luat o dezvoltare mai largă și mai disciplinată, cu întemeierea instituțiunii noastre care este de fapt: Facultate de științe economice.

Aplicând o metodă cât mai serioasă în cadrul învățământului, am dat o atențiune deosebită lucrărilor în Seminar, unde colaborarea dintre student și profesor e continuă și unde analizarea, atât a problemelor teoretice, cât și a instituțiunilor din viața economică, nu poate fi decât folositoare pentru formarea spiritului obiectiv și deci pentru găsirea soluțiunilor potrivite cu interesul real al economiei naționale.

Într'o vreme de depresiune, ce frământă lumea întreagă, și când se pune marea întrebare a structurii economice și sociale de mâine, se cere în primul rând să fim realiști.

Într'o vreme, când restrângerile de ordin material crează o atmosferă prielnică pentru făurirea de utopii, constatăm primejdia întrevăzută încă cu mult înainte de poetul Grillparzer: că dacă fantezia e isgonită din poezie, ea se furișează și găsește refugiu chiar în Economie.

Într'o vreme, în care aparențele sunt luate drept realități, Știința noastră e datoare să urmeze preceptul lui Bastiat: „că în viața economică ceace nu se vede e realitate și ceace se vede e mai mult aparență înșelătoare”.

SIRE,

Urmărind cercetarea adevărilor pentru viață, școala a căutat să înjghebeze cu mijloacele modeste o Bibliotecă de Științe economice pusă la dispoziția studenților.

Înființarea bibliotecii, în actuala formă, în anul 1927, e datorită fostului Rector I. N. Angelescu.

Numărul studenților, care ajunsese la aproape 4000 este astăzi de 3800, pe care nu-l depășesc unele Universități din Occident, ne-a impus o grijă din ce în ce mai mare, pentru a procura un material științific și informativ corespunzător.

Deaceea, în cursul acestui an, prin dania celor iubitori de lumină și mai ales cu ajutorul unui Comitet de patronaj, alcătuit din oameni de bine și înțelegători ai rostului nostru, am construit o aripă a palatului, spre a face față cererilor pentru consultarea cărților și revistelor, fie de către studenți, fie de către cercetători din afară.

Actuala încăpere a bibliotecii devenise cu totul neîncăpătoare atât ca săli de lectură, cât și pentru adăpostirea cărților.

Disponem de 35.000 volume, cuprinzând în această privință, operele cele mai caracteristice apărute în limbile moderne, putând concura cu unele așezăminte similare de peste hotare. Chiar cererile studenților pentru consultarea lucrărilor de specialitate devenite din ce în ce mai numeroase, ceea ce e un fapt îmbucurător, numai puteau fi împlinite din cauza lipsei de spațiu. Am ajuns în situația că aproape jumătate din aceste cereri să nu fie luate în seamă.

Din graficele și tablourile statistice se poate vedea clar mersul ascendent al bibliotecii.

Este locul să amintesc aci contribuția la această dezvoltare din partea unor distinse elemente dintre foștii noștri studenți, care participă la funcționarea regulată a Bibliotecii.

Îmi permit să adaog că grație acestora tipărim un Buletin trimestrial, în care se înregistrează mersul Bibliotecii, precum și diverse recenzii și informațiuni bibliografice.

Ne dăm seama că suntem în epoca începuturilor modeste.

Am adunat cu multă greutate fondurile necesare pentru construcție. Ea e terminată.

Avem încă multe piedici de întâmpinat cu înzestrarea ei. Suntem hotărâți să le înlăturăm, spre a da școlii și a pune la îndemână cercetătorilor, un cât mai bogat material documentar.

Sub înalta Voastră ocrotire, Sire, ne însuflețește convingerea că modesta noastră inițiativă va găsi un sprijin din ce în ce mai larg, pentru ca Biblioteca să poată deveni un bun cât mai prețios al culturii românești.

Majestatea Voastră, care în vremuri de pace duce o nobilă cruciadă pentru luminarea norodului, să fie încredințată că are, în profesorii și studenții acestei instituțiuni, slujitori hotărâți să muncească pentru afirmarea spiritului românesc.

Să trăiți Majestate! Să trăiască întreaga Dinastie!

Cu acest prilej M. S. Regele Carol al II-lea a adresat profesorilor și studenților următorul mesaj⁶⁵:

Domnule Rector,

Am răspuns cu o deosebită bucurie la invitațiunea ce Mi s'a făcut de a veni astăzi în mijlocul D-voastră pentru inaugurarea noiei biblioteci a acestei Academii.

Am răspuns cu o deosebită bucurie întâi fiindcă astăzi am prima dată prilejul de a veni în această școală, atât de utilă progresului țării noastre. Dar am mai răspuns și pentru un scop deosebit, acela de a veni în mijlocul D-voastră, astăzi, spre a aduce sincerile Mele mulțumiri pentru opera care se realizează. În această țară, atât de plină de frumoase inițiative, cred că este datoria fiecăruia de a veni, de a privi, și a încuraja opera care se realizează în adevăr.

Și nu am fost mirat de această înfăptuire, căci ea este absolut naturală unei instituțiuni de acest soi, unei instituțiuni în care, dacă se face știință – și știința este necesară ca o bază – este o instituțiune, care trebuie să pregătească înainte de toate realizatori.

Această școală, fiind creată ultima pe scara învățământului nostru superior, poate că a avut avantajul de a putea profita de tot ceia ce s'a făcut în trecut în instituțiuni similare: are însă marele avantaj că ea a fost creată înainte de marea criză economică, încât temeliile ei au fost puse în zilele în care economia națională era un lucru natural și în care bazele ei erau solide și normale.

Am urmărit și cunoscut rezultatele care s'au dobândit în aceste zile și pot astăzi să-Mi exprim via Mea mulțumire, atât profesorilor, cât și studenților, pentru felul în care au priceput menirea acestei școli.

Această Academie este o școală de știință, dar este o școală care are și un scop înalt național: acela de a crea o adevărată economie națională, un adevărat comerț și industrie națională românească.

Aduc îndemnul Meu atât profesorilor cât și studenților din această instituțiune, să lucreze cu tot sufletul și toată râvna lor, căci trebuie să fiți convinși că felul cum veți lucra aci va fi răsplătit de viitor.

Aci trebuie să lucrați cu conștiinciozitate și seriozitate, pentru că mai ales pășind după băncile școlii cu seriozitate în meseria voastră de mâine, veți face o adevărată operă de ridicare națională.

Cu aceste gânduri aduc mulțumirile Mele rectorului, profesorilor și studenților și zic din tot sufletul tuturor: Dumnezeu să vă ajute.

⁶⁵ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1938.

Biblioteca inaugurată în 1935 nu ocupa aceleași spații ca cea actuală. Corpul bibliotecii ocupa actualele spații ale holurilor mari din Căderea Bastiliei (până la verticala intrării în actuala bibliotecă). Scara mare din Căderea Bastiliei nu exista. Pe toată suprafața erau săli, intrarea studenților făcându-se pe cele două scări laterale care se văd în figura 2.33. Imagini din interiorul clădirii sunt redată în figurile 2.37-2.41.

Figura 2.37
Sala de lectură a studenților din noua bibliotecă
Fotografie din anul 1936

Figura 2.38
Același spațiu, în prezent
(fotografie din anul 2010)

Figura 2.39
Sala de lectură pentru public din noua bibliotecă
Fotografie din anul 1938

Figura 2.40
Sala de studiu din noua bibliotecă
Fotografie din anul 1938

Figura 2.41
Depozitul de cărți din noua bibliotecă
Fotografie din anul 1938

La 14 noiembrie 1935, o comisie desemnată de Consiliul profesoral a realizat proiectul înființării Muzeului Comercial din Corpul 2. Muzeul cuprindea următoarele grupe de mostre de mărfuri:

- mărfuri de origine vegetală (cereale și derivate, tutun și derivate, plante oleaginoase și derivate, furaje, lemn și derivate, fructe și derivate, vinuri, rachiuri);
- mărfuri de origine animală (cărni conservate, piei și lucrări din piele, produse piscicole, miere și ceară);
- grupa metalurgică (fontă, fier și oțel, alte metale uzuale, metale prețioase: materie primă, semifabricate, produse finite);

- grupa textilă (textile de origine animală: lână și păr, textile de origine vegetală, mătase: materie primă, semifabricate, produse finite);
- grupa chimică (petrol și derivate, diferite produse chimice, produse farmaceutice, cosmetice, sare și derivate, sticlă: materie primă, semifabricate, produse finite);
- grupa materialelor de construcție (ciment, var și ipsos, marmură, piatră, nisip, cărămizi și pământ refractar, ceramică: materie primă, semifabricate, produse finite);
- grupa industriei casnice românești (țesături, împletituri, broderii, lucrări în lemn și piatră: materie primă, semifabricate, produse finite).

Fiecare produs era așezat în dulapuri cu geamuri, începând de la materia primă până la produsul finit, arătându-se fazele fabricației.

În anii 1936 și 1937, s-a purtat corespondență cu Camerele de Comerț și Industrie din România, cu diverse societăți din țară și străinătate, pentru procurarea mostrelor. Argumentele AISCI în solicitările către posibili donatori erau următoarele⁶⁶:

Suntem convinși că întreprinderile din raza Inspectoratului ce cu onoare conduceți vor înțelege importanța existenței unui asemenea muzeu comercial și nu vor vedea în donarea unei colecții cât mai complete doar o cheltuială inutilă ci din contră, o propagandă cât mai eficace, pentru intensificarea tranzacțiilor, deoarece numele întreprinderilor și felul producției se vor fixa puternic în memoria studentului de azi și elementului de conducere de mâine, iar publicul admis să-l viziteze, deci consumatorii, vor avea ocazie să admire varietatea cât și calitatea produsului finit.

Întrucât un asemenea muzeu, ca să-și atingă scopul propus, trebuie să arate simultan cu prezentarea produsului finit și toată gama transformărilor în cursul fabricației, ne permitem a vă ruga să insistați ca acele colecții destinate nouă să cuprindă dela materia primă la semi-fabricat și produs finit.

Pentru o și mai bună înțelegere a calității produsului finit am fi mulțumiți dacă ni s-ar mai trimite odată cu mostrele și fotografiile grafice, descripții, cât mai detaliate.

Toate colecțiile ar urma să ne fie expediate la adresa noastră din București.

⁶⁶ Adresă semnată de prof. dr. Gh. Arghirescu, vicerector.

La 3 februarie 1938, Rectorul, prof. dr. Ion Răducanu, a comunicat profesorilor Constantin Bungețianu și Alexandru Ludwig⁶⁷ că sala etajului I din localul nou al bibliotecii (Corpul 2) este destinată muzeului comercial.

Printre donatorii de mostre s-au aflat: Fabrica de sticlărie Turda, Fabrica de orez, arpacaș și scrobeală Galați, Fabrica și magazinul de pielărie Frații Miess S. A. Brașov, Fabrica de bomboane și ciocolată Hess Brașov, Fabrica de țesături și industrie casnică Henry Klinger Sfântu Gheorghe, Fabrica de creioane Koh-i-noor Bleistiftfabrik & C. Hardtmuth, Praga, S. A. Pala Slanj – Cehoslovacia, Manufactura C.A.M. Cluj, Societatea Jos. Sockor – Textile-Cehoslovacia, Legația Regală a României de la Roma, Societatea Redevența București, cu rafinărie la Ploiești și stație de export la Constanța, Societatea Skoda – Plzen, Cehoslovacia etc.

Uniunea Camerelor de Comerț și Industrie a pus la dispoziție, printr-o hotărâre din 2 decembrie 1938, vitrinele confecționate din lemn de stejar și diverse panouri (la acel moment, președintele Uniunii era prof. dr. C. Bungețianu). Rezultă că muzeul din Corpul 2 a fost dat în folosință, cel mai probabil, la începutul anului 1939.

Clădirea a funcționat cu destinația inițială un scurt timp. Cutremurul din noaptea de 9/10 noiembrie 1940 a afectat-o grav (au mai fost afectate căminul din strada Cuza Vodă nr. 100 și dispensarul din strada N. Filipescu nr. 8). Analiza efectelor cutremurului s-a făcut în ședința Consiliului profesoral, din 15 noiembrie 1940, la care au participat, printre alții⁶⁸: Marin Mazilescu – rector, Eftimie Antonescu – viitorul rector, Virgil Madgearu⁶⁹, Gronoslav Mladenatz, Spiridon Iacobescu, Geron Netta, D. R. Ioanițescu, Vasile Stoicovici, Andrei Rădulescu, Zoe Ghețu (singura femeie din Consiliul profesoral), Victor Slăvescu, Ion Gr. Dimitrescu, Ion Răducanu, Ștefan Stănescu, Ștefan Dumitrescu, Petre C. Strihan etc. S-a arătat că „localul vechi” (construit în anii 1924-1926) nu a suferit pagube mari.

---

⁶⁷ Alexandru Ludwig – licențiat în farmacie la Universitatea din București, inginer chimist de la Politehnica din Karlsruhe, doctor în filozofie, specialitatea de fond chimia, la Universitatea din Berlin, numit conferențiar definitiv prin Decretul Regal nr. 467 din 1 ianuarie 1921 și apoi profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 1318 din 16 martie 1922, la Catedra de Fizică și chimie industrială aplicată, ulterior la Catedra de Chimie aplicată și studiul mărfurilor. În anul 1923, adresa sa de domiciliu coincidea cu cea a lui Eugen Ludwig (Strada Fântânei nr. 21).

⁶⁸ Emil Răcilă, *Studii și documente privind Academia de Studii Economice din București, 1913-1993*, vol. II, Editura ASE, 2004.

⁶⁹ A fost ultima prezență a lui Virgil Madgearu la lucrările Consiliului profesoral al AISCI. Peste 11 zile a fost asasinat de către legionari.

„Localul nou” (al bibliotecii, construit în 1935) a suferit fisuri atât la grinzile transversale, cât și la stâlpii de susținere. Arh. A. Culina și constructorul ing. C. Moarcăș au luat măsuri de sprijinire a stâlpilor, plafoanelor și pereților. Consiliul profesoral a aprobat luarea măsurilor legale împotriva constructorului. Profesorul Virgil Madgearu a propus ca rezistența amfiteatrelor să se testeze prin „proba cu saci de nisip”. Din corespondențele vremii cu Ministerul Educației Naționale și cu Primăria Capitalei se desprinde gravitatea situației: clădirea era în stare de prăbușire (există o solicitare a Rectorului Eftimie Antonescu⁷⁰ către prefectul Poliției Capitalei, din 31 octombrie 1941, de închidere a circulației pe strada Ion Gh. Duca, din cauza pericolului prăbușirii construcției). Studiul și proiectul pentru consolidarea și repararea corpului Bibliotecii au fost realizate de ing. Șt. Șerbănescu. Expertizele, realizate de ing. Șt. Șerbănescu, au scos la iveală mari vicii de proiectare și construcție, care au determinat conducerea AISCI să cheme în judecată pe arh. A. Culina și pe antreprenorul ing. C. D. Moarcăș, pentru a recupera din sumele necesare reconstrucției. Antreprenorul care a realizat lucrările de consolidare și reconstrucție, după cutremur, a fost Societatea Ing. M. Portocală. El a fost desemnat în urma unei licitații, desfășurată în 20 august 1941, cu probleme: toți ofertanții au avut sporuri⁷¹ mai mari decât cele prevăzute în caietul de sarcini; Oficiul Central de Licitatii din Ministerul Finanțelor a avizat defavorabil licitația deoarece a fost restrânsă, nu s-au depus garanții, nu a existat un caiet de sarcini, sporul cerut de ofertant a fost mare. Contractul de consolidare și reconstrucție a avut prețul de 4.530.000 lei. Pentru demontarea și refacerea instalațiilor de climatizare a fost solicitată Societatea Ing. Nicolau & Comp., care le realizase inițial. Lucrările de consolidare și reconstrucție au fost încheiate în septembrie-octombrie 1942.

---

⁷⁰ Eftimie Antonescu – licențiat în drept la Universitatea din București, doctor în drept al Universității din Iași, numit conferențiar prin Decizia ministerială nr. 98417 din 25 decembrie 1920 și profesor definitiv prin Decretul Regal nr. 1399 din 5 aprilie 1924, la Catedra de Drept internațional public și privat, apoi la Catedra de Drept comercial și industrial. Rector al AISCI în perioada 1941-1944. A fost membru în Consiliul de Administrație al AISCI în perioadele 1919-1924, în calitate de consilier la Curtea de Casație, și 1934-1939, ca profesor la AISCI.

⁷¹ Licitatia a avut următoarea regulă: cheltuielile materiale au fost calculate și controlate de specialiștii AISCI (ing. Șt. Șerbănescu și avizul arh. A. Culina); ofertantul cerea un „spor” procentual, calculat la valoarea cheltuielilor materiale; în el era cuprinsă manopera și profitul. Licitatia era câștigată de ofertantul care avea sporul cel mai mic. Sporul cerut de câștigător a fost de 23,50%, cel mai mic dintre cele opt oferte prezentate.

Impresionantă este scrisoarea ing. C. D. Moarcăș, acuzat de proasta execuție a construcției Bibliotecii, în anul 1935, adresată Rectorului Eftimie Antonescu, pe care o reproducem în continuare:

Domnule Rector,

Vă cer ertare că îndrăsnesc să mă adresez pe această cale fără să mă cunoașteți personal. Este singura mea posibilitate de șase luni de când sunt mobilizat și plecat din București.

În anul 1935 am angajat executarea construcției Bibliotecii A.I.S.C. M'am angajat atunci cu un preț ce reprezenta, față de cel mai mic preț oferit suma de 800.000 Lei. Mi-am dat cuvântul atunci că voi executa lucrarea. Pentru a'mi ține cuvântul dat a trebuit să fac imense sacrificii materiale a căror consecințe le resimt și azi (mai am și acum datorii la foștii furnizori). În trei luni lucrarea a fost gata și Academia s'a putut instala.

Se cunosc urmările cutremurului catastrofal din anul trecut. Printr'o adresă am avut cinstea a vă arăta că personal voi contribui la reparația stricăciunilor cauzate.

Domnule Rector, de șase luni am îmbrăcat haina militară; mi-au fost hărăzite situații din cele mai grele; în prezent sunt șeful serv. tehnic militar ce se ocupă cu neutralizarea minelor și anihilarea catacombelor la Odessa. Nu știu când vor veni ordine ca și noi să fim schimbați. Consider ca o mare cinstire ce mi s'a făcut dându-mi-se aceste misiuni importante. Toate acestea m'au îndepărtat de viața civilă și în timp ce colegii mei rămași sub diferite pretexte acasă s'au îmbogățit, eu am pierdut orice contact cu lumea comercială și azi nu mai am decât datorii.

Aceasta este situația mea materială actuală și respectos vă rog Domnule Rector, ca atunci când mă veți judeca să apreciați și condițiile în care am lucrat și situația mea prezentă.

Primiți deosebitul meu respect

(urmează semnătura ing. C. Moarcăș)

*Cavaler al Coroanei României cu Spade
și Panglică de „Virtutea Militară”*

După cutremurul din anul 1940, Corpul 2 a fost reconstruit în forma sa inițială (pentru Bibliotecă și săli de curs).

2.4 A treia etapă a construcției – Corpul 3

*Clădirea Muzeului comercial și Biroului comercial*⁷²

Rectorul Ion Răducanu, în cuvântul său⁷³ la cea de-a 25-a aniversare a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, preciza: „După ce am cumpărat un teren de aproape 2000 m² în imediata vecinătate, suntem gata să ridicăm o construcție în prelungirea bibliotecii”. Clădirea urma să aibă șase săli de seminar, un birou comercial modern, un muzeu comercial complet, care să adune mostrele de mărfuri împrăștiate în diferite săli, iar un etaj urma să fie destinat educației fizice. Pentru construirea celui de-al treilea corp al Palatului, s-a alcătuit un comitet din care au făcut parte: prof. dr. N. Iorga⁷⁴, consilier regal, ministrii Mircea Cancicov⁷⁵, Armand Călinescu⁷⁶, Dumitru (Mitiță) Constantinescu⁷⁷ și ing. Nicolae Malaxa⁷⁸.

⁷² Laboratoare care simulau activități comerciale și în care studenții efectuau lecții practice.

⁷³ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stroilă, Str. General Budișteanu nr. 8, București, 1938.

⁷⁴ Nicolae Iorga (1871-1940) – mare istoric, critic literar, documentarist, dramaturg, poet, memorialist, enciclopedist, mare om politic. A studiat la Paris, Berlin, Leipzig, devenind doctor în științe în 1893, la 23 de ani. În același an a devenit membru corespondent al Academiei Române, iar în anul 1911 a devenit membru plin al acesteia. În 1894 a devenit profesor definitiv la Universitatea din București. În anul 1938 îl regăsim profesor titular la Catedra de Istoria comerțului și industriei de la AISCI. Din anul 1908 ține cursuri la Școala de vară de la Vălenii de Munte. A fost prim-ministru al României în perioada 1931-1932. A elaborat *Istoria lui Mihai Viteazul*, *Istoria comerțului românesc*, *Istoria bisericii românești și a vieții religioase la români*, *Istoria armatei românești*, *Istoria românilor*, *Istoria Imperiului Otoman*, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, *Istoria literaturii românești contemporane*, *Istoria literaturii românești* etc. A fost asasinat de legionari la 27 noiembrie 1940, în pădurea Strejnicu, jud. Prahova.

⁷⁵ Mircea C. Cancicov (1884-1959) – jurist, economist și om politic, deputat liberal, ministru al Finanțelor în perioadele 1936-1937, 1938-1939. Membru de onoare al Academiei Române din 1937.

⁷⁶ Armand Călinescu (1893-1939) – economist și om politic. Membru marcant al Partidului Național Țărănist, deputat, membru fondator al Frontului Renașterii Naționale (1938). Ministru de Interne, al Sănătății, al Instrucțiunii Publice, de Război. Prim-ministru al României în perioada martie-septembrie 1939. În 1938 face posibilă arestarea lui Corneliu Zelea Codreanu și este responsabil de comandarea asasinării liderilor legionari, inclusiv a lui Zelea Codreanu. A fost asasinat de legionari, conduși direct de Horia Sima, la 21 septembrie 1939.

⁷⁷ Dumitru (Mitiță) Constantinescu (1890-1946) – economist, doctor în drept și științe economice la Paris, membru marcant al Partidului Național Liberal, al Directoratului Frontului Renașterii Naționale. A activat, după anul 1944, în Uniunea Patrioților. Ministru de Finanțe în perioada 1939-1940, guvernator al Băncii Naționale în perioada 1935-1940.

⁷⁸ Nicolae Malaxa (1884-1965) – inginer și întreprinzător. Înfiițează, în anul 1928, Fabrica de locomotive cu abur, iar în anul 1931 Fabrica de locomotive Malaxa, cu motoare Diesel, cunoscută în prezent ca uzina Faur. A deschis o fabrică de oțel fără sudură (viitoarea uzină Republica), a produs, în anul 1945, la Combinatul siderurgic de la Reșița, un automobil care îi purta numele. A avut bune relații (inclusiv bazate pe corupție) cu Regele Carol al II-lea și cu legionarii. Uzinele Tohan din Brașov i-au aparținut tot lui.

Proiectul clădirii, prezentat în figura 2.42, era finalizat în anul 1938. El a fost realizat de arhitectul Edmond Van Saanen-Algi⁷⁹, vechi colaborator al AISCI. Clădirea era plasată pe strada Ion Gh. Duca, fostă Cometa și actuala Căderea Bastiliei, în prelungirea Corpului 2.

Figura 2.42

*Proiectul Corpului 3, din strada Ion Gh. Duca
Fotografie din anul 1938*

Schițele din anul 1939, semnate de arhitecții E. Luzanschi și Virgil Dan Marinescu, prevedeau următoarele utilizări: la subsolul II era adăpostul contra gazelor, infirmeria, centrala termică, depozitul; la subsolul I era bucătăria, camera, și barul; la parter era muzeul; la etajul I era biblioteca; la etajul II erau trei săli de studiu, vestiare și cancelaria pentru profesori; la etajul III era depozitul bibliotecii. Din analiza actualei configurații nu se pot identifica două subsoluri. De aceea, suntem înclinați să credem că acest proiect nu s-a folosit și că s-a apelat ulterior la arhitectul Edmond Van Saanen-Algi, al cărui proiect nu a fost identificat. Proiectul final de construcție a Corpului 3 a inclus modificarea Corpului 2, care a căpătat structura actuală, cu holul și scara mare „a studenților”.

Pe 19 august 1940 a avut loc licitația restrânsă pentru „darea în antrepriză” a construcției „aripa nouă din strada I. Gh. Duca”. La licitație au participat

---

⁷⁹ Este o incertitudine, având în vedere că toate schițele de proiectare sunt semnate de arhitecții E. Luzanschi și Virgil Dan Marinescu.

următoarele societăți: Soc. Română de lucrări publice și arhitect Ursescu, Galați; Ing. Spiru G. Haret, București; Ing. Cezar D. Epure, București; Ing. Mihail Gheorghiu, București. Din Comisia de licitație au făcut parte: ing. Gh. Urechia (președinte), prof. ing. Eugen Petrescu, secretar general al AISCI, arh. E. Luzanschi și arh. Virgil Dan Marinescu. Devisul lucrărilor scoase la licitație era de 6.934.800 lei. În caietul de sarcini erau stipulate și următoarele clauze:

„În caz că Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale va pune la dispoziția Antreprizei materialele ce privesc construcția pe care le va procura Academia însăși, Antrepriza este obligată să primească aceste materiale socotindu-le la prețul curent al pieții. Costul lor se va scădea din situațiile ce se vor înainta.

Toate detaliile ce privesc această construcție vor fi identice cu cele existente ale construcției proiectată de Arh. E. Van Saanen, aducându-li-se îmbunătățirile necesare cerute de Arhitecții diriginți”.

După deschiderea ofertelor, licitația a fost câștigată provizoriu de Societatea Ing. Cezar D. Epure. În urma analizei de fond, făcută de arhitecții diriginți Virgil Dan Marinescu și E. Luzanschi, s-a hotărât adjudecarea în favoarea Societății Ing. Mihai Gheorghiu⁸⁰. Exteriorul clădirii este prezentat în figura 2.43.

Figura 2.43

Corpul 3, după construcție. Fotografie din anul 2010

Cutremurul din anul 1940, precum și izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial au întârziat construcția Corpului 3. Reconstrucția Corpului 2 s-a terminat

---

⁸⁰ Acestea erau informațiile la nivelul anului 1940. Ce s-a întâmplat ulterior, rămâne de cercetat în continuare.

în 1942, iar construcția Corpului 3 a început după această dată și s-a terminat în anul 1947. Este foarte posibil ca licitația din 1940, câștigată de societatea ing. Mihai Gheorghiu să se fi anulat și să fi fost reluată ulterior. Putem concluziona că etapele construcției actualului Palat al ASE, din Piața Romană, au fost, în origine: construcția Corpului 1, construcția Corpului 2, consolidarea și reconstrucția Corpului 2; construcția Corpului 3 și modificarea structurii interne a Corpului 2.

2.5 O șansă ratată pentru 65 de ani

În primăvara anului 1947 s-a depus la Adunarea Camerei Deputaților un proiect de inițiativă particulară pentru exproprierea celor două imobile din Piața Romană nr. 7, respectiv Stanislas Cihoski nr. 3, proprietatea moștenitorilor prof. dr. Ioan Nanu-Muscel și a imobilului Elizei Gruber din str. Stanislas Cihoski nr. 7, în folosul AISCI⁸¹. Exproprierea era cerută din nevoia de spații, ca urmare a creșterii numărului de studenți. Proiectul de expropriere a fost discutat în secții, iar Adunarea Camerei Deputaților l-a retransmis acestora, pentru noi cercetări.

Clădirea din Piața Romană nr. 7 a fost construită în anii 1908-1909, iar cea din str. Stanislas Cihoski nr. 3 în anul 1928 (clădirea avea subsol, parter și două etaje și a fost demolată în 2007).

Pe 2 aprilie 1947, doamna Matilda Nanu-Muscel, pentru a preîntâmpina exproprierea, a făcut o ofertă de donație către Ministerul Educației Naționale (vezi Anexa 7), în favoarea AISCI, rezervându-și uzufructul, pe tot timpul vieții, pentru ea și pentru fiul său, Ioan Nanu-Muscel, care avea un handicap sever și era sub curatelă. La solicitarea ministerului, Senatul Universitar al AISCI, în ședința din 19 aprilie 1947, consideră că donația nu trebuie acceptată, fiind greu de perfectat actele, datorită incapacității fiului, ca moștenitor, de a decide.

Cu toate acestea, ministerul a acceptat oferta în 17 iunie 1947, hotărârea acestuia fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 142 din 25 iunie 1947. Ca urmare, Senatul Universitar, în ședința din 15 august 1947, a acceptat donația și a anunțat-o, printr-o adresă semnată de Rectorul Marin I. Mazilescu, pe doamna Matilda Nanu-Muscel asupra acestui lucru. Au urmat mai multe tatonări și ezitări după care, la 20 aprilie 1948, doamna Matilda Nanu-Muscel a solicitat printr-o scrisoare o rentă viageră de 22.000 lei lunar (Anexa 8).

Senatul Universitar, în ședința din 11 mai 1948, nu a acceptat oferta, mai ales că doamna Matilda Nanu-Muscel închiriasse deja Legației Poloneze un apartament din clădirea aflată pe strada Lascăr Catargiu nr. 7 (Piața Romană nr. 7).

---

⁸¹ Adresa nr. 311/20 mai 1948 către Ministerul Învățământului Public.

După aceasta, Rectorul Gromoslav Mladenatz⁸² se adresează ministerului, la 20 mai 1948, astfel:

„Aceasta fiind situația, vă rugăm, Doamnă Ministru, să binevoiți a interveni ca să se rechiziționeze, în folosul Academiei, imobilul din str. Cihoski nr. 3 pentru a fi ocupat imediat și folosit nevoilor școlii și a aprecia dacă nu este cazul ca să se procedeze la o expropriere a imobilelor moștenirii Nanu-Muscel precum și a celor până la strada Romană, în vederea împlinirii în viitor a clădirii Academiei, până în str. Romană, umplând astfel un sfert din cercul format din Piața Lascăr Catargiu nr. 7.”

Rectorul Gromoslav Mladenatz, la 30 noiembrie 1948, a solicitat Ministerului Învățământului Public să intervină pe lângă forurile competente pentru rechiziționarea imobilului din str. Stanislas Cihoski nr. 3, pentru cursurile și seminarele Institutului de Științe Economice și Planificare (fosta Academie de Științe Comerciale și Cooperatiste, fosta AISCI⁸³). Aceeași solicitare o făcuse la 17 septembrie 1948 Ministerului Comerțului.

Și povestea se încheie, deoarece nu se primesc răspunsuri de la cele două ministere. Academia de Studii Economice nu a putut intra în posesia celor două clădiri ale profesorului Ioan Nanu-Muscel. Naționalizarea din 1948 a „rezolvat” problema atât pentru doamna Matilda Nanu-Muscel, cât și pentru AISCI. În 1948, în clădirea din strada Stanislas Cihoski nr. 3 au funcționat două facultăți ale AISCI și, ulterior, mai multe săli de seminar, iar în clădirea din Piața Romană nr. 7, în anul 1954, a funcționat Institutul de Cercetări Economice al Academiei R. P. R.

În anul 2012, prin efortul întregii comunități academice, s-a achiziționat de către Academia de Studii Economice din București, terenul și clădirea din Piața Romană nr. 7, fostele proprietăți ale familiei prof. dr. Ioan Nanu-Muscel. A fost o izbândă istorică, meritul fiind, în primul rând, al Consiliului de administrație condus de Rectorul Pavel Năstase.

---

⁸² Gromoslav Mladenatz (1891-1958) – mare economist, doctor al Facultății de Științe Economice și Sociale a Universității din Köln. Profesor definitiv la Catedra de Cooperatie. Rector al AISCI în anul 1948. Fondator, alături de Ion Răducanu, al învățământului de cooperatie din România.

⁸³ Denumirea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale s-a schimbat, după cum urmează: în anul 1947, cu Academia de Științe Comerciale și Cooperatiste; în anul 1948, cu Institutul de Științe Economice și Planificare (ISEP) *V. I. Lenin*; în anul 1958 cu Institutul de Științe Economice (ISE); din anul universitar 1967/1968, cu Academia de Studii Economice.

2.6 Povestea străzii Stanislas Cihoski

Până în anul 1938 strada Stanislas Cihoski nu exista. Atât Corpul 1, cât și Căminul nr. 1 erau înregistrate pe adresele Piața Romană și Cometa, respectiv Ion Gh. Duca. După construirea Palatului, Ion N. Angelescu a militat pentru croirea unei străzi paralele cu amfiteatrele, cu Calea Dorobanților⁸⁴ și cu strada Cometa. Proiectul a fost acceptat de municipalitate încă din anul 1928, dar birocrația l-a amânat și s-a materializat mult mai târziu și cu modificări. În vara anului 1928, Ioan Nanu-Muscel a început construirea clădirii de tip bloc (demolată în anul 2007), fără să țină seama de proiectul de aliniere a viitoarei străzi. Rectorul Ion N. Angelescu a sesizat primăria de acest lucru, prin următoarea scrisoare, din 18.01.1929:

Domnule primar,

Una din cele mai frumoase fațade ale Palatului Academiei noastre este aceea a amfiteatrelor, adică cea paralelă cu Calea Dorobanți.-

La proiectarea construcțiunii noastre delegatul Dvs a tranșat alinierea pe care a fost construită această fațadă și care urma să fie așezată la trotuarul noii străzi dintre Str. Romană⁸² și Str. Nisipari⁸³.-

Nu cunoaștem intențiunea, dar după propunerile făcute este probabil, că s'a urmărit a se face o piațetă sau o deschidere în formă de pâlnie spre Str. Romană, căci ulterior am aflat că fațada în chestiune n'ar fi paralelă cu strada proiectată.

De altfel, dat fiind prevederile regulamentului pentru construcțiuni și alinieri al Municipiului București art. 37, eram convinși că Primăria urmărește deschiderea unei piețe publice pentru scoaterea în evidență a palatului nostru, satisfăcând astfel mai ales interesele municipiului.-

Spre surprinderea noastră în vara anului curent 1928 se construiește în imediată vecinătate de către Domnul Doctor Nanu Mușcel un imobil, care are altă aliniere decât aceea a Academiei.- În susținerea cererii de obținerea autorizațiunii a venit raportul de anchetă ce a servit drept bază Comisiunii speciale în ședința sa din 26 Septembrie 1928 și prin care s'a afirmat că aceasta este fațada scârilor de serviciu ale Academiei.

⁸⁴ Este aceeași cu actuala Calea Dorobanților.

⁸⁵ Actuala stradă Dacia, fostă Mihai Eminescu.

⁸⁶ Strada de la actualul Liceu German.

Fără a căuta să aducem vre-o învinuire, situațiunea de fapt, așa cum se prezintă astăzi, prejudiciază și interesele Academiei noastre și mai ales pe ale municipiului. Credem, că este cazul a se căuta o îndreptare și aceasta chiar după încheerea Comisiunii speciale din 26 Septembrie 1928 s'ar putea înfăptui prin deschiderea Aleii Dorobanți A. care este perpendiculară pe fațada în chestiune a Academiei și prin înființarea unei piețe în punctul de intersecție al acestei alei cu noua stradă paralelă cu străzile Cometa și Dorobanți.-

Aceasta este o lucrare de ansamblu cu cele solicitate de noi prin adresele noastre Nr. 1598 și 1599/1928.- Toate la un loc tinzând nu numai la scoaterea în evidență a localurilor noastre cari constituie o mândrie a municipiului, cât mai ales la îmbunătățirea din punct de vedere sanitar a acestui centru ce astăzi este amenințat prin focarele de infecție ce-l înconjoară.-

Primăria a răspuns, în 11 mai 1928, printr-o adresă către Dl. Bock care, între timp, vânduse terenul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, convocându-l la o consfătuire despre deschiderea noii străzi:

DOMNULE,

În vederea deschiderii noii străzi dintre Calea Dorobanți și Str. Cometa ce începe din dreptul fundăturii Crăciun și se termină în Str. Romană, sunteți cu insistență rugat a lua parte la consfătuirea ce o vom avea Marți 15 Mai a.c. ora 6½ p.m. în localul Percepției Circ. II a Comunală din Str. Visarion No. 29.-

D-l Primar Dr. Costinescu și cu subsemnatul, dorind a desăvârși cât mai repede această lucrare care este și în interesul D-voastră vă rugăm încă odată să nu absentați dela această importantă consfătuire.-

Primiți vă rog, asigurarea considerațiunii mele.-

PRIMAR,

Rectorul Ion N. Angelescu a dat următoarea rezoluție pe adresă:

„Întrucât d. Bock nu mai are nici un interes pentru deschiderea acestei străzi, Academia Comercială fiind acum proprietara terenului său și având ea interes la deschiderea străzii, Dl. Bălțeanu, Secretarul Gen. al Academiei, este delegat să meargă la această consfătuire.”

După întâlnirea din 15 mai 1928, s-a reprogramat una în 18 mai 1928, convocată pe 17 mai 1928:

Domnilor,

Conform hotărârii luată în consfătuirea de Marți seara 15 curent, de a ne întruni din nou Vineri 18 Mai a.c. ora 7 p.m. precis, vă rog să bine-voiți a lua parte și la această consfătuire, când vă vom prezenta și planurile de aliniere a străzii proiectată, cu arătarea suprafețelor de teren ce se expropriază dela fiecare proprietar în parte.-

Primiți vă rog, asigurarea considerațiunii mele.-

PRIMAR,

P.S./ Consfătuirea se ține tot în Str. Visarion 29.

Comisia Primăriei, întrunită în ședința din 20 iunie 1928, a dat verdictul ca Aleea Dorobanți (actuala Al. Macedonski) să se prelungească până la noua stradă și să se întreprindă măsuri pentru păstrarea paralelismului cu Academia Comercială:

***Ședința de la 20 Iunie 1928
a Comisiunii Speciale***

* * * * *

Pentru aplicarea regulamentului de construcțiuni și alinieri.

Prezenți: dl. Ing. Insp. G-ral A. Davidescu

dl. Architect I. Berindei

dl. Architect P. Antonescu

dl. Ing. C. Șfințescu Director C. L. Or. Municipiu

dl. Architect R. Bolomey „Architecturei”

Absenți: dl. Architect St. Burcuș

dl. Avocat I. Polizu „Contencios”

Ordinea de zi:

Modificarea alinierii Aleei Dorobanți A. ad. N. 25617

I.- Comisiunea specială este de părere că avizul Cons. Technic Superior trebuie adoptat; - adică Aleea Dorobanți A. să fie prelungită până în strada Nouă⁸⁴ paralelă cu strada Cometa.

⁸⁷ Este vorba despre str. Stanislas Cihoski.

Bucula de întoarcere din capul Aleei Dorobanți va putea fi astfel suprimată și terenul vândut riveranilor.

II.- În ceea ce privește strada paralelă cu strada Cometa, se va face o anchetă și se va prezenta un plan cu toate proprietățile noi construite, spre a se găsi posibilitatea de a se păstra paralelismul cu Academia Comercială.-

(ss) A. Davidescu

(ss) I. Berindei

(ss) P. Antonescu

(ss) C. Sfințescu

(ss) R. Bolomey

Văzut

(ss) Dr. I. Costinescu

Ioan Nanu-Muscel și-a retras construcția spre Piața Romană și paralelismul, relativ, între clădirea cu amfiteatre și strada Stanislas Cihoski a fost posibil de realizat (vezi figura 2.44).

În aceeași perioadă s-a realizat și alinierea străzii Ion Gh. Duca (fosta Cometa, actuala Căderea Bastiliei). Pentru aceasta au avut loc mai multe exproprieri de terenuri, inclusiv de la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

Figura 2.44

Vedere din str. Stanislas Cihoski

Strada nu este paralelă cu Palatul, dar este paralelă cu localul Căminului nr. 1 (actualul Pavilion administrativ).

Fotografie realizată în anul 2010

2.7 O poveste romanțată, dar posibil adevărată

Este posibil ca pe locul pe care s-a construit Palatul Academiei să fi fost grădina cu „plopii fără soț” ai marelui poet Mihai Eminescu⁸⁸. Într-una din casele demolate de pe strada Cometa locuia Cleopatra Poenaru-Lecca, fiica pictorului Lecca⁸⁹ și nepoata lui I. L. Caragiale⁹⁰, de care poetul era îndrăgostit, reciproca neîmplinindu-se. Susținerea celor afirmate rezultă din următoarele texte:

În căutarea „plopilor fără soț”

Într-o scrisoare datată 22 septembrie 1880, Titu Maiorescu notează în trecut: „Eminescu, amoretat de D-na Poenaru-Lecca, găsește în această doamnă, cam corpulentă, multă inspirație”. În adevăr, la data menționată marele poet „se îndrăgostise mortal”, cum opinează caustic Călinescu⁸⁸, de această femeie care era fiica pictorului Lecca și verișoara lui Caragiale; în copilărie fusese vecină cu Maiorescu. ...

Idolul poetului își avea domiciliul pe o stradă „cu un nume vrednic de Luceafăr” (G. Călinescu), adică pe ulița Cometei (azi Căderea Bastiliei nr. 2-10), cam pe locul unde se află în prezent Academia de Studii Economice. Se pare că era o casă străjuită de „plopi fără soț.”⁸⁹

Rezerva provine din conținutul de intimități recrudescențe (într-o lungă ciornă de scrisoare, despre care nu știm de-a fost transcrisă și expedită Cleopatrei Poenaru Lecca): „Ești tu cuminte, Cleopatra?”. Urme ale afecțiunii pentru „dama cea de cupă, cu zîmbiri de curtezană și cu ochi bisericosi”, ce-i vorbea „călugărește”, răsar și în „Oda pentru Napoleon”:

*Lună, dulce-ai fost în acea plăcută,
Sfântă noapte când suspină Cleopatra,*

ființa cu ochi negri, căreia îi denunță ușurătatea, printre alții și cu un „pîntecos amant”.

⁸⁸ Mihai Eminescu (1850-1889) – cel mai mare poet român. Membru post-mortem al Academiei Române, din anul 1948.

⁸⁹ Constantin Lecca (1807-1887) – pictor, profesor de desen la Colegiul „Sfântul Sava” din București. Primul artist român care a executat pictură religioasă în stil occidental. A pictat numeroase biserici, portrete de inspirație istorică și ale protipendadei vremii.

⁹⁰ Ion Luca Caragiale (1852-1912) – cel mai mare dramaturg român. Membru post-mortem al Academiei Române, din anul 1948.

⁹¹ George Călinescu (1899-1965) – critic, istoric literar, scriitor, publicist. Academician din anul 1948.

⁹² Florin Popescu, *O istorie anecdotică a literaturii române*, Editurile Seculum I. O. (ISBN 973-9211-05-4) și Espala (ISBN 973-9200-07-9), 1995, p. 77.

*Nicolae Petra*⁹⁰ o caracterizează „balsam” și-i atribuie „Pe lângă plopii fără soț”, pentru ca tot el, peste două pagini, să rămână la detaliul că văduva veselă rămase indiferentă la gândurile lui Eminescu. Locuia pe str. Cometa (azi Căderea Bastiliei, nr. 2-10), având curte și plopi până în actuala Piață Romană nr. 6. Pe terenul casei demolate și a curții sale s-a construit, după primul război mondial, Academia de Științe Economice.

Condițiile favorabile poeziei de iubire, care rezultaseră din împrejurările vieții la Iași (epoca veroniană) fuseseră depline, altfel de cum se vedeau între 1879-1881 pentru Mite Kremnitz⁹¹ și pentru Cleopatra Poenaru-Lecca. Și Mite și Cleopatra îl priviseră de sus, de pe arhitrava închipuitelor lor capiteluri, oprindu-se la lutul îmbrăcat sărăcăcios al ființei lui. În lipsa rangului social al poetului, nici una, nici cealaltă nu-i putuseră ghici atributele geniului și nu i-au simțit freneziile.⁹²

⁹³ Nicolae Petra (1909-1985) – economist, prozator, poet și grafician.

⁹⁴ Mite Kremnitz (1852-1916) – scriitoare și traducătoare germană. Cumnata lui Titu Maiorescu, soția doctorului Kremnitz. A scris piese de teatru și romane cu Carmen Silva (Regina Elisabeta), doamnă la curtea Reginei Elisabeta, secretară particulară a Regelui Carol al II-lea.

⁹⁵ Augustin Z. N. Pop, *Pe urmele lui Mihai Eminescu*, Editura Sport-Turism, 1978, p. 242.

3

Palatul din Piața Romană în contemporaneitate Prima mare modernizare

Păstrează cu suflet și în suflet ce ți-au dat părinții!

De la finalizarea Palatului până în anul 1996, au fost realizate puține lucrări de modernizare și întreținere ale lui. Mai mult, din lipsă de spații, holurile Palatului au fost mutilate: una dintre cele două treceri din Clădirea 1 în Clădirea 2 a fost închisă și transformată într-o cameră, la parter și la toate cele patru etaje; la capetele holurilor de la etajele 2-4 din Corpul 3 au fost construite săli de seminar sau birouri, luându-se lumina naturală din aceste spații. Comparând cu ce s-a întâmplat cu străzile orașelor din România după 1989, putem spune că Palatul s-a „dughenizat”. Din lipsă de fonduri, dar și din ignoranță, peste pereții Holului mare de Onoare, ca de altfel peste toți pereții, s-a aplicat vopsea de ulei, în acea celebră culoare – crem – „care ținea mai mult la murdărie”. Foița de aur deteriorată din Holul de Onoare și din Aula Magna a fost înlocuită cu linii de bronz. Frumoasele luminatoare de la etajul III al Corpului 3 au fost astupate etc.

Prima modernizare s-a făcut în perioada 1996-2004, când Rectorul Paul Bran, cu sprijin financiar de la Banca Națională, a refăcut Aula Magna, a igienizat spațiul destinat Rectoratului, a introdus un nou concept de organizare a bibliotecii – cel cu acces la raft – și a afectat pentru fiecare facultate câte o sală de lectură. Toate acestea, precum și multe altele, au fost realizate când, de la ministerul de resort, se repartizau „zero mii lei”¹.

---

¹ Întotdeauna Rectorul Paul Bran se amuza de această formulare din contractul instituțional cu ministerul de resort.

Paul Bran (1940 – 2006)
(Rector: 1996 – 2004)

S-a născut la 13 septembrie 1940, în comuna Topolog, județul Tulcea. A absolvit Facultatea de Finanțe-Credit din cadrul ASE, în anul 1965. După absolvirea facultății a rămas asistent universitar la ASE. A fost doctor în științe al ASE, din anul 1974. A urmat diverse stagii de documentare în Elveția (1975) și SUA (1994) pe tema organizării și finanțării IMM-urilor. A fost, printre altele:

- *profesor titular la Catedra de Finanțe, începând cu anul 1990;*
- *consilier în Guvernul Petre Roman (1990-1991);*
- *consilier al prim-ministrului pe probleme de reforme economice în România (1991-1993);*
- *coordonator al Departamentului de Proiectare a Reformei Economice din cadrul Guvernului României (1990-1991);*
- *conducător de doctorat în specializarea Relații financiare și monetare internaționale, din anul 1990;*
- *rector fondator al primei instituții de învățământ economic superior din Republica Moldova (1991-1994);*
- *consilier pe probleme economice al Guvernului Republicii Moldova (1991-1994);*
- *membriu în Consiliul de Administrație al Băncii Comerciale Române (1990-1993, 1997-2000)*
- *președinte al Comisiei de cenzori a Băncii Naționale a României (1998-2004).*
- *președinte al Asociației Generale a Economisților din România (2001-2006);*

După absolvirea Facultății de Finanțe-Credit, a rămas angrenat în cadrul ASE, unde, pe parcursul a mai bine de 40 de ani, a dobândit o vastă experiență profesională. Nu s-a limitat doar la activitatea de la catedră, ci s-a remarcat printr-o carieră științifică deosebită, ceea ce i-a permis să elaboreze modele economice indispensabile pentru economia românească din perioada de tranziție. Disciplinele predate și problemele dezbătute în cadrul seminariilor erau strâns legate de tema cercetărilor sale, tratând aspecte legate de Finanțele întreprinderii, Management financiar, Monedă, Relații financiare și monetare internaționale, Finanțe generale, Proiecte economice. A introdus și promovat disciplina Economica valorii.

Între anii 1996-2004 s-au realizat diferite lucrări de reparații, întreținere și modernizări, cum ar fi cele de la: instalațiile electrice (1999, 2001, 2002, 2004); învelitoare și luminatoare (2001); coloanele de încălzire (2001); grupurile sanitare (2001); terasele (2001, 2004); sistemul de ventilare de la subsolul din Piața Romană (1999) etc. Cele mai importante lucrări au fost: modernizarea Aulei, în anul 2002 (executant, S.C. ACM 4 S.A.); modernizarea bibliotecilor: în sala Victor Slăvescu s-a alocat jumătate din spațiu pentru o rețea de calculatoare, conectate la internet; s-au făcut săli de lectură specializate pe facultăți; s-a deschis, sub Aulă, Clubul cadrelor didactice etc.

În anii 1996-1997 s-a construit pasarela dintre corpul din Piața Romană și cel din strada Dacia (între clădirile Ion N. Angelescu și M. Eminescu). Studenții au numit pasarela *Pasul Bran*² – figura 3.1. Proiectul a fost făcut în anul 1995 de către S.C. Princer S.A. Contractul de execuție s-a încheiat în octombrie 1996 cu S.C. Conimpex Company S.R.L. și a avut o valoare de 102.210 lei. Lucrarea a fost terminată în decembrie 1997.

Figura 3.1
Pasul Bran

---

² La 26 iulie 2006, trecând pe pasarelă, la mijlocul ei, profesorului Paul Bran i s-a făcut rău și a decedat.

Propunem cititorului să reorganizăm împărțirea Palatului în următoarele corpuri:

- *Corpul A*, cu deschidere spre Căderea Bastiliei, care înglobează vechile corpuri 2 (Biblioteca) și 3 (Clădirea Muzeului comercial și Biroului comercial), recunoscută azi cu denumirea *Clădirea Bibliotecii*.
- *Corpul B*, care înglobează Rectoratul din Piața Romană și clădirea care îl leagă pe acesta de zona cu amfiteatre. Corpul B este o parte a Corpului 1, construit în anul 1926. Să denumim acest corp *Clădirea Rectoratului*.
- *Corpul C*, în care sunt amfiteatrele, sălile de la subsolul lor și sălile 0601 și 0602. Corpul C este o parte a Corpului 1, construit în anul 1926. Să denumim acest corp *Clădirea Amfiteatrelor*.

Cel mai important proiect de consolidare și modernizare a acestor corpuri a fost lansat în anul 2004 și s-a terminat în anul 2008. El a avut trei etape care s-au succedat astfel: modernizarea Corpului A; consolidarea și modernizarea Corpului C; modernizarea Corpului B.

Conceptul de modernizare a fost al integralității: se reface totul, de la acoperișuri, până la subsoluri; se refac podurile, scurgerile, canalele de colectare a apelor menajere și pluviale, instalațiile electrice, sanitare, de încălzire și climatizare, de curenți slabi, se schimbă învelitoarele etc. Se reface mobilierul istoric, se achiziționează mobilier nou; se achiziționează table noi, se instalează videoproiectoare și instalații de sonorizare, acolo unde este cazul; se refac toate exterioarele, păstrându-se sau revenindu-se la arhitectura inițială; se refac toate pardoselile, cu excepția mozaicului și marmurei din Holul de Onoare; se demolează toate improvizările din interiorul clădirii și se revine, pe cât posibil, la configurația inițială a Palatului. Un singur lucru major a rămas modificat față de proiectul inițial al Palatului: holul din corpul B, care făcea legătura dintre partea de nord și cea de sud (vezi figura 2.32); la nivelul parterului, holul este opturat și este ocupat de arhivă, iar la celelalte etaje sunt amenajate birouri.

Persoanele care au avut contribuții decisive în realizarea lucrărilor au fost: prim-ministrul Călin Popescu-Tăriceanu, miniștrii Educației, Cristian Adomniței și Ecaterina Andronescu, ministrul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, László Borbély, directorii din Ministerul Educației, Mihai Păunică și Mariana

Neagu, membrii Biroului Senatului Universitar³, ing. Julieta Stroe, șeful Serviciului tehnic al ASE, ing. Mari Dugenik, serviciul tehnic al ASE, alte cadre didactice din ASE și alți angajați din compartimentele tehnice, administrative și economice din ASE. O apreciere deosebită se cuvine să aducem domnului prof. dr. ing. Constantin Pavel, de la Universitatea Tehnică de Construcții București, care a realizat studiile de rezistență a clădirilor și doamnei arh. Miruna Berindei, care a supravegheat lucrările și care a consiliat conducerea ASE în luarea tuturor deciziilor cu privire la modernizare. Îi mulțumim doamnei arhitect pentru exigența sa profesională și pentru deosebitul simț estetic.

3.1 Modernizarea Corpului A

Clădirea Bibliotecii

Modernizarea Corpului A, cel din strada Căderea Bastiliei – care înglobează fostele corpuri 2 și 3 –, a început cu refacerea sălilor de la etajul I ale Bibliotecii Centrale a ASE – *Victor Slăvescu* –, cu cele două săli din spate, suprapuse și legate prin scara elicoidală, și cea de periodice. Lucrările au fost adjudecate, în anul 2005, Antreprizei de Construcții și Montaj 4 (S.C. ACM 4 S.A., director ing. Constantin Petre) din București. Mobilierul, din lemn stratificat, a fost executat de S.C. Ovo Disign S.R.L. Sala de lectură *Victor Slăvescu* a fost finalizată în anul 2006 (vezi capitolul 3.4).

La 27.06.2006 a avut loc licitația pentru modernizarea întregului corp. La licitație au participat societățile comerciale: ACM 4 S.A., Rotary Construcții S.R.L., Atheneum Construct S.A. Licitația a fost câștigată de S.C. Atheneum Construct S.A. (director, Nicolae Comănescu), cu care s-a încheiat contractul nr. 545 din 5.07.2006, în valoare de 3.894.646 lei, la care s-au adăugat ulterior 517.897 lei printr-un act adițional din 11.10.2006. Contractul prevedea execuția integrală a reparațiilor și modernizărilor, de la acoperiș, până la depozitul de cărți. Lucrările au presupus noi instalații de încălzire, electrice, sanitare, de curenți slabi etc. Au fost demolate toate improvizațiile de pe holuri și s-a redeschis a doua trecere între corpurile A și B. Au fost făcute sala de lectură *Paul Bran*, de la etajul 2 și sala *Robert Schuman*, din spatele ei. Mobilierul sălii de lectură *Paul Bran* a fost preluat din sala *Victor Slăvescu* (unde s-a adus mobilier nou). S-au construit amfiteatrele de la etajele

---

³ 2004-2008: Ion Gh. Roșca – Rector, Dumitru Miron, Nicolae Dardac, Viorel Petrescu, Dorin Zaharie, Ion Stancu, Viorel Lefter – prorectori, Constantin Antonescu – cancelar, Doina Crișan, director general economic al ASE.

2008-2012: Ion Gh. Roșca – Rector, Dumitru Miron, Nicolae Dardac, Ion Plumb, Pavel Năstase, Ion Stancu, Viorel Lefter, Nicolae Istudor – prorectori, Răzvan Zaharia – cancelar, Doina Crișan, director general economic al ASE.

trei și patru. Soluția de gradene de la aceste săli (realizate cu poliester și plase de sârmă) a aparținut Rectorului Ion Gh. Roșca. Au fost repuse în valoare luminatoarele de la etajul trei, s-au amenajat toate podurile. A fost modernizat subsolul, destinat depozitului de carte și unor birouri ale Bibliotecii Centrale a ASE.

Valoarea lucrărilor s-a dovedit a fi mai mare decât cea prevăzută inițial de proiectant, motiv pentru care, printr-o procedură de negociere cu sursă unică, s-a adjudecat, în 15.11.2006, execuția restului lucrărilor, în valoare de 1.096.062 lei, tot societății Atheneum Construct S.A.

S-a achiziționat mobilier nou pentru toate sălile de curs și seminar.

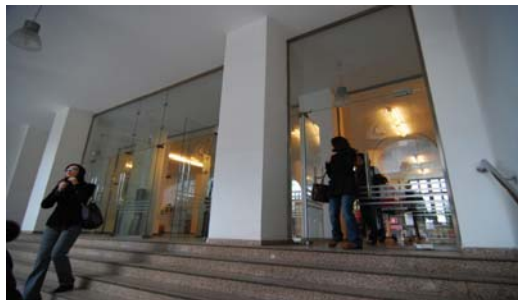
Lucrările s-au finalizat la 7.03.2007. Figurile 3.3-3.18 prezintă imagini din Corpul A, după modernizarea din anii 2006-2007.

Modernizarea Corpului A nu s-a făcut fără „aventuri”. Obținerea autorizațiilor a durat foarte mult, încât s-a produs aproape după terminarea lucrărilor. Între timp, vecinii, deranjați de disconfortul unor lucrări de construcții, au făcut mai multe reclamații la diverse foruri. Dar, spre satisfacția noastră, inspectorii au sesizat scopul lucrărilor și au dat verdicte și termene care au favorizat finalizarea legală a lor.

Figura 3.2

Se lucrează la modernizarea Corpului A

Figura 3.3

Holul de la Intrarea studenților, spre scara de ieșire

Figura 3.4
Holul parterului

Figura 3.5
Holul parterului cu harta clădirilor ASE

Figura 3.6
Holul parterului, vedere panoramică (1)

Figura 3.7
Holul parterului, vedere panoramică (2)

Figura 3.8
Holul etajului I, vedere de ansamblu

Figura 3.9
Holul etajului I, vedere panoramică dinspre Sala V. Slăvescu

Figura 3.10
Sala periodiceleor de la etajul I

Figura 3.11
Scările dintre etajele I și II

Figura 3.12
Holul etajului II

Figura 3.13
Sala de lectură Paul Bran (etajul II)

Figura 3.14
Holul etajului III

Figura 3.15
Scările dintre etajele III și IV

Figura 3.16
Holul etajului IV

Figura 3.17
Sala 0321

Figura 3.18
Sala 0420

3.2 Modernizarea Corpului B

Clădirea Rectoratului

Lucrările de modernizare au cuprins zona rectoratului, Aula, sala de lectură Virgil Madgearu, tipografia și celelalte subsoluri, sălile de curs, de seminar și laboratoarele din corpul B.

Proiectul de modernizare a fost realizat de societatea European Business S.R.L., în decembrie 2006. Licitația de execuție s-a desfășurat în 4.04.2007, cu participarea următoarelor societăți: ACM 4 S.A., Atheneum Construct S.A., în asociere cu Uti International S.R.L, Romconstruct Holding Grup S.A., în asociere cu Romconstruct Impex S.R.L. Lucrările vizau modernizarea Corpului B, mai puțin Aula, sala Virgil Madgearu și fațada.

Câștigătorul licitației a fost Romconstruct Holding Grup S.A. și asociatul său, cu care s-a încheiat contractul la 7.05.2007, în valoare de 16.158.527 lei. Pe parcursul execuției lucrărilor suma s-a suplimentat, prin act adițional, cu 4.725.041 lei.

Lucrările au început destul de prost. Angajații societății de construcții au preluat obligațiile cu detașare și cu mentalitatea că o instituție publică poate fi tratată cu o anumită superficialitate în privința calității prestărilor. Era o înțelegere greșită în raport cu așteptările beneficiarului, care își enunțase pretențiile astfel: *execută lucrările ca și cum le faci la propria casă!*

După patru-cinci săptămâni de lucru, Rectorul Ion Gh. Roșca a solicitat o întrevvedere cu domnul Vasile Turcu, principalul acționar al societății Romconstruct Holding Grup S.A. Discuția a fost constructivă, pornind de la importanța și rolul pe care îl joacă Academia de Studii Economice din București în viața universitară românească. Ideea principală s-a axat pe faptul că Palatul nu este o simplă construcție, un obiect oarecare, o masă de cărămizi și instalații, ci un lăcaș al spiritului culturii, învățământului, istoriei și speranței. Domnul Vasile Turcu a înțeles repede dragostea noastră față de Palat și a reacționat în consonanță cu așteptările noastre. El a determinat schimbarea atitudinii în raport cu exigențele beneficiarului. Până la terminarea lucrărilor, colaborarea între constructor și Academia de Studii Economice a fost una de excepție.

În timpul lucrărilor, Rectoratul a funcționat în diverse săli. Rectorul și-a improvizat biroul și secretariatul în biroul decanului (prof. dr. Pavel Năstase) Facultății de Contabilitate și Informatică de Gestiune (sala 0018), acesta mutându-se în biroul prodecanilor.

Sălilor mari de curs li s-au construit gradene, a fost modernizată tipografia, s-au recompartimentat sălile dinspre Piața Romană și strada Căderea Bastiliei.

S-a introdus sistemul de încălzire și ventilație prin ventiloconvectoare (sisteme care asigură căldură iarna și răcoare vara). La etajul III dinspre Piața Romană s-a rezervat o sală mare, care era propusă să găzduiască Muzeul ASE (inițial a funcționat aici, pentru scurt timp, o cafetărie, care a dat faliment, iar în prezent este folosită pentru diverse acțiuni în sprijinul doctoratelor).

La lucrările de modernizare, ca de altfel și la cele de construcții noi, este greu să cuprinzi în devizele inițiale toate cheltuielile. În corpul B, de exemplu, în timpul desfășurării lucrărilor de decopertare, s-a constatat că pereții interiori, ridicați în diverse perioade, cu diverse tehnologii, au rezistență redusă, fiind în pericol de prăbușire. Ca atare, s-a decis demolarea tuturor pereților despărțitori din zona Rectoratului și reconstruirea lor, pe baza tehnologiei anilor 2000. În figurile 3.19 și 3.20 se prezintă aspecte de la modernizarea Corpului B.

Figura 3. 19

Imagini din perioada modernizării Corpului B

Figura 3.20
Refacerea Holului de Onoare

Refacerea ornamentelor, inclusiv aplicarea foiței de aur, s-a făcut de către elevi și studenți ai Cercului de pictură *Anteu* al Casei de cultură Mioveni, județul Argeș, sub coordonarea profesorului pictor Cornel Cârstea.

La 16 ianuarie 2008, s-a încheiat cu Romconstruct Holding Grup S.A. un nou contract în valoare de 1.067.261 lei, pentru „Rest de executat consolidare și restaurare cupolă”. Cupola a fost refăcută integral, cu toate ornamentele sale (figura 3.21). Au fost, de asemenea, înlocuiți stâlpii de susținere a *bilei* (cei vechi – de lemn – erau în pericol de prăbușire). Apropo de refacere: un coleg, cadru didactic, i-a semnalat Rectorului că noua sferă („bilă”) este mai mică decât cea originală. Pentru a verifica afirmația, Rectorul i-a cerut constructorului vechea sferă, sub pretextul că dorește s-o păstreze într-un viitor muzeu. Constructorul nu a putut să-i satisfacă cererea din simplul motiv că sfera veche se găsea sub cea nouă (sferele sunt confecționate din tablă).

Pentru că a trebuit să fie înlocuite instalațiile electrice, de încălzire și ventilație, au fost introduse în proiectul de modernizare Aula Magna (vezi capitolul 3) și sala Virgil Madgearu. Pentru modernizarea lor, s-a încheiat cu Romconstruct Holding Grup S.A., la 21 iulie 2008, un contract de 2.143.137 lei. Lucrările au fost finalizate la 1.10.2008.

Sala Virgil Madgearu a fost alungită cu 2-3 m și a fost modernizată, fiind dotată cu sistem de conferințe și videoproiecție. În anul 2008 s-a reușit recondiționarea mobilierului primei biblioteci a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale și i s-a reconstruit scara de acces la nivelul ei superior. Cererea de ofertă pentru această recondiționare a fost lansată la 9 iunie 2008.

Au depus oferte S.C. Ovo Design și S.C.M. Mobilă și Tapițerie. Câștigătoare a fost Societatea Comercială Meșteșugărească S.C.M. Mobilă și Tapițerie, cu care s-a încheiat un contract în valoare de 145.150 lei, la 19.06.2008. Biblioteca a fost finalizată în septembrie 2008.

Figura 3.21
Cupola după renovarea din anul 2008

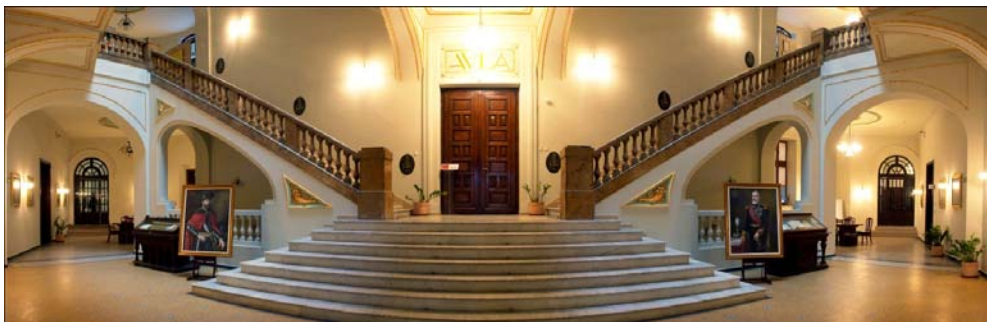
La 10 iulie 2008 s-a încheiat un nou contract cu Romconstruct Holding Grup S.A., în valoare de 1.930.133 lei, pentru refacerea și consolidarea fațadei. Lucrarea a fost finalizată în 1 octombrie 2008.

La 20 noiembrie 2008, s-a încheiat un contract cu S.C.M. Mobilă și Tapițerie în valoare de 170.353 de lei, pentru confecționarea mobilierului de artă din clădire: pentru balconul Aulei, mesele și scaunele din sala Virgil Madgearu, mesele rotunde și scaunele din Holul de Onoare etc. Lucrarea a fost finalizată în iulie 2009. În figurile 3.22-3.30 se prezintă imagini din Corpul B, după modernizarea din 2007-2008.

Figura 3.22

Vestibulul de Onoare

Figura 3.23

Panorama Holului de Onoare

Figura 3.24
Panorama Holului de Onoare la Crăciunul din anul 2009

Figura 3.25
Scara de Onoare

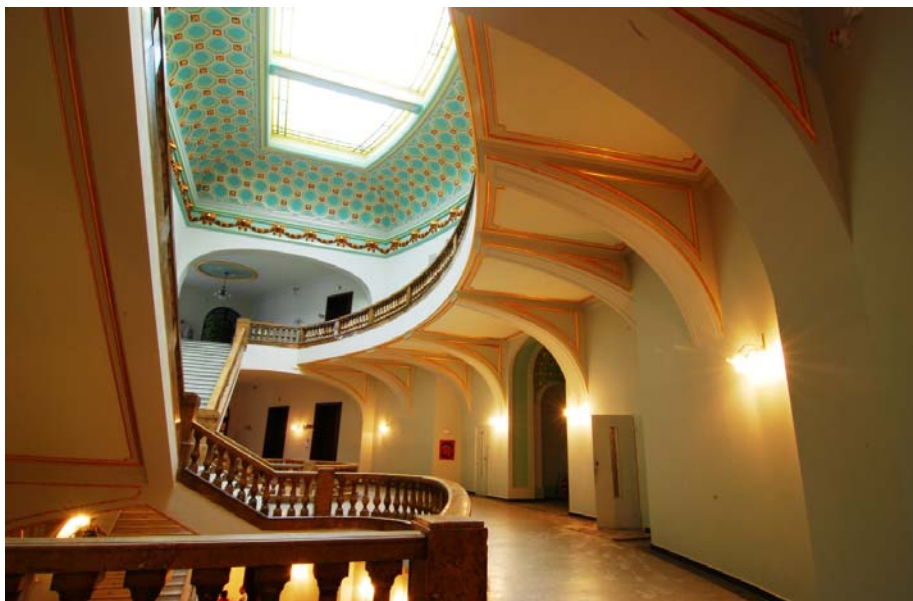

Figura 3.26
Holul de Onoare

Figura 3.27
Intrarea în Aula Magna

Figura 3.28
Holul de Onoare și luminatorul său

Figura 3.29
Palatul ASE după modernizare (ziua)

Figura 3.30
Palatul ASE după modernizare (noaptea)

Pentru punerea în valoare a exteriorului clădirii au fost inițiate două proiecte: iluminatul fațadei, care a fost inaugurat pe 6.12.2004 (lucrare realizată anticipat de S.C. Electrica Instalații Service SRL, printr-un contract în valoare de 34.297 lei, încheiat pe 15.12.2004; recepția lucrării s-a făcut pe 20.12.2004) și montarea siglei **www.ase.ro**, recepționată la 24 martie 2006 (lucrare realizată de Klass Prodexport SRL, printr-un contract în valoare de 618.175.631 lei, încheiat pe 11.04.2005). După modernizarea din 2008, cele două proiecte au rămas în funcțiune.

La 12 mai 2008, s-a încheiat un contract cu domnul conferențiar dr. Nicolae-Aurel Alexi, șef de catedră la Universitatea de Arte Plastice din București, pentru execuția Galeriei Rectorilor. Galeria a inclus portretele primilor 23 de rectori⁴ ai Academiei de Studii Economice din București. Ea a fost amplasată în Holul de Onoare, de la parter până la etajul doi. Lucrările sunt executate în ulei pe pânză, au fost finalizate la 17 noiembrie 2008 și au costat 335.056 lei. Inițiativa a reprezentat un act moral, de recunoaștere a contribuției fiecăruia dintre rectori la dezvoltarea universității. În plus, ea a însemnat o aliniere la tradițiile tuturor universităților care își respectă istoria și personalitățile prezentului și trecutului.

---

⁴ Anton Davidoglu, Eugen Ludwig, Stanislas Cihoski, Ion N. Angelescu, Gheorghe Tașcă, Ion Răducanu, Marin Mazilescu, Eftimie Antonescu, Victor Slăvescu, Ștefan Stănescu, Nicolae Maxim, Gromoslav Mladenatz, Anton Alexandrescu, Vasile Malinschi, Ștefan Arsene, Mihai Hașeganu, Mircea Nicolaescu, Marin A. Lupu, Gheorghe Dolgu, Ilie Văduva, Alexandru Puiu, Constantin Bărbulescu, Paul Bran.

3.3 Consolidarea și modernizarea Corpului C

Clădirea Amfiteatrelor

După cutremurul din anul 1977, corpul cu amfiteatre a fost grav afectat. Construcția a fost încadrată în categoria de risc major, fiind însemnată cu „bulină roșie”. La începerea lucrărilor de consolidare s-a putut constata cum stâlpii de susținere se scufundaseră cu cca 10-15 cm, lăsând grinzile de susținere suspendate în pereți.

Proiectul de consolidare a fost realizat în decembrie 2002 de către S.C. Princer S.A. El a fost înscris în Programul național de consolidări. În aprilie 2006, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, prin unitatea de Management al *Proiectului de diminuare a riscului în cazul producerii calamităților naturale și pregătire pentru situații de urgență*, a organizat licitația, câștigată de S.C. Palex Construcții Instalații S.R.L. (director Constantin Dumitru). Contractul a fost încheiat la 15 mai 2006. Lucrările au început în iulie 2006 și s-au finalizat într-un timp record, în 27 noiembrie 2007. Finanțarea lucrărilor s-a făcut astfel:

- 2.305.081 lei de la Banca Mondială și Guvernul României;
- 1.727.610 lei de la ASE, printr-un proiect susținut financiar de Ministerul Educației și Cercetării.

Consolidarea s-a făcut prin tehnologia clasică, de reconstrucție a susținerilor, de la subsol până la ultimul etaj. Lucrările au fost realizate pe tronsoane și au avut ca obiectiv principal îmbunătățirea comportării structurii în ansamblul ei, scopul principal fiind punerea în siguranță a clădirii prin consolidarea structurii de rezistență și limitarea degradărilor la acțiunea cutremurelor. Ca urmare a soluției de consolidare, holurile aferente amfiteatrelor s-au îngustat.

Având în vedere conceptul adoptat de conducerea ASE de a realiza modernizarea completă, pe lângă lucrările de consolidare, construcții, montaj și finisări, realizate de S.C. Palex Construcții Instalații S.R.L., au mai fost realizate:

- confecționarea și montarea celor cinci uși duble de sticlă, rezistente la foc, pentru cele trei amfiteatre și pentru sălile 0601 și 0602. Ușile au fost executate în anul 2007 de către S.C. Histria Internațional S.R.L., și au costat 256.531 lei;

- achiziționarea și montarea echipamentelor de climatizare, ventilație – inclusiv în amfiteatre – și de aer condiționat. Lucrarea a fost atribuită în urma unei licitații din 13.03.2007 societății Smart Consulting S.R.L., cu care s-a încheiat un contract pe 2.04.2007, în valoare de 892.608 lei. La 21 iunie 2007, valoarea contractului s-a suplimentat, prin act adițional, cu 106.990 lei. Lucrările au fost încheiate pe 30 iunie 2007.
- instalațiile electrice, de voce-date, de avertizare a incendiilor, antiefracție, video și sonorizare au fost realizate de societatea S.C. Aliz Impex S.R.L., cu care s-a încheiat, pe 2 aprilie 2007, un contract în valoare de 508.040 lei. Lucrările s-au încheiat în același an pe 30 iunie.

O modificare esențială s-a adus sălilor 0601 și 0602, de deasupra amfiteatrelor: s-a modificat orientarea băncilor către intrările în săli și s-au realizat gradene, după tehnologia propusă la Corpul A. De asemenea s-au modernizat sălile de Educație fizică de la subsolul amfiteatrelor. Au fost confecționate scările de acces între diferitele niveluri de pe terasele exterioare ale clădirii. O problemă care a trebuit rezolvată s-a creat datorită unui post de radio (în mod voit nu îi dăm numele), căruia i se oferise o cameră de la fostele turnuri cu apă. Cu timpul, proprietarul postului s-a extins, realizând, prin improvizație, o construcție pe terasa clădirii (credem că cineva din conducerea ASE a știut). Contractul cu postul de radio a expirat în anul 2003. Cu toate acestea, proprietarul postului nu dorea să elibereze spațiul. Au urmat corespondențe, somații, certuri, amenințări etc. Până la urmă s-a procedat la evacuarea lui și demolarea improvizațiilor, deoarece se punea în pericol termenul de finalizare a consolidării Corpului C.

Mobilierul din Amfiteatrul I a fost înlocuit cu unul nou, iar cel din Amfiteatrele II și III a fost refăcut (s-a utilizat și fostul mobilier al Amfiteatrului I). Lucrările de confecționare și refacere au fost realizate de S.C. Silvandor S.R.L., în asociere cu S.C. Adems S.R.L. (în urma unei licitații din 10.08.2007), cu care s-a încheiat un contract la 30.08.2007, în valoare de 401.268 lei. Mobilierul din amfiteatre a fost complet instalat la 30.10.2007. Pentru celelalte săli s-a achiziționat mobilier nou. Sălile de Educație fizică au fost dotate cu aparatură nouă, modernă.

Prin execuția lucrărilor de consolidare au fost afectate grupurile sanitare și sălile de învățământ învecinate (primele din vestul Corpului B – vezi figura 2.32). Pentru refacerea și modernizarea acestora, s-a încheiat, la 6 noiembrie 2006, un nou contract cu S.C. Palex Construcții Instalații S.R.L., în valoare de 2.122.500 lei. Lucrările s-au finalizat la 15 iulie 2007.

În figurile 3.31-3.32 sunt prezentate imagini din timpul lucrărilor de consolidare și modernizare ale Corpului C.

Figura 3.31

Imagini din perioada lucrărilor de consolidare și reparare ale Corpului C (1)

Figura 3.32

Imagini din perioada lucrărilor de consolidare și reparare ale Corpului C (2)

În figurile 3.33-3.42 sunt prezentate imagini din Corpul C, după modernizarea din anii 2006-2007.

Figura 3.33

Amfiteatrul I cu cele două balcoane, din care unul înconjoară sala pe două părți

Figura 3.34

Amfiteatrul I în așteptarea sărbătorilor de iarnă 2009

Figura 3.35
Amfiteatrul I, noul mobilier

Figura 3.36
Amfiteatrul II

Figura 3.37
Amfiteatrul III

Figura 3.38
Sala 0601

Figura 3.39
Sala 0602

Figura 3.40
Sala 0602, vedere panoramică

Figura 3.41
Sala de educație fizică de la subsolul amfiteatrelor

Figura 3.42
Noul lift din zona amfiteatrelor

3.4 Sala de lectură *Victor Slăvescu*

Sala de lectură Victor Slăvescu a reprezentat, de la construcția clădirii care o adăpostește, cel mai important centru de documentare și studiu al comunității Academiei de Studii Economice din București. Ea se află la etajul I al Corpului A. Cu o arhitectură monumentală, largă deschidere spațială și bine iluminată, sala a reprezentat dintotdeauna un pol de interes general. Eram student și mergeam la Biblioteca nr. 1 (așa se numea în anii 1967-1972) cu mare emoție, generată de teama, pe de o parte, că nu-mi voi isprăvi treaba și, pe de altă parte, că îmi voi găsi locul preferat ocupat (era o obișnuință de a ocupa, constant, același loc). Consultam fișele bibliografice aflate în dulapuri cu sertare ordonate alfabetic (figurile 3.43 și 3.44), îmi extrăgeam cotele cărților și completam cererea de lectură. Mă așezam la coada unde se preda aceasta, împreună cu legitimația de student, la un ghișeu din spatele sălii, și așteptam. Bibliotecara trimitea cererile la depozitul de carte, de la subsol; cărțile erau selectate din rafturi și erau trimise cu ajutorul liftului destinat transportului acestora. Eu întrebam din când în când dacă îmi sosise comanda. Când răspunsul era pozitiv, intram în posesia cărților. La sfârșitul lecturii, duceam cărțile persoanei care mi le furnizase. Aceasta îmi „descărca” gestiunea, returnându-mi legitimația de student, după care trimitea cărțile la depozitul central din subsol. Mobilierul bibliotecii era compus din mese late, care aveau la mijloc un despărțitor de geam opac, pentru asigurarea intimității cititorilor așezați față în față (figura 3.45).

Figura 3.43
Fișierul bibliografic

Figura 3.44
Căutând în fișierul bibliografic

Așa cum s-a arătat, unul dintre proiectele majore ale Rectorului Paul Bran, în perioada 1996-2004, a fost modernizarea Bibliotecii Centrale a ASE: s-a amenajat sala Victor Slăvescu, în care s-a alocat jumătate din spațiu pentru o rețea de calculatoare, conectate la internet (în acea perioadă, accesul la internet era limitat, studenții solicitând insistent să li se pună la dispoziție un astfel de serviciu); s-au făcut săli de lectură specializate pe facultăți; s-a deschis biblioteca din complexul Mihail Moxa. Sala Victor Slăvescu a rămas cu servirea de carte prin comandă (figurile 3.45-3.47).

Figura 3.45
Sala de lectură Victor Slăvescu în anul 1987

Figura 3.46

Sala de lectură Victor Slăvescu în anul 2004, înainte de a găzdui serviciul internet (geamurile despărțitoare fuseseră scoase)

Figura 3.47

Sala de lectură Victor Slăvescu după găzduirea serviciului internet

În anul 2005 s-a început marea modernizare a Corpului A, din strada Căderea Bastiliei, care a inclus refacerea sălilor Bibliotecii Centrale de la etajul I: Victor Slăvescu, cu cele două săli din spate, suprapuse și legate prin scara elicoidală, și cea de periodice. Lucrările au fost adjudecate în favoarea Antreprizei de Construcții și Montaj 4 (S.C. ACM 4 S.A.) din București, cu care s-a încheiat, la 18 mai 2005, un contract în valoare de 409.370 lei. Lucrările s-au finalizat pe 15 decembrie 2005. În anul 2006, s-au mai realizat: confecționarea și montarea ferestrelor din lemn stratificat (contract din 1 februarie, cu societatea Unirom S.A., în valoare de 67.048 lei); montarea mochetei de trafic greu (contract din 18 iulie cu societatea DHN S.R.L., în valoare de 20.800 lei), achiziția și montarea ușilor rezistente la foc (contract din 16 mai cu societatea S.C. Mobilier OVO Design S.R.L., în valoare de 18.697 lei); achiziția mobilierului din lemn stratificat (MDF), executat de S.C. Mobilier OVO Design S.R.L, printr-un contract din 20 martie, în valoare de 482.685 lei. Sala de lectură *Victor Slăvescu* a fost finalizată în decembrie 2006. Paralel, s-a modernizat sala de periodice și holul etajului I al corpului A. Lucrările au fost executate de S.C. ACM 4 S.A., printr-un contract din 07.03.2006, în valoare de 257.454 lei, și s-au finalizat în iunie 2006. Mobilierul din sala periodicelor a fost executat tot de S.C. Mobilier OVO Design S.R.L, printr-un contract din 05 iulie 2006, în valoare de 179.875 lei.

În primăvara anului 2005, în urma mai multor discuții ale autorului cu directorul Bibliotecii Centrale a ASE, lect. dr. Liviu Bogdan Vlad, s-a conturat ideea ca cei doi pereți din fundalul sălii de lectură „Victor Slăvescu” să fie pictați. Lucrările murale urmau să completeze patrimoniul universității, care cuprindea deja fresca Ceciliei Cuțescu-Storck, din Aula Magna. Biroul Senatului ASE a aprobat la 20 iulie 2005 realizarea frescelor de către Sabin Bălașa, cu un buget de până la 400.000 Euro.

Pe 30 septembrie 2005, s-a numit comisia de negociere cu maestrul Sabin Bălașa. Comisia a fost formată din: prof. dr. Dorin Zaharie – președinte, drd. Doina Crișan-Hăbean – directorul general economic, lect. drd. Liviu-Bogdan Vlad – directorul Bibliotecii Centrale a ASE, Simona Mihăilă (Pleșea) – jurist și ing. Julieta Stroe. În urma negocierilor din 28.10.2005, pornite de la 380.000 Euro, lucrările *Feerie* și *Geneză* au fost adjudecate la valoarea de 319.500 Euro⁵.

---

⁵ Unele ziare ale vremii menționau suma de 400.000 Euro.

Sabin Bălașa

1932-2008

Sabin Bălașa s-a născut în anul 1932 la Dobriceni (Olt). A studiat la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, apoi la Academia de Limbă și Cultură Italiană Sienna și Academia de Pictură din Perugia – Italia. Între anii 1978-2005 artistul a expus în România și în străinătate: București, Iași, Roma, Stockholm, Moscova, precum și în Grecia, Israel etc. În semn de apreciere, i s-au decernat diferite premii și distincții în România, Italia și SUA: Medalia de Aur a „European Painting Competition”, Pescara – Italia, 1965; „Pelicanul de Argint” al Festivalului Internațional de Film Animat, Mamaia – România, 1966; Medalia de Bronz „Albert Einstein” a Fundației Academice Internaționale, SUA, 1989.

Sabin Bălașa a pictat, în anii '80, 18 fresce în Sala Pașilor Pierduți la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, ca apoi, în anul 2002, să realizeze fresca „Galaxia iubirii” în Aula aceleiași universități. A pictat, de asemenea, frescele „Războinicii” și „Hora” de la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

În anul 2005, prețurile de catalog ale lucrărilor lui Sabin Bălașa erau cele prezentate în figura 3.48. Valorile din catalog exprimau aprecierea financiară a operelor maestrului; desigur, ele puteau fi negociate, dar între sumele vehiculate în mod oneros de către ziariști și realitate sunt discrepanțe semnificative. De fapt, cititorul poate aprecia dacă prețul plătit de ASE a fost mare sau nu.

front cover/coperta I-a		
Astral Snails/Melcii astrali,	100 X 91 cm	287.000 €
1. Beast-People/Oamenii fiară,	102 X 92 cm	277.000 €
2. Spring/Primavara,	159 X 69 cm	271.000 €
3. The Trees Of Life/Arborii vieții,	157 X 69 cm	271.000 €
4. View from My Studio Window/Vedere prin fereastra atelierului,	127 X 112 cm	287.000 €
5. The Victor/Învingătorul,	81 X 65 cm	287.000 €
6. Forest Chimaeras/Himerele pădurii,	92 X 73 cm	287.000 €
7. Dawn/Zorile,	135 X 90 cm	287.000 €
8. Fascination/Fascinație,	105 X 70 cm	287.000 €
9. The Asteroid/Asteroidul,	127 X 100 cm	271.000 €
10. Compesations/Compensații,	81 X 65 cm	277.000 €
11. Two Directions/Două direcții,	146 X 90 cm	271.000 €
12. The Phantasm Ball/Balul Fantomelor,	158 X 61 cm	277.000 €
13. The Island/Insula,	108 X 47 cm	271.000 €
14. Desert Gathering/Sfat in deșert,	108 X 47 cm	271.000 €
15. Marcel Guguianu/ Marcel Guguianu,	89 X 89 cm	271.000 €
16. Taurus Mountains/Munții tauri,	81 X 65 cm	271.000 €
17. The Earth Daughters/Fiicele Terrei,	81 X 65 cm	277.000 €
18. An Intimate Mood/Stare intimă,	102 X 92 cm	287.000 €
19. The Last of Mankind/Ultimii oameni,	127 X 113 cm	287.000 €
20. Lunar Suite/Alai lunar,	150 X 100 cm	287.000 €
back cover/coperta IV-a		
Lake Of Mysteries/Lacul misterelor,	102 X 92cm	287.000 €

Figura 3.48
Prețurile de catalog ale operelor lui Sabin Bălașa

La 7 noiembrie 2005, s-a încheiat contractul de execuție a picturilor. Valoarea lui a fost de 319.500 Euro, plățibili astfel: 30% la predarea proiectului; 70% la finalizarea operei. La 7 noiembrie 2005, Sabin Bălașa a prezentat Academiei de Studii Economice proiectul pentru cele două picturi murale. Condițiile esențiale (nescrise) acceptate de ambele părți au fost: ASE nu impune nimic din punct de vedere artistic maestrului; în timpul lucrului nu se acceptă vizitatori fără acordul maestrului. Drepturile și obligațiile părților au fost⁶:

«5.1. Autorul are următoarele drepturi:

- a) Să solicite beneficiarului să recepționeze operele în maxim trei zile de la finalizarea acestora;*
- b) Să solicite plata operelor în termenele stabilite prin contract;*
- c) Să propună schimbarea soluțiilor tehnice de execuție dacă apare necesitatea unor modificări asupra proiectului.*

5.2. Autorul are următoarele obligații:

- a) Să își asume răspunderea pentru paternitatea asupra operelor ce le execută pentru beneficiar;*
- b) Să recunoască dreptul de proprietate al beneficiarului asupra operelor;*
- c) Să permită beneficiarului, fără a pretinde vreun onorariu, reproducerea operelor în materialele publicitare sau comerciale care au ca scop promovarea Academiei de Studii Economice din București;*
- d) Să respecte termenele stabilite conform prezentului contract;*
- e) Să asigure respectarea normelor tehnice, normelor PSI, protecția mediului înconjurător, precum și a actelor normative, specifice activității desfășurate;*
- f) Să îndepărteze cu grijă echipamentul folosit și să asigure evacuarea și transportul reziduurilor rezultate în urma executării lucrărilor, la finalizarea acestora;*
- g) Să achiziționeze pe cheltuială proprie materialele necesare în vederea executării lucrărilor ce fac obiectul prezentului contract;*
- h) Să ia toate măsurile pentru asigurarea tuturor persoanelor a căror prezență în perimetrul Academiei de Studii Economice din București este autorizată în vederea efectuării lucrării;*
- i) Să asigure instruirea personalului propriu cu privire la normele de protecție a muncii prevăzute în Legea nr. 90/1996 și respectarea acestor norme. Eventualele accidente survenite ca urmare a nerespectării acestor obligații vor atrage răspunderea autorului.*

---

⁶ Din Contractul 1020 din 7.11.2005.

5.3. Beneficiarul are următoarele drepturi:

- a) *Să solicite autorului respectarea termenelor contractuale;*
- b) *Să primească în deplină proprietate operele;*
- c) *Să solicite respectarea drepturilor ce decurg din achiziționarea operelor.*

5.4. Beneficiarul are următoarele obligații:

- a) *Să asigure condiții optime de lucru în vederea realizării obiectivelor contractului (temperatură optimă de lucru, lumină, accesul artistului în imobil și un loc de parcare pe durata realizării lucrărilor, schela de lucru conform indicațiilor maestrului);*
- b) *Să recepționeze în termenul solicitat de autor operele;*
- c) *Să își exprime punctul de vedere cu privire la schimbarea soluțiilor tehnice de execuție dacă apare necesitatea unor modificări asupra proiectului;*
- d) *Să menționeze numele autorului atunci când opera este reprodusă în orice material sau prezentare publică realizate la inițiativa beneficiarului;*
- e) *Să plătească în termenul stabilit prin contract lucrările recepționate.»*

Pe parcursul execuției, au avut loc nenumărate întâlniri între Rector și artist. Cele mai multe au fost de încurajare a demersului artistic. Maestrul Sabin Bălașa a fost ajutat în realizarea operelor de fiul său, Tudor, care este tot artist plastic. În figurile 3.49 – 3.56 sunt redade aspecte din timpul lucrului.

Figura 3.49

Fundalul pictat pentru fresca „Feerie”

Figura 3.50
Fundalul pictat pentru fresca „Geneză”

Figura 3.51
Maestrul Sabin Bălașa lucrând la detalii

Figura 3.52
Maestrul Sabin Bălașa preocupat de exigențele cosmosului

Figura 3.53
Sabin și Tudor Bălașa⁷ analizând „Feerie”

---

⁷ Erau multe momente când cei doi discutau, la o cafea și o țigară (Sabin fiind un împătimit al tutunului), despre perspective, detalii și despre duritatea vieții aflată într-o continuă tranziție.

Figura 3.54

Autorul și Liviu Bogdan Vlad, la „taclale” cu Sabin Bălașa⁸

Figura 3.55

Sabin și Tudor Bălașa discutând detalii la „Geneză”

---

⁸ Multe seri se încheiau cu astfel de întâlniri. Maestrul, un excelent povestitor, relata despre viața sa tumultuoasă, despre picturile, cărțile și filmele sale.

Figura 3.56

*Maestrul Sabin Bălașa, autorul și Liviu Bogdan Vlad în fața „Genezei”.
O altă seară, o altă poveste.*

Pe 19 aprilie 2006 s-a numit comisia de recepție a lucrărilor, formată din: prof. dr. Dorin Zaharie – președinte, drd. Doina Crișan-Hăbean – directorul general economic, lect. drd. Liviu-Bogdan Vlad – directorul Bibliotecii Centrale a ASE, Simona Mihăilă – jurist și criticul de artă Ruxandra Garofeanu.

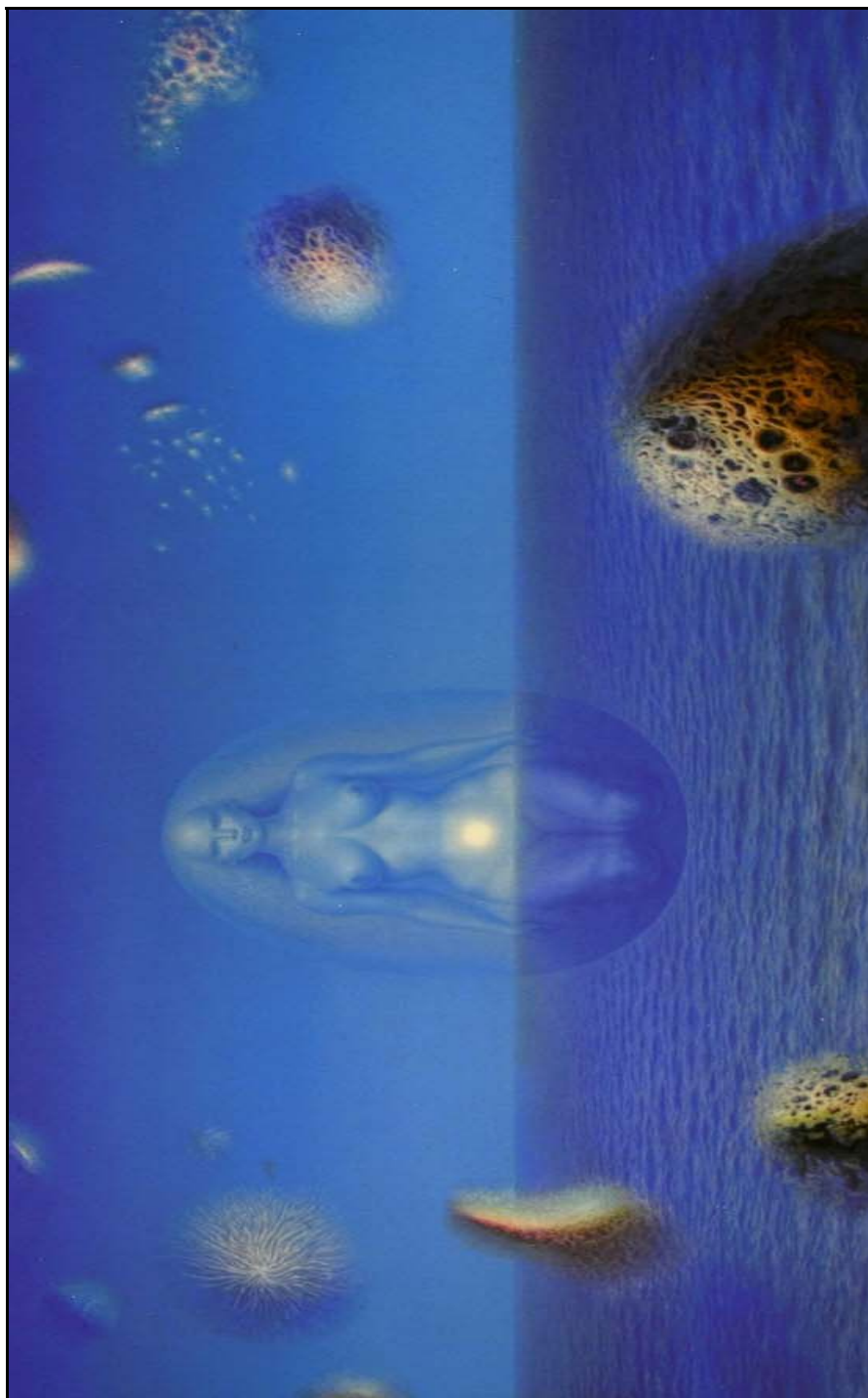
La 20 aprilie 2006 s-a încheiat procesul-verbal de recepție a celor două lucrări, în suprafață totală de 57,5 m². Odată cu lucrările, a fost predată și fișa celor două picturi, care cuprinde detalii privind tehnica, procedeele și materialele folosite, precum și eşantioane-martor de culori și materiale (ea se află în gestiunea Bibliotecii Centrale a ASE). Memoriul tehnic al lucrărilor este prezentat în Anexa 9.

Criticul Ruxandra Garofeanu nota la 20 aprilie 2009:

*Cele două picturi ale lui Sabin Bălașa se încadrează perfect în spațiul bibliotecii, înnobilitând-o. Personal simt nevoia unui corespondent al lor pe peretele de vis-à-vis. Arhitectura sălii, din anii '20, de tipul art deco, este în consecință cu această pictură metafizică. Totul, sala propriu-zisă, copacii din jur – fac corp comun. Sabin Bălașa nu face decât să continue seria de ample „fresce” începută, cândva, la Iași, dovedindu-și maturitatea la care a ajuns, atât din punct de vedere al reînnoirii tehnicii cât, mai ales, din punct de vedere al filozofiei asupra lumii care ne înconjoară. **Bravo Sabin!***

Cele două fresce sunt redată în figurile 3.57 și 3.58. *Geneză* și *Feerie* au fost ultimele lucrări ample ale regretatului artist Sabin Bălașa, care a decedat la 1 aprilie 2008.

Figura 3.57
Geneză. Lucrare finalizată în mai 2006

Figura 3.58
Feerie. Lucrare finalizată în mai 2006

Presa vremii îl acuza pe Rectorul ASE că a cheltuit 400.000 Euro pentru frescă, în loc să cumpere 500 de calculatoare sau să ofere mai multe burse studenților. Ziariștii i-au reproșat maestrului Sabin Bălașa faptul că a realizat tablouri cu Nicolae și Elena Ceaușescu. Din dorința de a lovi în fostul regim – lucru pe de-a întregul de înțeles – unii ziariști atacau talentul incontestabil al maestrului Sabin Bălașa. În Piața Romană și în împrejurimi au apărut afișe cu însemnele „*Secera și Ciocanul – ASE și Sabin Bălașa*”. Acțiunea era susținută și din interior de un cadru didactic care făcea afaceri cu o galerie de artă. Cu cât lucrarea înainta, cu atât se vărsa mai mult venin. Presa îi incita pe studenți la revolte împotriva Rectorului. În unele ziare se afirma că studenții vor să organizeze mișcări de protest (vezi Anexa 10). În realitate, studenții nu au intenționat niciodată să facă acest lucru. ASE avea o dotare cu calculatoare foarte bună. În laboratoare, biblioteci, săli de internet, erau peste 3500 de calculatoare. Studenții primeau burse de la bugetul de stat, dar și din fondurile proprii ale ASE. Pe 15 martie 2005, Biroul de presă al ASE a dat publicității următorul comunicat:

*«Adevărul despre fresca din biblioteca
Academiei de Studii Economice din București*

În legătură cu articolele și reportajele apărute în ultimul timp în mass media despre fresca din biblioteca Victor Slăvescu, Biroul de presă al ASE face publice următoarele precizări:

- 1. Realizarea lucrărilor pictorului Sabin Bălașa nu este o acțiune de sine stătătoare; ea face parte din procesul amplu de modernizare a bibliotecii ASE. Reconfigurarea activității Bibliotecii Centrale a unei instituții de învățământ superior de dimensiunea universității noastre este un fenomen necesar și firesc. Acest proces a presupus, în mod logic, oferirea unor soluții de acces la fondul de carte al bibliotecii în alte spații decât spațiul în care are loc renovarea.*
- 2. Procesul de modernizare a fost dezbătut și aprobat de Senatul Academiei de Studii Economice din București în ședința sa din luna mai 2005.*

El include, printre altele: trecerea la clasificarea cărților după sistemul Dewey; informatizarea completă a bibliotecii; modernizarea sălii, dotarea cu mobilier și echipamente noi; introducerea accesului direct la raft; supravegherea electronică; realizarea a două picturi murale pe fundalul sălii.

3. *Valoarea proiectului de modernizare se acoperă din veniturile proprii din anii 2005 și 2006. În anul 2005 s-au investit 1.446.781 RON, iar în 2006 se vor investi 1.796.349 RON. Valoarea reprezentată de picturi este de 314.198 RON din veniturile investite în 2005 și, respectiv, 803.349 RON – din cele din 2006.*
4. *Prin urmare, valoarea totală a celor două picturi ale lui Sabin Bălașa, cu o suprafață de 57,5 mp, este de 1.117.547 RON (319.500 euro). Baza negocierii și a analizei de preț au constituit-o prețurile de catalog ale picturilor sale.*
5. *Academia de Studii Economice din București are în Aula Magna o frescă a Cecilei Cuțescu-Storck. Decizia realizării celei de-a doua opere de artă de astfel de dimensiuni face parte din programul de educare în spiritul deschiderii spre cunoaștere și artă, proprii mediului academic. Ea se dorește a marca apropiatul centenar al celei mai prestigioase instituții de învățământ economic superior din România.*
6. *În privința burselor, volumul lor în 2006 este de 5.400.000 RON, fonduri alocate de Ministerul Educației și Cercetării. Precizăm că Academia de Studii Economice din București se numără printre puținele universități din țară care oferă studenților și burse din fonduri proprii.
Apreciem că acesta este contextul în care trebuie să se facă referire la “fresca din ASE”.»*

La 13 martie 2006 a avut loc întâlnirea Rectorului, la inițiativa acestuia, cu peste 100 de reprezentanți ai studenților. La întâlnire au participat și ziariști. Cu această ocazie a avut loc vizionarea frescelor de către studenți și întâlnirea acestora cu maestrul Sabin Bălașa. Studenții au fost încântați de cele două lucrări. O ziaristă încerca să-i convingă de inutilitatea demersului artistic, dar fără succes. La un moment dat, ziarista l-a întrebat pe un student: „Cum credeți că poate studia un băiat privind femeia dezbrăcată din frescă?”. Răspunsul studentului a fost următorul: „După cum vedeți, la fiecare masă există câte două rânduri de scaune; dacă un băiat nu dorește să vadă nudul din frescă, va alege rândul pe care va sta cu spatele la el”. A doua zi după vizită, ziarista i-a telefonat Rectorului ASE. Vă redăm dialogul:

Ziarista: *Este adevărat că Sabin Bălașa își dănumește operele?*

Rectorul (blocat): *Toți artiștii își denumesc operele, indiferent dacă sunt pictori, sculptori, scriitori, muzicieni etc.!*

Ziarista: *Atunci, spuneți-mi cum se numesc cele două fresce de la ASE!*

Rectorul: *Dumneavoastră ce ați privit aseară?*

Ziarista: *Frescele.*

Rectorul: *Fresce, fresce, dar numele lor vă puteau ajuta să înțelegeți mai bine ce reprezintă.*

Ziarista: *Bine, dar cum se numesc?*

Rectorul: *Domnișoară, nu pot să vă spun, pentru că vă încarc memoria cu ceva care nu prezintă un interes intelectual pentru dumneavoastră.*

Acesta a fost dialogul care i-a produs Rectorului o descărcare psihică definitivă. Și-a dat seama că ziarista (cea mai vehementă dintre toți) este „paralelă” cu subiectul despre care scria „cu venin”. Acum, după mai mulți ani de la realizarea operelor, putem să facem următorul bilanț: cele 300 de calculatoare ar fi fost uzate; bursele studenților ar fi fost cheltuite; frescele există, și-au triplat valoarea și sunt deosebit de apreciate de toți vizitatorii.

Figurile 3.59 – 3.65 redau aspectul actual al Sălii *Victor Slăvescu*.

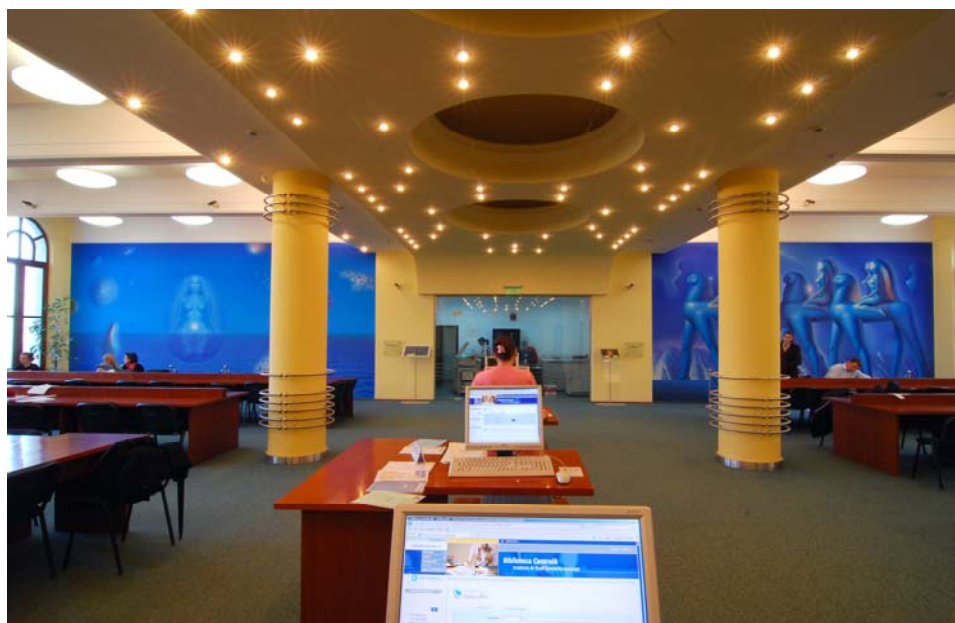

Figura 3.59

Sala Victor Slăvescu (1)

Figura 3.60
Sala Victor Slăvescu (2)

Figura 3.61
Sala Victor Slăvescu (3)

Figura 3.62
Sala Victor Slăvescu (4)

Figura 3.63
Sala Victor Slăvescu (5)

Figura 3.64
Sala Victor Slăvescu (6)

Figura 3.65
Sala Victor Slăvescu (7)

3.5 Capela ortodoxă *Sfântul Ioan Gură de Aur*

În programul de management prezentat în campania de alegeri din anul 2004, Rectorul Ion Gh. Roșca a prevăzut construirea unei Capele ortodoxe în incinta Academiei de Studii Economice din București. Argumentarea era sinceră și simplă: mulți tineri simt nevoia apropierii de Dumnezeu, dar, din comoditate, nu ajung în locașurile sfinte. Aducerea în universitate a unei oaze de rugăciune le facilitează studenților și angajaților posibilitatea de a se ruga și de a se reculege în fața unei icoane.

Proiectul amenajării Capelei ortodoxe a început în anul 2008. Pentru realizarea lui a fost atrasă și Asociația Studenților Creștini-Ortodocși din România (A.S.C.O.R.). Membrii ei au propus ca hramul Capelei să fie *Sfântul Ioan Gură de Aur*. De asemenea, un rol activ în realizarea proiectului l-a avut domnul profesor dr. Vasile Răileanu⁹. Pe 4.02.2008, Academia de Studii Economice din București a transmis următoarea adresă către Patriarhia Română:

CĂTRE: BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

*În atenția Înalt Preafericitului Părinte Dr. Daniel,
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*

Înalt Prea Fericirea Voastră, Preafericite Părinte Patriarh Daniel,

Senatul Academiei de Studii Economice din București, în ședința sa din 30 ianuarie 2008, și-a exprimat dorința amenajării în incinta instituției noastre a unei capele ortodoxe pentru a răspunde nevoilor spirituale ale studenților și cadrelor didactice, precum și a înființării unui post de preot care urmează să fie salarizat de către universitatea noastră. În urma modernizării clădirii din Piața Romană nr. 6, o sală a fost destinată acestui scop nobil.

⁹ Domnul prof. dr. Vasile Răileanu a apelat la Părintele Paul Lepădat, de la Parohia Sfântul Mercurie din București, care ne-a sfătuit cu privire la amplasarea Capelei, necesarul de obiecte de cult și demersurile pe care trebuie să le facem pentru înființarea sfântului locaș.

Vă aducem la cunoștință, Preafericite, că Academia de Studii Economice din București este o universitate mare, având zece facultăți și peste 40.000 de studenți și cursanți.

Adresăm Prea Fericirii Voastre rugămintea de ne a ajuta în demersurile noastre de a îndeplini această misiune, de a primi aprobarea Înalt Preasfinției Voastre pentru începerea lucrărilor de amenajare a acestui locaș, cu finanțare din bugetul universității, și de a numi un preot pentru capelă.

Cu speranța că rugămintea noastră va fi soluționată favorabil, vă asigurăm de toată stima și considerația noastră.

Cu deosebit respect și evlavie,

Rector,

Prof. univ. dr. Ion Gh. Roșca

Reacția Patriarhiei Române a fost extrem de promptă. Reprezentanți ai ei au vizitat Palatul din Piața Romană și au avut discuții cu Rectorul Ion Gh. Roșca. În 22 februarie s-a primit următorul răspuns de la Patriarhia Română, Mitropolia Munteniei și Dobrogei, Arhiepiscopia Bucureștilor, Sectorul Învățământ și Activități cu Tineretul:

Răspuns la adresa Dvs. nr. 41/04.02.2008, vă facem cunoscut faptul că, în urma ședinței din 19 februarie 2008 a Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Preafericitul Părinte Patriarh DANIEL a acordat Înalta binecuvântare pentru amenajarea în incinta Academiei de Studii Economice din București a unei capele ortodoxe, care să răspundă nevoilor spirituale ale studenților și cadrelor didactice, precum și pentru înființarea unui post de preot care urmează a fi salariat de către A.S.E.

Din încredințarea Preafericitului Părinte Patriarh Părinte DANIEL,

EPISCOP – VICAR,

Varsanufie Prahoveanul

*CONSILIER ÎNVĂȚĂMÂNT
ȘI ACTIVITĂȚI CU TINERETUL,*

Pr. Lect. Alexandru Gabriel Gherasim

Pe 27.05.2008, s-a primit de la Mitropolia Munteniei și Dobrogei, Arhiepiscopia Bucureștilor, Sectorul Social-Filantropic, următoarea adresă îmbucurătoare:

Către Academia de Studii Economice,

În atenția Domnului Prof. Phd Rector Ion Gh. Roșca,

Domnule Rector,

Cu deosebită stimă, Vă facem cunoscut că, în urma hotărârii din Ședința Consiliului Eparhial din data de 20 mai 2008, Temei nr. 4300/2008, P. C. Preot Postelnicescu Marius Mihail a fost numit preot la Academia de Studii Economice București, Protoieria II Capitală, începând cu data de 1 iunie 2008, prin transfer de la Catedrala Sfinții Apostoli Petru și Pavel – Constanța, Arhiepiscopia Tomisului, urmând să fie încadrat în statul de funcții al Academiei de Studii Economice București.

Vă rugăm să-i acordați întregul concurs și sprijinul Dumneavoastră, pentru ca să-și poată desfășura în bune condiții activitatea sa pastoral-misionară în unitatea Dumneavoastră.

Din încredințarea Preafericitului Părinte Daniel,

EPISCOP – VICAR,

Inspector,

Varsanufie Prahoveanul

Preot Pușcaș Nicolae

Primul preot al Academiei de Studii Economice din București, Marius-Mihail Postelnicescu¹⁰, a fost angajat la 1 iunie 2008.

Reprezentanții A.S.C.O.R. au propus ca execuția catapetesmei să fie încredințată unui sculptor tânăr, absolvent al Universității Naționale de Arte din București, cu un atelier modest, situat în comuna Ciolpani, județul Ilfov. Colaborarea cu acesta s-a concretizat prin încheierea contractului de execuție a lucrării nr. 292/17.04.2010. Catapeteasma (sau iconostasul) urma să fie creată și executată din lemn de nuc, sculptată în stil bizantin și decorată cu elemente specifice, precum frunze de acant și vulturi cu cap bicefal.

¹⁰ Preotul este absolvent al Facultății de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, specializarea Informatică Economică, promoția 2000, și al Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul”, secția Pastorală, Universitatea București, promoția 2005.

Încă din prima fază a contractului, la începutul lunii iunie 2008, comisia de recepție a constatat că lucrarea se afla în stadiu incipient și se desfășura în condiții anevoioase, nefiind terminate nici măcar operațiunile de debitare a lemnului de nuc, astfel încât simpla execuție a tâmplăriei, mult întârziată, s-ar fi încheiat la data recepției fazei a II-a a lucrării, când era prevăzută execuția sculpturii ușilor diaconești și împărătești. În aceste condiții, tergiversarea lucrărilor ar fi determinat prelungirea nepermisă a contractului, iar inaugurarea oficială a paraclisului, programată pentru începutul anului universitar 2008-2009, nu ar fi fost posibilă. Prin urmare, s-a procedat la rezilierea contractului.

În aceeași perioadă, prin Decizia nr. 813/18.06.2008 a Rectorului ASE a fost schimbată sala de amplasare a viitorului paraclis, atribuindu-i-se o încăpere mai spațioasă, adecvată desfășurării serviciului religios, respectiv camera 0421 din Corpul A al clădirii Ion N. Angelescu. În consecință, proiectul vechii catapetesme a suferit modificări, potrivit dimensiunilor noii săli, devenind necesară adăugarea unor elemente laterale.

Modificarea proiectului, continuarea și definitivarea lucrărilor iconostasului s-au realizat sub îndrumarea directă a d-lui lector univ. dr. Adrian Pîrvu, șeful Catedrei de Sculptură a Universității Naționale de Arte din București – consultant atestat profesional, prin semnarea unui contract cu Uniunea Artiștilor Plastici din România.

Fazele execuției iconostasului au fost:

- 06.05.2008 – 11.08.2008: proiectarea și execuția tâmplăriei;
- 12.08.2008 – 01.09.2008: realizarea sculpturii ușilor diaconești, a ușilor împărătești, a ancadramentelor și a stâlpilor;
- 02.09.2008 – 20.09.2008: realizarea sculpturii «poalelor» icoanelor împărătești, a arhitravei, colonetelor, crucii și molenilor;
- 20.09.2008 – 25.09.2008: efectuarea băițuirii, ceruirii și a montajului.

Terminarea lucrărilor, inclusiv efectuarea retușurilor, a suferit o întârziere de 21 de zile față de termenul contractual stipulat, recepția finală a catapetesmei realizându-se la 17 octombrie 2010.

La dotarea paraclisului cu elemente de mobilier liturgic, vitralii pictate pentru ferestrele altarului, obiecte de cult necesare desfășurării serviciului religios, au contribuit sculptorii Liviu Brezeanu și Adrian Pîrvu, membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din România.

Domnul Liviu Brezeanu a creat și executat, în intervalul iulie 2008 - februarie 2009, în baza contractului nr. 433/09.07.2008, încheiat de ASE cu Uniunea Artiștilor Plastici din România, nouă strane bisericești și o masă liturgică

cu element suprapozabil pentru etalarea și depozitarea cărților bisericești. Elementele de mobilier din lemn de paltin sunt decorate cu motive bizantine tradiționale și terminate cu picioare de leu sculptate.

În paralel, o altă parte a dotărilor paraclisului a fost încredințată maestrului Adrian Pîrvu, prin contractul de cesiune a dreptului de autor nr. 505/31.07.2008. Artistul a efectuat, în perioada august 2008 - februarie 2009, lucrările de sculptură în lemn ale următoarelor piese de mobilier liturgic și obiecte de cult bisericesc: elementele laterale ale iconostasului (2100 mm/800 mm); scaunele împărătești (două bucăți); analoghioanele (un element fix și un element pliabil, pentru „Sfânta Biblie”); crucea de altar pentru „Sfânta Masă”, cu Iisus Hristos răstignit și brâu cioplit (h = 2000 mm și l = 1300 mm); crucea de masă (o bucată); tetrapodurile (două bucăți), vitraliile pictate cu profil de plumb (două bucăți de câte un metru pătrat). Lucrările de artă plastică decorativă au fost sculptate în lemn de nuc și decorate cu elemente tradiționale bizantine, conferindu-se astfel unicitate stilului în dotarea paraclisului. Vom menționa, totodată, contribuția maestrului Eugen Butucariu – specialist de marcă în tehnica sticlei, prieten și coleg al domnului Adrian Pîrvu, care l-a îndrumat, în mod dezinteresat, în crearea și execuția vitraliilor capelei.

Înzestrarea completă a paraclisului „Sfântul Ioan Gură de Aur” s-a finalizat pe 28 februarie 2009.

Odată cu finalizarea execuției obiectelor principale de cult, la 15 septembrie 2008, Părintele Inspector Pușcaș Nicolae, reprezentant al Arhiepiscopiei Bucureștilor, a vizitat Capela și s-a decis ca sfințirea sa, cu hramul *Sfântul Ioan Gură de Aur* și *Acoperământul Maicii Domului*, să se facă pe 1 octombrie 2008, care a coincis cu deschiderea anului universitar (2008-2009). În figurile 3.66-3.69 se prezintă imagini din Capelă.

Figura 3.66

Capela Sf. Ioan Gură de Aur, vedere panoramică

Figura 3.67
Capela Sf. Ioan Gură de Aur, detalii (1)

Figura 3.68
Capela Sf. Ioan Gură de Aur, detalii (2)

Figura 3.69
Capela Sf. Ioan Gură de Aur, vitraliile

La sfințirea Capelei a participat un sobor de preoți condus de reprezentantul Patriarhiei Române, Părintele Consilier Mihnea Susanu, desemnat *Din încredințarea Preafericitului Părinte Daniel*. La festivitate au participat ambasadori, oameni de știință și cultură din țară și străinătate, membri ai Senatului Universitar, cadre de conducere din facultăți, studenți, cadre didactice, alți angajați ai Academiei de Studii Economice din București. Toți participanții, inclusiv femeile, au putut trece prin Sfântul Altar și au sărutat Sfânta Evangheliie și Sfânta Cruce (sfințirea locașului fiind singurul moment când toată lumea poate intra în Sfântul Altar). Imagini de la manifestările prilejuite de sfințirea Capelei sunt prezentate în figurile 3.70 și 3.71.

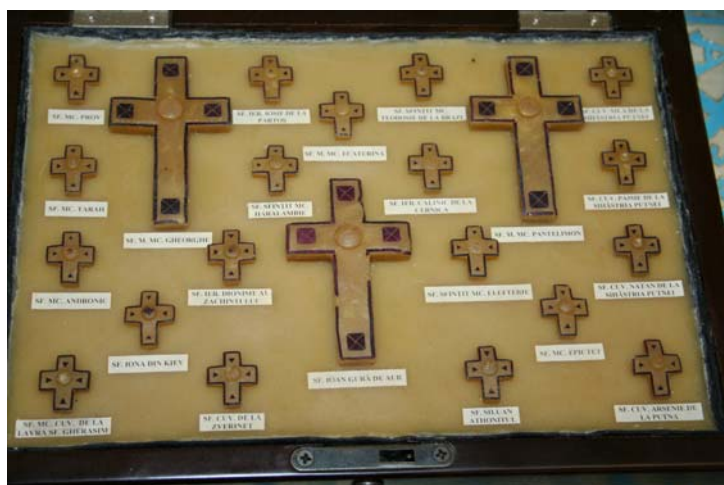

Figura 3.70
Soborul de preoți prezenți la sfințirea Capelei Sf. Ioan Gură de Aur

Figura 3.71
Capela Sf. Ioan Gură de Aur, la sfințire

În martie 2011, prin grija profesorilor Ion Gh. Roșca și Liviu-Bogdan Vlad, în Capelă s-au adus moaștele unor sfinți (Sf. M. Mc. Gheorghe, Sf. M. Mc. Ecaterina, Sf. M. Mc. Pantelimon, Sf. Sfințit Mc. Haralambie, Sf. Sfințit Mc. Elefterie, Sf. Sfințit Mc. Teodosie de la Brazi, Sf. Mc. Epictet, Sf. Mc. Prov, Sf. Mc. Tarah, Sf. Mc. Andronic, Sf. Mc. Cuv. de la Lavra Sf. Gherasim, Sf. Ier. Calinic de la Cernica, Sf. Ier. Iosif de la Partoș, Sf. Ier. Dionisie al Zachintului, Sf. Ioan Gură-de-Aur, Sf. Siluan Athonitul, Sf. Iona din Kiev, Sf. Cuv. de la Zverineț, Sfinții Cuvioși Sila, Paisie și Natan de la Sihăstria Putnei și Sf. Cuv. Arsenie de la Putna, precum Ioan Gură de Aur, Gheorghe, Ecaterina, Elefterie, Calinic de la Cernica) și cu 11 fragmente de os ale unor martiri de la Aiud (foști deținuți politic).

Figura 3.72
Moaște ale unor sfinți, aflate în Capela ASE

Figura 3.73
Fragmente de os ale martirilor de la Aiud

Aula Magna – o bijuterie

Fără cuvinte...

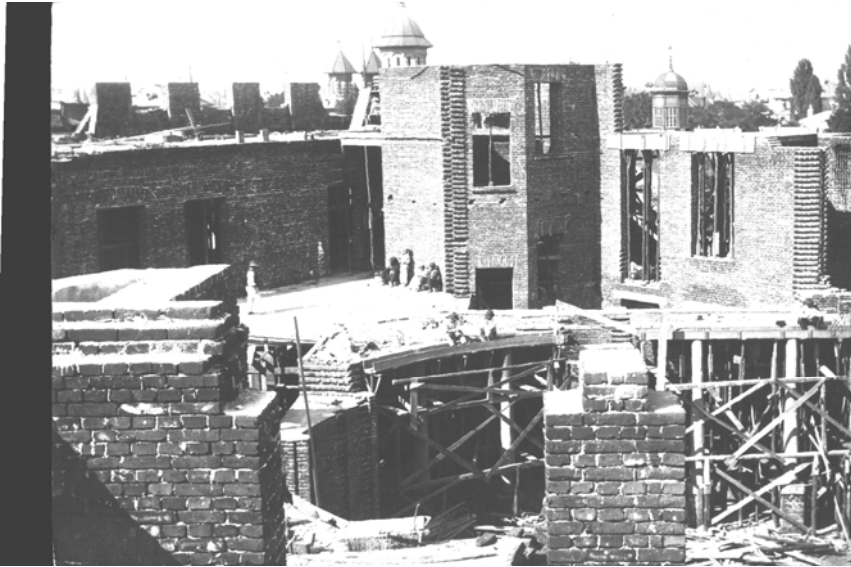
Cea mai impresionantă sală din Palat este Aula de recepție și conferințe (Aula Magna). Ion N. Angelescu o considera ca făcând parte din „singura parte luxoasă din întreaga construcțiune” a Palatului. Ea se compunea dintr-un parter cu 240 scaune așezate în amfiteatru, o lojă regală, altă lojă similară, două colonade și un balcon cu 270 de scaune așezate, de asemenea, în amfiteatru¹. Aula are o istorie pe care o putem considera asemănătoare, dar și specifică, întregului Palat din Piața Romană. Credem că etapele esențiale din *viața* Aulei sunt următoarele: construcția – între anii 1924-1926; realizarea frescei – între anii 1932-1933; modernizările din anii 2002 și 2008.

4.1 Construcția Aulei Magna

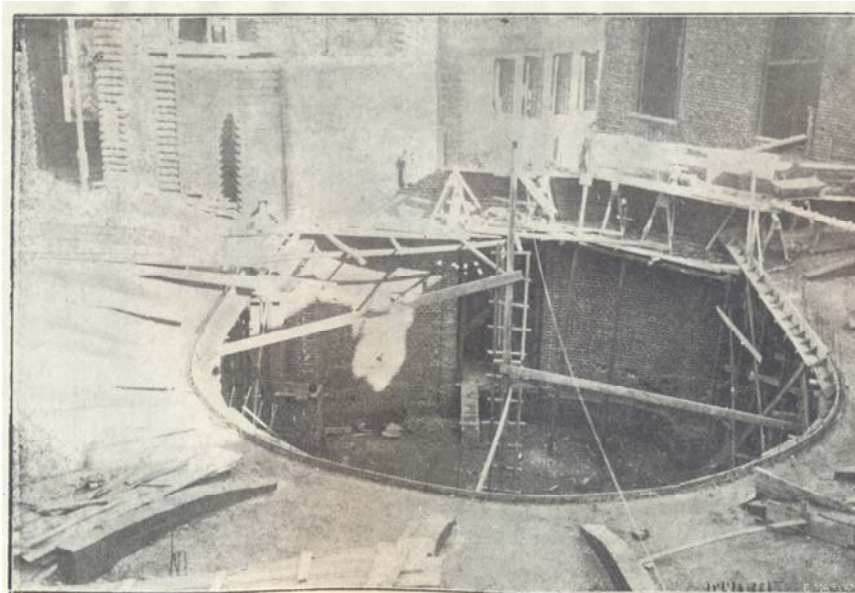
Aula Magna a fost construită odată cu ansamblul Palatului din Piața Romană nr. 6, finalizat în anul 1926. Aspecte de la construcția ei sunt prezentate în figurile 4.1-4.8.

---

¹ În anul 2010, numărul locurilor din Aulă era de: 190 la parter; 120 la balcon (pentru siguranță); 30 la loje.

Figura 4.1
Se construiește Aula (anii 1924-1925)

Privire luată de deasupra aulii, după turnarea planșului balcoanelor.

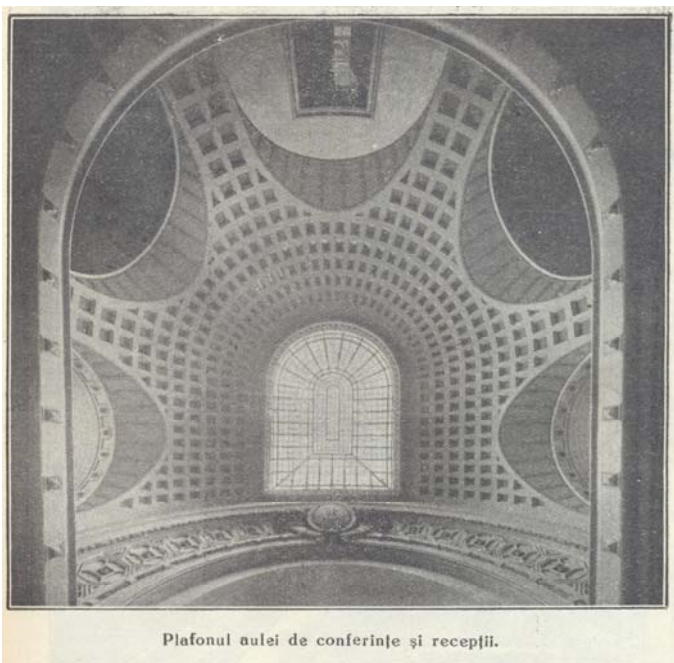
Figura 4.2
Privire luată de deasupra Aulei, după turnarea planșului balcoanelor

Aula de conferințe și recepții privită dela intrare.

Figura 4.3

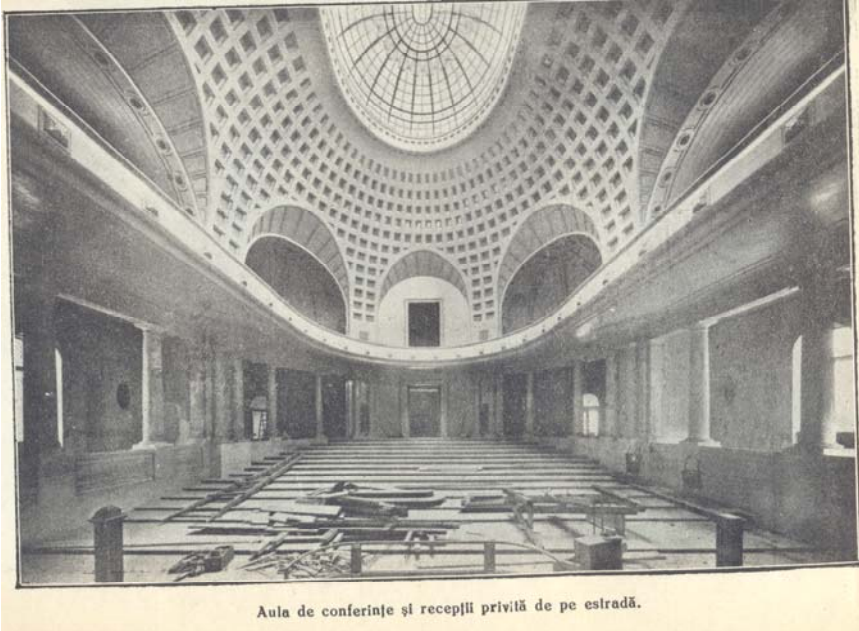
Aula, în construcție, privită de la intrare

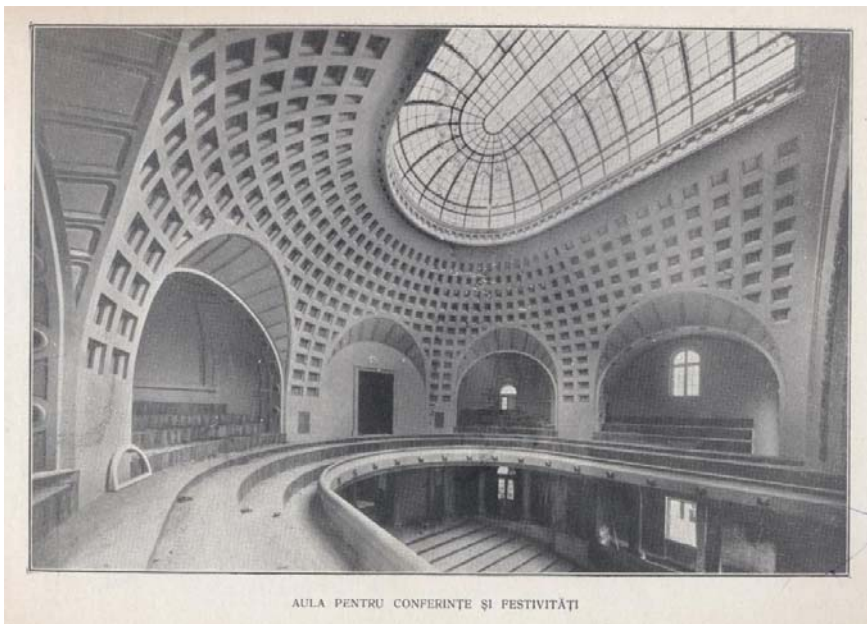
Plafonul aulei de conferințe și recepții.

Figura 4.4

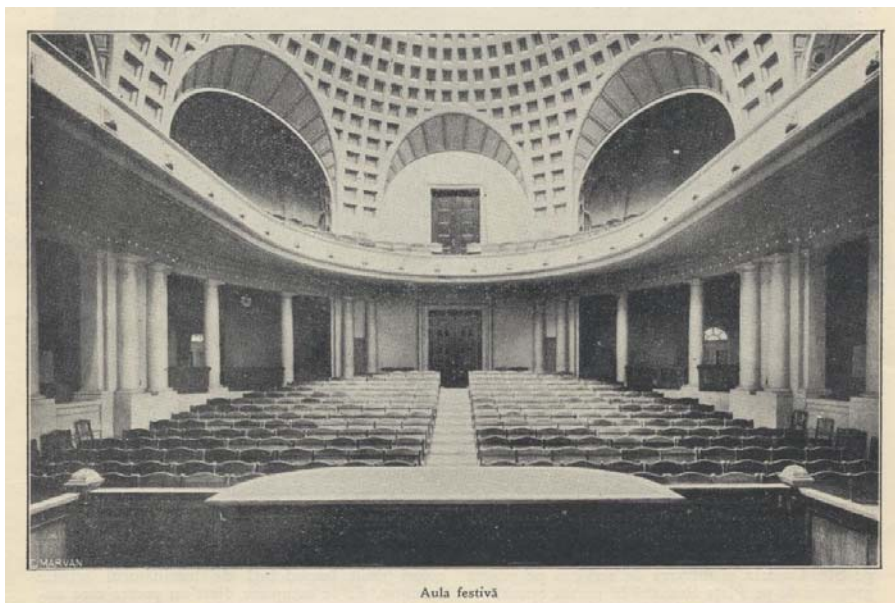
Plafonul Aulei

Figura 4.5
Aula, în construcție, privită înspre intrarea de la parter

Figura 4.6
Balconul Aulei

Aula festivă

Figura 4.7

Aula la finalizarea lucrărilor de construcții. Fotografie din anul 1933

Intrarea în aulă

Figura 4.8

Intrarea în Aulă. Fotografie din anul 1933

4.2 Pictura murală din Aula Magna

Pictura murală din Aula Magna, denumită *Istoria comerțului românesc* (sau *Istoria negoțului românesc*), a fost realizată între anii 1932-1933 de către Cecilia Cuțescu-Storck. Pictura are 100 m², este executată în ulei, pe glet de ipsos. Istoria negoțului „se citește” pe o spirală, de sus în jos. Lucrarea a fost vernisată cu ocazia sărbătoririi a 20 de ani de la înființarea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București (1933).

Consiliul de Administrație al AISCI, în ședința sa din 5 iulie 1932, a aprobat oferta doamnei Cecilia Cuțescu-Storck pentru executarea picturii murale din fundalul Aulei cu suma de 200.000 lei².

Cecilia Cuțescu-Storck

1879-1969

Cecilia Cuțescu Storck

Cecilia Cuțescu Storck s-a născut în anul 1879 în cătunul Râul Vadului din comuna Căineni, județul Vâlcea, având ca părinți pe Natalia și Ion Brăneanu. La 15 ani a fost adoptată de bunici (Elena și Constantin Cuțescu), preluând numele lor de familie. A murit în 1969.

Cecilia Cuțescu a studiat pictura la München (1897-1899) și Paris (1899-1906) cu cei mai buni artiști ai vremii. A expus pentru prima dată „Nud” – feminin – în 20 aprilie 1902, la Salonul Champs de Mars din Paris.

² Pentru comparare, în același an s-a plătit suma de 20.000 lei expertului arhitect Henry Teodoru pentru arbitrajul litigiului dintre AISCI și antreprenorul Gr. Gr. Cerchez.

În 1916 a devenit profesor la Academia de Arte Frumoase din București, fiind prima femeie profesor la o universitate de artă de stat din Europa. La 12 martie 1909, Cecilia s-a căsătorit cu sculptorul Frederic (Fritz) Storck (1872-1942), mare personalitate a culturii românești.

Pictura murală ocupă un loc aparte în opera Ceciliei Cuțescu-Storck, care și-a adus o contribuție majoră la impunerea și dezvoltarea acestui gen artistic în România. Picturile murale pot fi admirate în mai multe clădiri bucureștene: în propria locuință (plafonul și pereții holului), precum și în atelierul acesteia, acum Muzeul Storck – dipticul „Dragoste pământescă” și „Dragoste spirituală” (1912-1915); în incinta Băncii Române pentru Dezvoltare – „Agricultura, Industria și Comerțul” (1916); în Sala Tronului din Palatul Regal, actualul Muzeu Național de Artă al României – „Apologia artelor românești” (1933).

Pe 19 iulie 1932, conducerea AISCI i-a transmis artistei următoarea adresă:

D-nei Cuțescu-Storck,

LOCO

Avem onoare a vă confirma primirea ofertei Dv, pentru executarea unei picturi murale în Aula Academiei, cu motive din Istoria Comerțului Românesc, pentru suma de lei 200.000 /plătibilă lunar/ și avem onoare a vă aduce la cunoștință că Consiliul nostru de Administrație a aprobat, în principiu, această lucrare.-

Vă rugăm, deci, să binevoiți a începe lucrările pregătitoare, înaintându-ne schița definitivă înainte de începerea lucrărilor pentru pictura pe zid.

RECTOR,

SECRETAR GENERAL

Pe adresă se găsește înscrisă următoarea confirmare:

Am primit originalul

Cecilia Cuțescu Storck

Pe 12 noiembrie 1932, domnul avocat Petre Constantinescu Strihan a primit de la secretarul general al AISCI o notă prin care i se cere să prezinte un proiect de contract cu Cecilia Cuțescu-Storck, lucru care se întâmplă pe 22 noiembrie 1932. Contractul (de fapt, o convenție) este redat în Anexa 11.

Despre proiectul prezentat Consiliului de Administrație al AISCI, artista povestește³:

Am început a face o serie de schițe în acuarelă, care înfățișau diferitele faze prin care trecea în mintea mea compoziția panoului mural.

Una dintre ele nu era mai mare de 25 cm, dar o păstrez și azi pentru că îmi plac în ea grupările personajelor și coloritul; acordul între verdele smarald al petelor de mare care se văd din loc în loc și restul compoziției, care avea ca notă dominantă portocaliul cu toate nuanțele lui și violeturi calde.

Am mai prezentat și o altă acuarelă mai mare, care a suferit apoi oarecare modificări, după dorința domnilor profesori ai Academiei, care făceau parte din comisie. Până la urmă, aceea de doi metri, făcută pe ghips, în forma concavă a peretelui din aulă, a întrunit toate voturile și mi-a servit de punct de plecare pentru lucrarea mare.

Ideea realizării picturii murale nu a trecut neobservată în lumea artiștilor. Rectorul AISCI, Ion Răducanu, a primit o scrisoare din partea mai multor artiști pictori în care se cerea:

Spre a se da posibilitate artiștilor să găsească cea mai fericită realizare a acestei lucrări, avem onoare a vă ruga să binevoiți a aproba să se țină un concurs prealabil.

Suntem convinși că o înaltă instituție de cultură ca aceea ce conduceți, v'a găsi justă cererea noastră și stabilind condițiunile lucrării, va aproba să se procedeze la încredințarea executării pe bază de concurs public.

---

³ Cecilia Cuțescu-Storck, *Fresca unei vieți*, Editura Vremea, București, 2006, pp. 440-441.

Printre semnătari s-au numărat: Dan Demetrescu (1903-1977), Dan Băjenaru (1900-?), Corneliu Michăilescu (1887-1965), Tache Papatriandafil (1903-1951), Petre Iorgulescu-Yor (1890-1939), Margareta Sterian (1897-1992).

Concursul nu a avut loc. A fost bine, a fost rău? Numai Dumnezeu știe dacă vreunul dintre ceilalți artiști ar fi realizat o operă mai reușită. Autorul acestei cărți înclină a susține că lucrarea Ceciliei Cuțescu-Storck este fără egal. Decizia alegerii artistei a reprezentat șansa extraordinară acordată Academiei de a avea în patrimoniu o capodoperă.

Munca de creație este descrisă de artistă astfel⁴:

Era mare zarvă împrejurul meu: uneori și tâmplari care îmi consolidau schela sau mai adăugau ceva la ea, modele bărbați și femei, cutii pline cu culori fine și uleiuri, terebentine, ceară și mașina de încălzit, pensule cu cotorul lung, șorțuri etc. Iar eu, cu doi colegi tineri, unul un fost elev, și mai târziu cu Dorica Cernat Pop, lucram de zor, căci mi se cerea lucrarea gata în vederea sărbătoririi celor douăzeci de ani de existență ai Academiei. Construisem un fel de punte îngustă de la schela mare până în mijlocul sălii, care corespondea etajului al treilea al schelei, și, de acolo, ca de la un post de comandă, privind din depărtare, puteam controla mai bine ceea ce lucram, dar de multe ori pe zi coboram cele cinci scări și alergam în capătul celălalt al aulei, în fața ușii de intrare, pentru a putea avea un control general.

Greutatea cea mare era a menține drepte elementele verticale pe partea scobită a zidului și perspectiva mării de la orizont, care, din cauza concavității peretelui, părea că se apropie în loc să se depărteze.

Catargele, coșurile de fabrici, zidurile cetăților etc., toate trebuiau refăcute, și, pentru aceasta, mă așezam în mijlocul sălii și de acolo dictam ajutoarelor mele direcția liniilor așa de diferit de cum își închipuiau tinerii pictori, încât, neînțelegând, se întorceau speriați către mine, crezând că glumesc; până în sfârșit, nemaicontrolând nimic, ascultau orbește indicațiile mele, care păreau nebunești.

Așa treceau zilele de lucru, care mi s-au părut din cele mai fericite ale vieții.

⁴ Cecilia Cuțescu-Storck, *op. cit.*, pp. 445-446.

Pe 15 noiembrie 1933, Cecilia Cuțescu-Storck adresează următoarea scrisoare⁵ de suflet Rectorului Ion Răducanu:

Stimate Doamnă Rector

Am onoarea a Vă aduce la cunoștință că opera ce ați bine voit a'mi încredința pentru înfrumusețarea Aulei Academiei de Înalte Studii Comerciale, am terminat-o azi 15 Noembrie 1933.

Cu emoție greu stăpânită Vă predau această pictură murală impunătoare prin proporțiile ei, cu a cărei concepție și realizare m'am identificat sufletește de la început și până acum.

Este pentru mine, mărturisesc, un moment solemn această despărțire de lucrarea mea, care până eri era încredințată numai îngrijirilor mele, iar azi se eliberează pentru a înfrunta curagios critica din afară.

Nu mă îndoesc că va ști să reziste!

Privind în față această realizare artistică, care de azi încolo așteaptă numai de la Domnia Voastră toată dragostea și aprecierea ei, mă întreb cu sfială dacă mi-am făcut pe deplin, față de mine însumi, toată datoria?

Vă pot spune Doamnă Rector cu liniște sufletească, că am depus toată râvna, entuziasmul și toate cunoștințele mele artistice pentru reușita frumoasei idei ce ați avut, să dăruieți Înaltei Instituții ce conduceți, această pictură murală de o importanță nedepășită până azi în Țara noastră.-

Nu pot termina aceste cuvinte fără a aduce mulțumirile mele Domnilor Profesori Andrei Rădulescu și Eftimie Antonescu, care făcând parte din onor. Comisiune pentru realizarea acestui Panou, s'au interesat de aproape cu multă competență și superioară înțelegere.

Către Domnia Voastră Doamnă Rector se îndreaptă gândul meu curat și plin de admirație, acel care sprijiniți și inspirați întotdeauna mari realizări, și care de data aceasta ați fost fără îndoială animatorul plin de voință și înflăcărare!

Vă mai rog Doamnă Rector a fi interpretul meu față de Onor. Consiliul Profesoral și cel de administrație, arătându-le mulțumirile mele pentru încrederea care mi-au arătat, încredințându'mi alături de Domnia Voastră această importantă lucrare.

Sper că imboldul Domniilor Voastre de a face să triumfe efortul spiritual într'o epocă de materialism crud, înfăptuind opere ce vor rămâne, va fi o pildă pentru generațiile viitoare.

Cecilia Cuțescu-Storck

⁵ Scrisoarea scanată este redată în Anexa 13.

Pe 12 decembrie 1933, s-a încheiat următorul proces-verbal de recepție a picturii:

Noi, comisiunea desemnată de Consiliul General, în ședința din 28 Noembrie a.c., procedând la recepționarea picturei murale executată în Aula Academiei, am constatat următoarele:

1) Dl I. Răducanu – Rectorul Academiei și membru în comisie a fost lipsă, fiind în concediu⁶.

2) Au fost invitați să asiste la această recepție toți D-nii membri ai consiliului și tot corpul profesoral.

Au fost prezenți D-nii profesori: G. G. Antonescu, C. Partheniu și C. Perussi.-

Pictura murală este considerată satisfăcătoare din punct de vedere al execuției și se recepționează, cu următoarea observație.

Vânzătoarea ce este în stânga panoului, cu coșul de struguri pe cap să aibă un port românesc nu în felul cum este acum cu rochia roz.

D-na profesoară C. Cuțescu Stork este rugată să facă modificarea cerută, înainte de a se face serbarea⁸.

Pentru care s-a încheiat prezentul proces verbal.-

Artista ignoră recomandarea comisiei de recepție și bine face. Priviți pictura (figura 4.9). În dreapta sunt femeii îmbrăcate în costume populare. Dacă ar fi fost și în stânga? Se intra într-o monotonie a imaginilor. În plus, nu numai țărani participau la comerțul timpului. Cecilia Cuțescu-Storck a dovedit că are orgoliu artistic, timpul confirmând valoarea opțiunii sale.

În aprilie 1934 se dă primul acord, de către artistă și de către conducerea AISCI, de a se reproduce „panoul mural” din Aulă pe coperta lucrării *Album de documente comerciale*, scrisă de prof. Florica Mărculescu. Răspunsul artistei la solicitarea de a se reproduce pictura a fost următorul:

Cu privire la cererea Dnei Florica Mărculescu, profesoară de Contabilitate, de a se îngădui să reproducă pe Coperta Albumului de Documente Comerciale, aprobat de Onor Minister, imaginea Panoului mural din Aula Academiei ce cu onoare conduceți, consider că frumoasa D-voastră inițiativă de a immortaliza în pictură istoria Comerțului românesc merită a fi cât mai mult popularizată. Subsemnata autoarea acestui panou, dau aprobarea mea cu această ocazie, rămânând ca Domnia Voastră să decideți.

Prof. Cecilia Cuțescu-Storck

⁶ Procesul-verbal este semnat și de cel absent.

⁷ A 20-a aniversare a AISCI

În arhivele universității se găsește următoarea descriere de excepție a picturii⁸:

Pictura murală din Aula Academiei de Înalte Studii Comerciale cu titlul: „Câteva scene din Istoria Comerțului românesc” este opera pictorei Cecilia Cuțescu Storck, executată în anul 1932.

Partea de sus a Panoului reprezintă Marea Neagră brăzdată de corăbii feniciene, egiptene, grecești, genoveze, venețiene, care făceau comerț în fața Chilei și dincolo de brațul Dunărei spre Cetatea Albă.

Se vede staționând lângă mal și un pânzar moldovenesc. Grupuri de negustori de toate neamurile descind pe pământul Moldovei. Procesiuni de Italieni, călări sau pe jos, înaintează conduși de Cărauși români trimiși de Alexandru cel Bun spre a le arăta drumurile meleagurilor noastre. În urma lor vin care trase de cai moldovenești sub ale căror coviltire se îngrămădesc mărfurile străine.

Negustori din țări îndepărtate ale Orientului ca și cei din ținuturi mai apropiate oferă Domnului și Doamnei urmași de curtenii lor, brocarduri, arme, vase și alte mărfuri scumpe.

Cam pe același plan, mai la dreapta, se vede un târg românesc spre sfârșitul secolului al 18-lea.- O ruină de zid ne desparte de visiunea trecutului și intrăm în faza comerțului modern.

Se văd hamali transportând cherestea și grâne din vagoane în corăbii, pentru export mai târziu. Din silozuri, grânele se încarcă în mod mecanic, în vapoare străine venite în porturile noastre, asemenea prin conducte perfecționate se încarcă rezervoarele vapoarelor, pentru a duce în țările lor petrol, benzină și alte produse românești.

Mateloți din echipajul acestor vase cumpără scoarțe și renumite cusături ale Țărăncilor noastre, pentru a le duce faima până în ținuturile lor îndepărtate.

Tot în primul plan (partea din stânga) se văd pescari cu năvoate și coșuri de pești, iar ca un simbol al abundenței, o femeie descarcă pe chei profuziune de fructe românești.

Dimensiunea Panoului mural este de 100 metri pătrați

---

⁸ Descriere olografă, nesemnată.

Descrierea este foarte apropiată de cea făcută de însăși autoarea picturii⁹:

Voiam să redau frumusețea și pitorescul spectacolului plin de dinamism al întrecerilor dintre popoare sub impulsul călătoriilor și al nevoii schimburilor de mărfuri. Voiam să depăn, în saltul vremurilor, priveliștea mărilor pe care pluteau galere romane și grecești, apoi nave greoaie, feniciene și bizantine și cele genoveze cu chipul Maicii Domnului zugrăvit pe pânzele umflate de vânt.

Cobora până pe meleagurile noastre alai de cavaleri pe cai mândri albi, urmați de o mulțime de negustori cu mărfurile lor, pe care cărauși români le conduceau apoi sub coviltire pe drumurile vechi ale lui Alexandru cel Bun.

Convoaie în costume străine italienești și orientale se opreau și întindeau marfa lor în fața Domnului și a Doamnei, înconjurați de curteni.

Căutam ca această desfășurare de fapte și oameni să determine plastic zone care să corespundă cu fazele istorice.

Mă apropiam din ce în ce mai mult de timpurile noi și iată că apăreau târgurile românești și, după acestea, începuturi de exporturi românești în porturi cu hamali care cărau în mici corăbii cereale și cherestea.

Trebuia să fac să încapă în această măreață pagină și activitatea modernă, să se vadă acoperișuri de fabrici, sonde, elevatoare de cereale, conducte de petrol și aurul negru și cel galben ce se scurge de atâta vreme în vapoare de comerț.

În primul plan, am vrut să reprezint o scenă de industrie și am ales-o pe cea țărănească, așa cum se vede în dreapta panoului, femei care înmânează țesături și scoarțe românești marinarilor care le vor duce faima în țări îndepărtate sau, cum se vede în stânga, grupuri reprezentând faze din îndeletnicirea pescăritului și o femeie purtând un coș plin cu struguri, simbolizând abundența fructelor la noi.

Asemănarea celor două texte ne duce la gândul că și primul aparține Ceciliei Cuțescu-Storck.

⁹ Cecilia Cuțescu-Storck, *op. cit.*, pp. 440-449.

În anul 1944, pictorița va declara despre lucrarea din Aula Magna a Academiei de Studii Economice din București:

Întreaga viziune fiind axată pe elemente de muncă, am căutat să relev îndeosebi truda oamenilor simpli, anonimi, însă roți importante în marele angrenaj al comerțului. Nu mai puțin de 100 de personaje fiecare ocupând în compoziție un loc bine determinat. Am intenționat să fie un imn închinat muncii. Momentele cele mai însemnate din istoria comerțului românesc din timpurile cele mai îndepărtate până în zilele noastre se desfășoară ca o epopee în imagini și culori.

În memoriile sale, Cecilia Storck preciza¹⁰:

Rectorul Ion Răducanu apărea în cadrul ușii aproape în fiecare zi, să observe mersul lucrării și uneori se înspăimânta văzând o femeie în vârful schelei la al cincilea etaj.

De asemenea, artista declara:

Mi-au trebuit aproape doi ani ca să execut această mare lucrare. La data cerută, s-a scos schela și atunci am văzut pentru prima oară pictura în întregime ei; zidul întreg acoperit de gândul meu, un mare vis realizat. Cele o sută de personaje stăteau în fața mea, mărturie a mării mele străduințe.

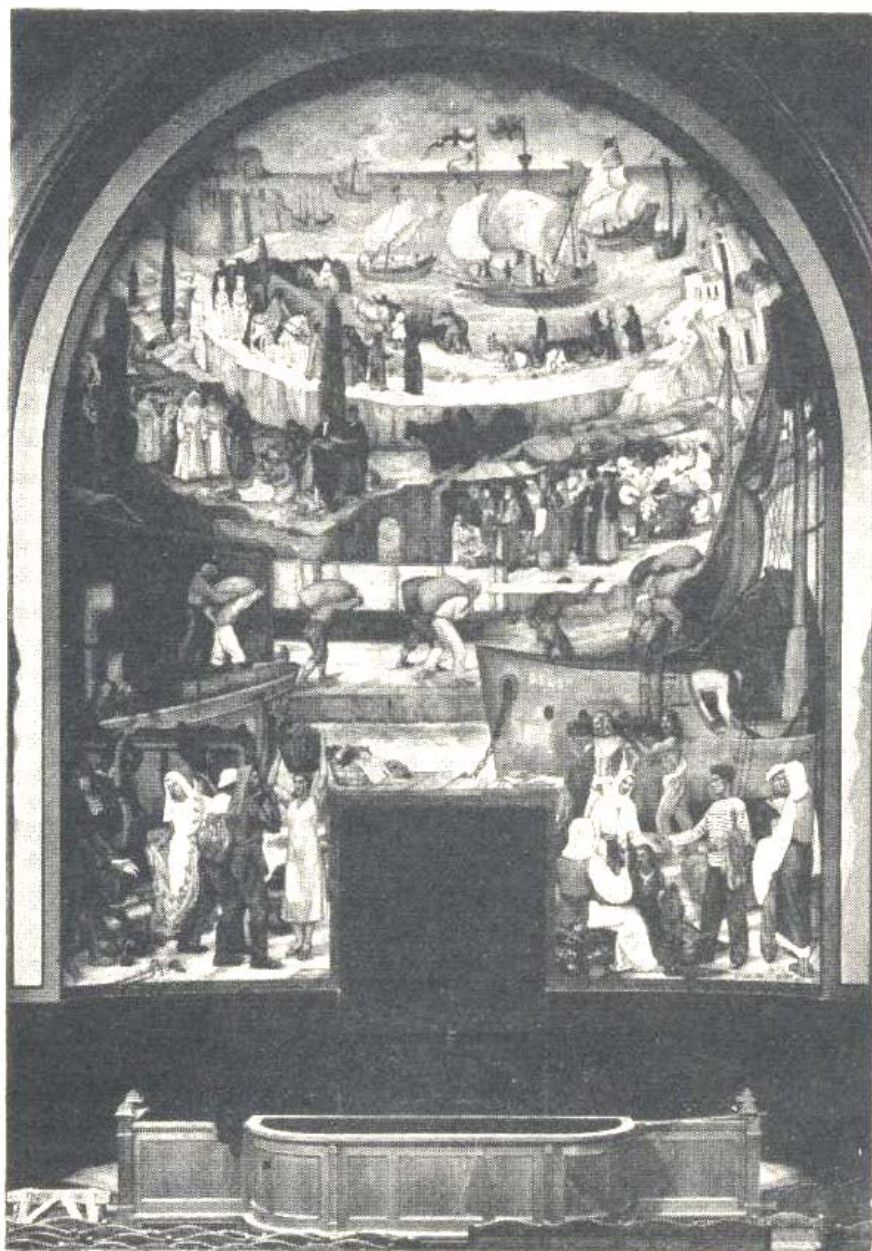
La rândul său, Rectorul Ion Răducanu aprecia, în discursul de la cea de-a 20-a aniversare a AISCI¹¹:

Cu această ocazie am ținut să redau, grație penelului de maestru al profesoarei Cuțescu Storck, simbolul vieții economiei românești, împodobind această aulă unde ne adunăm la zile mari spre a avea înaintea ochilor imaginea aspirațiilor cărora le închinăm întreaga noastră muncă...

Pictura murală a fost restaurată de mai multe ori: după cutremurul din 10 noiembrie 1940; în 1968, în prezența Ceciliei Cuțescu-Storck; în 1979, după cutremurul din 1977.

¹⁰ Pentru detalii, vezi Cecilia Cuțescu-Storck, *op. cit.*, pp. 440-449.

¹¹ Idem.

Pictura murală a d-nei Cecilia Cutzescu-Storck

Figura 4.9

*Fresca din Aulă, realizată de Cecilia Cuțescu-Storck.
Fotografie din anul 1933, imediat după terminarea lucrării*

Aniversarea Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale. Cuvântarea Rectorului

Figura 4.10

*Rectorul Ion Răducanu la tribuna din Aulă,
la cea de-a 20-a aniversare a Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale.
Fotografie din anul 1933. Remarcați în dreapta fotografiei pe savantul Nicolae Iorga.*

Cutremurul din 4 martie 1977 a afectat grav fresca în trei zone: partea superioară, cea de mijloc și, mai ales, cea de deasupra ușii care este integrată în lucrare. „Mișcarea seismică a dizlocat cu putere tencuielile pictate, pătrunzând în adâncimea zidului. Patru fisuri importante, dispuse la distanțe aproape egale între ele, străbat această nișă, coborând de la calota ei, cu o înclinație spre dreapta.”¹² Pictorii restauratori Constantin Berdilă (autorul mozaicurilor din clădirile Mihai Eminescu și Virgil Madgearu și al restaurării lor din 1979) și Gheorghe Zidaru, în Devizul-ofertă pentru restaurarea frescei din 3.12.1978, arătau:

„1. În urma cutremurului din 4 martie 1977, peretele pe care se află executată această operă de artă monumentală a suferit crăpături în profunzime, antrenând deteriorarea tencuielii și a stratului pictural.

¹² Din Devizul-ofertă pentru restaurare, propus de pictorul restaurator A. Avachian în 1978.

Pe o suprafață de cca 5 m², distribuită pe diferite zone ale tabloului monumental, se văd rupturi ale gletului, crăpături, cojituri, desprinderi de diferite profunzimi, care au dus la pierderea culorii și la degradarea din punct de vedere estetic a întregii opere.

2. Lucrarea a mai suferit multe rețușuri, presupunem după seismul din 10.XI.1940, care s-au schimbat în ton, devenind prea evidente, mai ales că ele depășesc limitele exacte ale vechilor cojituri, fapt care impune îndepărtarea de pe suprafața picturii originale și refacerea lor în tonul exact al acesteia.

3. Întreaga suprafață a picturii este prăfuită și murdară, din cauza depunerilor din atmosferă, de-a lungul anilor (praf, fum, vapori).”

Demersurile pentru restaurare au fost începute de Rectorul Gheorghe Dolgu¹³ în octombrie 1977, prin adrese către Ministerul Educației și Învățământului, Ministerul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea Artiștilor Plastici, Direcția Patrimoniului Cultural și prin consultarea unor pictori restauratori.

Restaurarea s-a făcut în anul 1979 de către întreprinderea *Decorativa* și a constat în: consolidarea tencuielilor prin injectare cu materiale adezive; chituiră lipsurilor de tencuială și glet; îmbibarea cu ulei a zonelor chituite; curățirea întregii suprafețe pictate; vernisarea picturii cu un strat de ceară și vernis, după caz; restaurarea zonelor chituite.

În anul 2006, Jeremy Howard, după o vizită la Academia de Studii Economice din București, a inclus în cartea *East European Art*¹⁴, din colecția Oxford History of Art, fotografii și descrieri (primite de la ASE) ale frescei.

În memoria Ceciliei Cuțescu-Storck, pe 13 iunie 2010 s-a dezvelit o placă comemorativă realizată de Academia de Studii Economice din București, la Căminul Cultural Nr. 1 din Comuna Căineni, județul Vâlcea. La ceremonie au

¹³ Gheorghe Dolgu (n. 1929) – absolvent al ASE din București, în anul 1952, doctor în științe economice din anul 1972, membru de onoare al Academiei Române din anul 2010, ambasador al României la Berna, ministru-adjunct al Afacerilor Externe (1980-1984), redactor-șef al revistei „Viața Economică” (1963-1968), cadru didactic (până la funcția de conferențiar) la Universitatea din București (1952-1960), profesor la ASE (1972-1999), profesor consultant la ASE (din anul 1999). Rector al ASE în perioada 1971-1980.

¹⁴ Jeremy Howard, *East European Art*, Oxford History of Art, Oxford University Press, 2006, pp. 130, 136-137.

participat reprezentanți ai ASE, inclusiv Rectorul, actorul Cristi Iacob (care a citit fragmente din cartea artistei – *Fresca vieții mele*), primarul comunei, alți reprezentanți ai administrației locale și județene (figurile 4.11 și 4.12).

Figura 4.11

Dezvelirea plăcii comemorative la Căineni, județul Vâlcea

Figura 4.12

Participanți la dezvelirea plăcii comemorative Cecilia Cuțescu-Storck, de la Căineni, județul Vâlcea

4.3 Modernizarea Aulei Magna în contemporaneitate

În anul 2002, Rectorul Paul Bran a inițiat o acțiune importantă de modernizare a Aulei: refacerea gradenelor (care începuseră să scârțâie), schimbarea parchetului, refacerea scaunelor și tapițarea acestora, unele lucrări de zugrăveli și vopsitorii la partea inferioară a sălii. Lucrările au fost contractate la suma de 265.962 de lei, la 15 iulie 2002, cu S.C. ACM 4 S.A. și au fost finalizate în 20.09.2002. Cu această ocazie a fost montat și sistemul de videoproiecție cu ecran și calculator (vezi figurile 4.13 și 4.14)

Figura 4.13

*Aula, după refacerea din anul 2002
(traversa a fost montată în august 2008)*

Figura 4.14
Aula, după modernizarea din 2002

În anul 2007, a început modernizarea Corpului B din Piața Romană. Având în vedere necesitatea înlocuirii complete a instalațiilor electrice, de încălzire și climatizare, în proiect a intrat și Aula Magna. Cu această ocazie, s-au refăcut complet zugrăvelile și vopsitoriile, s-au repictat și s-au îmbrăcat cu foiță de aur toate ornamentele, au fost refăcute și tapițate scaunele (în culoarea sugerată de frescă), s-a schimbat sistemul de sonorizare și proiecție (prin monitoare, în loc de ecrane), s-a executat marele ecran de 8 metri înălțime, din spatele scenei, s-a trecut la sistemul de încălzire/răcire cu ventiloconvectoare, s-a refăcut sistemul de ventilație. De asemenea, s-a amenajat balconul, care rămăsese neutilizat din anul 1977¹⁵, și s-au înlocuit vitraliile de la luminatoare, respectându-se forma lor inițială (figura 4.15).

---

¹⁵ După cutremurul din 1977, accesul la balcon a fost, în mod greșit, interzis. Expertizele tehnice realizate în 2007 au demonstrat că balconul este rezistent și poate fi folosit, fără să i se facă vreo consolidare (povestea seamănă cu cea drobului de sare).

Figura 4.15

Luminatorul din Aulă, înainte de modernizarea din 2008

Lucrările au fost realizate prin mai multe contracte. Unul, încheiat la 7 mai 2007, cu S.C. Romconstruct Holding Grup S.A., în asocierie cu S.C. Romconstruct Impex S.R.L., a cuprins lucrările pentru reabilitarea Corpului B. Al doilea s-a încheiat cu aceiași constructori, la 21 iulie 2008, în valoare de 2.143.137 lei, pentru restaurarea și repunerea în valoare a Aulei și sălii Virgil Madgearu. Contractul s-a finalizat la 1 octombrie 2008. Reabilitarea și recondiționarea tâmplăriei și mobilierului s-au realizat de către S.C.M. Mobilă și Tapițerie, în octombrie 2008, printr-o comandă în valoare de 44.027 lei. Sistemul audio-video și marele ecran au fost realizate de GBC Exim S.R.L., cu care s-a încheiat la 10 septembrie 2008 un contract în valoare de 2.604.000 lei. Instalarea s-a încheiat la 10 noiembrie 2008. Aspecte de la efectuarea lucrărilor sunt redată în figura 4.16.

La 12 mai 2008 s-a încheiat contractul, în urma unor negocieri, cu domnul lector universitar dr. Adrian Pîrvu, șeful Catedrei de sculptură de la Universitatea de Arte Plastice din București, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, pentru realizarea busturilor lui Virgil Madgearu (mare economist și profesor al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale) și Ion N. Angelescu (Rectorul care a construit primul corp al Palatului din Piața Romană nr. 6 și Căminul nr. 1 din strada Stanislas Cihoski nr. 5).

Figura 4.16
Modernizarea Aulei (2008)

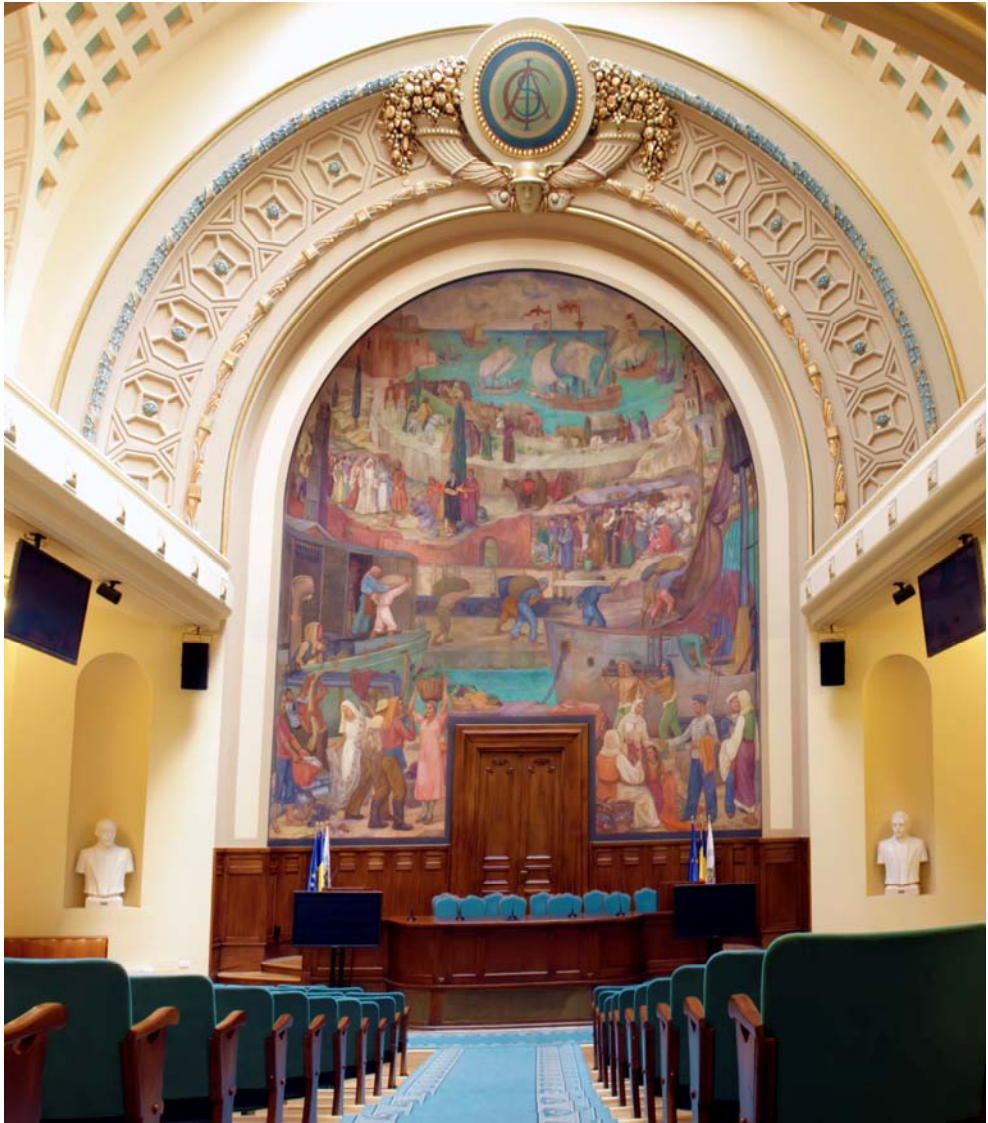
Lucrările, executate din marmură albă de Rușchița, au fost amplasate în cele două nișe din Aulă. Ele au fost finalizate la 24 septembrie 2008 și au costat 140.098 lei. Ideea realizării busturilor a apărut în anul 2007, într-o discuție dintre Rectorul ASE și ambasadorul Lazăr Comănescu (absolvent al Academiei de Studii Economice), participant la o dezbateră pe probleme economice în Aula Magna. Amândoi au apreciat că nișele Aulei au fost proiectate pentru a „găzdui” astfel de lucrări. Imagini ale Aulei Magna, după modernizarea din anul 2008, sunt prezentate în figurile 4.17-4.21.

Figura 4.17

*Aula Magna, după modernizarea din 2008
Fotografia a denaturat culoarea tapițeriei*

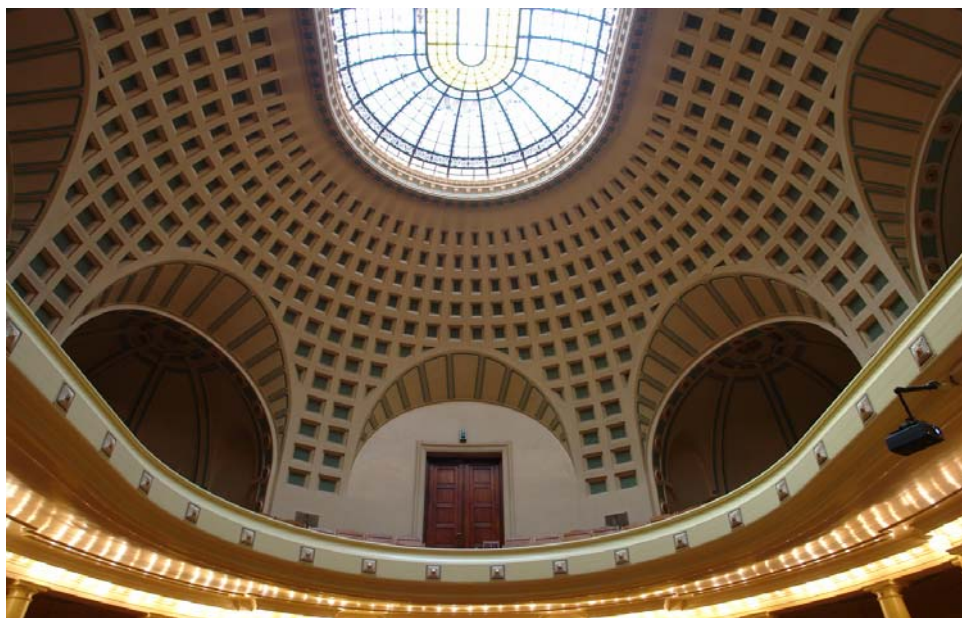

Figura 4.18

Aula Magna – perspectivă. În stânga este bustul lui Virgil Madgearu, iar în dreapta cel al lui Ion N. Angelescu

Figura 4.19
Noua tapițerie a scaunelor din Aula Magna

Figura 4.20
Măreția frumuseții

Figura 4.21
În Aulă cântă Tudor Gheorghe (noiembrie 2008)

5

Alte clădiri ale Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

*Universitatea își iubește copiii.
Trăiește plăcerea acestui sentiment.*

Conducerea AISCI a fost preocupată ca, pe lângă condițiile de instruire, să ofere studenților facilități de cazare, masă și asistență medicală. A înființat cămine, cantine și un dispensar medical. Din păcate, multe clădiri în care au funcționat acestea nu mai sunt în proprietatea Academiei de Studii Economice din București. În anul 2009, Biroul Senatului Academiei de Studii Economice din București a decis începerea demersurilor pentru recuperarea unor foste proprietăți (dispensarul din strada Nicolae Filipescu¹ nr. 8, căminul din strada Cuza Vodă nr. 100, imobilul din strada General Berthelot, donat de către fostul rector, Eugen Ludwig, un imobil din str. Mihail Moxa nr. 20, obținut de la Ministerul de resort, în 1992). Este posibil ca unele dintre acestea să nu poată fi recuperate. Dar merită să fie clarificată o dată pentru totdeauna această problemă.

---

¹ Nicolae Filipescu (1862-1916) – om politic, ministru al Apărării (1912), fondator al Palatului Cercului Militar.

5.1 Căminul din strada Cuza-Vodă nr. 100

În anii 1918-1919 s-a pus problema asigurării pentru studenți a condițiilor de masă și cazare. Studenții, prin Asociația Studenților Academiei Comerciale și Industriale (ASACI), înființată la 25 noiembrie 1918, cereau înființarea unei cantine după modelul celorlalte facultăți din Capitală.² În anul 1919, s-a înființat, cu ajutorul statului, primul cămin cu cantină, în strada Cuza-Vodă nr. 100.

În adresa nr. 16791 din 23 octombrie 1919 a *Ministerului de Războiu* către *Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice*, se notifică:

Am onoare a vă face cunoscut că acest minister în virtutea art. 6 și 9 din regulamentul legii rechizițiilor a delegat pe Int. Maior Sava Nicolae din Direcția Geniului, ca să rechiziționeze de urgență localul Școlii Ungare din București Str. Cuza Vodă No. 100, evacuat de trupele franceze și să-l predea delegatului Dvs. spre a se instala Căminul Studenților.

Localul va fi predat delegatului Dvs. prin încheiere de procese-verbale-inventare, conform art. 159 din regulamentul legii rechizițiilor, în care se va arăta starea amănunțită în care se găsește, iar chiria lunară se va fixa de comisiunea mixtă de rechizițiuni a Capitalei.

Plata chiriei ce se va fixa urmează să se facă din fondurile aceluia departament.

Pe adresa originală sunt consemnate următoarele observații:

„Din eroare a fost adresată Min. Instr. Publice”.

„S-a delegat d. student I. Săvulescu să primească localul”

(datat 28 octombrie 1919).

Prin decizia nr. 78378 din 29 martie 1926 a Ministerului de Finanțe, clădirea a fost dată în proprietatea Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

Clădirea avea subsol, parter și etaj și era plasată pe un teren de 930 m². În ea erau cazați 60 de studenți – băieți și fete –, iar cantina avea o capacitate de 110 locuri.

După deschiderea parțială a Căminului nr. 1, din str. Cometa nr. 2, în anul 1928, căminul din str. Cuza Vodă nr. 100 a fost dat în administrarea studenților. Din cauza rezultatelor nesatisfăcătoare obținute prin această administrație, în anul 1932 căminul a fost trecut din nou în administrarea AISCI, devenind Căminul nr. 2 (Căminul nr. 1 fiind cel de pe strada Cometa nr. 2, azi Stanislas Cihoski nr. 5).

² Adresa ASACI către conducerea AISCI, Emil Răcilă, *Studii și documente privind Academia de Studii Economice, 1913-1993*, vol. II, Editura ASE, 1994, p. 323.

În perioada 1928-1932, imobilul din str. Cuza Vodă nu a funcționat ca un cămin studențesc.

El era mai puțin cerut de studenți, datorită depărtării de Piața Romană. Darea de seamă din anul 1936 consemna:

Acest cămin este instalat însă în cele mai bune condițiuni, având 4 săli de dormit cu o capacitate de 60 de locuri, spălătoare, baie, sală de lectură, bibliotecă, precum și bucătărie și sală de mese.

A fost locuit de 55 de studenți, cari au luat și masa în regie proprie, administrația Academiei îngrijindu-se de locuință.

În acest cămin locuiesc îndeosebi studenții foarte săraci, cari se întrețin prin meditații sau servicii de jumătăți de zi, plătite insuficient și cari, prin plata de 300 lei lunar pentru locuință și 800 lei în medie pentru hrană, pot să locuiască în condițiuni omenești de trai și să frecventeze și cursurile Academiei.²

În mai 1931, Circumscripția Financiară 14 a făcut o *Publicațiune de vânzare* a clădirii, ca urmare a neplății sumei de 115.200 lei, ce reprezenta impozitele pe perioada anilor 1927-1930. Pe adresa către AISCI este înscrisă mențiunea: „*Vânzarea va avea loc prin bătae de tobă, iar obiectele sechestrate se vor ridica cu camionul și depune la sediul Percepției*”. La 20 mai 1931, Rectorul Ion Răducanu a transmis o notă către circumscripția financiară, prin care solicită scutirea de această taxă. Căminul a rămas al AISCI.

În anul 1935, era pe rol un proces pentru imobilele din strada Cuza-Vodă nr. 100 și strada N. Filipescu nr. 8, cu episcopul Maylath, care a pierdut procesele de revendicare.⁴

În nota 2315 din 14 ianuarie 1938 i se cere avocatului Petre C. Strihan să scoată o copie de pe actul de proprietate al imobilului din strada Cuza-Vodă nr. 100, iar în anul 1940 proprietatea a fost înscrisă în cartea funciară la nr. 39696.

Proprietatea s-a pierdut în intervalul anilor 1944-1948. Dintr-o adresă din 28 octombrie 1944 a AISCI către Comandamentul Apărării Pasive a Sectorului I – Galben, rezultă că imobilul fusese rechiziționat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

³ *Dare de seamă pe anul de studii 1935-1936* (anul XXIII), întocmită de Rectorat, Tipografia Bucovina, I. E. Torouțiu, Str. Grigore Alexandrescu nr. 4, București, 1936, p. 21.

⁴ Referatul avocatului Petre C. Strihan, din 18.03.1935, privind stadiul proceselor AISCI.

5.2 Căminul 1 din strada Cometa nr. 2, actualul Pavilion administrativ din strada Stanislas Cihoski nr. 5

În anii 1928-1929 s-a construit Căminul nr. 1 din strada Cometa nr. 2 (viitoarea Ion Gh. Duca nr. 4, actuala Stanislas Cihoski nr. 5), care caza 50 de studenți și 110 studenți, „săraci și merituoși”. La parter avea o cantină modernă, la etajul I era o bibliotecă, iar la celelalte etaje erau camerele de cazare. Căminul nr. 1 a fost înregistrat pe strada Cometa, deoarece strada Stanislas Cihoski nu exista.

Pe 8 iulie 1928 s-a desfășurat licitația de construire a căminului. Ea a fost câștigată de societatea „Ing. Cezar Pop & Co”. Consiliul de Administrație al AISCI, în ședința din 10 iulie 1928, a aprobat executarea lucrărilor. La 12 iulie 1928 s-a încheiat *Contractul de întreprindere*, în valoare de 5.295.861 lei, semnat de Rectorul Ion N. Angelescu, pentru lucrările de construcție a subsolului, parterului și etajelor I și II (vezi Anexa 13). Plățile se făceau din 30 în 30 de zile, pe baza situațiilor de lucrări. Lucrările aveau termenul de finalizare 15 octombrie 1928.

Pe 3 iulie 1929, s-a încheiat un nou *Contract de întreprindere* cu antrepriza „Ing. Cezar Pop & Co”, pentru construirea etajelor III, IV și V (vezi Anexa 14), în valoare de 1.768.010 lei. El a fost semnat, din partea AISCI, de către noul rector, Gheorghe Tașcă. Era prevăzut ca lucrările să fie complet terminate pe 1 octombrie 1929. Plata se făcea din 15 în 15 zile, pe baza situațiilor de lucrări.

Arhitectul-diriginte al lucrărilor a fost Arghir Culina, care participase și la construirea Palatului din Piața Romană.

AISCI a avut un litigiu cu societatea „Ing. Cezar Pop & Co” (disputat la tribunal) cu privire la cuantumul restului de plată a lucrărilor efectiv realizate (antreprenorul pretindea 2.400.000 lei, iar AISCI recunoștea doar 2.167.908 lei). În cele din urmă, antreprenorul cedează și se dispune ca ultima rată să se plătească pe 1 februarie 1932. AISCI a impus ca societatea de construcții să-și plătească taxele către stat. Povestea litigiului este redată în Anexa 15 și este relatată de avocatul Petre C. Strihan, profesor la AISCI.

În Darea de seamă cuprinsă în Anuarul din 1928⁵, Rectorul Ion N. Angelescu face următoarea descriere a căminului:

In cursul anului 1928, am început și am terminat construcția unui local propriu pentru Căminul și Cantina studenților.

Fondurile necesare pentru această construcție provin din economiile rămase din fondul adunat pentru construcția Palatului Academiei și din contribuțiile Camerelor de Comerț și Industrie, destinate întreținerii Căminului și Cantinii studenților Academiei.

Localul compus din subsol, parter și 4 etaje, este înzestrat cu instalațiile moderne și credem că reprezintă tipul cel mai perfecționat, excluzându-se orice lux.

⁵ Anuarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Anul XV, 1927-1928, Tipografia M. M. Antonescu, Societate în nume colectiv, Str. Luterană nr. 18, București, 1928.

În detaliu are următoarele încăperi:

Una sală pentru cantină (masa studenților) cu 360 locuri.

Două săli de lectură și 76 camere pentru dormitoare pentru studenți a patru paturi fiecare, deci în total 304 locuri repartizate pe patru etaje.

În afară de aceasta, toate încăperile necesare gospodăriei, instalațiilor sanitare moderne, instalațiilor de bucătărie și spălătorie.

Instalațiile și mobilierul sunt următoarele:

- 1. Mobilierul sălii de cantină care ocupă parterul este format din: 16 mese din lemn de nuc masiv pentru câte 20 studenți la fiecare masă, cu scaunele respective tot din lemn de nuc masiv.*
- 2. Instalație de bucătărie cu tot confortul și utilajul modern pentru 500 studenți, cu toate anexele necesare conservării și preparării alimentelor în cele mai bune condițiuni. Toate acestea instalate la subsol.*
- 3. De asemenea, alăturat bucătăriei și săli de mese sunt oficiile necesare, iar legătura între acestea se face cu un ascensor special, prevăzut cu utilajul necesar (4 cărucioare) cari înlesnesc serviciul, făcând directă legătură între bucătărie și cantină.*
- 4. La fiecă etaj-dormitor, compus din câte 18 camere a patru paturi și o cameră pentru îngrijitor, sunt instalațiunile necesare de lavabouri și clozete.*
- 5. Fiecare cameră are câte patru paturi din fer alb smălțuit cu somniera și cuer individual, iar între fiecare două paturi este câte o noptieră tot din fer alb smălțuit cu câte trei etajere.*
- 6. Toate camerele au ferestre mari cu lumină exterioară directă, iar comunicația se face pe câte o sală centrală, la fiecare etaj, iar pe pereții acestei săli sunt așezate o serie de dulapuri pentru rufe, haine și încălțăminte, cu câte o despărțitură încăpătoare, pentru fiecare student în parte.*
- 7. În subsolul clădirii sunt instalate pentru studenți și studente, câte o serie de dușuri cu băi de picioare etc. Și separat câteva băi de cadă.*
- 8. Întreaga clădire este prevăzută cu instalații de apă rece și caldă, în continuă funcționare, fiind în legătură cu instalația de încălzire centrală și cea de bucătărie.*
- 9. Lumina și forța electrică, instalată după ultimele reguli și cerințe ale tehnicii moderne, este racordată la centrala Palatului Academiei.*
- 10. Încălzirea centrală este de asemeni racordată celei a Palatului Academiei, însă cu transformarea încălzirii cu apă, în loc de încălzire cu aburi, astfel ca să dea o căldură mai plăcută, mai constantă și mai uniformă, menținându-se timp mai îndelungat.*

În descrierea făcută de Ion N. Angelescu apare o inadvertență: construcția a început în anul 1928, în mandatul său și s-a terminat în 1929, în mandatul Rectorului Gh. Tașcă (când s-au construit etajele III, IV și V). În cartea care publică Anuarul din 1927-1928, apar fotografiile cu exteriorul căminului, finalizat până la ultimul etaj. De asemenea, în mai multe documente anul 1928 este indicat ca fiind cel în care s-a dat în folosință Căminul. Corelând datele, credem că realitatea a fost următoarea: partea de rezistență și zidurile exterioare au fost executate complet în anul 1928; structura internă pentru subsol, parter, etajele I și II a fost realizată în anul 1928, când această porțiune a fost dată în folosință; structura internă pentru etajele III, IV și V a fost executată în anul 1929; inaugurarea completă a Căminului nr. 1 s-a făcut la sfârșitul anului 1929 sau începutul anului 1930. În favoarea afirmațiilor anterioare stă și diferența valorică între cele două contracte de construcție încheiate în 1928 (5.295.861 lei), respectiv 1929 (1.768.000 lei).

În figurile 5.1-5.3 se prezintă imagini din timpul construcției și inaugurării complete a Căminului nr. 1, iar în figurile 5.4-5.6 se prezintă imagini din interiorul acestuia.

Figura 5.1

Căminul nr. 1 în perioada construcției. Fotografie din anul 1928.

Se observă că strada Stanislas Cihoski nu există.

Căminul era riveran cu alte proprietăți.

Figura 5.2

Căminul nr. 1. Fotografie din perioada construcției, anul 1928

Figura 5.3

*Căminul nr. 1 la inaugurare (1930)
Fotografie dinspre curtea interioară*

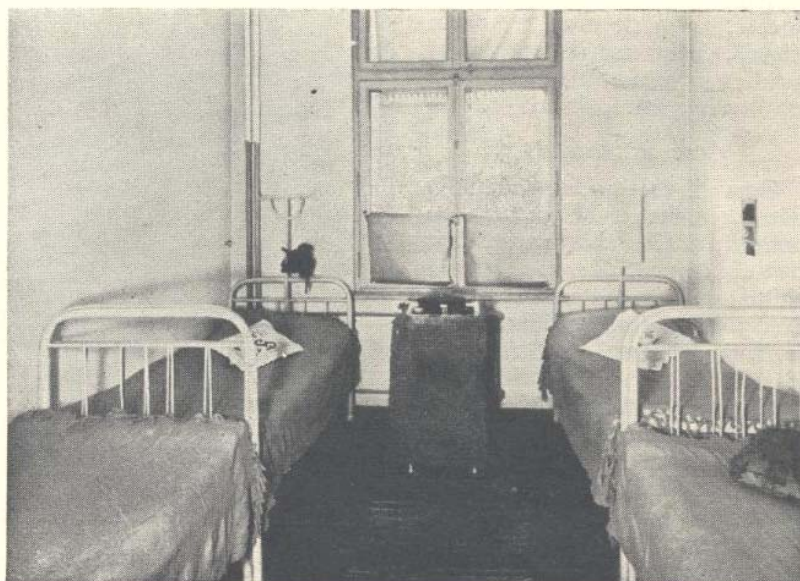

Figura 5.4
Sala de lectură de la etajul I

Sala de mâncare a Cantinei studenților Academiei Comerciale

Figura 5.5
Sala de mese de la parter. Fotografie din anul 1933

Cameră studențească la Cămin

Figura 5.6
Cameră de cămin

Pentru ocuparea unui loc în cămin, în 1933, studenții anului I trebuiau să fi obținut la bacalaureat sau la absolvirea școlilor comerciale media minimă șapte. În plus, ei susțineau un concurs care consta din: o probă de limba română; o probă de aritmetică elementară; „o chestiune de geografie: să se deseneze harta României sau, pentru cei care nu știu a desena, să se facă lista statelor Europei cu capitalele lor și porturile principale”.⁶

În anul 1932, AISCI a achiziționat, la prețul de 758.000 lei, terenul (405,75 m²) și clădirea (75 m²) din Strada Cometa 20, mărindu-se curtea căminului. Clădirea (se vede în stânga fotografiei din figura 5.3), demolată ulterior, a fost alocată ca sediu și ateliere anexe pentru *Cooperativa licențiaților și studenților Academiei* (seamănă foarte bine cu ceea ce numim acum *incubatoare de afaceri*).

În octombrie 1940, Ministerul Educației Naționale a hotărât ca AISCI să predea cele două cămine și cantine Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români – organizație legionară. Căminele și cantinele au revenit în administrarea AISCI în februarie 1941.

---

⁶ E. Răcilă, *Studii și documente privind Academia de Studii Economice, 1913-1993*, vol. II, Editura ASE, 1994, p. 355.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Căminul nr. 1 a fost rechiziționat, iar pentru o anumită perioadă (începând cu 1 noiembrie 1944 până în toamna anului 1945) în incinta sa a funcționat spitalul Z. I. nr. 366, aparținând Ministerului Apărării Naționale. În aprilie 1945, Conducerea AISCI a cerut domnului colonel doctor I. Gilorteanu, medicul-șef al spitalului, să desființeze grajdul improvizat din curte și să nu mai depoziteze gunoi în curtea terenului de sport (pe care se află în prezent sala de sport). De asemenea, solicita plata utilităților (apă, energie electrică).

Căminul nr. 1 a funcționat, având subsolul și parterul alocate pentru cantină, iar toate celelalte etaje pentru camere de locuit, până în anul 1997, când a intrat în ample lucrări de consolidare. Din lipsa fondurilor, au fost făcute puține modernizări. Inițiatorul acestora a fost Rectorul Paul Bran. Proiectul de consolidare a fost realizat de S.C. Princer S.A., în iulie 1997. La licitație au participat societățile: Prominvest Carpați S.R.L., Aro Construct S.A., Elvimex Grup S.A., ACM 4 S.A., T.C. Carpați S.A., Solar S.A., Acro S.A., Sacin S.A., Romconstruct Impex S.R.L., Coninvest Carpați S.R.L., ICSIM S.A. și Unicom S.A. Câștigătorul a fost T.C. Carpați S.A., cu care s-a încheiat, la 12.09.1997, un contract în valoare de 218.536,30 lei. Ulterior, s-au încheiat două acte adiționale, în valoare de 214.435,50 lei, respectiv 137.187,80 lei. Consolidarea s-a făcut prin tehnologie clasică: s-au construit diafragme de rezistență de la subsol până la ultimul etaj. Așa au apărut pereții din interiorul sălii de mese (vezi figura 5.10). La finalizarea lucrărilor de consolidare, în februarie 1999, clădirea a devenit Pavilion administrativ, în ea avându-și sediul serviciile tehnic, financiar-contabil, aprovizionare, resurse umane, juridic etc. La parter s-a amenajat, în locul cantinei, o sală de internet, la subsol s-a făcut Depozitul central de materiale al ASE, iar la etajele 1 și 2 s-au deschis săli pentru studiul limbilor străine. Motivele schimbării destinației clădirii au fost următoarele: căminul avea grupurile sanitare comune pe etaje, oferind un confort depășit pentru sfârșitul secolului al XX-lea; serviciile tehnice și administrative funcționau în diverse locuri care ofereau condiții de muncă necorespunzătoare.

Odată cu consolidarea clădirii, a fost construit pasajul care o leagă de Corpul B al Clădirii Ion N. Angelescu (figura 5.7). Proiectul pasarelei a fost realizat de S.C. Princer S.A., în octombrie 1999. Execuția lucrării a fost încredințată societății T.C. Carpați S.A., care făcuse și consolidarea clădirii din strada Stanislas Cihoski nr. 5. Contractul s-a încheiat în noiembrie 1999, în valoare de 25.000 lei. Lucrările au fost finalizate la 29.11.1999. Placarea cu pardoseală a pasarelei s-a făcut în decembrie 1999, de către S.C. New Line Construct S.R.L., la prețul de 3.352,64 lei.

Figura 5.7

Pasarela dintre Pavilionul administrativ și clădirea Ion. N. Angelescu

În anul 2008, Pavilionul a intrat într-o nouă etapă de modernizare: s-au făcut lucrări de izolații termice, s-a înlocuit tâmplăria, s-au refăcut instalațiile sanitare, electrice, de curenți slabi etc. A fost introdus aerul condiționat. S-au refăcut compartimentările de spațiu, pentru a răspunde mai bine specificului muncii fiecărui serviciu tehnic, administrativ sau economic. Pe fiecare etaj s-a amenajat câte un oficiu pentru pregătirea și servirea mesei de către angajați. Etajul I a rămas destinat unor săli de seminar. Cea mai importantă modificare a fost refacerea restaurantului-cantină, destinat cu prioritate angajaților ASE, la parter, și a bucătăriei și spațiilor aferente ei, la subsol.

Licitația pentru modernizare a avut loc la 24.09.2008, cu participarea următoarelor societăți: T. Dancor Romconstruct S.R.L., Atheneum Construct S.A., ACM 4 S.A. și Romconstruct Holding Grup S.A. Licitația a fost câștigată de ultima societate, cu care s-a încheiat, la 24.09.2008, un contract în valoare de 2.450.626,30 lei. Lucrările au fost finalizate la 30.10.2009.

Proiectul pentru amenajarea cantinei-restaurant a fost realizat în noiembrie 2008 de către S.C. Hormigon S.R.L. Ploiești. La licitația de execuție, care a avut loc pe 17 octombrie 2008, au participat S.C. Romconstruct Holding Grup S.A. și S.C. ACM 4 S.A. Prima societate a fost câștigătoare. Cu ea s-a încheiat, la 3.11.2008, un contract în valoare de 1.306.136,81 lei. Lucrările au fost finalizate în 15.02.2010, când cantina-restaurant a fost inaugurată (data a coincis cu începerea semestrului II al anului universitar 2009-2010). În figura 5.8. se prezintă aspecte din timpul lucrărilor la noua cantină-restaurant.

Figura 5.8

Aspecte de la modernizarea cantinei-restaurant (2008-2009)

Cantina are o capacitate de 130 de locuri. La parter este eleganta sală de mese. Au fost achiziționate utilajele și mobilierul necesare funcționării cantinei. A fost înlocuit liftul de alimente (montcharge) care leagă subsolul de parter. În figurile 5.9, 5.10 și 5.11 sunt imagini din cantină și din bucătărie.

Figura 5.9

Cantina-restaurant după modernizare. Vedere panoramică

Figura 5.10
Cantina-restaurant după modernizare

Figura 5.11
Bucătăria noii cantine-restaurant

Din anul 2008 a început construcția liftului extern, care este utilizat atât pentru Pavilionul administrativ, cât și pentru birourile care se construiesc deasupra sălilor de sport. Liftul a fost dat în folosință în februarie 2011 (figura 5.12).

Figura 5.12
Liftul extern din curtea Cihoski

5.3 Dispensarul studențesc din strada Nicolae Filipescu nr. 8

Dispensarul studențesc s-a deschis la 12 ianuarie 1933, conducerea Academiei fiind asigurată de prof. dr. Ion Răducanu. El s-a înființat datorită preocupării conducerii de atunci a AISCI pentru ajutorarea medicală a studenților (acordarea de reduceri la diferite clinici nedând rezultate). Dispensarul avea un cabinet medical complet dotat pentru consultații și tratament. El a fost înființat pe bază de asistență medicală prin mutualitate, cu cotizații anuale minime de 100 lei pe student.

Clădirea (figura 5.13) a intrat în proprietatea AISCI prin Decizia nr. 78378 din 20 martie 1926 emisă de Ministerul Finanțelor, Direcțiunea Despăgubirilor de Război și a Tratatelor de Pace. Decizia stipula:

Art. 1. Se lichidează în contul despăgubirilor de război averea instituțiunei Ungare din Buda Pesta „St. Ladislaus” pentru propaganda Ungară în străinătate aparținând unui stat fost inamic, averea compusă din următoarele imobile din București:

a).....

b) Imobilul din Capitală Strada N. Filipescu⁶ Nr. 8 (fost Str. Scaune nr. 19) colț Strada Cantacuzino⁷ Nr. 9 (fost 15) având teren în suprafață de 709,10 m. p. cu un corp de clădire evaluat în total la suma de lei 1.581.440 de către experții numiți de Oficiu, și pentru acest imobil statul Român, prin Ministerul de Finanțe, exercită acelaș drept de preluare (preemțiune) dupe cererea Ministerului de Industrie și Comerț ca imobilul să servească nevoilor Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

Preluarea acestui imobil se face pentru suma de 1.581.440 lei drept preț.

Rectorul Ion Răducanu a întreprins nenumărate măsuri pentru asigurarea unor servicii medicale ieftine și de calitate. A solicitat și a primit, la 29 noiembrie 1929, de la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale diverse materiale (eprubete, pense, stetoscop, cateter, valve etc.), a apelat la conducerea Universității din București pentru a pune la dispoziția dispensarului profesori medici (Universitatea avea și programele de pregătire în medicină), a apelat direct la profesori în același scop, a solicitat diferitelor farmacii prețuri reduse la medicamente, a intrat în contact cu așezăminte medicale pentru preluarea spre

⁷ Actuala stradă Tudor Arghezi.

⁸ Gogu Cantacuzino (1845-1898) – jurnalist, om politic liberal, ministru de Finanțe (1877-1879), director al Căilor Ferate (1883-1888).

internare a cazurilor mai grave etc. Până la 14 februarie 1933, confirmaseră acordarea gratuită a consultațiilor următorii medici: prof. dr. N. Gheorghiu, prof. dr. S. Nicolau, prof. dr. N. Lupu și prof. dr. Țețu.

DISPENSARUL MEDICAL DIN STRADA N. FILIPESCU Nr. 8.

Figura 5.13
Dispensarul studențesc

La 11 iunie 1940, terenul și clădirea din strada Filipescu nr. 8 apar înscrise în Cartea funciară ca fiind proprietatea AISCI. Dezastrul începe cu 3 octombrie 1944, când clădirea a fost preluată de Comandamentul Armatei U.R.S.S. (clădirea fusese evacuată din 30 septembrie 1944). Rechiziționarea de către Comandamentul sovietic fusese aprobată de Primarul General al Capitalei, General Dembrowsky (sâc!). În procesul-verbal de predare-primire, apare următoarea descriere a proprietății⁹:

... constatăm că s'a evacuat imobilul proprietatea Academiei Comerciale din București, situat în str. Nic. Filipescu 8 și str. Gogu Cantacuzino 11, pe ziua de 30 Septembrie, punându-se la dispoziția Armatei U.R.S.S.

Imobilul de mai sus în suprafață de 764,20 m.p. din care clădirea ocupă o suprafață de 340,50 m.p. construcție făcută din zidărie de cărămidă, planșeu de lemn, instalație de apă, canal, electricitate, bae; imobilul se compune din subsol, parter, etaj și pod, camerele fiind prevăzute cu sobe de teracotă.

⁹ Procesul-verbal din 3 octombrie 1944 a fost semnat de delegații Armatei U.R.S.S., Academiei Comerciale București, Primăriei Municipiului București. Greșelile gramaticale din text le aparțin.

Parterul se compune din: una sală de festivități, tapisată, lambriuri de lemn și parchet; spre str. N. Filipescu trei camere și casa scării cu linoleum pe jos și un W.C., în fundul curții trei camere cu parchet, baia cu dale de gresie, un vestibul cu linoleum pe jos și casa scării; spre curte trei camere cu o intrare spre pivniță.

La etaj spre str. Nic. Filipescu, trei camere cu un vestibul toate având linoleum, deasemeni și scara ce duce la etaj, iar în fundul curții trei camere cu vestibul, cu scânduri pe jos, într'una din aceste camere fiind amenajate din lemn de brad rafturi pentru cămară pe doi pereți.

Casa a fost predată având: uși, ferestre și geamuri, în bună stare cu excepția sălii de festivități la ferestrele căreia sunt puse placaj de lemn.

S-au predat asemenea cheile clădirii.

La subsolul clădirii, în octombrie 1944, s-a instalat și Comandamentul Apărării Pasive a Sectorului 1 – Galben.

Rectorul Nicolae M. Maxim¹⁰, a făcut o serie de demersuri în anii 1945 și 1946 pentru recăpătarea proprietății, dar fără succes. Se întâmplă și lucruri comice: ministrul Educației Naționale, Ștefan Voitec¹¹, a emis către unitățile școlare un ordin prin care li se solicită să înainteze ministerului lista imobilelor rechiziționate, cu mențiunea privind data când s-a întâmplat acest lucru și cuantumul chiriei pretinse. Rectorul Nicolae M. Maxim a răspuns, în iulie 1946:

Localul nostru din str. N. Filipescu nr. 8, a fost ocupat de către un Comandament Sovietic, dela 3 Octombrie 1944 și până în prezent.

Cartiruirea s'a făcut în baza ord. 24653 din 1944 al Primăriei Municipiului București, Sect. 9.

În ceea ce privește chiria, Onor Senatul Academiei, în ședința din 3 Iulie 1946, a hotărât a o fixa la 1.000.000 lei anual.

Totodată vă rugăm să binevoiți a interveni din nou la forurile competente pentru a ni se elibera cât mai curând posibil acest local în care a fost instalat Dispensarul nostru medical.

În actualele condiții nu este posibil a se da o bună asistență medicală studenților.

Eliberarea localului am mai cerut-o și cu adr. noastre nr. 2291/1 Nov. 1944, 1633/21 Sept. 1945 și 3417 din 25 Ianuarie 1946.

¹⁰ Nicolae M. Maxim – profesor de chimie aplicată la ASE, Rector al ASE în perioada 1945-1947.

¹¹ Ștefan Voitec (1900-1984) – jurnalist, om politic socialist și apoi comunist, ministru al Educației Naționale (1944-1947), vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (1948-1949 și 1956-1961), ministru al Comerțului Interior (1955-1956), ministru al Industriei Bunurilor de Consum (1957-1959), vicepreședinte al Consiliului de Stat (1961-1965 și 1974-1984), președinte al Marii Adunări Naționale (1961-1974). Membru al Academiei Române din anul 1980.

A primi chiria era o speranță exagerată. A reprimi localul era firesc.

Comandamentul sovietic a părăsit clădirea la 28 septembrie 1947, dar aceasta nu a revenit Academiei, fiind rechiziționată de Ministerul de Interne.

Rectorul Marin I. Mazilescu a continuat demersurile (ultima adresă către Ministerul Afacerilor de Interne, pentru anularea ordinului de rechiziție, fiind datată 2 martie 1948, iar către Ministerul Educației Naționale, pentru recăpătarea proprietății, 3 martie 1948), dar fără succes. Rectorul Marin I. Mazilescu nu știa ce va veni la 11 iunie 1948.

5.4 Imobilul din strada General Berthelot nr. 40

Imobilul din str. Gral Berthelot nr. 40 a fost lăsat moștenire AISCI de către profesorul Eugen Ludwig, rector în perioada 1918-1919, decedat pe 27 martie 1927, cu uzufruct pentru văduva Eliza Ludwig.

La 8 mai 1928, s-a emis Decretul Regal nr. 1314, de autorizare a donației, prezentat pe pagina următoare.¹²

Imobilul a intrat în posesia AISCI prin Jurnalul Tribunalului nr. 9729 din 18 iunie 1928.¹³

El avea parter și etaj, pe un teren în suprafață de 165 m² și era compus din: o pivniță mare, la parter trei camere, o bucătărie, baie și WC, iar la etaj o configurație identică parterului. Este înscris în Cartea funciară în anul 1942, la numărul de parcelă 17 per 1344. La rubrica *Înscrierile privitoare la sarcini* este consemnat următorul text: „*Proces verbal nr. 60175 din 13 ianuarie 1943. Se înscrie dreptul de uzufruct viager asupra parc. în baza testamentului olograf lăsat de Eugen Ludwig și a jurnalului Trib. referit cu nr. 9729 din 18 iunie 1928 în favoarea Ludwig Eliza, dom. București*”. În anul 1935, AISCI se judeca pentru ieșirea din indiviziune cu doamna Maria Caracaș. AISCI a câștigat și la tribunal, și la Curtea de Apel¹⁴.

În anul 1941, imobilul era încă în proprietatea AISCI.

---

¹² Emil Răcilă, *Studii și documente privind Academia de Studii Economice, 1913-1993*, vol. II, Editura ASE, 1994, p. 341.

¹³ Ibidem, p. 385.

¹⁴ Referatul avocatului Petre C. Strihan, din 18.03.1935, privind stadiul proceselor AISCI.

COPIE Extras din Monitorul Oficial Nr. 105 din 15 Mai 1928

MINISTERUL INDUSTRIEI ȘI COMERȚULUI

MIHAIL,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,
La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la Departamentul
Industriei și Comerțului sub Nr. 40.394 din 8 Mai 1928,

Având în vedere jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 949, încheiat în ședința
sa dela 30 Aprilie 1928,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Se autoriză Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din
București, de a accepta legatul testat ei de către defunctul profesor Eugen Ludwig,
constând dintr'un imobil situat în București, strada General Berthelot Nr. 40,
în condițiunile testamentului olograf cu data de 17 Octomvrie 1926 și condicilul datat
29 Octomvrie 1926.

Art. II. Ministru Nostru secretar de Stat la Departamentul Industriei și
Comerțului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentului
decret.

Dat în București, la 8 Mai 1928

ÎN NUMELE MAIESTĂȚII SALE REGELUI MIHAI I

NICOLAE, Principe al României

MIRON, Patriarhul României

GHEORGHE BUZDUGAN.

Ministrul Industriei și Comerțului

L. Mrazec

Nr. 1314

Sursa: Arhiva ASE dosar 778/1928-32

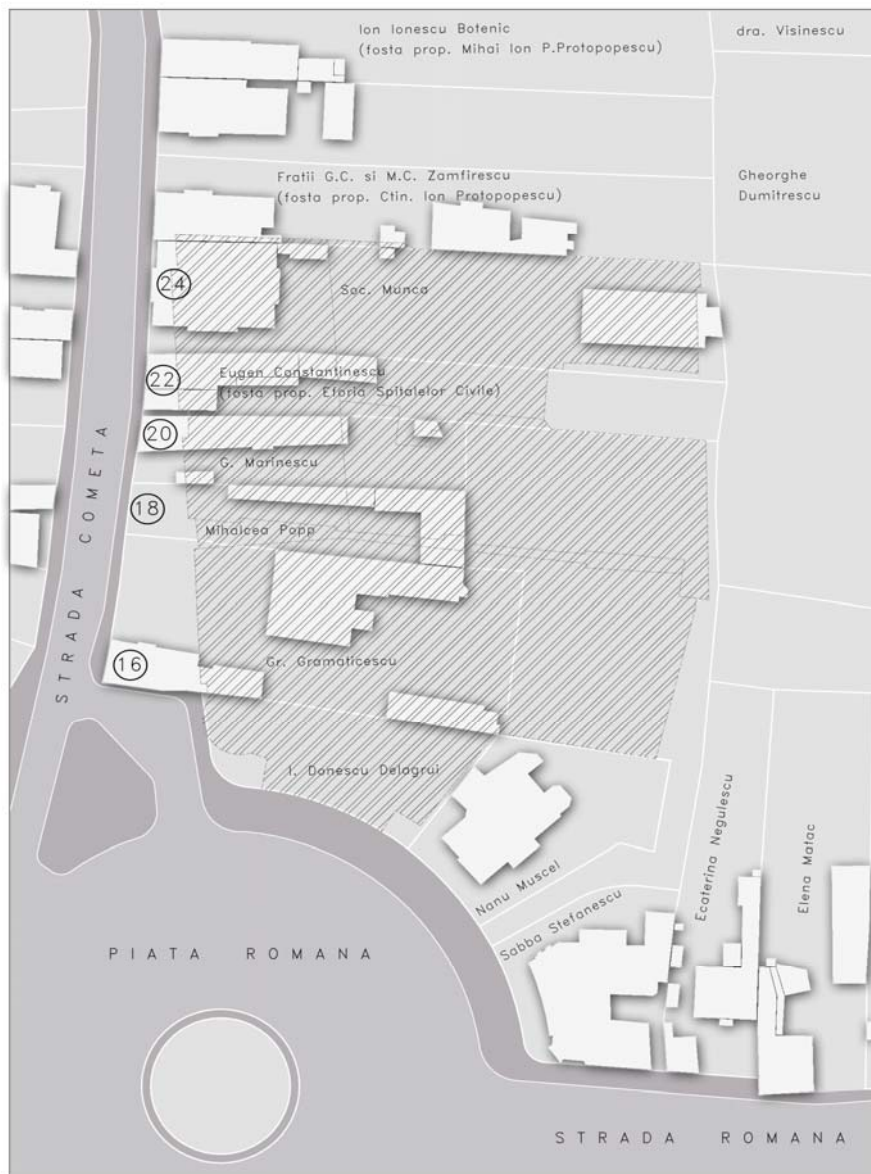
ANEXE

ANEXA 1

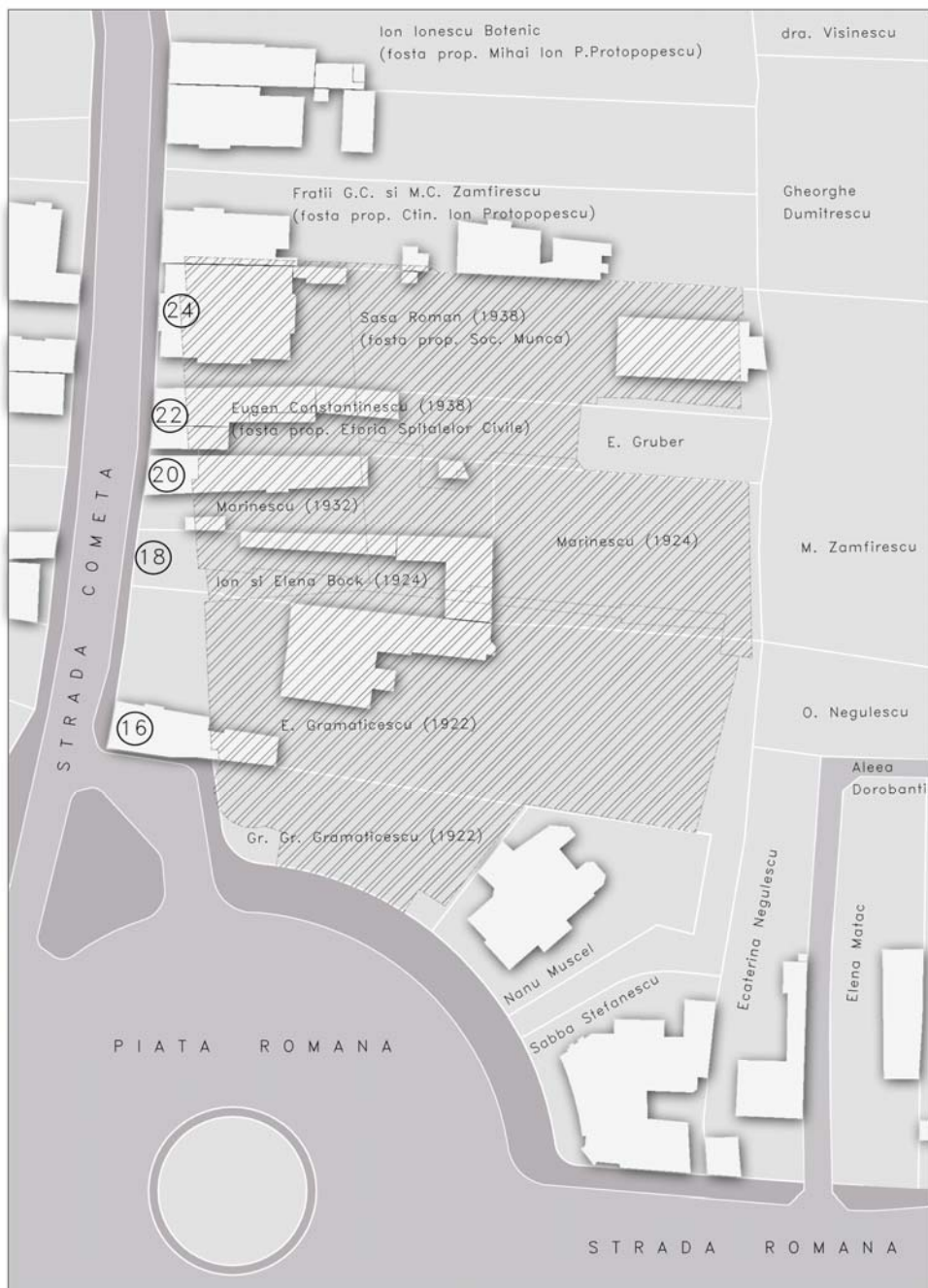
Hărți ale zonei Piața Romană – Strada Cometa

PLANUL DIN 1910

Planșa 1

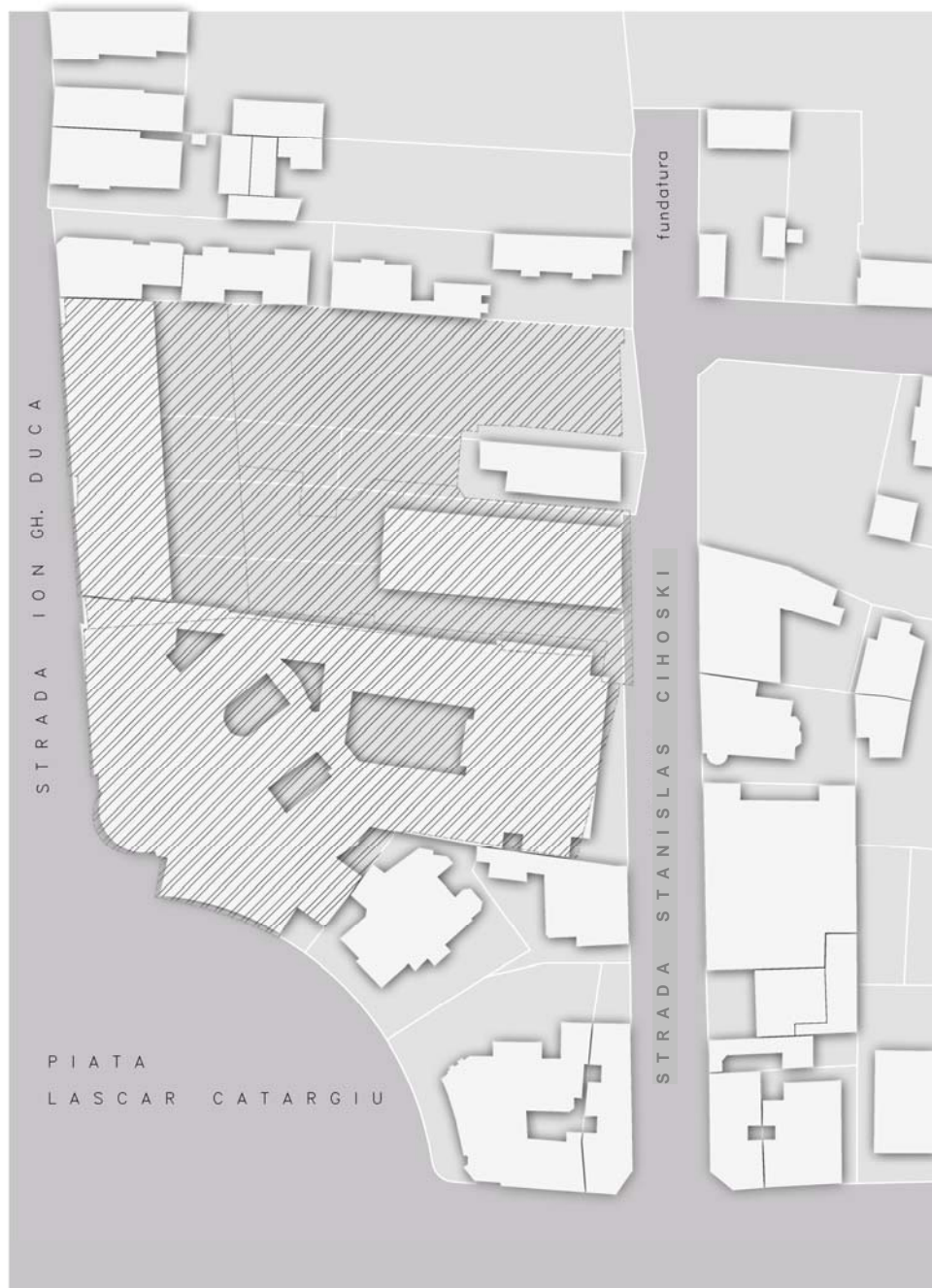

PLANUL DIN 1922

Planșa 2

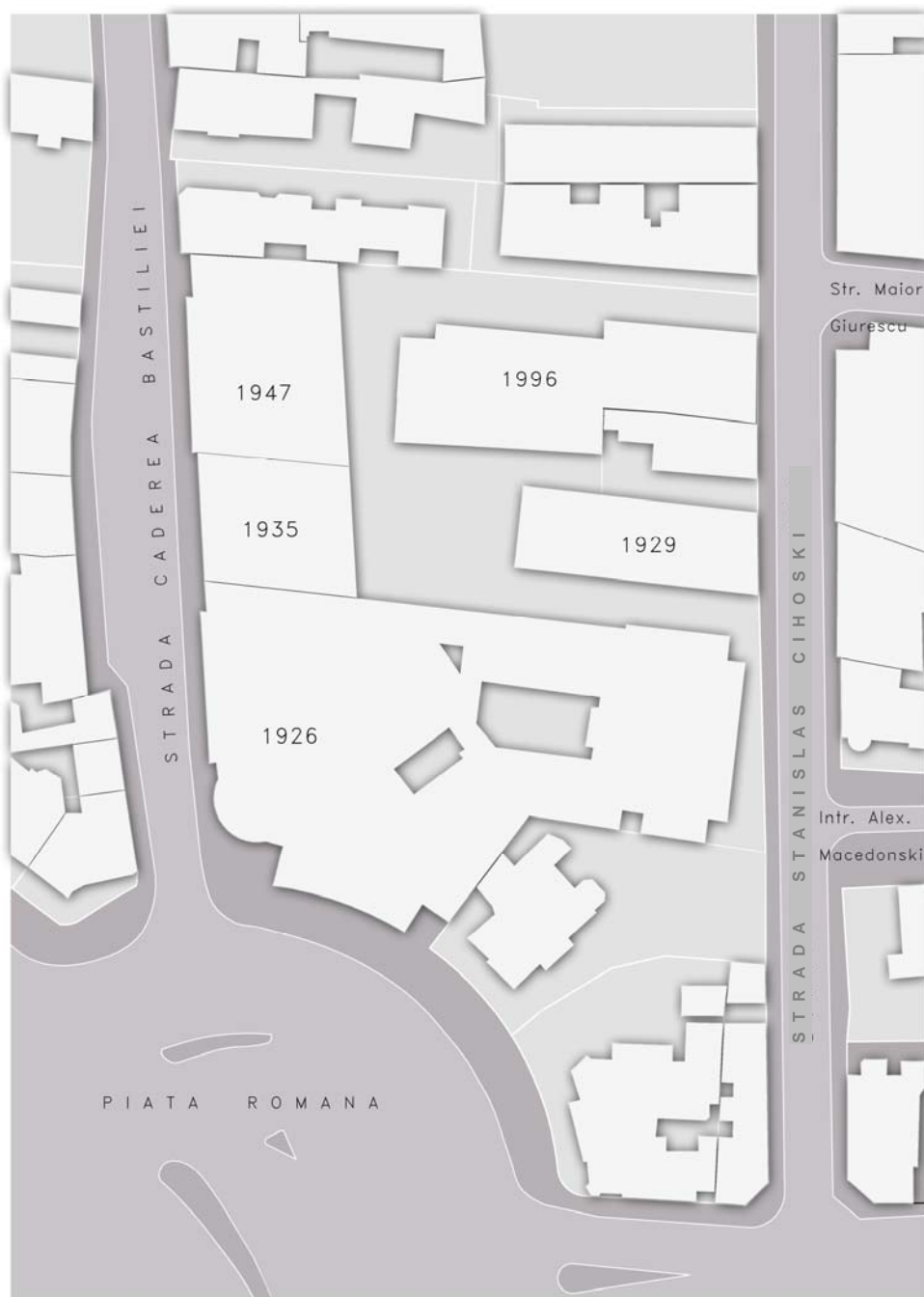
În paranteză sunt precizați anii în care au fost achiziționate terenurile de către AISCI

PLANUL DIN 1940

Planșa 3

Porțiunea hașurată reprezintă proprietatea (clădiri și terenuri) AISCI

PLANUL DIN 2010

Planșa 4

Pentru fiecare clădire este indicat pe planșă anul în care s-a încheiat construcția

ANEXA 2

Situția terenurilor din strada Cometa (Ion Gh. Duca, Căderea Bastiliei)

Data	Adresa	Proprietarii	Mod de dobândire	Vecinătăți			Prețul (lei)	Suprafața
20 mai 1922	Cometa nr. 16	Gr.Gr. Grămătescu	Cumpărat de către AISCI, în urma exproprierii pentru cauză de utilitate publică	Est		Ioan Nanu-Muscel	1.350.000	1787 m ²
				Vest		Str. Cometa		
				Nord		Eugenia Grămătescu		
				Sud		Piața Romană		
20 mai 1922	Cometa nr. 16	Eugenia Grămătescu	Cumpărat de către AISCI, în urma exproprierii pentru cauză de utilitate publică	Est		Ecaterina Negulescu	3.750.000	1787 m ²
				Vest		Str. Cometa		
				Nord		Elena Bock		
				Sud		Gr.Gr. Grămătescu și Ioan Nanu-Muscel		
27 iunie 1924	Cometa nr. 18	Ion și Elena Bock (căsătorită Panaitescu)	Cumpărat de către AISCI, în urma exproprierii pentru cauză de utilitate publică	Est		Moștenitorii P. Marinescu	2.350.970	604 m ² , 71,10 m ² construcție și 77,40 m ² grajd
				Vest	9,7 m	Str. Cometa		
				Nord		Moștenitorii P. Marinescu		
				Sud		AISCI (de la 1922)		
27 iunie 1924	Cometa nr. 20 (spatele proprietății)	Moștenitorii P. Marinescu (Maria Blujdea și Lazăr P. Marinescu)	Cumpărat de către AISCI, în urma exproprierii pentru cauză de utilitate publică	Est		M. Zamfirescu	2.004.000	1002 m ²
				Vest		Bock și Marinescu		
				Nord		Eforia Spitalelor Civile și E. Gruber		
				Sud		AISCI (de la 1922)		
31 mai 1932	Cometa nr. 20	Maria Blujdea (moștenire de la bunicul Pavel Marinescu)	Cumpărat de către AISCI	Est		AISCI (de la 1924)	700.000	580,75 m ² cu o clădire de 75 m ²
				Vest		Str. Cometa		
				Nord		Eugen Constantinescu		
				Sud		AISCI (de la 1924)		

Data	Adresa	Proprietarii	Mod de dobândire	Vecinătăți			Prețul (lei)	Suprafața
31 mai 1938	Ion Gh. Duca nr. 4, fost 8 (fostă str. Cometa nr. 22)	Eugen S.T. Constantinescu (teren dobândit prin cumpărare de la Eforia Spitalelor Civile)	Cumpărat de către AISCI	Est	10,23 m	Eliza Gruber	1.368.000	684 m ²
				Vest	9,90 m	Str. I. Gh. Duca		
				Nord	62,35 m	Societatea de Binefacere <i>Munca</i>		
				Sud	62,55 m	AISCI (de la 1924 și 1932)		
1 septembrie 1938	Ion Gh. Duca nr. 24, fost 10 str. Cometa nr. 24)	Societatea de Binefacere <i>Munca</i> , vândut ilegal Societății Civilo-Britanice	Cumpărare de la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirii Sociale, cu plată către Societatea Civilo-Britanică	Est	19,14 m	Str. Stanislas Cihoski	1.663.000	1663,08 m ²
				Vest	19,17 m	Str. I.Gh. Duca		
				Nord	37,30 m	C.G. și M.C. Zamfirescu		
				Sud	22,96 m	Elisabeta Gruber		
					63,40 m	Eugen Constantinescu (AISCI)		

ANEXA 3

Contractul pentru construirea Palatului AISCI

Contractul de întreprindere pentru construirea localului Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale

Între Academia de Comerț în calitate de proprietară pe deoparte și Dl. Grigore G. Cerkez antreprenor de lucrări publice pe de altă parte, a intervenit următorul contract de întreprindere:

Academia de Comerț din București, pe baza licitației ținută în ziua de 24 Aprilie 1924; a aprobat prin consiliul său întrunit în ziua de 2 Mai 1924, executarea lucrărilor specificate în alăturatul deviz, pentru construirea localului Academiei pe terenul său din Piața Romană, colț str. Cometa.

Executarea clădirii se va face după planurile, amănuntele de executare, devizul, caetele de sarcini, condițiunile generale pentru întreprinderile de lucrări publice ale Statului, condițiunile speciale ale tuturor pieselor cari au servit la licitație, precum și baza ofertei ce Domnul Arhitect Grigore G. Cerkez a prezentat-o la licitație, cu respectarea legii contabilității publice. Toate aceste piese semnate de ambele părți contractante fac parte integrantă din acest contract.

În caz de abatere a acestui contract dela condițiunile generale pentru întreprindere de lucrări publice ale Statului și dela condițiunile speciale, prevalează condițiunile prezentului contract.

Dl Antreprenor a luat cunoștință de faptul că planurile se schimbă parțial din cauza alinierii noi dată ulterior de către Primăria Capitalei și că acest fapt va da naștere la schimbarea cantităților din devizul alăturat, în plus sau în minus și că nu va face nici o obiecțiune neputând ridica nici o pretențiune chiar dacă variația va fi mai mare decât 30% peste prevederile devizului, neplătindu-se decât cantitățile reale executate după prețul unitar rezultat din ofertă.

Se vor stabili în prealabil și în scris prețul unitar al lucrărilor neprevăzute în deviz, specificându-se că în caz de neînțelegere asupra stabilirii prețului, Academia de Comerț va fi liberă să execute aceste lucrări cu cine va voi și cum va voi, sau va face licitație publică fără ca antrepriza să aibă vre-o pretenție.

Antrepriza va executa după amănuntele ce se vor da în timpul execuției de către D-nii Arhitecți Diriginți Gr. Cerkez și Ed. Van Saanen-Algi, precum și potrivit tuturor dispozițiilor și ordinelor ce se vor da de aceștia prin registrul șantier; registrul vizat de ambele părți contractante, cunoscând că orice lucrări ce nu ar fi executate conform acestor indicațiuni vor fi refuzate fără ca antrepriza să poată cere vre-o plată sau despăgubire.

Toate lucrările vor fi executate în cele mai bune condițiuni, materiale de prima calitate, conform prevederilor devizului și caetului de sarcini.

Dacă cu toată supravegherea arhitecților diriginți se vor întrebuința materiale de calitate inferioară sau se vor constata vicii de manoperă, antrepriza va fi obligată să înlocuească aceste lipsuri pe riscul și cheltuiala sa, fără a putea pretinde vre-o plată sau despăgubire, indiferent de epoca constatării acestor lipsuri. În caz de recidivă, provenită fie din rea credință, fie din lipsă de supraveghere a organelor antreprizei, Academia de Comerț va putea rezilia contractul printr'o simplă somațiune, punând antrepriza în regie în care caz Academia se va putea folosi de garanția reținută, executând restul lucrărilor în contul antreprizei cu prețul zilei, privind antrepriza diferența de preț.

Antrepriza este obligată să verifice planurile ce i se dau spre executare, atât în ce privește cotele, în raport cu distribuția, cât și în ceea ce privește rezistența, cunoscând că dacă se vor face greșeli de orice natură, antrepriza rămâne răspunzătoare dacă nu a făcut în scris arhitecților diriginți greșelile constatate în planuri.-

Pentru bunul mers al lucrărilor, Dl. antreprenor este obligat să întrețină în permanență pe șantier, pe răspunderea și cu plata sa, un conducător având titlul de inginer sau arhitect, posedând o practică îndelungată de șantier, ca să poată conduce un șantier de importanța acestuia.

Dl. Antreprenor se obligă a accepta ca prețul fierului și al cimentului să fie socotit pe prețul zilei sau un preț mediu între prețul zilei și prețul stabilit în ofertă de D-sa în cazul când Academia i-ar da în parte sau în total aceste materiale. Aceste materiale vor fi primite în schimb, cu alte cuvinte Academia să nu fie obligată să le dea la termen fix ci Dl. antreprenor să și le procure din piață pe măsura nevoilor, iar la sosirea materialului furnizat de Academie aceasta să le puie la dispoziția D-sale, pe șantier sau la depozitul ce va indica D-sa, în schimbul materialelor întrebuințate cu întârziere de cel mult două luni.

Dl. antreprenor își ia contractual angajamentul a executa scheletul de beton armat al amfiteatrelor după soluția indicată de D-nii arhitecți diriginți, în caz când soluția propusă de D-sa va fi găsită de D-lor ca neconformă.

Dl. antreprenor va supune un plan de lucru, cu un calendar de diferite etape a lucrărilor, pentru a avea siguranța în timpul execuțiunei de isprăvirea totalității lucrărilor la termenul contractual.-

În privința izolării imobilului în contra umezelii, urmând să se facă după împrejurări, în raport cu calitatea terenului Dl. antreprenor va primi soluția dată de D-nii arhitecți diriginți la fața locului.

Dl. antreprenor va face sondaje riguroase în diferite puncte și la adâncimile indicate de către arhitecții diriginți.

Toată schela privește pe antreprenor, care este dator să o facă în cele mai bune condițiuni, luând toate măsurile de siguranță pentru a evita orice accidente, cunoscând că numai D-sa este răspunzător de aceste eventuale accidente, suportând orice consecințe ar surveni; deasemeni antrepriza va acoperi cu a sa cheltuială și risc toate prejudiciile ce ar cauza vecinilor șantierului, survenite din cauza lucrătorilor și salariaților lor.

Antrepriza va începe imediat lucrările care vor trebui isprăvite la 30 Noembrie 1924, în caz de neisprăvire antrepriza este obligată a plăti o despăgubire de 5.000 lei de fiecare zi întâziere.

Prețul cu care antreprenorul va executa aceste lucrări este de lei 19.895.450 (nouăsprezece milioane, optsute nouăzeci și cincimii, patrusutecincizeci)¹.

Prețurile din deviz se înțeleg fără nici un spor, sub nici o formă și pentru nici un motiv. Este bine înțeles că se vor plăti numai cantitățile reale executate.

Dl. antreprenor nu va putea ceda în total sau în parte contractul de față, fără consimțământul expres și în scris al Academiei de Comerț.

Plata se va face din 30 în 30 de zile, pe baza situațiilor provizorii prezentate de către antrepriză și verificate de către arhitecții diriginți ai lucrărilor și apoi revăzute și aprobate de către organele de control al Academiei de Comerț.-

Aceste situațiuni încheiate din 30 în 30 de zile de către Intreprindere, vor trebui să fie verificate și aprobate în cel mult 15 zile dela prezentare.

Materialele depuse pe șantier vor fi socotite cu 25% din seria de prețuri atașate la deviz.

Garanția definitivă va fi de 6% în numerar sau 10% în efecte publice, asupra prețului rezultat din oferta aprobată cu facultatea din partea Academiei, ca să admită adjudecatarului complectarea acestei garanții, prin reținerea de 5% asupra situațiilor de plată.

Această garanție va servi și la garanția pentru anul de întreținere în caz când și celelalte lucrări vor fi adjudecate tot asupra primei antreprize. În caz contrariu se va face recepția definitivă a lucrărilor și lichidarea lor.

Ori ce neînțelegeri provenite din neexecutarea acestor condițiuni înțelegem să fie puse deciziunii arbitrilor numiți în modul următor:

1 Arbitru desemnat de Academie;

1 Arbitru desemnat de antrepriză;

1 Supra-arbitrul desemnat de ambele părți, sau în caz de neînțelegere asupra alegerii persoanei supra-arbitrului, acesta va fi desemnat de Primul Președinte al Tribunalului Ilfov.

Deciziunile arbitrilor vor fi obligatorii pentru ambele părți, fără altă posibilitate decât recurs la Casație.

Subsemnatele părți contractante declarăm că suntem de acord asupra tuturor clauzelor prevăzute în prezentul contract.²

(ss) I.N. Angelescu
Rectorul Academiei

(ss) Intreprinzător
Gr. G. Cerkez

¹ Suma se regăsește în Devizul pentru construire, prezentat la licitația din 24.04.1924. Suma finală plătită în anul 1928 a fost de 27.202.239,78 lei. După litigiul din anul 1933 au mai fost plătiți 1.178.095 lei.

² Din păcate, contractul nu este datat, dar, din toate cercetările, rezultă că el a fost semnat în 2 sau 3 mai 1924.

ANEXA 4

Cronologia construirii Corpului 1 al Palatului AISCI

Data	Activitatea
12 februarie 1924	Consiliul General al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale (AISCI) îl desemnează ca Rector pe Ion N. Angelescu. Programul său de management includea și construirea unui Palat propriu pentru AISCI.
8 martie 1924	Aprobarea, în Consiliul de Administrație al AISCI, a construirii Palatului.
18 martie 1924	Încheierea Contractului de proiectare și de supraveghere a lucrărilor cu prof. arh. Gr. Cerchez. S-au reluat, de fapt, tratativele începute de Stanislas Cihoski.
10 aprilie 1924	Consiliul de Administrație a stabilit comisia de licitație pentru lucrările de construcții-montaj (construcția la roșu): prof. Ion N. Angelescu – Rector, prof. V. Stoicovici – vicerector, ing. Penescu Kertsch, ing. C. Bușilă, membri în Consiliul de Administrație, arhitectii prof. Gr. Cerchez, Ed. Van Saanen-Algi și A. Culina.
14 aprilie 1924	Lansarea anunțului pentru licitația lucrărilor de construcții-montaj.
24 aprilie 1924	Desfășurarea licitației pentru lucrările de construcții-montaj, câștigată de arh. Gr. Gr. Cerchez.
2 mai 1924	Aprobarea de către Consiliul de Administrație a Raportului licitației și a încheierii contractului de construcții-montaj.
4 mai 1924	Începerea lucrărilor de săpături pentru noul Palat.
3 iulie 1924	Se publică legea de expropriere a proprietăților Bock și Marinescu.
4 noiembrie 1924	S-a organizat licitația pentru executarea lucrărilor de canalizare a apelor menajere și pluviale. La licitație au participat: Societatea Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice, reprezentând Casa David Grove A.G; Societatea Mecano; G. Ionescu&Papaoa; Abramovici & Engler; Sulzer Frères. A fost declarată câștigătoare Societatea Mecano. Comisia de licitație a fost formată din: prof. V. Staicovoci – vicerector, prof. Ion Gr. Dimitrescu, arh. Ed. Van Saanen-Algi și arh. A. Culina.
12 noiembrie 1924	Se încheie contractul cu Societatea Mecano pentru execuția lucrărilor de canalizare a apelor menajere și pluviale.
13 noiembrie 1924	Consiliul de Administrație a aprobat contractul de execuție a lucrărilor de canalizare a apelor menajere și pluviale cu Societatea Mecano.
30 noiembrie 1924	Termenul contractat pentru finalizarea lucrărilor de construcții-montaj (la roșu). Termenul nu a fost respectat.
5 februarie 1925	Consiliul de Administrație aprobă desfășurarea licitației pentru realizarea instalațiilor de încălzire centrală și ventilare. Se aprobă comisia formată din: prof. V. Staicovici – vicerector, ing. C. Bușilă, membru al Consiliului de Administrație, prof. ing. G. Capșa, arh. A. Culina.
5 februarie 1925	Consiliul de Administrație aprobă desfășurarea licitației pentru realizarea instalațiilor sanitare.

Data	Activitatea
15 februarie 1925	Se desfășoară licitația pentru realizarea instalațiilor sanitare. La licitație au participat: Uniunea Generală a Micilor Industriași și Meseriași, Abramovici & Engler, Industria Sanitară Română, Societatea Anonimă Mecano, Ing. Bernacky, Ionescu & Papaoa, Ing. Ialcovitz, Soc. Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice. Licitatia nu a fost adjudecată, ofertele fiind incomplete. Comisia de licitație era formată din: prof. V. Staicovici – vicerector, ing. C. Bușilă, membru al Consiliului de Administrație, prof. ing. G. Capșa, arh. A. Culina.
7 martie 1925	Se organizează o nouă licitație pentru realizarea instalațiilor sanitare. Comisia a fost aceeași ca la licitația din 15 februarie 1925. Au prezentat oferte: Industria Sanitară Română, Abramovici & Engler, Societatea Mecano, Societatea Generală de Construcțiuni și Lucrări Publice și ing. Bernacky. Societatea Anonimă Mecano a fost declarată câștigătoare, având prețul cel mai mic.
12 martie 1925	Consiliul de Administrație aprobă rezultatul licitației din 7 martie 1925, în favoarea Societății Mecano, pentru instalațiile sanitare.
14 martie 1925	S-a încheiat contractul cu Societatea Anonimă Mecano, pentru realizarea instalațiilor sanitare, aprobat de Consiliul de Administrație în aceeași zi.
18 martie 1925	Consiliul de Administrație a aprobat achiziția ferestrelor necesare Palatului.
19 martie 1925	Încheierea contractelor cu societățile Locuința Română din Baia Mare și Fabrica de tâmplărie artistică din Cluj, pentru furnizarea a “metta” din totalul ferestrelor necesare Palatului.
31 martie 1925	Se desfășoară licitația pentru instalațiile de încălzire centrală și ventilare (amânată din 12 martie 1925).
14 mai 1925	Consiliul de Administrație aprobă adjudecarea licitației pentru instalațiile de încălzire centrală și ventilare în favoarea Societății Mecano, fiind oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.
14 mai 1925	Consiliul de Administrație a aprobat încheierea contractelor pentru execuția ferestrelor de către societățile Locuința Română din Baia Mare și Fabrica de tâmplărie artistică din Cluj.
17 mai 1925	Ministerul de Industrie și Comerț a aprobat, la cererea AISCI, ca atelierele Uzinele de fier ale Statului din „Huneidoara” să execute 312 uși de brad și întreaga fierărie necesară construcției Palatului.
26 mai 1925	Se încheie contractul pentru instalațiile de încălzire centrală și ventilare cu Societatea Mecano.
mai 1925	Terminarea parțială a lucrărilor de construcții-montaj. Se pot începe lucrările la poduri.
30 iunie 1925	Consiliul de Administrație a aprobat începerea licitației pentru lucrările de tencuie. Comisia de licitație era formată din: prof. G. Arghirescu – vicerector, prof. ing. G. Capșa, ing. In E. Bălțeanu – secretar general AISCI, arhitectii Ed. Van Saanen-Algi și A. Culina.

Data	Activitatea
8 iulie 1925	Licitația pentru lucrările de tencuiești. Este declarată câștigătoare societatea Întreprinderile Generale Tehnice (fostă Ing. T. Eremia), dar cu care nu se încheie contractul.
11 iulie 1925	Consiliul de Administrație a validat rezultatul licitației pentru lucrările de tencuiești, ținută în 8 iulie 1925, în favoarea societății Întreprinderile Generale Tehnice (fostă Ing. T. Eremia), dar nu se încheie contractul.
16 iulie 1925	Aprobarea de către Consiliul de Administrație a încheierii contractului pentru lucrări de căpriorieală și învelitoare, cu arh. Gr.Gr. Cerchez.
17 iulie 1925	Încheierea contractului cu arh. Gr.Gr. Cerchez, pentru lucrări de căpriorieală și învelitoare.
23 iulie 1925	Consiliul de Administrație aprobă licitația pentru restul lucrărilor, încă neexecutate, de construcții-montaj și stabilește următoarea comisie: prof. Ion N. Angelescu – Rector, ing. Penescu Kertsch, prof. ing. G. Capșa, ing. In E. Bălțeanu, arh. Ed. Van Saanen-Algi.
29 iulie 1925	Licitația pentru execuția restului de lucrări de construcții-montaj. La licitație au participat: Societatea Întreprinderilor Generale Tehnice (fostă Ing. T. Eremia), Arh. Gr.Gr. Cerchez, Societatea Edilitatea și ing. N.I. Brătescu. Licitația este câștigată de arh. Gr.Gr. Cerchez.
31 iulie 1925	Consiliul de Administrație aprobă ca arh. Gr.Gr. Cerchez să execute și lucrările de tencuiești, la prețul cu care câștigase anterior Societatea Întreprinderile Generale Tehnice (fostă Ing. T. Eremia). El decide încheierea contractului în valoare cumulată pentru terminarea lucrărilor de construcții-montaj și pentru tencuiești.
3 august 1925	Încheierea contractului cu arh. Gr.Gr. Cerchez, pentru execuția restului de lucrări de construcții-montaj și a tencuieștilor.
5 august 1925	Consiliul de Administrație aprobă contractul cu Gr.Gr. Cerchez, pentru execuția restului de lucrări de construcții-montaj și a tencuieștilor.
5 august 1925	Încheierea, cu arh. Gr. Gr. Cerchez, a contractului de tinichigerie de la cupola principală din Piața Romană (cea cu bila). În aceeași zi, este aprobat de Consiliul de Administrație.
17 octombrie 1925	Întocmirea unui proces-verbal pentru stabilirea, pe baza unor analize, a unor prețuri neprevăzute în contractele anterioare. Procesul verbal s-a încheiat între Ion N. Angelescu – Rector și Gr.Gr. Cerchez constructor, de față fiind: V. Staicovici – vicerector, arh. diriginte Ed. Van Saanen-Algi, arh. A. Culina, arh. Werner, ing. Löwy.
2 noiembrie 1925	Rectorul Ion N. Angelescu a aprobat o nouă propunere de prețuri făcută de arhitecți.
3 noiembrie 1925	Consiliul de Administrație a aprobat procesul-verbal din 17 octombrie 1925 și propunerile de prețuri făcute pe 2 noiembrie 1925.

Data	Activitatea
27 noiembrie 1925	Se aprobă lucrări de instalații suplimentare în favoarea Societății Mecano, ca urmare a schimbării destinației sălii de gimnastică în laboratorul de sub amfiteatru.
30 ianuarie 1926	Se aprobă achiziționarea, aproape gratuită, a 2.076,40 m ² de geamuri de la Prima fabrică de sticlă cu gaz. Virgil Madgearu era membru în Consiliul de Administrație al acestei fabrici.
13 februarie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat desfășurarea unei licitații pentru confecționarea a 48 de uși de stejar și brad.
23 februarie 1926	Desfășurarea licitației pentru confecționarea a 48 de uși de stejar și brad. Licitația a fost câștigată de societatea Locuința Română din Baia Mare.
4 martie 1926	Încheierea contractului pentru confecționarea a 48 de uși de stejar și brad cu societatea Locuința Română din Baia Mare.
21 aprilie 1926	Stabilirea de către Ion N. Angelescu a unor prețuri neprevăzute în devizul inițial sau apreciate eronat. Unele prețuri nu au fost acceptate de arh. Gr.Gr. Cerchez, apelându-se la arbitraj.
26 aprilie 1926	Se aprobă oferta Societății Anonime Energia pentru executarea instalației electrice de iluminat și de forță.
27 aprilie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat o comisie de arbitraj formată din: ing. Prager (a construit cinematograful Patria, montând în centrul holului său un stâlp – al lui Prager – care a salvat clădirea în timpul cutremurelor), arh. A. Culina, arh. Simion Vasilescu.
12 mai 1926	Se analizează oferta Societății Anonime Mecano pentru realizarea grătarelor canalelor de ventilație și încălzire cu aer cald. Se apreciază că este prea scumpă și se solicită și alte oferte. Mai depun oferte: T.R. Davidescu, I. Bură, Frații I.& P. Lăzărescu.
15 mai 1926	Consiliul de Administrație aprobă achiziționarea ascensoarelor Stigler de la firma Frații Porn. Depuseseră oferte și Societatea Rombeco, pentru lifțuri Jaspar, Societatea Anonimă Mecano, pentru lifțul Houplain. Comisia de analiză a fost formată din: prof. dr. ing. G. Capșa, arh. Ed. Van Saanen-Algi.
20 mai 1926	Comisia de „arbitri” soluționează punctele divergente dintre AISCI și constructorul Gr.Gr. Cerchez.
22 mai 1926	Consiliul de Administrație a aprobat rezoluția Comisiei de arbitraj din 20 mai 1926.
26 mai 1926	Furnizarea unei cantități mici de uși comandate la Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara. De fapt, după livrările din 5 decembrie 1925, 25 martie 1926, 4 și 26 mai 1926 și cele care urmează în 27 iulie 1926 s-a onorat circa un sfert din cantitatea contractată.
14 iunie 1926	Consiliul de Administrație aprobă ca societatea Frații I. & P. Lăzărescu să realizeze grătarele canalelor de ventilație și de încălzire cu aer cald.
14 iunie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat retragerea comenzilor nerealizate de la Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara.

Data	Activitatea
14 iunie 1926	Consiliul de Administrație numește o comisie formată din ing. C. Penescu-Kertsch, prof. ing. G. Capșa, arh. A. Culina pentru organizarea licitației de execuție a ferestrelor metalice de la Amfiteatrele II și III, ale laboratorului de studiu mărfurilor și ale sălii alăturate, de deasupra amfiteatrelor (actualmente sălile 0601 și 0602), împreună cu ușile lor, panourile de la ușile principale, rampele de fier de la toate scările, apărătorile cu plasă de sârmă de la liftul de la amfiteatre, cele două rezervoare din turnul amfiteatrelor. Trebuia ca aceste lucrări să fie executate de Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, dar încă nu fuseseră începute.
15 iunie 1926	S-a încheiat contractul cu firma Frații Porn, pentru ascensorul semicircular din fața Aulei și pentru ascensorul mare din zona amfiteatrelor.
16 iunie 1926	Are loc licitația pentru lucrările, aprobate în 14 iunie 1926, de execuție a ferestrelor metalice de la Amfiteatrele II și III, ale laboratorului de studiu mărfurilor și ale sălii alăturate, de deasupra amfiteatrelor (actualmente sălile 0601 și 0602), împreună cu ușile lor, panourile de la ușile principale, rampele de fier de la toate scările, apărătorile cu plasă de sârmă de la liftul de la amfiteatre, cele două rezervoare din turnul amfiteatrelor. La ea participă: Frații Weigel, Frații I & P. Lăzărescu, Fabrica I. Haug, prima societate română de Financiare.
16 iunie 1926	Consiliul de Administrație aprobă ca Rectorul să împartă lucrările de fierărie neexecutate de Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara, licitate în aceeași zi, între Fabrica I. Haug, prima societate română de Financiare și Societatea Frații I & P. Lăzărescu. Prima societate nu a acceptat, drept pentru care s-au alocat toate lucrările Societății Frații I. & P. Lăzărescu.
16 iunie 1926	Se aprobă oferta geamgiului Ioan Boca pentru montarea geamurilor.
16 iunie 1926	Consiliul de Administrație aprobă angajamentul cu tinichigiul Iogu pentru confecționarea ornamentului din vârful cupolei.
16 iunie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat ca societatea lui Gr. Ștefănescu și L. Witmayer să monteze ușile confecționate la Hunedoara.
17 iunie 1926	S-a încheiat contractul cu Societatea Frații I. & P. Lăzărescu pentru realizarea grătarelor canalelor de ventilație și de încălzire cu aer cald. Contractul s-a încheiat cu un rabat de 7% față de ofertă.
18 iunie 1926	S-a încheiat contractul cu Societatea Frații I. & P. Lăzărescu pentru execuția ferestrelor metalice de la Amfiteatrele II și III, laboratorul de studiu mărfurilor și de la sălile alăturate, de deasupra amfiteatrelor (actualmente sălile 0601 și 0602), împreună cu ușile lor, panourile de la ușile principale, rampele de fier de la toate scările, apărătorile cu plasă de sârmă de la liftul de la amfiteatre, cele două rezervoare din turnul amfiteatrelor.

Data	Activitatea
3 iulie 1926	Consiliul de Administrație a decis declanșarea licitației restrânse, cu invitații, pentru lucrările de vopsitorie și zugrăveli. Comisia de licitație era formată din: Ion. N. Angelescu – Rector, ing. C. Penescu – Kertsch, prof. ing. G. Capșa, arh. A. Culina și arh. Ed. Van Saanen-Algi.
9 iulie 1926	S-a desfășurat licitația pentru lucrările de zugrăveli și vopsitorii. Au ofertat: Ioan Stanciu, Petre I. Dinu, I. Wanca, Iosif Valrath, Martin Volrath. A fost desemnat câștigător Ioan Stanciu.
10 iulie 1926	Consiliul de Administrație aprobă ca Societatea Anonimă Energia să execute lucrările de instalații ale telefoanelor, soneriilor și ceasornicelor electrice.
11 iulie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat rezultatul licitației pentru lucrările de zugrăveli și vopsitorii, ținută pe 9 iulie 1926.
11 iulie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat oferta Societății Anonime Mecano pentru instalațiile sanitare ale laboratorului de la subsolul amfiteatrelor.
16 iulie 1926	S-a încheiat contractul cu Ioan Stanciu pentru lucrările de vopsitorie și zugrăveli. Contractul a fost validat de Consiliul de Administrație pe 18 iulie 1926.
16 iulie 1926	Se aprobă oferta societății Locuința Română din Baia Mare de executare a 85 de uși, comandate inițial, dar nerealizate, la Uzinele de fier ale Statului din “Hunedoara”.
18 iulie 1926	Consiliul de Administrație a aprobat propunerea Rectorului Ion N. Angelescu de a trimite un funcționar al AISCI la Hunedoara pentru a-i premia pe lucrătorii atelierului de tâmplărie, pentru finalizarea la timp a lucrărilor.
25 iulie 1926	Consiliul de Administrație aprobă lucrări suplimentare pentru trecerea de la combustibil solid la unul lichid (păcură), precum și alte lucrări suplimentare pentru instalațiile sanitare în favoarea Societății Anonime Mecano.
29 iulie 1926	Se aprobă oferta societății Frații I. & P. Lăzărescu pentru executarea jaluzelor de ventilație cu clape, a rețelelor de sârmă pentru aer viciat și zece uși de ascensor.
5 august 1926	Uzinele de fier ale Statului din Hunedoara au furnizat cele 114 uși de brad și ferestre de fier ale Amfiteatrului I și laboratorului din subsolul amfiteatrelor.
10 august 1926	Consiliul de Administrație a hotărât să dea în execuție societății Frații I. & P. Lăzărescu ușile celor două ascensoare, neexecutate de uzinele din Hunedoara.
17 august 1926	Consiliul de Administrație, informat că ferestrele de fier ale Amfiteatrului I și ale laboratorului de la subsolul său au fost executate greșit de uzinele din Hunedoara, a autorizat transformarea și montarea lor de către Societatea Frații I. & P. Lăzărescu. S-a solicitat consemnarea într-un proces-verbal a deficiențelor ferestrelor de fier.

Data	Activitatea
12 august 1926	Consiliul de Administrație a aprobat angajamentul cu societatea Locuința Română din Baia Mare de a realiza 85 de uși.
12 august 1926	Se aprobă ca Ioan Boca să monteze geamurile catedrale albe și colorate la ușile de intrare și la luminatoarele din Holul de Onoare și din Aulă.
12 august 1926	Se aprobă lucrări suplimentare de construcție a unor nișe solicitate de Societatea Mecano.
12 august 1926	Consiliul de Administrație a aprobat angajamentul din 16 iulie 1926, privind confecționarea de către societatea Locuința Română a 85 de uși.
20 august 1925	Consiliul de Administrație a aprobat oferta arh. Gr.Gr. Cerchez pentru execuția vanguardului de marmură de la Scara de Onoare.
24 august 1926	Comisia, formată din ing. P. Brătășanu – delegat al Ministerului de Industrie și Comerț, ing. In E. Bălțeanu – secretar general al AISCI, ing. M. Gheorghiu din partea Uzinelor de fier ale Statului din Hunedoara, a constatat, prin proces-verbal, că ferestrele de fier ale Amfiteatrului I și ale laboratorului din subsolul amfiteatrelor nu pot fi utilizate.
15 noiembrie 1926	Palatul a fost inaugurat în cadrul festivității de deschidere a anului universitar 1926-1927.
noiembrie 1926	Demontarea schelelor exterioare.
1 decembrie 1926	Terminarea definitivă a lucrărilor.
25 iulie 1933	Stingerea litigiilor între AISCI și antreprenorul Gr.Gr. Cerchez și efectuarea ultimelor plăți către acesta.

ANEXA 5
Procurarea fondurilor pentru construirea
Corpului 1 al Palatului AISCI

În urma apelului adresat de către Ministerul Industriei și Comerțului și de către Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, începând din 1923 și până în 1926, următoarele instituții, societăți și persoane private au contribuit cu sume de bani:

Camerele de Comerț	1924	1925	1926
Arad	300.000	400.000	-
Bacău	200.000	240.000	160.000
Botoșani	30.000	100.000	50.000
Brăila	500.000	700.000	100.000
Brașov	250.000	700.000	500.000
București	4.000.000	6.000.000	4.000.000
Călărași	-	-	75.000
Cetatea Albă	-	-	40.000
Cernăuți	200.000	400.000	150.000
Chișinău	250.000	-	-
Cluj	350.000	450.000	225.000
Constanța	200.000	600.000	-
Craiova	200.000	800.000	100.000
Deva	-	175.000	-
Focșani	100.000	160.000	50.000
Galați	200.000	300.000	175.000
Giurgiu	-	-	25.000
Iași	300.000	500.000	-
Ismail	200.000	200.000	-
Oradea	150.000	500.000	300.000
Pitești	200.000	350.000	50.000
Ploiești	350.000	650.000	250.000
Silistra	270.000	250.000	65.000
Târgu Mureș	200.000	440.000	125.000
Timișoara	-	800.000	290.000
Tulcea	100.000	100.000	70.000
Turnu Severin	-	-	15.000
TOTAL	8.550.000	14.815.000	6.815.000

Firme și societăți comerciale	1924	1925	1926
Creditul Industrial	-	1.000.000	-
I.R.D.P.	211.200	75.000	-
Petrol Blok	500.000	-	-
Petrol București	-	50.000	-
Societatea Ardeleană din Cluj	5.000	-	-
Casa de Bancă, de Credit Cluj	25.000	-	-
Creditul Minier	500.000	500.000	-
Societatea „Fonciera” Cluj	5.000	-	-
Banca de Agricultură Cluj	5.000	-	-
Societatea Ausschnitt & Co	10.000	-	-
Banca Timișoarei	250.000	125.000	-
Institutul de Credit „Timișana”	500.000	-	-
Societatea „Albina” Sibiu	5.000	-	-
Societatea Anonimă Frații Renner Cluj	20.000	40.000	-
Societatea „Standard” Timișoara	125.000	-	-
Banca Națională a României	1.000.000	5.000.000	2.000.000
„Energia”	5.000	-	-
Industria Textilă Buhuși	100.000	100.000	-
Fabrica de ghetе „Turul”	100.000	-	-
Industria textilă Lugoș	-	50.000	-
Industria lânеi Timișoara	-	250.000	-
„Concordia”	-	500.000	-
Moara Drugă	-	40.000	-
Societatea Vulcan	-	25.000	-
Societatea „Petroșani”	-	500.00	-
Întreprinderile Mușceleanu	-	5.000	-
Societatea „Câmpulung”	-	50.000	-
Societatea de gaz din Mediaș	-	50.000	-
„Bourul” S. A., fabrică de pielărie	25.000	-	-
„Viața”, fabrică de pâine	25.000	-	-
Micu S. Zentler	20.000	-	-
Frații Eftatopol Loco	5.000	-	-
Dampfziegelei Jimbolia	-	10.000	-
E. Wolf	-	100.000	-
G. V. Măcărescu, fabrică de cherestea Piatra Neamț	-	5.000	-
Frații Șchiel, fabrică de mașini Brașov	-	20.000	-
Societatea pentru furnituri militare, Loco	-	20.000	-
TOTAL	3.441.200	8.065.000	2.000.000

Studentii Academiei	1923	1924	1925	1926
Taxe de construcție (până la 1 iulie 1926)	200.600	360.000	421.250	60.300

Primării	1923	1924	1925	1926
Primăria Cluj	-	5.000	-	-
Primăria Sfântu Gheorghe	-	5.000	-	-
București	64.060	-	-	-
TOTAL	64.060	10.000	-	-

Ministere	Anul	Ministrul din anul specificat	Suma (lei)
Ministerul Industriei și Comerțului	1920	General I. Popescu	2.500.000
	1921	General Alexandru Averescu	15.000.000
	1924	Tancred Constantinescu	950.000
	1925		950.000
	1926		950.000
Ministerul de Finanțe	1924	Vintilă I. C. Brătianu	6.500.000
	1925		7.500.000
	1926		10.000.000
Total			44.350.000

ANEXA 6³
Sume plătite pentru construirea
Corpului 1 al Palatului AISCI

Până în prezent⁴ asupra angajamentelor [...] s-au făcut următoarele plăți:

Beneficiarul plății	Valoarea plății (lei)
Domnul Architect constructor asupra tuturor angajamentelor D-sale în numerar, afară de materialele procurate	27.202.239,78
Domnii arhitecți diriginți, Profesor Gr. Cerchez și Ed. Van Saanen-Algi pentru elaborarea planurilor și controlul construcției	1.315.125
Domnul Architect A. Culina, pentru supravegherea și controlul construcției	362.142
Total achitat pentru arhitecți	1.677.267
Domnul I. Iogu, pentru lucrări de învelitoare la cupolă	60.000
Societatea Anonimă Tâmplăria Artistică din Cluj pentru lucrările de tâmplărie executate (uși și ferestre)	1.134.854,68
Societatea Anonimă Locuința Română din Baia Mare, tot pentru lucrările de tâmplărie executate (uși și ferestre)	2.361.896,66
Societatea Frații I. & P. Lăzărescu pentru lucrările de fierărie, grătare de ventilație, rezervoare etc.	1.138.840
Societatea Anonimă Mecano pentru lucrările de canalizare	253.948
Societatea Anonimă Mecano pentru lucrările de instalațiuni sanitare	1.015.305,50
Societatea Anonimă Mecano pentru lucrările de ventilare și încălzire centrală	7.962.029
Ioan Boca pentru montare de geamuri, parte cu materialul propriu, parte numai pentru montare	339.316
Costul geamurilor furnizate de Academie	116.594,50
Ioan Stanciu pentru lucrările de vopsitorie, zugrăveli și spoitorie	504.629,50
Societatea Anonimă Energia pentru lucrările de instalare a conductelor de electricitate pentru lumină, forță motrice, sonerie, ceasornice, telefon	946.531
Societatea Frații Porn pentru lucrările de instalare a ascensoarelor	144.030
Total pentru lucrările de construcții și instalații	43.180.224,62
Sumele achitate pentru teren	5.100.000
Costul total în numerar	48.280.224,62
Pentru lucrările de executare a mobilierului	
Locuința Română	368.000
S.I.L.	418.700
Czell & Seimen	750.000
Total mobilier	1.536.700
Totalul plăților făcute	49.816.924,62

³ Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale – *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia Antonescu, Societate în nume colectiv, str. Luterană nr. 18, București, 1926, pp. 37-39.

⁴ Momentul prezentării Dării de seamă a Rectorului Ion N. Angelescu în fața Consiliului de Administrație – 1928.

ANEXA 7
Oferta de donație a doamnei Matilda Nanu-Muscel

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnata MATILDA PROFESOR DR. NANU MUSCEL, domiciliată în București, Piața Lascăr Catargiu Nr. 7, am onoare a vă aduce la cunoștință că m'am hotărât să donez sub condițiile ce urmează Statului Român reprezentat prin Ministerul Educației Naționale, imobilele mele din București, Piața Lascăr Catargiu Nr. 7 și Str. Stanislav Cihosky Nr. 3, vecin cu Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, compuse din teren cca. 1100 m. p. cu 2 clădiri: prima cu cca. 400 m. p. pe 2 etaje și a doua 203 m. p. pe patru etaje.

Aceste imobile au următoarele vecinătăți:

Academia Comercială, proprietatea Saba Ștefănescu, Piața Lascăr Catargiu și Str. General Cihoschy.

Valoarea actuală a acestor imobile este de cca. 50 miliarde.

1. Obiectul donațiunei:

Donațiunea are de obiect proprietatea imobilelor mai sus descrise și care se vor lua în stăpânire de Statul Român în starea în care vor fi găsite la data când vor intra în folosința lor, astfel cum se stipulează la punctul 3 de mai jos.

2. Scopul donațiunei:

Donez acest imobil pentru a folosi în viitor nevoilor culturale ale Academiei de Înalte Studii Industriale și Comerciale din București.

3. Garantarea folosinței:

Ca o condițiune expresă și esențială a donațiunei de față înțeleg ca folosința exclusivă a imobilelor donate să-mi rămână mie și fiului meu Ion Nanu Muscel atât timp cât vom fi în viață, fie amândoi fie numai unul singur dintre noi și anume să beneficiem în mod exclusiv de toate atributele folosinței imobilelor donate, atât de drept cât și de fapt ca: abitațiune, locațiune, etc. fără ca donatorul să aibe nici un amestec Statul garantându-ne pașnica folosință atât timp cât vom trăi.

4. Actul de donație.

Pentru a da urmare intențiunei mele și a da formă legală deplină donațiune ce am hotărât s'o fac în condițiunile mai sus expuse, vă rog să binevoiți a delega un domn avocat din contenciosul Ministerului Educației Naționale, pentru ca de acord cu mine să procedeze la redactarea actului de donațiune și la îndeplinirea cât mai grabnică a formalităților legale pentru perfectarea lui.

Fac această donație cu speranța că se va păstra memoria și amintirea serviciilor pe care le-a adus țării și umanității mult regretatul meu soț Profesor Dr. I. Nanu Muscel și pentru a pune sub ocrotirea legii după încetarea mea din viață singurul mijloc de existență a fiului nostru bolnav de ani îndelungați, și lipsit de orice alt sprijin material și moral.

Primiți vă rog, Domnule Ministru, încredințarea Înaltei mele considerațiuni.-

ss. Matilda Prof. Dr. Nanu Muscel.

DOMNIEI SALE DOMNULUI MINISTRU AL EDUCAȚIEI NAȚIONALE BUCUREȘTI.-

București 2 Aprilie 1947.-

ANEXA 8

Noile condiții pentru donația doamnei Matilda Nanu-Muscel

DOMNUL RECTOR

Am luat cunoștință de autorizarea Ministerului Educației Naționale No. 176511 din 17 Iunie 1947 publicată în Mon. Of. No. 142/1947 cât și de adresa Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale No. 921 din 15 August 1947, prin care Senatul Academiei a acceptat donația făcută de mine a imobilelor mele din București Piața Lascăr Catargiu No. 7 și Str. Stanilas Cihosky No. 3 – astfel cum este prevăzută în actul înregistrat la Ministerul Educației Naționale sub No. 112404 din 2 Aprilie 1947.

Prin acest act se stipulează garantarea folosinței la art. 3:

„Ca o condiție expresă și esențială a donațiunei de față, înțeleg ca folosința exclusivă a imobilelor donate să-mi rămână mie și fiului meu Ion I. Nanu-Muscel, atât timp cât vom fi în viață, fie amândoi fie numai unul singur dintre noi și anume să beneficiem în mod exclusiv de toate atributele folosinței imobilelor donate, atât de drept cât și de fapt ca: abitațiune, locațiune etc, fără ca donatorul să aibă nici un amestec, Statul garantându-ne pașnica folosință atât timp cât vom trăi”.

Văzând repetatele și insistentele demersuri ale Academiei de Înalte Studii Industriale și Comerciale de a intra în folosința imediată a imobilelor donate, cât și nevoile reale ale acestui așezământ de învățatură, – m'am hotărât a vă înlesni în mare parte aceste deziderate prin următoarele modalități de executare a donațiunei mele:

1. – Donațiunea se va desăvârși pe temeiul propunerii mele din 2 Aprilie 1947 și autorizării și acceptării Ministerului Educației Naționale și Senatului Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale sus arătate. Proprietatea tuturor imobilelor trece asupra Academiei pe data încheierii actelor legale definitive de donațiune.
2. – În ce privește garantarea folosinței prevăzută la art. 3. din oferta mea sunt de acord ca Academia să intre în folosința întregului imobil din str. Stanilas Cihoski No. 3 cuprinzând: trei apartamente mari a câte 6 camere, hall plus baie și dependințe, – la mansardă un apartament cu 3 camere, baie și dependințe etc.

În schimb cer să mi se plătească o rentă lunară netă de 22.000 lei (două zeci și două mii) scutite de orice impozit elementar adițional sau global prezent sau viitor. Această rentă va trece la moartea mea asupra fiului meu Ion I. Nanu Muscel pe tot timpul vieții sale și în aceleași condițiuni.

Dacă în tot decursul timpului, condițiile economice vor schimba raportul între costul vieții și valoarea sumei de 22.000 lei lunar care s'a fixat față de prețurile avute astăzi în vedere, cer să mi se stipuleze posibilitatea de revizuire sau reactualizare a sumei inițiale, pentru a păstra un raport de echitate față cu cedarea anticipată a folosinței imobilului sus menționat, – cât și acoperirea nevoilor de întreținere și îngrijire a fiului meu.

Imobilul din Piața Romană No. 7 va rămâne pe tot timpul vieții mele și a fiului meu în folosința noastră exclusivă, fără ca donatorul să aibă nici un amestec, Statul garantându-ne pașnica folosință atât timp cât vom trăi.

3. – Este bine înțeles că toate clauzele acestei noi propuneri, sunt esențiale și alcătuiesc un tot indivizibil. Numai prin acceptarea lor astfel cum sunt stipulate și cu obținerea tuturor abilitărilor și garanțiilor legale din partea Statului pentru deplina lor exercitare, – voi putea consimți și semna cât și obține abilitarea Consiliului de Familie pentru desăvârșirea actului de donațiune.

Mânată fiind numai de grija ocrotirei și asigurării existenței iubitului meu fiu, a cărui soartă nefericită a preocupat până în ultimele clipe ale vieții pe neuitatul său părinte, Profesorul Dr. Ion Nanu-Muscel, – vă rog Domnule Rector ca apreciind toate aceste împrejurări să faceți să mi se respecte căminul cât și mijloacele unei existențe pașnice și demne pentru mine și fiul meu.

Primiți vă rog, încredințarea înaltei mele considerațiuni.

DOMNIEI – SALE

DOMNULUI RECTOR AL ACADEMIEI DE ÎNALTE STUDII
COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE BUCUREȘTI

București 20 Aprilie 1948

ANEXA 9
Cronologia modernizării
Palatului Academiei de Studii Economice din București

Data	Corpul	Activitatea
Decembrie 2002	C	Realizarea proiectului de consolidare a corpului de către S.C. Princer S.A.
6.12.2004	B	Inaugurarea iluminatului exterior
18.05.2005	A	Încheierea contractului cu S.C. ACM 4 S.A. pentru modernizarea sălilor de la etajul I ale Bibliotecii Centrale a ASE
20.07.2005	A	Aprobarea de către Biroul Senatului ASE a realizării de către Sabin Bălașa a frescelor din Sala de lectură Victor Slăvescu
7.11.2005	A	Încheierea contractului cu Sabin Bălașa pentru realizarea frescelor din Sala de lectură Victor Slăvescu
15.12.2005	A	Încheierea lucrărilor de modernizare a sălilor de la etajul I ale Bibliotecii Centrale a ASE
1.02.2006	A	Încheierea contractului cu Unirom S.A. pentru confecționarea ferestrelor din lemn stratificat
13.03.2006	A	Vizionarea de către reprezentanții studenților a lucrărilor realizate de către Sabin Bălașa din Sala de lectură Victor Slăvescu
20.03.2006	A	Încheierea contractului cu S.C. Mobilier OVO Design S.R.L. pentru confecționarea mobilierului din Sala de lectură Victor Slăvescu
24.03.2006	B	Montarea siglei www.ase.ro pe acoperiș
20.04.2006	A	Recepționarea lucrărilor „Geneză” și „Feerie” realizate de Sabin Bălașa în Sala de lectură Victor Slăvescu
Aprilie 2006	C	Desfășurarea licitației la Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor pentru lucrările de consolidare. Licitatia a fost câștigată de către S.C. Palex Construcții Instalații S.R.L.
11.05.2006	C	Încheierea contractului pentru consolidarea corpului cu S.C. Palex Construcții Instalații S.R.L.
16.05.2006	A	Încheierea contractului cu S.C. Mobilier OVO Design S.R.L. pentru confecționarea ușilor rezistente la foc pentru Sala de lectură Victor Slăvescu
27.06.2006	A	Desfășurarea licitației pentru modernizarea corpului. Licitatia a fost câștigată de S.C. Atheneum S.A.
18.07.2006	A	Montarea mochetei de trafic greu în Sala de lectură Victor Slăvescu
Iulie 2006	C	Începerea lucrărilor de consolidare
5.07.2006	A	Încheierea contractului de modernizare cu S.C. Atheneum S.A.
6.11.2006	B	Încheierea contractului de refăcere și modernizare a sălilor și grupurilor sanitare din corpul B, afectate de consolidarea Corpului C

Data	Corpul	Activitatea
15.11.2006	A	Încheierea contractului de execuție a restului lucrărilor cu S.C. Atheneum S.A.
7.03.2007	A	Finalizarea lucrărilor de modernizare a corpului
Decembrie 2006	B	Realizarea proiectului de modernizare a corpului, de către European Business S.R.L.
2.04.2007	C	Încheierea contractului cu S.C. Smart Consulting S.R.L. pentru instalațiile de climatizare, ventilație și aer condiționat
2.04.2007	C	Încheierea contractului cu S.C. Aliz Impex S.R.L. pentru instalațiile electrice, de voce-date, avertizare a incendiilor, antiefracție, video și sonorizare
4.04. 2007	B	Desfășurarea licitației pentru modernizarea corpului (mai puțin Aula Magna, Sala Virgil Madgearu și fațada). Licitatia a fost câștigată de către Romconstruct Holding Grup S.A., în asociere cu Romconstruct Impex S.R.L.
7.05.2007	B	Încheierea contractului de modernizare a corpului cu Romconstruct Holding Grup S.A., în asociere cu Romconstruct Impex S.R.L.
30.06.2007	C	Finalizarea lucrărilor la instalațiile de climatizare, ventilație și aer condiționat
30.06.2007	C	Finalizarea lucrărilor la instalațiile electrice, de voce-date, avertizare a incendiilor, antiefracție, video și sonorizare
30.08.2007	C	Încheierea contractului cu S.C. Silvandor S.R.L. în asociere cu S.C. Adems SRL pentru execuția și recondiționarea mobilierului din Amfiteatrele I, II și III
30.10.2007	C	Terminarea montării mobilierului din Amfiteatrele I, II și III
27.11.2007	C	Terminarea lucrărilor de consolidare
16.01.2008	B	Încheierea contractului cu Romconstruct Holding Grup S.A. pentru <i>Rest de executat și consolidare și restaurare cupolă</i>
4.02.2008	A	Înaintarea cererii către Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române pentru construirea capelei Sfântul Ioan Gură de Aur
12.05.2008	B	Încheierea contractului cu Nicolae-Aurel Alexi pentru execuția Galeriei Rectorilor
12.05.2008	B	Încheierea contractului cu Adrian Pîrvu pentru execuția busturilor Ion N. Angelescu și Virgil Madgearu din Aula Magna
21.07.2008	B	Încheierea contractului cu Romconstruct Holding Grup S.A. pentru modernizarea Aulei Magna și a Sălii Virgil Madgearu
19.06.2008	B	Încheierea contractului cu S.C.M. Mobilă și Tapițerie București pentru recondiționarea mobilierului bibliotecii din Sala Virgil Madgearu

Data	Corpul	Activitatea
10.07.2008	B	Încheierea contractului pentru refacerea și consolidarea fațadei cu Romconstruct Holding Grup S.A.
11.08.2008	A	Execuția tâmplăriei iconostasului Capelei Ioan Gură de Aur
24.09.2008	B	Finalizarea și montarea busturilor Ion N. Angelescu și Virgil Madgearu din Aula Magna
Septembrie 2008	B	Finalizarea lucrărilor de recondiționare a mobilierului bibliotecii din Sala Virgil Madgearu
1.10.2008	B	Finalizarea tuturor lucrărilor de modernizare a corpului.
17.10.2008	A	Finalizarea lucrărilor la catapeteasma Capelei Sfântul Ioan Gură de Aur
Octombrie 2008	B	Reabilitarea și recondiționarea mobilierului din Aula Magna, de către S.C.M. Mobilă și Tapițerie
10.11.2008	B	Instalarea sistemului audio-video și a marelui ecran din Aula Magna
17.11.2008	B	Finalizarea execuției Galeriei Rectorilor
20.11.2008	B	Încheierea contractului pentru execuția mobilierului de artă din clădire, cu S.C.M. Mobilă și Tapițerie București
28.02.2009	A	Înzestrarea completă a paraclisului Sfântul Ioan Gură de Aur
Iulie 2009	B	Finalizarea execuției mobilierului de artă din clădire, de către S.C.M. Mobilă și Tapițerie București
1.10.2009	A	Inaugurarea Capelei Sfântul Ioan Gură de Aur

ANEXA 10**Memoriul tehnic al frescelor realizate de Sabin Bălașa****MEMORIU TEHNIC**

„Geneză” dimensiuni: 7,74m × 4,00m

„Feerie” dimensiuni: 6,675 × 4,00m

Lucrările vor fi executate pe un suport flexibil (POLYTOILE, produs de Lefranc & Bourgeois), care va fi maruflat pe suportul rigid de gips-carton, construit și pus la dispoziție de către beneficiar, după indicațiile autorului.

Astfel, picturile pe suportul Polytoile sunt independente de suportul rigid de care sunt atașate printr-un pat de adeziv acrylic care este elastic.

Rolul acestui adeziv, pe lângă buna stabilitate în timp, este de a prelua tensiunile care pot apărea între peretele suport și Polytoile, datorate coeficienților de dilatare diferiți și comportamentului diferit al celor două materiale, la schimbările de umiditate și temperatură. În plus, eventualele microfisuri care pot apărea în peretele de gips-carton (relativ frecvent întâlnite, în special la îmbinările dintre plăci) vor rămâne mascate în spatele suportului flexibil Polytoile, suprafețele pictate nefiind afectate.

Deoarece lățimea maximă la care este produs materialul Polytoile este de 2,1 m, acesta va fi îmbinat pe linii verticale prin termocolare, pentru a acoperi suprafețele ce urmează a fi pictate.

Această soluție tehnică a fost concepută, iar materialele anume alese, având în vedere situația posibilă ca în viitor clădirea beneficiarului să aibă nevoie de reparații sau consolidări care ar necesita detașarea și apoi reatașarea picturilor la suportul rigid după efectuarea reparațiilor la clădire. În acest caz, va fi substanțial ușurată munca specialistului restaurator și, în aceeași măsură, se va reduce și cheltuiala necesară pentru această operațiune.

Picturile vor fi executate în culori pe bază de copolimeri vinilici în emulsie apoasă, marca FLASHÉ, produse de Lefranc&Bourgeois. Conform producătorului, care este unul dintre liderii din domeniul materialelor pentru artiști, aceste culori au calitate deosebită în ceea ce privește stabilitatea la lumină, îmbătrânirea, rezistența la diverșii agenți prezenți în atmosferă, mucegaiurile, fecalele de insecte ș.a., fapt dovedit și de o perioadă de timp apreciabilă.

Folosirea acestei tehnici permite curățarea picturilor printr-un procedeu simplu. Acesta va trebui însă făcut de un specialist restaurator, și numai atunci când va fi cazul. În condiții de curățenie normale, acest lucru nu va fi necesar mai devreme de 100 de ani. Se recomandă montarea de plase de insecte și la geamurile care se deschid, pentru ca insectele să nu ajungă la suprafața pictată.

Legat de controlul umidității și al temperaturii, cel puțin pentru prima sută de ani nu sunt necesare condiții muzeale, simpla asigurare a unei temperaturi constante și umidității normale, locuibile, care este necesară și pentru buna desfășurare a activităților în sală, este suficientă. Pictura este rezistentă și la eventualele schimbări bruște de temperatură, dar nu sunt recomandate.

Atingerea repetată cu mâna a suprafeței pictate are ca efect murdărirea peliculei de culoare prin impregnarea acesteia cu grăsime ce creează urme vizibile, grăsimea schimbând coeficientul optic al culorii. Această situație trebuie evitată, deoarece duce la necesitatea curățării premature a picturii.

O importantă calitate a culorilor Flashe este faptul că acestea au un aspect mat, dat de însăși structura peliculei de culoare și nu datorat vreunui agent de mătuire. Astfel, pictura este vizibilă din orice unghi, fără apariția vreunui luciu și fără ca nuanțele să se modifice, fapt ce permite buna contemplare a operei. Pentru menținerea acestei calități, se interzice orice vernisare ulterioară a operei, cu orice fel de vernis gras sau slab, care ar duce la alterarea operei prin schimbarea coeficientului optic al culorilor.

De menționat că această tehnică are o rezistență deosebită la îmbătrânire, dar, ca orice pictură, nu posedă o rezistență ieșită din comun în cazul deformărilor mecanice, lovituri, zgârieri (chiar cu unghiile dacă sunt insistente) etc., sau în cazul acțiunii unor agenți chimici, alții decât cei întâlniți în mod normal în atmosferă: acizi, cetone ș.a. Este de dorit luarea măsurilor de siguranță pentru evitarea oricăror accidente sau incidente de această natură, care ar putea duce la distrugerea oricărei porțiuni din lucrare, mai ales că restaurarea este costisitoare. În cazul nedorit al unei astfel de necesități, se va apela în primul rând la autor pentru angajarea în vederea reparațiilor, iar în cazul în care acest lucru nu este posibil, se va angaja un restaurator cu specializare și experiență în această tehnică și natura deteriorării.

Lucrările se vor executa la lumina artificială existentă, montată de beneficiar, aceasta urmând să devină și cea declarată optimă pentru contemplarea operei. Lumina trebuie să fie în primul rând egală în intensitate pe întreaga suprafață a picturilor. În ceea ce privește calitatea luminii, se recomandă un aranjament format din lămpi cu becuri SOLUX de 4700 K, dotate cu filtre de difuzie convexe, care să ajute la răspândirea egală a luminii. Acest model de bec este recomandat pentru redarea fidelă a culorii, fiind cel mai apropiat de lumina naturală, ca și pentru nivelul scăzut de radiație ultravioletă, care este nocivă. De menționat că, pentru aceste calități, acest tip de iluminare este folosit de mari muzee ale lumii, biblioteci, săli de lectură ș.a.

Beneficiarul și-a exprimat intenția de a ilumina restul sălii în mod diferit, și anume cu lămpi de neon. Dacă această intenție se va menține, se impune măcar folosirea unor lămpi a căror lumină reprezintă mai puțin defectuos spectrul luminos, cum ar fi OSRAM LUMILUX DE LUXE. Acest fapt este important și pentru pictură, dar mai ales pentru sănătatea fizică a celor ce vor desfășura activități în sală pe perioade îndelungate.

La recepționarea lucrării, beneficiarului i se va încredința spre păstrare, pentru generațiile viitoare, fișa tehnică a celor două picturi, material ce va conține detaliile importante privind tehnica, procedeele și materialele folosite, precum și eșantioane martor de culori și materiale.

Într-o perspectivă de timp mai îndepărtată, acestea însumează informații esențiale pentru specialiștii ce vor întreține și restaura operele într-o epocă viitoare.

Întocmit,
TUDOR BĂLAȘA

Autor,
SABIN BĂLAȘA

ANEXA 11

Comentariile presei privind frescele din Sala de lectură *Victor Slăvescu*

Articolul nr. 1: *Bălașa pictează la ASE pentru 400.000 de euro*

SURSA: Evenimentul Zilei, 7 martie 2006

- Senatul ASE a decis să plătească 319.500 euro pe două fresce semnate Sabin Bălașa
- ASE: picturile lui Sabin Bălașa, cât 500 de calculatoare

Onorariul pe care îl primește pictorul îi scandalizează pe studenți, care ar dori mai degrabă taxe mai mici și locuri de cazare.

Academia de Studii Economice îi va achita pictorului Sabin Balașa un onorariu de 400.000⁵ de euro pentru două picturi murale ce vor decora noua bibliotecă a instituției. Suma este de șapte ori mai mare decât valoarea totală a burselor oferite studenților din fondurile proprii în 2005. „Un procent de 70% din bugetul nostru este asigurat din veniturile proprii: taxe școlare, activități de cercetare și consultanță. Din acești bani este plătită lucrarea”, spune Gheorghe Roșca⁶, rectorul ASE.

Articolul nr. 2: *Fresca de 200.000 euro din ASE îi zăpăcește pe studenți*

SURSA: Evenimentul Zilei, 9 martie 2006

Pentru un metru pătrat pictat pe pereții „economistilor”, Sabin Bălașa a încasat 8.000 de euro. Fostul pictor al lui Nicolae Ceaușescu a „zugrăvit” în aceeași notă și Universitatea din Iași, onorariul fiind de 600.000 de euro. La două luni după terminarea celor două picturi murale din biblioteca ASE, operele sunt ținute departe de ochii lumii. Păzite mai ceva decât fresca lui Michelangelo din Capela Sixtină, lucrările de 400.000⁷ de euro ale pictorului Sabin Bălașa pot fi privite doar de studenții Academiei care au acces în bibliotecă. „Avem un contract cu domnul Bălașa și nu avem voie să-i arătăm picturile până la vernisaj”, a dictat rectorul Academiei de Studii Economice, Gheorghe Roșca⁸. El a adăugat că a făcut o concesie⁹ pentru studenții care sunt în sesiune și le-a deschis biblioteca în urmă cu o săptămână, chiar dacă preconizează inaugurarea oficială în toamna acestui an.

---

⁵ Informație eronată.

⁶ Nume eronat. Corect: Ion Gh. Roșca (Gh. provine de la prenumele tatălui).

⁷ Informație eronată.

⁸ Nume eronat.

⁹ Nu a fost o concesie, ci o obligație.

Articolul nr. 3: *ASE: picturile lui Sabin Bălașa, cât 500 de calculatoare*

SURSA: Evenimentul Zilei, 13 martie 2006

Studentii de la Academia de Studii Economice intenționează să protesteze astăzi, în interiorul instituției, față de modalitatea de administrare a fondurilor de către rectorul Gheorghe Roșca¹⁰. Acesta a alocat 400.000 de euro pictorului Sabin Bălașa pentru realizarea a două fresce într-una dintre bibliotecile ASE-ului.

Tinerii nemulțumiți vor profita de ocazia întâlnirii dintre membrii Senatului Studențesc de la ASE și rectorul Roșca, care va avea loc astăzi, la ora 17.00, în sala „Virgil Madgearu”, din cadrul universității.

Studentii vor să-i ceară socoteală rectorului față de plata celor 400.000 de euro pentru frescele lui Bălașa, în condițiile în care, spun ei, patrimoniul universității și căminele sunt într-un stadiu avansat de degradare, bursele sociale sunt „jenant de mici”, iar dotările tehnice sunt insuficiente¹¹.

Ca să nu mai vorbim despre faptul că, din banii plătiți pentru fresce, conducerea Academiei ar putea achiziționa peste 500 de calculatoare. Mai mult, studenții au realizat un sondaj pe stud_ase@yahoo.com, din care reiese că 60% au o părere proastă față de decizia rectorului Roșca de a da atâția bani pentru fresce.

„Vom face mai multe acțiuni de protest, prin diferite metode”¹², amenință studenții.

„La ora 17.00, nu mă voi întâlni cu toți studenții, ci doar cu membrii Senatului. Dacă mă vor întreba despre problema Bălașa, le voi răspunde cu argumente la toate nelămuririle”, susține rectorul Roșca.

El a adăugat că totul este în regulă în contractul cu pictorul Bălașa și că este „acoperit” de acte.

Articolul nr. 4: *Senatul ASE a decis să plătească 319.500 euro pe două fresce semnate Sabin Bălașa*¹³

SURSA: Cronica Română, 18 martie 2006

ASE: picturile lui Sabin Bălașa, cât 500 de calculatoare.

În ultima ședință, rectorul Academiei de Studii Economice a anunțat că Biroul de Senat a aprobat cheltuirea a 319.500 euro pentru două fresce, care urmează a fi executate de pictorul Sabin Bălașa. Frescele vor împodobi biblioteca Academiei și se vor întinde pe o

---

¹⁰ Informație eronată.

¹¹ Informații eronate: ASE avea cămine dintre cele mai bune; bursele erau peste nivelul celor de la alte universități; dotările laboratoarelor erau bune.

¹² Informația nu s-a adevărit.

¹³ Articol care a relatat corect, consemnând faptele, fără interpretări tendențioase.

suprafață de 52 de metri pătrați. Motivul pentru care conducerea a hotărât construirea acestor fresce este pentru „a da o valoare artistică și istorică ASE-ului”. În Aula Magna a Academiei mai există o frescă semnată de Cecilia Storck din 1933. Senatul asigură că plata acestor fresce nu va afecta fondurile alocate burselor sau altor activități sociale, iar prețul lucrării este chiar mic, având în vedere că pictorul Bălașa vinde un tablou de 1,5 metri pătrați la un preț de minim 270.000 euro!

ANEXA 12

Convenția încheiată între AISCI și Cecilia Cuțescu-Storck pentru realizarea frescei din Aula MagnaCONVENȚIUNE

Între subsemnatele:

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, reprezentată prin subscrisul Ion N. Răducanu și

Cecilia Cuțescu-Stork¹⁴, domiciliată în București, str. V. Alexandri nr. 16 de altă parte, a intervenit următoarea convențiune:

1) Subsemnata Cecilia Cuțescu-Stork mă oblig a concepe, a schița și a executa personal pictura murală a panoului celui mare din fundul aulei Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Piața Romană, - .....

2) Ideea sau subiectul și dimensiunile îmi vor fi indicate de Academie, subsemnata fiind obligată a prezenta schița Consiliului general al Academiei, care direct sau prin o comisiune ce va putea numi (fie) din sânul său (fie din afară) va avea să se pronunțe asupra schiței. -

Se menționează că însăși existența acestui contract este supusă condițiunii suspensive a aprobării schiței de către consiliul general al Academiei. -

În cazul în care, în trei luni cu începere de astăzi, nici una din schițe n'ar fi admisă, din orice cauză, condițiunea se consideră ca neîmplinită, iar contractul este complet desființat, fără nici o formalitate.

3) Toate materialele – cari vor fi de cea mai bună calitate – necesare acestei lucrări și toate uneltele, instrumentele și mijloacele ajutoare vor fi procurate de subsemnata Cecilia Cuțescu-Stork pe socoteala mea. -

4) Subsemnata pictor mă oblig a suporta orice stânjenire a lucrului din cauza utilizării aulei, suspendând lucrul sau adaptând programul de lucru după exigențele Academiei. -

5) Termenul în care subsemnata mă oblig a termina și a preda Academiei lucrarea este de 2 ani cu începere dela aprobarea schiței de către consiliul general al Academiei. - Lucrarea poate fi însă terminată și înaintea acestui termen. –

---

¹⁴ Așa este precizat numele în Convenție.

6) Prețul acestei lucrări în care se cuprind atât onorariul cât și plata materialului, uneltelor și mijloacelor trebuitoare sau ajutătoare, este de lei 200.000 (două sute mii) din care subsemnata Cecilia Cuțescu-Stork am primit suma de lei 32.000 (trei zeci și două mii)^{*)} iar restul de lei 168.000 – (una sută șase zeci și opt mii) îi voi primi în rate lunare de câte 8.000 (opt mii) lei, la Casieria Academiei și cu condiția ca în cursul lunii precedente lucrul să fi continuat și lucrarea să fi avansat în proporție așa fel ca la achitarea ultimei rate, lucrarea să fie complet terminată. -

7) Recepția definitivă a lucrării se va face de către o comisiune compusă din trei persoane cu cunoștințe și reputație în materie, desemnați de consiliul general al Academiei.

În cazul în care comisiunea va aviza că lucrarea ar avea nevoie de completări sau retușări, subsemnata Cecilia Cuțescu-Stork mă oblig a urma indicațiile comisiunii, fără însă a mă depărta de la schița aprobată.

8) Taxele la prezentul contract, privesc, conform legii timbrului, pe d-na Cecilia Cuțescu-Stork. Ele vor fi reținute din a doua rată.

Făcut în dublu exemplar astăzi.....

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București

RECTOR,

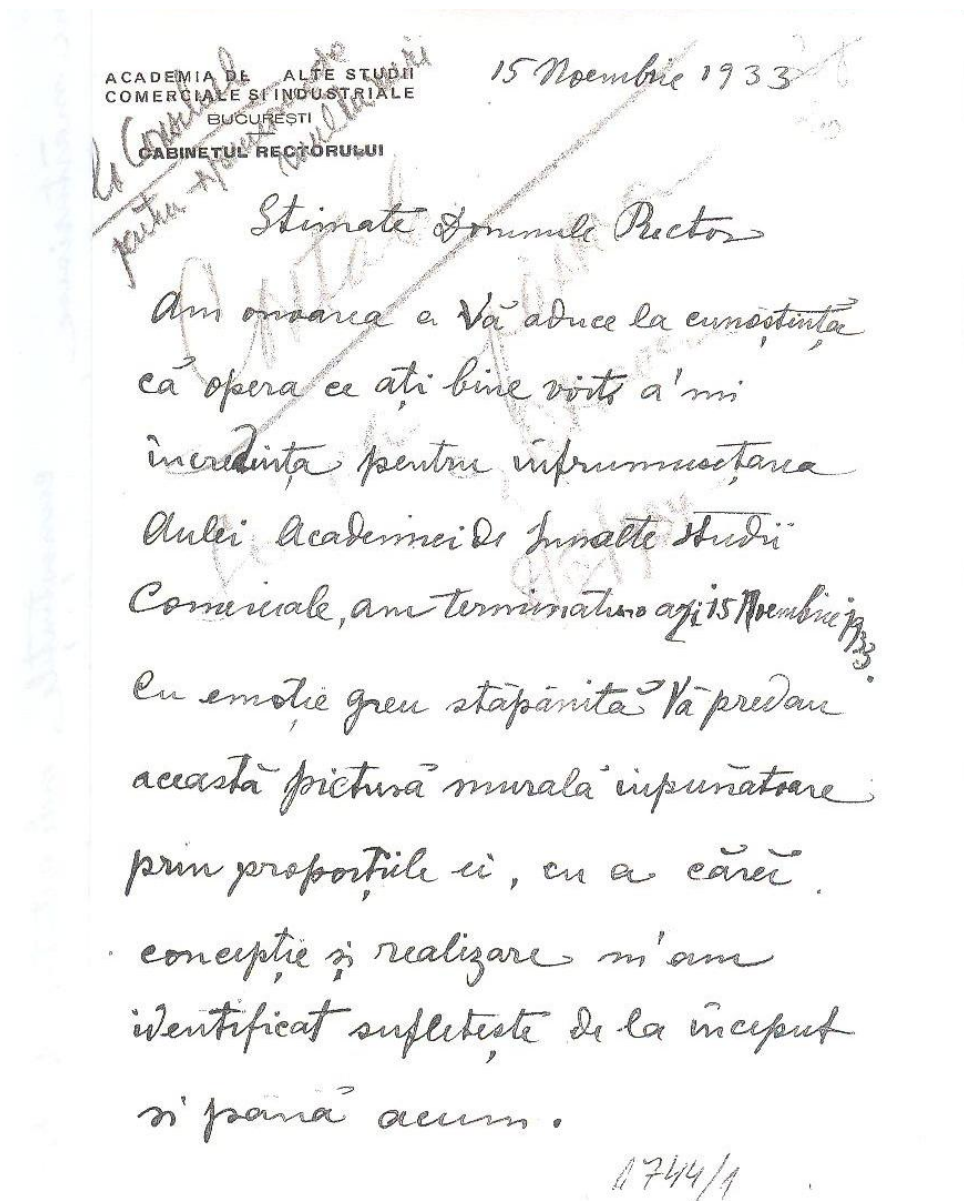
Sau alternativ

^{*)} iar restul de 168.000 lei se vor achita în patru rate cari vor reprezenta plata parțială a executării lucrării după situații provizorii întocmite și admise de către o comisiune numită de consiliul general.

ANEXA 13

Scrisoarea adresată de către Cecilia Cuțescu-Storck Rectorului Ion Răducanu,
la terminarea frescei din Aula Magna a AISCI

(2)

Este pentru mine mărturisesc,
un moment solemn această despăr-
țire de lucrarea mea, care până
eri era încredințată numai îngri-
jirilor mele, iar azi se eliberează pentru
a împrunTA curajos critica din afară.
Nu mă îndoise că va ști să reziste!
Privind în față această realizare artistică
care de azi încolo așteaptă numai
de la Domnia Voastră toată dragostea și
aprecierea ei, mă întreb eu spială
dacă mi-am făcut pe deplin, față de
mine însumi toată datorie?

Vă pot spune Domnule Pector cu
liniște sufletească, că am depus
toată răvna entuziasmul și toate

eumestintile, mile artistice pentru
 reușita frumoasă a ei și ați avut,
 să văruite Înalte Institutului ce
 conduceți, această pictură murală.
 de o importanță nedepășită până azi
 în Tara noastră. —

Nu pot termina aceste cuvinte fără a
 aduce mulțumirile mele Domnilor Profesori
 Andrei Prădulescu și Eftimie Antonescu,
 care făcând parte din Onor. Comisiune
 pentru realizarea acestui Panou, s'au
 interesat de aproape cu multă compe-
 tentă și superioară înțelegere.

Către Domnia Voastră Domnule Rector se
 îndreaptă gândul meu curat și plin
 de admirație, de care sprâjiniți și inspirați
 în tot'auna mari realizări, și ca și data
 aceste ați fost fără îndoielă Animatorul
 plin de voință și înflăcărat!

(9)

Vă mai rog Domnule Rector
a fi interpretul meu față de Onor.
Consiliul Profesoral și cel de administrație,
arătându-le mulțumirile mele pentru
încrederea care mi-au arătat, încredin-
țându-mi alături de Domnia Voastră a unei
importante lucrări.

Spere că înbeldul Domniilor Voastre
de a face să triumfe efortul spiritual
într-o epocă de materialism crud,
înfăptuind opere ce vor rămâne,
va fi o pildă pentru generațiile viitoare.

Cecilia Lutescu Storc

ANEXA 14

Contractul pentru construirea subsolului, parterului și etajelor I și II ale Căminului 1

CONTRACT DE ÎNTRINDERE

Între Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Piața Lascăr Catargiu, în calitate de proprietară pe de o parte și antrepriza de lucrări publice „Cezar Pop” Co. din București Bd. Domniței Nr. 3 pe de altă parte, a intervenit următorul contract de întreprindere:

I. – Academia pe baza licitațiunei ținută în ziua de 8 Iulie 1928 a aprobat prin Consiliul de Administrație întrunit în ziua de 10 Iulie 1928, executarea lucrărilor specificate în alăturatul deviz și după alăturatele planuri pentru construirea căminului și cantinei Academiei pe ternul său din strada Cometa.-

II. – Executarea clădirii se va face după planurile, detaliile de executare, devizul, caetele de sarcini; condițiunile generale pentru întreprinderile de lucrări publice ale Statului¹⁵, precum și pe baza ofertei ce antrepriza „Cezar Pop & Co.” a prezentat-o la licitație, cu respectarea legii contabilităței publice. Toate aceste piese semnate de ambele părți contractante fac parte integrantă din acest contract.-

În caz de abatere dela condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice ale Statului și dela condițiunile speciale, prevalează condițiunile prezentului contract.

III. – Antrepriza „Cezar Pop & Co.” a luat cunoștință că deocamdată nu se mai construște decât subsolul, parterul și două etaje, cantitățile din devizul alăturat privind numai pe acesta. – Restul de două etaje Academia își rezervă dreptul de a le construi cum va crede cu cale, fără obligație de a le executa tot cu aceeași antrepriză. -

IV. – Antrepriza va lucra după detaliile și indicațiunile pe care le va da arhitectului-diriginte A. Culina, precum și potrivit tuturor dispozițiunilor și ordinelor ce se vor da de acesta prin registrul de șantier, registru vizat de ambele părți contractante, cunoscând că orice lucrări ce nu vor fi executate conform acestor indicațiuni, vor fi refuzate fără ca antrepriza să poată cere vre-o plată sau despăgubire.-

Toate lucrările vor fi executate în cele mai bune condițiuni cu materialele de primă calitate conform prevederilor devizelor și caetelor de sarcini.

¹⁵ Existau norme publice ale statului cu privire la execuția lucrărilor de construcții. În arhiva ASE există dosarul acestora.

V. – Dacă cu toată supravegherea arhitectului-diriginte se vor întrebuința materiale de calitate inferioară sau se vor constata vicii de manoperă, antrepriza va fi obligată să înlocuiască aceste lipsuri pe riscul și cheltuiala sa, fără a putea pretinde vre-o plată sau despăgubire, indiferent de epoca constatării acestor defecte sau lipsuri.-

VI. – În caz de recidivă provenită fie din rea credință fie din lipsă de supraveghere a organelor antreprizei, Academia va putea rezilia contractul prin simplă somațiune, punând antrepriza în regie în care caz Academia se va putea folosi de garanția reținută, executând restul lucrărilor în contul antreprizei cu prețul zilei, privind pe antrepriză diferențele de preț.

VII. – Antrepriza este obligată să verifice planurile ce i se dau spre executare, atât în ce privește cotele, în raport cu distribuția cât și în ceea ce privește rezistența, cunoscând că dacă se vor face greșeli de orice natură, antrepriza rămâne răspunzătoare dacă nu a făcut în scris arhitectului diriginte greșelile constatate în planuri. – Antrepriza are obligația de a întocmi planurile de beton armat și după ce le va supune spre aprobare arhitectului-diriginte va proceda la executare.-

VIII. – Pentru bunul mers al lucrărilor antrepriza este obligată să întrețină în permanență pe șantier pe răspunderea și cu plata sa un conducător, posedând o practică îndelungată de șantier.-

Antrepriza va supune un plan cu un calendar de diferite etape a lucrărilor pentru a avea siguranța timpului execuțiunii, de isprăvirea totalității lucrărilor la termenul contractul.-

Toată schela privește antrepriza, care este datoare să o facă în cele mai bune condițiuni, luând toate măsurile de siguranță pentru a evita orice accidente, cunoscând că numai dânsa este răspunzătoare de aceste eventuale accidente, suportând orice consecințe ar surveni, de asemenea antrepriza va acoperi cu a sa cheltuială și risc toate prejudiciile ce ar cauza vecinilor șantierului, survenite din cauza lucrărilor și salariaților ei. – Deasemenea toate asigurările muncitorești și toate obligațiunile către Casa Muncii cu privire la construcții, privesc pe antrepriză.

IX. – Antrepriza va începe imediat lucrările cari vor trebui să fie isprăvite până la 15 Octombrie 1928, urmând ca la acea dată imobilul să fie de locuit cunoscând, că în caz de neisprăvire antrepriza este obligată a plăti o despăgubire de 10.000 (zecemii) lei de fiecare zi de întârziere și aceasta pentru acoperirea chiriei pe care Academia va fi obligată să o plătească pentru cazarea studenților interni.

X. – Prețul cu care antrepriza va executa aceste lucrări este de lei 5.295.861. –, conform prețurilor unitare din devizul licitației.-

Prețurile din deviz se înțeleg fără nici un spor sub nici o formă și pentru nici un motiv.

Este bineînțeles că se vor plăti numai cantitățile real executate.

XI. – Antrepriza nu va putea ceda în total sau în parte contractul de față fără consimțământul expres în scris al Academiei.

XII. – Plata se va face din 30 în 30 zile pe baza situațiilor provizorii prezentate de antrepriză și verificate de arhitectul-diriginte și apoi revăzute și aprobate de către organele de control ale Academiei.

Aceste situații prezentate de către antrepriză vor trebui să fie verificate și achitate în cel mult 15 zile de la prezentare.-

Materialele depuse pe șantier vor fi socotite cu 25% din valoarea lor.

Garanția definitivă va fi de 6% în numerar sau de 10% efecte publice asupra prețului rezultat din oferta aprobată.

Aceste garanții vor servi și la garanția pentru anul de întreținere.-

XIII. – Orice neînțelegere provenită din neexecutarea acestor condițiuni, înțelegem să fie supuse deciziunii arbitrilor următori:

Arbitrul desemnat de Academie: Dl. Ing. C. Bușilă;

Arbitrul desemnat de antrepriză: Ing. I. Hălăceanu și

Un supraarbitru desemnat de ambele părți, și în caz de neînțelegere asupra persoanei supraarbitrului, acesta va fi desemnat de primul președinte al Tribunalului Ilfov.-

Arbitrii vor judeca pe baza acestui contract și a legii.

În cazul prevăzut la art. 5 alin. b. arbitrii vor putea constata numai dacă există culpa din partea antreprizei, iar în caz afirmativ nu vor putea modifica hotărârea Academiei de rezilierea contractului și continuare a lucrărilor în regie.

Deciziunile arbitrilor vor fi obligatorii pentru ambele părți fără altă posibilitate decât recurs în Casație.

Subsemnatele părți contractante declarăm că suntem de acord asupra tuturor clauzelor prevăzute în prezentul contract.-

Făcut astăzi 12 Iulie 1928.-

ACADEMIA DE ÎNALTE STUDII
COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE

Ing. Cezar Pop & Co.
Societate în nume colectiv

RECTOR
I. N. Angelescu

ANEXA 15

Contractul pentru construirea etajelor III-V ale Căminului 1

CONTRACT DE ÎNTREPRINDERE

Între Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Piața Lascăr Catargiu, în calitate de proprietară pe de o parte și Domnii Ing. Cezar Pop & Co., antrepriză de lucrări publice, din București, B-dul Domniței Nr. 3 pe de altă parte, a intervenit următorul contract de întreprindere:

1. – Academia, în baza licitațiunii ținută în ziua de 4 Iunie 1929, a aprobat în ședința Consiliului de Administrație din 27 Iunie 1929, executarea lucrărilor specificate în alăturatul deviz-ofertă și planuri, pentru terminarea lucrărilor de construcțiune, ale localului pentru căminul și cantina studenților Academiei (etajul III, IV și V).-

2. – Lucrările se vor executa după planurile, detaliile de executare, devizul, caetul de sarcini, etc. ce s'au întocmit, sau se vor întocmi de Dl. Arhitect-diriginte A. Culina și în conformitate cu condițiunile generale pentru întreprinderile de lucrări publice ale Statului, precum și pe baza ofertei, ce antrepriza C. Pop & Co., a reprezentat-o la licitațiune, cu respectarea legii contabilității publice.-

Toate aceste piese, semnate de ambele părți contractante, fac parte integrantă din prezentul contract. În caz de abatere dela condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice ale Statului și dela condițiunile speciale, prevalează condițiunile prezentului contract.-

3. – Antrepriza Ing. C. Pop & Co., cunoaște că acest contract se referă numai la continuarea și terminarea lucrărilor de construcțiune executate în trecuta campanie de lucru, de aceeași antrepriză conform contractului încheiat la 12 Iulie 1928.-

4. – Antrepriza va lucra după detaliile și indicațiunile cari le va da arhitectul-diriginte A. Culina, precum și potrivit tuturor dispozițiunilor și ordinelor ce se vor da de acesta prin registrul de șantier, registrul vizat de ambele părți contractante cunoscând că orice lucrări ce nu se vor fi executat conform acestor indicațiuni, vor fi refuzate fără ca antrepriza să poată cere vre-o plată sau despăgubire.-

Toate lucrările vor fi executate în cele mai bune condițiuni cu materiale de prima calitate, conform prevederilor, devizelor și caetelor de sarcini.-

5. – Dacă cu toată supravegherea arhitectului-diriginte se vor întrebuința materiale de calitate inferioară sau se vor constata vicii de manoperă, antrepriza va fi obligată să înlocuiască aceste lipsuri pe riscul și cheltuiala sa, fără a putea pretinde vre-o plată sau despăgubiri, indiferent de epoca constatării acestor defecte sau lipsuri.-

6. – În caz de recidivă provenită din orice cauză sau în cazul în care antrepriza n-ar executa imediat obligațiunea dela art. 5 contractul va putea fi reziliat fără vre-o somațiune sau judecată, Academia continuând lucrarea în regie. În acest caz, Academia se va putea folosi de garanția reținută, executând restul lucrărilor în contul antreprizei cu prețul zilei, privind pe antrepriză diferențele de preț.- Situațiunile încheiate de arhitectul-diriginte și aprobate de Academie în cazul executării în regie, fac deplină probă față de antrepriză.-

7. – Antrepriza este obligată să verifice planurile ce i se dau spre executare atât în ce privește cotele, în raport cu distribuția cât și ceea ce privește rezistența, cunoscând că dacă se vor face greșeli de orice natură, antrepriza rămâne răspunzătoare, dacă n'a făcut cunoscut în scris arhitectului diriginte greșelile constatate în planuri.

8. – Pentru bunul mers al lucrărilor antrepriza este obligată să întrețină în permanență pe șantier, pe răspunderea și cu plata sa, un conducător, posedând o practică îndelungată pe șantier.-

Antrepriza va supune un plan de lucru cu un calendar de diferite etape ale lucrărilor, pentru a avea siguranța timpului, de isprăvirea totalității lucrărilor la termenul contractual.-

Toată schela privește antrepriza, care este datoare s'o facă în cele mai bune condițiuni, luând toate măsurile de siguranță pentru a evita orice accident, cunoscând că numai dânsa este răspunzătoare de aceste eventuale accidente, suportând orice consecințe ar surveni deasemenea antrepriza va acoperi cu a sa cheltuială și risc toate prejudiciile ce ar cauza vecinilor șantierului, survenite din cauza lucrărilor și salariiților ei.- Deasemenea, toate asigurările muncitorești și toate obligațiunile către Casa Muncii, cu privire la construcție, privesc pe antrepriză.

9. – Antrepriza va începe imediat lucrările cari vor trebui să fie complect terminate până la 1 Octombrie 1929.- În caz de neisprăvire din orice cauză, antrepriza este obligată să plătească o despăgubire de lei 10.000.- (zece mii) lei de fiecare zi de întârziere, fără vre-o somațiune, punere în întârziere sau altă formă legală, Academia putând reține de drept echivalentul din drepturile antreprizei.-

10. – Prețul cu care antrepriza va executa toate aceste lucrări, este de 1.768.010.- lei (un milion șaptesute șase zeci și opt mii, zece lei) conform prețurilor unitare din devizul licitațiunii.-

Prețurile din deviz se înțeleg fără nici un spor, sub nici o formă și sub nici un motiv.-

Este bineînțeles, că se vor plăti numai cantitățile real executate.-

11. – Antrepriza nu va putea ceda în total sau în parte, contractul de față fără consimțământul expres, în scris al Academiei.-

12. – Plata se va face din 15 în 15 zile pe baza situațiilor provizorii prezentate de antrepriză și verificate de arhitectul-diriginte și apoi revăzute și aprobate de organele de control ale Academiei.-

Garanție definitivă va fi de 6% în numerar, sau 10% efecte publice, asupra prețului rezultat din oferta aprobată.-

Aceste garanții vor servi și la garantarea anului de întreținere.

13. – Orice neînțelegere provenită din neexecutarea acestor condițiuni, înțelegem să fie supusă deciziei arbitrilor următori:

Arbitru desemnat de Academie Dl. Ing. C. Bușilă;

Arbitru desemnat de antrepriză Dl. Ing. I. Hălăceanu și

Supraarbitru desemnat de ambele părți, sau în caz de neînțelegere asupra persoanei supraarbitrului, acesta va fi desemnat de Primul Președinte al Tribunalului Ilfov.

Arbitrii vor judeca pe baza caetului de sarcini și celelalte astfel cum se arată la art. 2 din contract și al legii.-

Neîndeplinirea punctuală a oricăreia din obligațiunile luate de antrepriză, implicit sau explicit, din prezentul contract atrage de drept, fără somațiune, punere în întârziere sau chemare în judecată, rezilierea contractului în favoarea Academiei, care va păstra totuși alegerea între facultatea rezilierii și aceia a executării.-

În cazul în care Academia va prefera rezilierea, soluțiunea rezilierii se va impune și arbitrilor cari nu vor putea-o modifica.- Deasemenea, daunele de întârziere fixate mai sus la 10.000. – lei pe zi, sunt ireductibile și cifra lor nu va putea fi modificată de arbitrii.-

Deciziunile arbitrilor vor fi obligatorii pentru ambele părți fără altă cale de atac decât recursul în casație.-

Subsemnatele părți contractante, declarăm că suntem de acord asupra tuturor clauzelor prevăzute în prezentul contract.-

Făcut azi 3 Iulie 1929.-

ACADEMIA DE ÎNALTE STUDII
COMERICALĂ ȘI INDUSTRIALE
Gh. Tașcă

ANTREPRIZA,
Ing. CEZAR POP & Co.

ANEXA 16**Referatul privind litigiul dintre AISCI
și constructorul Căminului 1****REFERAT**

La 1 Februarie 1932, devine exigibilă ultima rată de 867.908 lei, din suma pe care Academia noastră o datora firmei „Ing. Cezar Pop & Co.”, antreprenoria lucrărilor de construcție a Căminului Academiei din str. Cometa.-

Reamintesc că numita firmă, chemase în judecată Academia pentru o sumă de circa 2.400.000 lei pe care Academia, după calculele antreprenoriei, o mai datora din antrepriza de mai sus la începutul anului 1931.-

Academia nu a recunoscut decât suma de 2.167.908 lei din pretențiunile firmei. Și, pentru a se tranșa procesul mai repede și a se grăbi plata creanței, firma reclamantă și-a restrâns acțiunea la suma de 2.167.908 lei, cât recunoscuse Academia, și a renunțat și la dobânzi și cheltuieli. Tribunalul Ilfov s. I. Comercială a pronunțat sentința Nr. 84 din 16 Ianuarie 1931, care obligă Academia la plata a 2.167.908 lei. Iar pentru regularea plății acestei sume s'a încheiat convențiunea autenticată la Nr. 11.165 din 2 Mai 1931, care eșalonează plata în trei rate, din cari ultima de 867.908 lei scade la 1 Februarie c., – Și întrucât firma „Cezar Pop & Co.”, gajase Băncii Românești creanța sa contra Academiei, în convenția din 2 mai 1931, a intervenit și Banca Românească, căreia urmează să i se facă plata, în contul firmei „Cezar Pop & Co.”

În preajma ultimei scadențe, am fost sesizat de Dl. Secretar General asupra chestiunii dacă firma „Cezar Pop & Co.” mai datorește statului (fiscului) taxele la contractul de antrepriză, dată fiind obligațiunea tuturor administrațiilor publice de a reține creditorilor lor, cu prilejul ultimei plăți, sumele datorite de ei drept taxe fiscale la contractele din care rezultă creanța.-

Originalele contractelor din arhiva Academiei nu poartă viza Administrației Financiare din care să rezulte achitarea taxelor. – Deasemenea, cercetând la Tribunal dosarul procesului pe care firma „Cezar Pop & Co.”, îl intentase Academiei, n'am găsit vreo recipisă de plata taxelor. Întrebând pe avocatul firmei, ne-a confirmat că firma n-a achitat taxele fiscale, susținând că drepturile firmei contra Academiei se întemează pe sentința Tribunalului iar nu pe contractele de antrepriză. Avocatul ne-a mai reamintit că firma a renunțat la 286.421 lei din capital și la toate dobânzile creanței sale, înțelegând să nu mai suporte nici o altă jertfă.-

Aceasta fiind în fapt situația, opinia mea în drept este următoarea:

Firma „Cezar Pop & Co.”, datorește statului taxele fiscale la cele două contracte de antrepriză încheiate cu Academia executate, deoarece ele n'au fost achitate și după lege cad în sarcina sa. Iar obligațiunea Academiei este să rețină quantumul lor sau să pretindă firmei achitarea lor, cu prilejul ultimei plăți. – În plus, Academia este datoare să pretindă firmei carnetul de plata contribuțiilor directe din care să rezulte plata impozitului la curent.

În adevăr, art. 45 din legea timbrului prevede:

„Pentru toate actele juridice încheiate de particulari cu statul și instituțiile publice pendinte de el, județul și comuna, taxa de timbru și impozitul proporțional cad în sarcina particularului.”

Iar articolul 123 din legea contabilității publice prevede:

„Diferitele taxe și contribuții datorite de întreprinzători pentru contractele respective se vor reține din total prin adnotarea ordonatorului chiar pe ordonanța sau mandatul de plată și se vor încasa la tezaur, emițându-se cuvenita recipisă”.

În sfârșit art. 22 din legea pentru urmărirea veniturilor publice prevede:

„Administrațiile publice și toți acei cari dătoresc ori ce sume unei persoane, din chirii, salarii, lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cupoane, jetoane, indemnizații de ori ce fel, au obligațiunea a pretinde creditorilor lor carnetul de plata contribuțiilor directe și în caz când nu li se va dovedi plata impozitului la curent sunt în drept a reține și a depune sumele datorite până la justificarea plății. – În caz contrariu, vor putea fi urmăriți de plata sumelor plătite fără observarea acestei dispozițiuni.”

Așa fiind socotesc că obligațiunea legală a Academiei este să nu achite ultima rată datorită firmei „Cezar Pop & Co.”, fără observarea dispozițiilor legale mai sus citate.-

Este adevărat că Tribunalul, admitând acțiunea firmei “Cezar Pop & Co.”, fără să controleze satisfacerea drepturilor fiscolei, a comis o eroare. – Căci, potrivit art. 74 din legea timbrului, orice funcționar public – deci și judecătorul – nu poate da curs unui act netimbrat sau lipsit de viza pentru impozitul proporțional. – Această eroare însă nu poate acoperi răspunderea Academiei, care a observat-o și o poate încă repara.-

Este deasemenea adevărat că, poate, nu este tocmai echitabil ca Academia care a profitat de condițiuni avantajoase din partea firmei “Cezar Pop & Co.”, și datorită împrejurării că aceasta se socotea scăpată de plata taxelor, să forțeze acum firma să suporte aceste taxe, peste prevederile ei.-

Totuși, observ că Academia nu a înțeles nici odată să încurajeze o fraudă fiscală și nici să profite din ea.

Așa fiind rog a decide.-

AVOCAT

BIBLIOGRAFIE

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă pe anii 1913-1918*, publicată de Rectoratul Academiei, Tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu, Strada Câmpineanu, nr. 9, București, 1918

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă făcută de dr. Ion N. Angelescu, Rectorul Academiei, Consiliului de Administrație al Instituției*, Tipografia M.M. Antonescu, Societate în nume colectiv, str. Luterană, nr. 18, București, 1926

Anuarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, Anul XV (1927-1928), Tipografia M.M. Antonescu, Societate în nume colectiv, str. Luterană, nr. 18, București, 1928

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, 20 de ani de activitate, 1913-1933, Tipografiile Române Unite, Str. Rahovei, nr. 42, București, 1933

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Dare de seamă pe anul de studii 1935-1936 (anul XXIII)*, întocmită de Rectorat, Tipografia Bucovina, I.E. Torouțiu, str. Gheorghe Alexandrescu, nr. 4, București, 1936

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, *Un pătrar de veac de muncă (1913-1938)*, Tipografia Lupta, N. Stoilă, Str. Budișteanu, nr. 8, București, 1938

Augustin Z.N. Pop, *Pe urmele lui Mihai Eminescu*, Editura Sport-Turism, 1978

Florin Popescu, *O istorie anecdotică a literaturii române*, Editurile Seculum I.O. și Espala, 1995

Ion Răducanu, *Din amintirile unui septuagenar*, Colecția Biblioteca Băncii Naționale, Editura Enciclopedică, București, 2001

Emil Răcilă, *Academia de Studii Economice, 1913-2003*, Editura Economică, București, 2003

Cecilia Cuțescu-Storck, *Fresca unei vieți*, Editura Vremea, București, 2006

Jeremy Howard, *East European Art*, Oxford History of Art, Oxford University Press, 2006

Dosare din arhiva reconstituită a Academiei de Studii Economice din București

Ostoria Palatului
Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale
și oamenii ei

“Niciun concurs dat, niciun sacrificiu săvârșit, nicio muncă depusă, oricât de imensă ar fi ea, nu trebuie să îngreueze idealismul nostru: opera ce săvârșim intră în Patrimoniul nostru național și noi suntem slujitorii modești ai Națiunii Române.”

Ion N. Angelescu
Rector al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale
(1924 - 1929)

